

KESKKONNAAGENTUUR

ESTONIAN ENVIRONMENT AGENCY

ULUKIASURKONDADE SEISUND JA KÜTTIMISSOOVITUS 2025

*Status of Game populations in Estonia and proposal
for hunting in 2025*

Koostajad: Rauno Veeroja
Peep Männil
Inga Jõgisalu
Marko Kübarsepp

Tartu 2025

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
ANALÜÜSITUD MATERJAL JA SELLE KVALITEET	6
ASURKONDADE SEISUNDIT JA SELLE MUUTUSI KIRJELDAVAD NÄITAJAD	16
SEIRE TULEMUSED JA KÜTTIMISSOOVITUSED LIIGITI	20
PÕDER (ALCES ALCES)	20
METSSIGA (SUS SCROFA)	39
PUNAHIRV (CERVUS ELAPHUS)	53
METSKITS (CAPREOLUS CAPREOLUS)	64
KARU (URSUS ARCTOS)	78
HUNT (CANIS LUPUS)	91
ILVES (LYNX LYNX)	101
HALLHÜLJES (HALICHOERUS GRYPUS)	108
HARILIK ŠAAKAL (CANIS AUREUS)	110
REBANE (VULPES VULPES)	114
KÄHRIKKOER (NYCTEREUTES PROCYONOIDES)	117
KOBRA (CASTOR FIBER)	120
HALLJÄNES (LEPUS EUROPAEUS)	127
VALGEJÄNES (LEPUS TIMIDUS)	130
METSNUGIS (MARTES MARTES)	134
KIVINUGIS (MARTES FOINA)	137
MINK (NEOVISON VISON)	140
TUHKUR (MUSTELA PUTORIUS)	143
MÄGER (MELES MELES)	146
JAHILINNUD	149
KOKKUVÕTE	160

SISSEJUHATUS

Kõiki jahilukeid tervikuna käsitlevaid ulukite seirearuandeid on koostatud alates 2009. aastast ning 2013. aastal jõustunud jahiseadusega anti iga-aastaselt koostatavatele dokumentidele ka seadusandlik alus. Aruanded, mis sisaldavad hinnanguid erinevate ulukipopulatsioonide seisundite ja nende muutuste kohta koos juurdekasvuprognoside ning küttimissoovitustega järgnevas jahihooajaks, on olulised teaduslikel alustel põhineval ulukiasurkondade kaitse ja jätkusuutliku kasutuse korraldamisel Eestis.

Erinevate meetoditega kogutud andmete (küttimisstatistika, ruutloendus, sõraliste pabulaloendus, jahimeeste hinnang arvukusele, ulukivaatlused, ulukikahjustused, kütitud isendite info) võrdleva analüüsi tulemusel antakse erinevate parameetrite (levik, arvukus, sooline-vanuseline struktuur) jälgimise kaudu hinnang asurkonna seisundis toimunud muutustele ja prognoositud juurdekasvu põhjal jahihooaja eelsele seisundile ning tehakse vastavalt sellele küttimisettepanekud.

Väikeulukite kohta tehtavad küttimisettepanekud ei ole numbrilised, vaid näitavad soovitatavate muudatuste suunda võrreldes varasemate aastatega. Suurkiskjate kohta tehtavad küttimisettepanekud on vastavalt seadusele mõeldud Keskkonnaametile, teiste suurulukite osas maakondade jahindusnõukogudele ja jahimaa kasutajatele ning väikeulukite osas jahimaa kasutajatele ja maaomanikele.

Ettepanekud puudutavad väikseima üksusena maakondi või loodusmaastike sidususe baasil moodustatud ohjamispiirkondi. Kuna maakondlikud jahindusnõukogud toimivad jätkuvalt enne haldusreformi kehtinud maakondade piiridest lähtuvalt ning säilitamaks andmete võrreldavust eelnevate aastatega, on ka käesolevas aruandes esitatud maakondlike koondite koostamisel lähtunud maakondade endistest piiridest.

Nende liikide puhul, kelle küttimisettepanekud on väljendatud arvuliselt, peaks maakonnasisene küttimismahtude ja vajadusel ka -struktuuri jaotus saama korraldatud jahindusnõukogudes vastavalt olemasolevale kohalikule informatsioonile. Selle üheks olulisimaks osaks on teave vastavate liikide isendite tekitatud kahjustuste suuruse ja paiknemise kohta. Seepärast on käesolevas aruandes toodud lisana ka detailsem metsaregistri väljavõte ulukikahjustest teadaandvatest metsateatistest ja metsakaitse-eksperitiisidest, kus kahjustajateks on märgitud ulukid. Operatiivset infot suurkiskjate tekitatud kahjustuste kohta omab Keskkonnaamet ja ulukite seirearuannetes tuuakse välja vaid varasemate aastate koondid.

Suurkiskjate kaitse ja ohjamisega seotud tegevusi on viimastel aastatel mõjutanud mitmed arengud. 2020. aastal vaidlustati Keskkonnaameti hundi küttimismahu määramise käskkirja õiguspärasus. Antud menetluse arengud on jõudnud nii kaugemale, et 12.06.2025 laekus selle teatud punktide kohta Euroopa Kohtu eelotsus ning antud kohtuasi ootab lõplikku lahendust Riigikohtus. Selle hundi kohtuasja peamine vaidlusalune küsimus on, kas Eesti hundi looduskaitseline seisund on soodne või mitte. 2024. aasta Keskkonnaameti hundi küttimismahu määramise käskkiri vaidlustati samuti kohtus ning sellest tuleneva esmase õiguskaitsega seoses oli hundi jaht möödunud hooaja esimeses pooles peatatud. Antud kohtuasja menetlus on hetkel peatatud ning ootab eelpoolmainitud Riigikohtu otsust. 2022. aastal vaidlustati Keskkonnaameti karu küttimismahtu määrava käskkirja õiguspärasus ning antud kohtuvaidlus lõppes Tallinna Ringkonnakohtu otsusega 18.10.2024, mis olemasoleva karu ohjamise praktika loodusdirektiiviga vastuolus olevaks tunnistas. Karu kohtuvaidluste põhiküsimus oli, et millises ruumilises skaalas väljendit „kahjustuskoht“ tõlgendada võib. Antud kohtuotsuse tulemusel on toimunud olulised muudatused karu ohjamise korraldamises, kus senini komplekselt karu asustustihedusel ja kahjustustel põhinev küttimismahu jaotus on asendatud ainult kahjustustel põhineva jaotusega.

Käesoleval aastal esitatakse Euroopa Komisjonile loodusdirektiivist tulenev iga kuue aasta tagant esitatav aruanne Euroopa tähtsusega liikide looduskaitselise seisundi kohta. Meie jahiulukitest imetajate osas puudutab see aruandlus hallhüljest, hunti, ilvest, karu, kobrast, metsnugist, tuhkrut, šaakalit ja valgejänest. Sõltuvalt antud hindamiste tulemustest on võimalik, et tekib vajadus/võimalus muuta senist jahi korraldamist mõnele liigile ülaltoodud nimekirjas.

Käesolevas aruandes kirjeldatakse jahiulukite asurkondade seisundis aastate jooksul toimunud muutusi ning analüüsitakse nende põhjusi, antakse hinnang asurkondade seisundile 2024. jahiaasta lõppedes ning tehakse küttimisettepanekud 2025. aasta jahihooajaks. Küttimisettepanekud on liigiti erinevad ning sõltuvad vastava liigi kohta kogutava informatsiooni hulgast ja vajadusest. Hundi ja hallhülge kohta käesolevas aruandes küttimisettepanekuid ei tehta, need esitatakse aruande lisadena enne vastava liigi jahihooaja algust.

Seireandmete kogumise meetodilised juhendid ja vormid on kättesaadavad Keskkonnaagentuuri kodulehelt www.keskkonnaagentuur.ee. Erinevad ulukiasurkondade seire, inventuuride ja rakendusuuringute aruanded on kättesaadavad Eesti keskkonna andmete portaalist <https://keskkonnaportaal.ee>, kuid aruannetele otse edasisuunavad lingid on olemas ka Keskkonnaagentuuri kodulehel keskkonnaseire ja analüüside rubriigis.

Ulukiseire aastaaruannetega peaksid regulaarselt tutvuma kõik jahimaa kasutajad, jahindusnõukogude liikmed ning jahindusega seotud riigisektori töötajad. Lisaks regulaarsetele kütmissooovitustele tuuakse aruannetes välja ka muud meetmed, näiteks vajalikud muudatused seadusandluses.

Käesolev aruanne ja selle lisad on koostatud eluslooduseosakonna ulukiseire töörühma poolt, kuhu lisaks koostajatena märgitud isikutele andsid olulise panuse ka Jüri Tõnisson, Jaanus Jõemaa, Tõnu Talvi ja Lauri Ellram. Ulukiseire töörühm tänab kõiki seireandmete kogumisega seotud jahimehi, välitööde tegijaid ja andmete kogumisse panustanud Keskkonnaameti töötajaid ning teisi koostööpartnereid.

ANALÜÜSITUD MATERJAL JA SELLE KVALITEET

Seirearuande koostamisel on kasutatud erinevate ulukiliikide küttime, ruutloenduse, vaatluste, jahimeeste poolt antud arvukushinnangute, ulukikahjustuste ning hirvlaste pabulaloenduse andmeid. Põdra ja suurkiskjate puhul on kasutatud ka kogutud bioproovide analüüsist saadud tulemusi. Enamuse seire algmaterjalidest on kogunud jahimehed vastavalt keskkonnaministri määrusele „Jahiulukite seireandmete loetelu ja kogumise kord ning seiret korraldama volitatud asutus“ (RT I, 29.05.2013, 10) järgides Keskkonnaagentuuri (KAUR) kodulehel (www.keskkonnaagentuur.ee) olevaid andmeedastusvorme ja metoodilisi juhendeid.

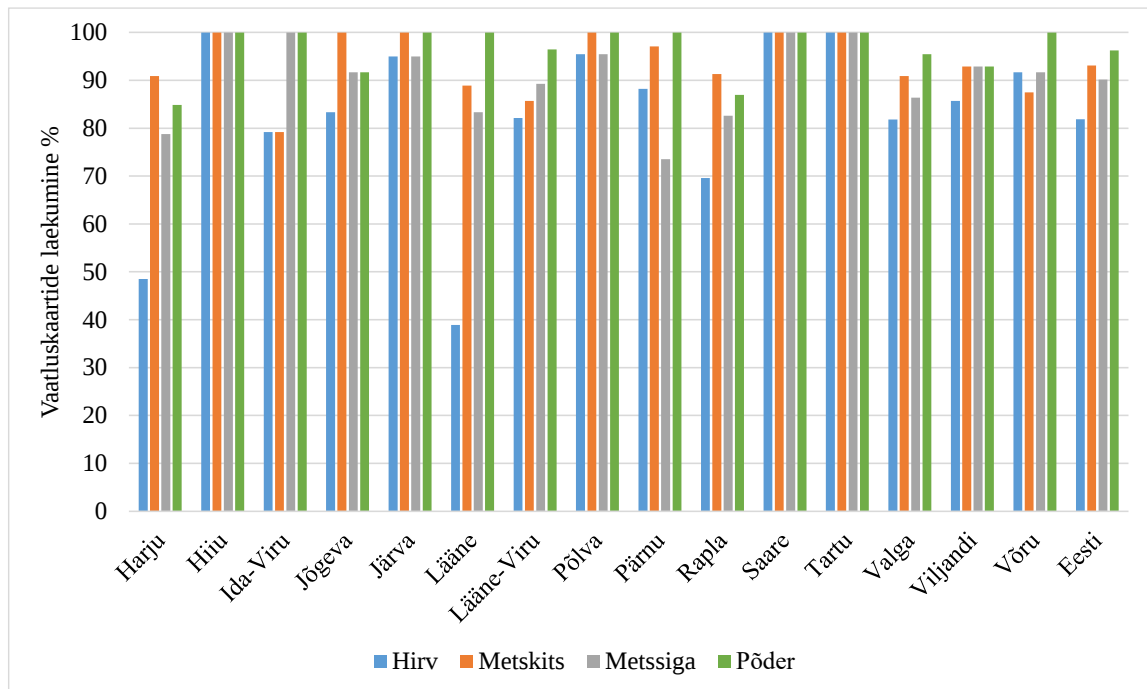
Kogutud andmed ja biomaterjal on analüüsitud KAUR eluslooduse osakonnas, v.a suurkiskjate ja haneliste kahjustuste ning metsakaitseeksperimentide andmed, mille kogumise ja analüüsiga tegeleb Keskkonnaamet. Hallhülge seire tulemused on võetud hallhülge 2024. aasta seirearuandest.

Vaatluskaardid

Analüüsimiseks laekus 2024. jahiaasta kohta 376 põdra-, 295 hirve-, 337 metssea-, ja 356 metskitsevaatluskaarti.

Erinevate uluksõraliste vaatluskaarte üle 95% esitasid viie maakonna jahipiirkonnad, teistest maakondadest jäi vaatluskaartide esitamine 76-93%. Teiste maakondade seast esile toomist väärivad Hiiumaa, Saaremaa ja Tartumaa, kus kõik jahipiirkonnad esitasid kõikide uluksõraliste kohta vaatluskaardid.

Viis aastat tagasi oli uluksõraliste vaatluskaartide esitamine maakonniti/jahipiirkonniti väga kesine. Eesti peale kokku laekus 2020. aastal erinevate sõraliste vaatluskaartide 29-77% jahipiirkondadest. Alates 2021. aastast on märgata vaatlusandmete esitamise osas märkimisväärset paranemist: viimasel kolmel aastal on erinevate vaatluskaartide esitamine maakonniti vahemikus 79-97%.

Uluksõraliste (põdra, metskitse, metssea ja hirve) vaatluskaartide esitanud jahipiirkondade % maakonniti 2024. aastal.

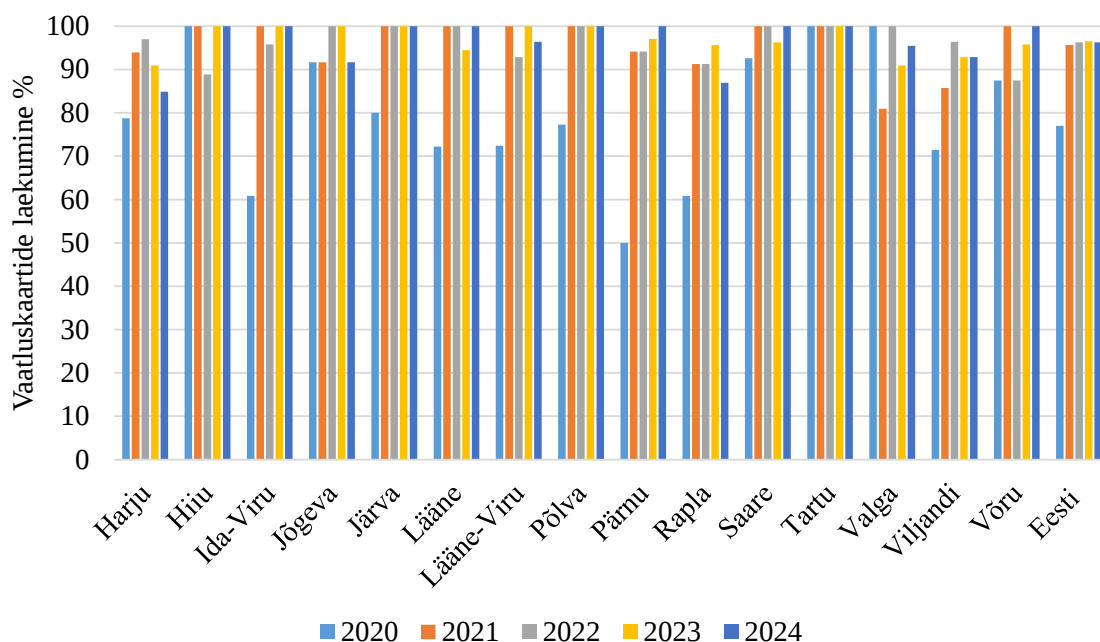
Proportion of hunting districts that have presented red deer (blue), roe deer (orange), wild boar (grey) and moose (green) observations in 2024.

Põdravaatluskaartide esitasid kõik jahipiirkonnad Hiiu-, Ida-Viru-, Järva-, Lääne-, Põlva-, Pärnu-, Saare-, Tartu- ja Võrumaalt. Teistes maakondadest oli vaatluskaartide esitamine kahea (85-96%).

Metskitse vaatluskaartide esitasid kõik Hiiu-, Jõgeva-, Järva-, Põlva-, Saare- ja Tartumaa jahipiirkonnad. Teiste maakondade jahipiirkonnad esitasid metskitsevaatluskaartide üldjoontes samuti hästi, laekumiste protsent jäi vahemikku 79-97.

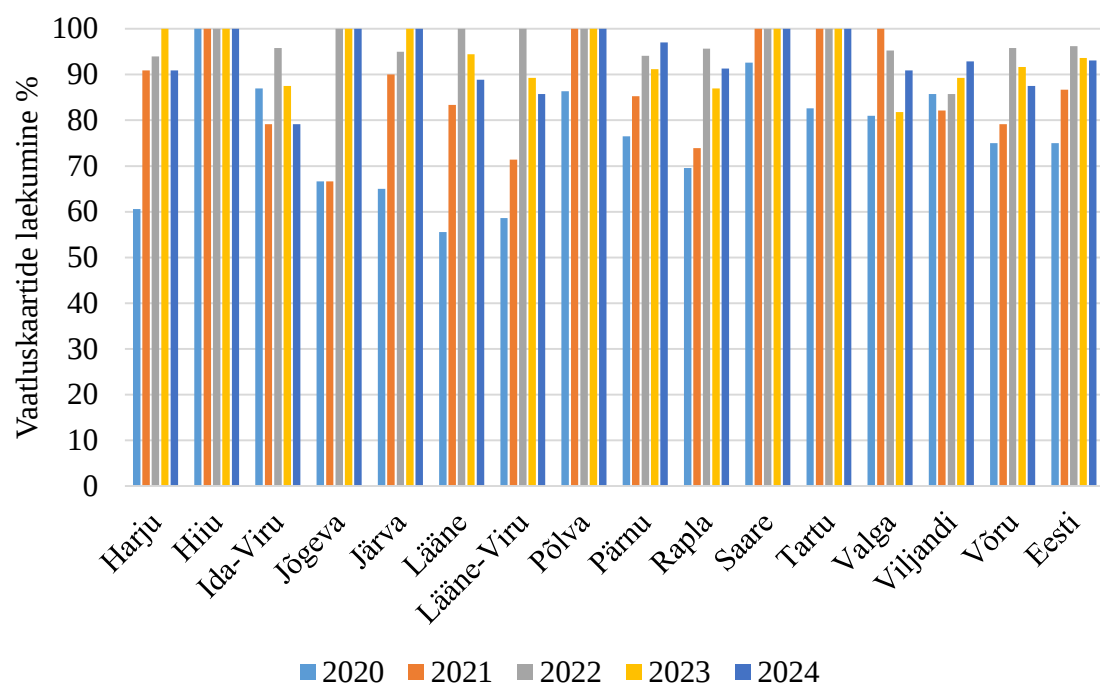
Metsseavaatluskaartide esitasid 100% Hiiu-, Ida-Viru-, Saare- ja Tartumaa jahipiirkonnad. Teistest maakondadest jäi vaatluskaartide esitamine vahemikku 74-95%.

Hirvevaatluskaartide esitasid kõik Hiiu-, Saare- ja Tartumaa jahipiirkonnad, teiste maakondade esitamise protsent jäi madalamaks: 39-95%.

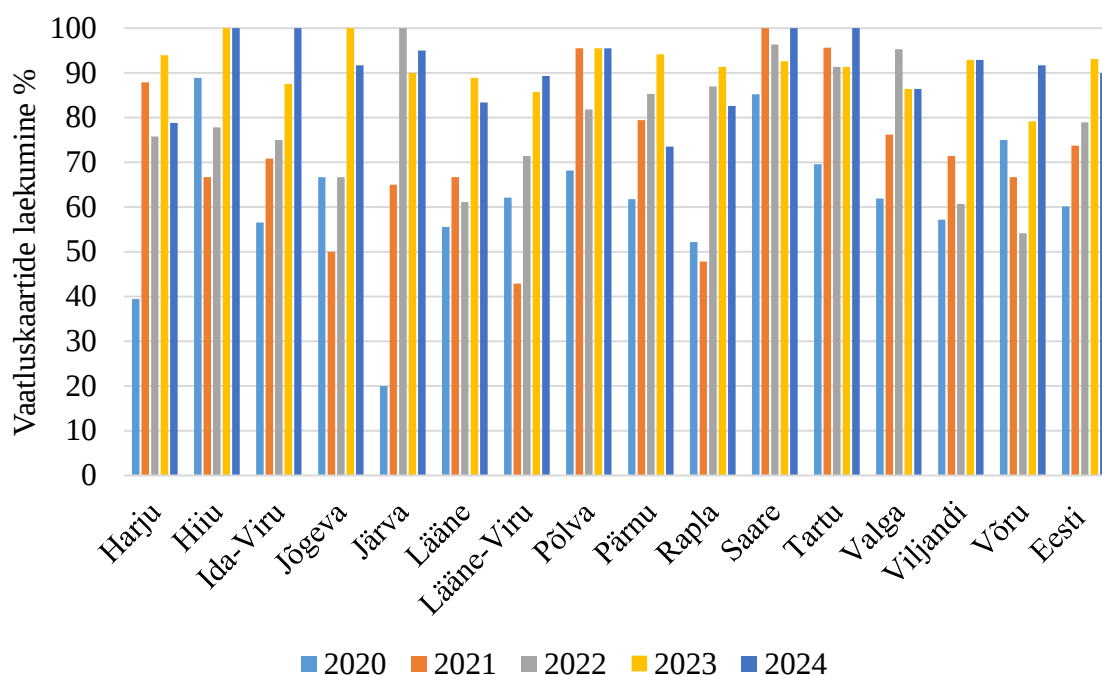
Põdra jahiaegseid vaatlusi esitanud jahipiirkondade % maakonniti aastatel 2020–2024.

Proportion of hunting districts that have presented moose observations in recent five years.

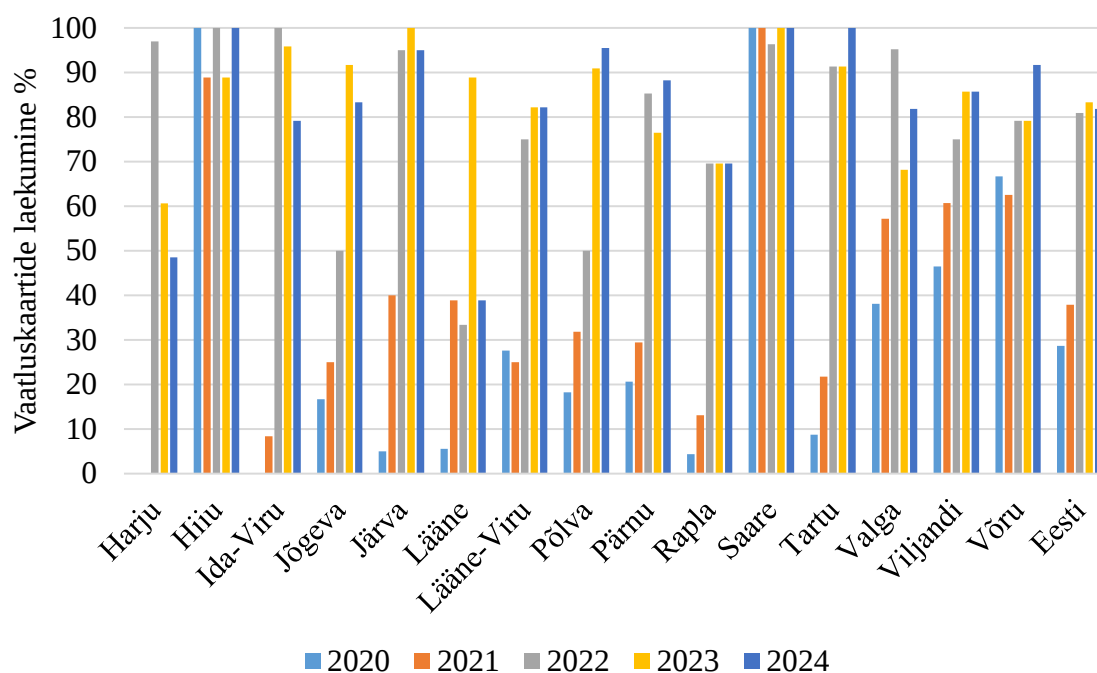

Metskitse vaatlusi esitanud jahipiirkondade % aastatel maakonniti 2020-2024.

Proportion of hunting districts that have presented roe deer observations in recent five years.

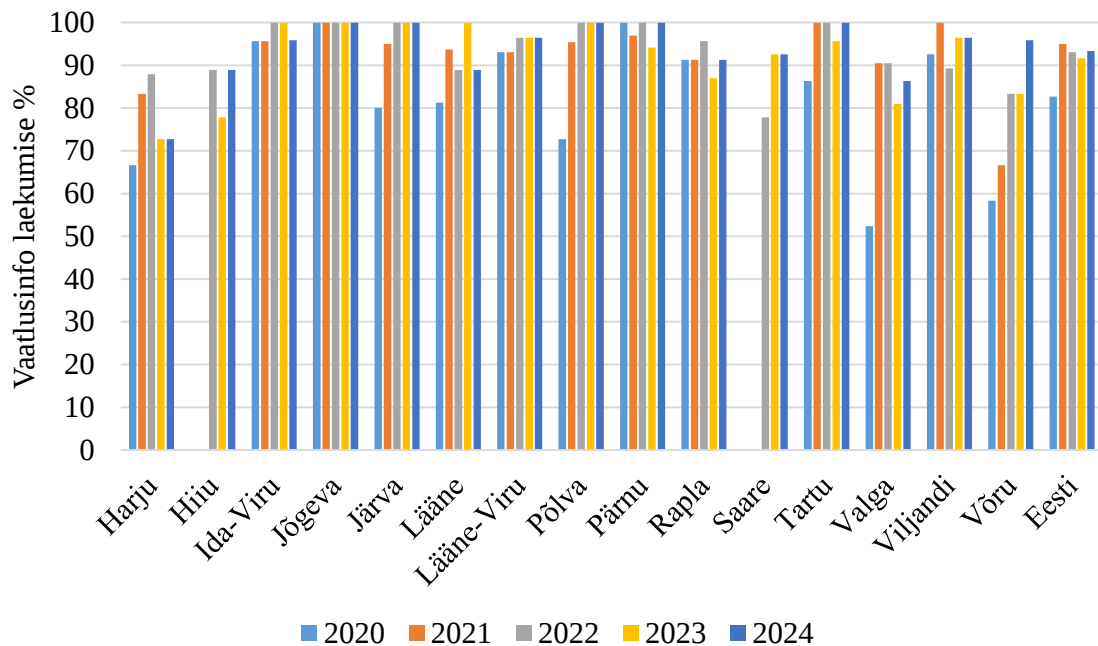

Metssea vaatluskaarte esitanud jahipiirkondade % aastatel 2020-2024 maakonniti.
Proportion of hunting districts that have presented wild boar observations in recent five years.

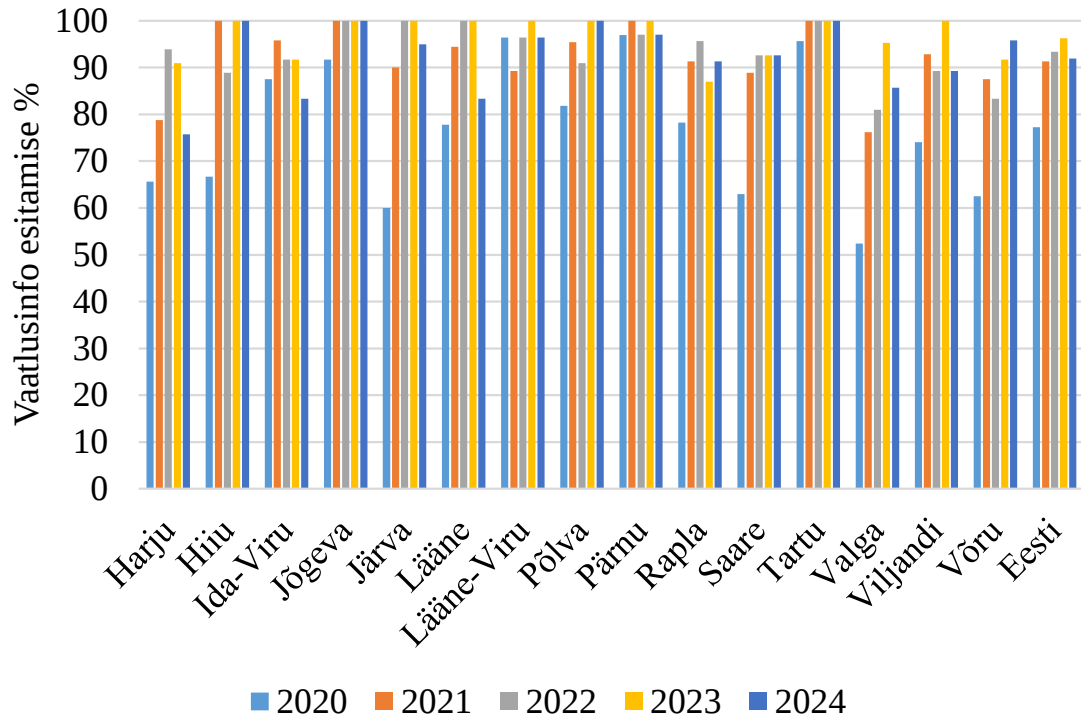

Hirve jahiaegseid vaatlusi esitanud jahipiirkondade % maakonniti aastatel 2020-2024.
Proportion of hunting districts that have presented red deer observations in recent five years.

Suurkiskjate vaatluste kohta esitasid infot 93% jahipiirkondadest, Jõgeva-, Põlva-, ja Tartumaalt esitasid vaatlusinfot kõik jahipiirkonnad, üle 90% esitasid kaheksa maakonna jahipiirkonnad ning neljal maakonnal jäi suurkiskjate vaatluste esitamise protsent vahemiku 74-90. Karuvaatluste kohta laekus info viiest maakonnast kõigist jahipiirkondadest, ülejäänud maakondadest saadeti infot tehtud vaatluste kohta 73-96% jahipiirkondadest. Hundi-ilvese-šaakali vaatluste kohta kogunes 100% vaatluseid nelja maakonna jahipiirkondadest ning üle 90% kuue maakonna jahipiirkondadest. Kolmel viimasel aastal on suurkiskjate vaatlusinfot esitanud kõik Jõgevamaa jahipiirkonnad ning vaatlusinfo esitamise protsent on olnud väga hea (üle 95%) ka Järva-, Lääne-Viru-, Põlva-, Pärnu-, ja Tartumaal. Nagu uluksõraliste vaatluskaartide puhul on ka suurkiskjate vaatluste esitamises märgata olulist paranemist 2021. aastast.

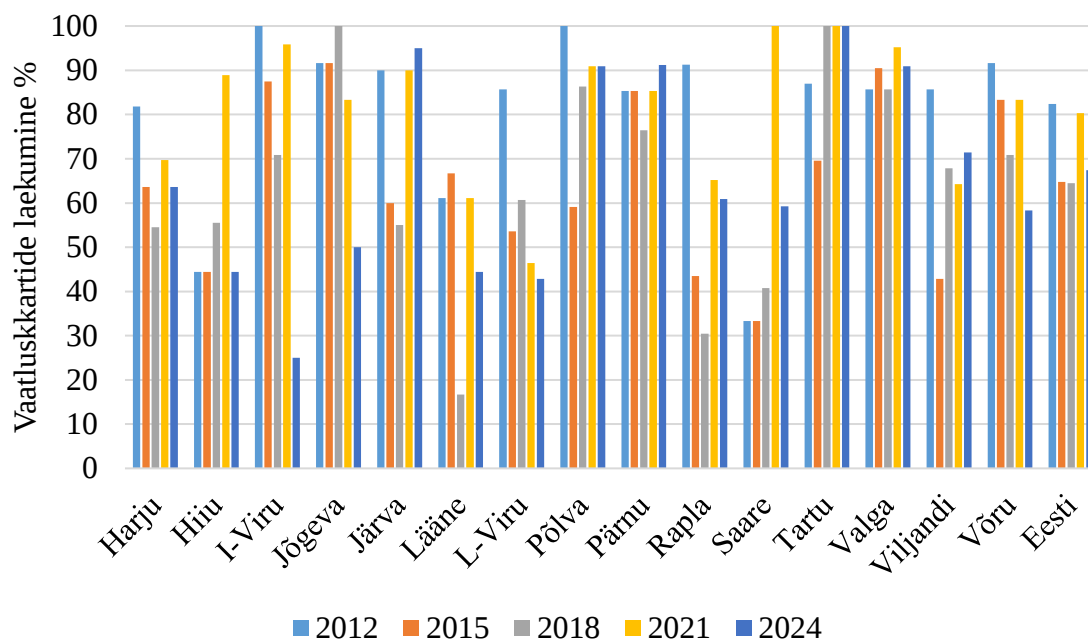

Karu vaatlusi esitanud jahipiirkondade % maakonniti aastatel 2020–2024.
Proportion of hunting districts that have presented bear brown observations in recent five years.

Hundi ja/või ilvese ja/või šaakali vaatlusi esitanud jahipiirkondade % maakonniti aastatel 2020–2024. *Proportion of hunting districts that have presented wolf and/or lynx and/or golden jackal observations in recent five years.*

Kopra pesakondade vaatluskaartide esitamine jahipiirkondadest jäi võrreldes 2021. aastaga, mil toimus viimane pesakondade loendamine/kaardistamine, kesiseks. Andmeid laekus 67% jahipiirkondadest, kolm aastat varem esitati vaatlusandmeid 80% jahipiirkondadest. Kõik Tartumaa jahipiirkonnad esitasid vaatlusandmed (seda viimsed kolm loendust aastat järjest), Järva- ja Pärnu-, Põlva-, Valgamaa jahipiirkonnadest oli andmete esitamine hea (üle 90%). Hiiumaa, Ida-Virumaa, Jõgeva-, Lääne-, ja Lääne-Virumaa jahipiirkondadest jäi andmete esitamine 50% ja alla selle.

Kopra pesakondade vaatlusi esitanud jahipiirkondade % maakonniti aastatel 2012-2024.
Proportion of hunting districts that have presented beaver colonies observations in recent years.

Bioproovid

Kütitud põtrade vanuse määramiseks hammaste arengu ja kulumise järgi analüüsiti 2046 isendi alalõualuud. Kütitud põdralehmade viljakusproove laekus 461 loomalt, neist analüüsikõlbulike proove ja alates 10. oktoobrist kütitud isendite komplektseid proove, mis on viljakusnäitajate määramiseks, oli 304.

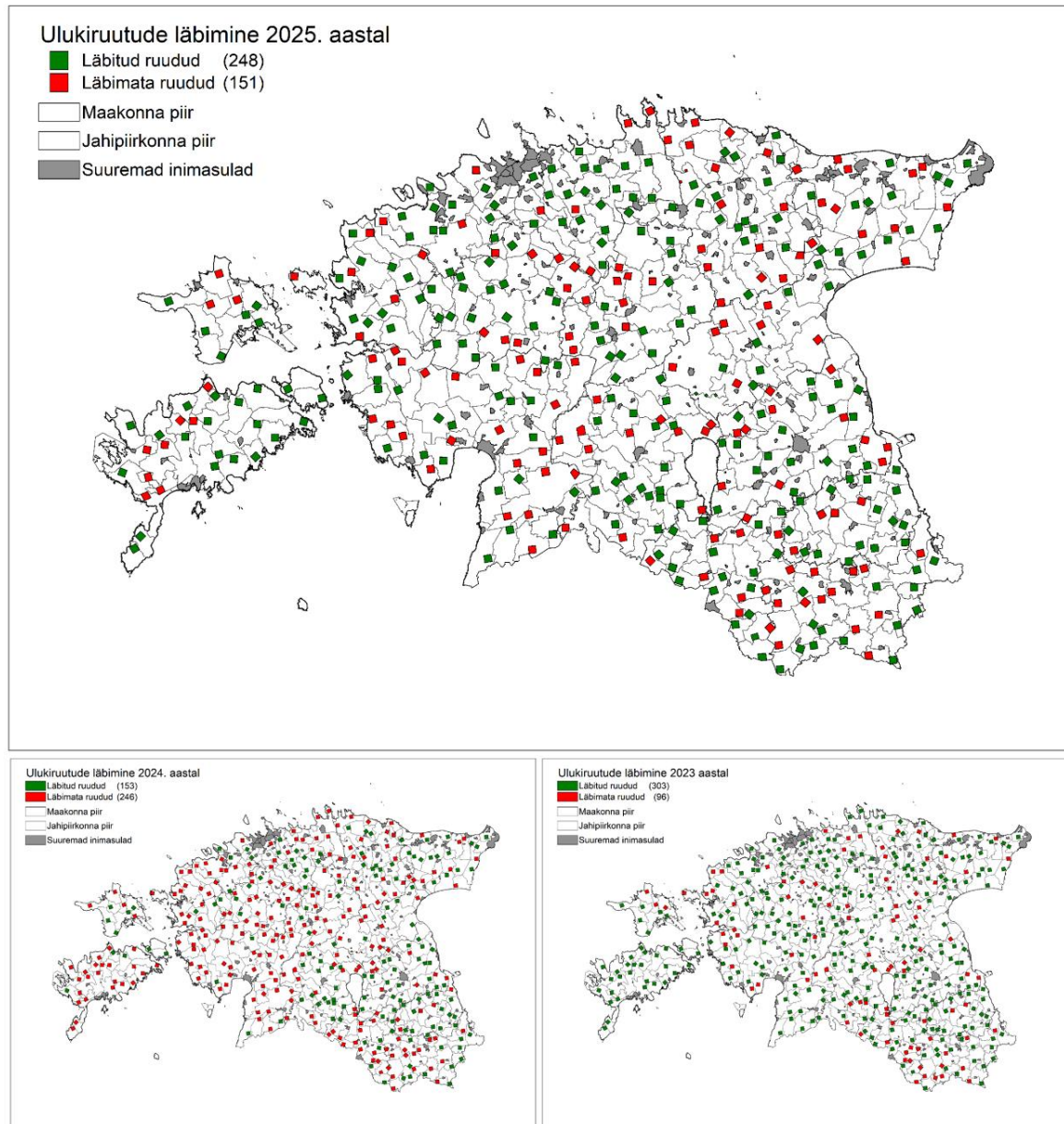
Kütitud suurkiskjatelt laekus vanuse määramiseks 161 (72% kütitud karudest-huntidest) hambaproovi: karu hambaid 79, millest vanuse määramiseks sobilikud 75, ja hundi hambaid 82. Viljakusnäitajate määramiseks kogunes 28 emakaru ja 39 emahundi (72% kütitud emastest karudest-huntidest) sigimiselundkonda, neist analüüsiks sobivaid proove oli 38 (57%).

Aruande lisana leiab ülevaated viimasel kümnel jahiaastal kütitud karude ja huntidelt kogutud ja KAUR-i laekunud sigimiselundkondade kvaliteedist ja esitamisest ning teistest kütitud suurkiskjatelt kogutavatest proovidest.

Jäljeloendus ja pabulaloendus

Kuigi möödunud 2024/2025 aasta talv oli soe ja üsna kesiste lumeoludega, õnnestus enamusel jahipiirkondadest jäljeloendused siiski ära teha. Kokku laekus 2025. aastal

Keskkonnaagentuuri loendusinfo 248 loendusmarsruudi kohta (62%-lt kõikidest kasutusel olevatelt loendusruutudelt). Lisaks viidi jäljeradade loendus läbi ka Suur- ja Väike-Pakri saare loendusmarsruutidel. Enam-vähem rahuldavas mahus ehk vähemal 50% maakonna loendusruutudest läbiti kaheteistkümnes maakonnas. Enam kui pooltelt loendusruutudelt jäi jäljeinfo kogumata Lääne-Viru-, Pärnu- ja Võrumaal.

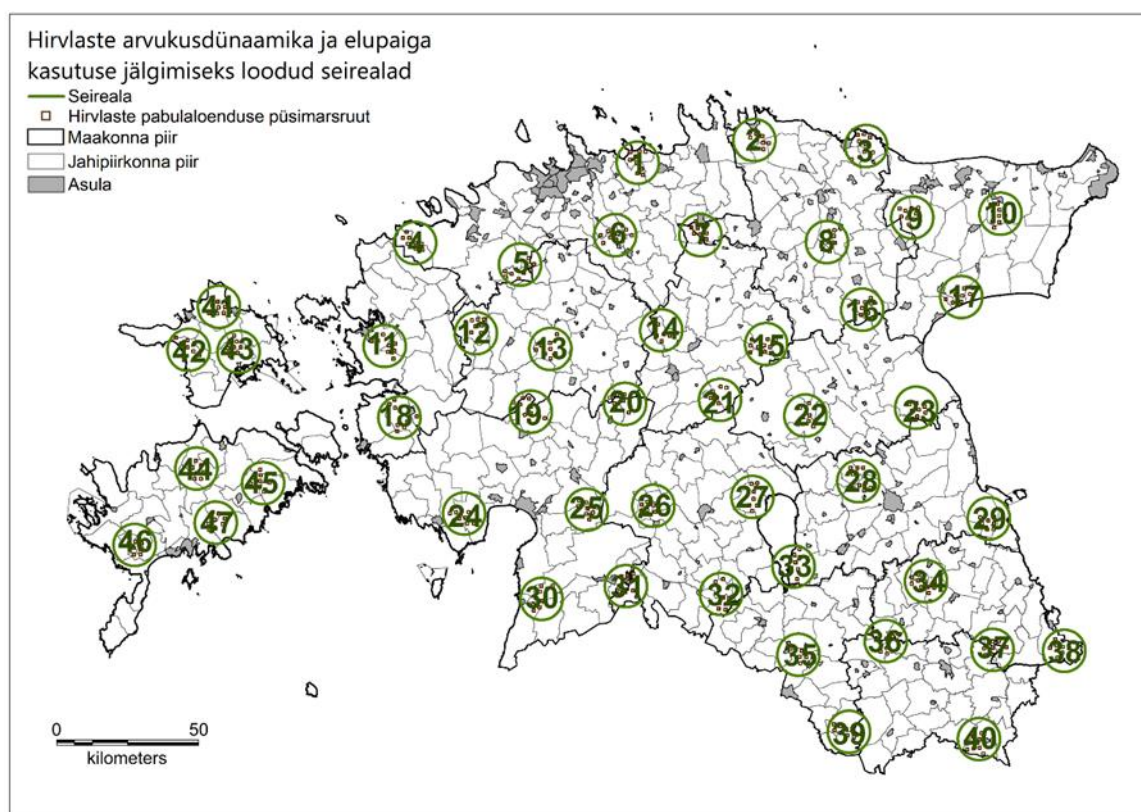

Ulukijälgede loendusruutude läbimine 2025. aastal ning võrdlus 2024. ja 2023. aasta loendustega.

Location of 12 km long (quadrat shape 4x3 km) permanent transects of winter track counts. The colour of the quadrats indicates whether the counts were carried out (green) or not (red) in current year.

2025. aasta kevadel üle riigi paigutatud 47-l seirealal viidi läbi ka hirvlaste talviste pabulahunnikute loendus. Lisaks neile seirealale viidi samadel põhimõtetel hirvlaste

pabulaloendus läbi ka Kaitseväe Keskpõlügenoonil ja ka Sirgala ja Nursipalu harjutusaladel ja nende juurde planeeritavatel laiendusosaladel asuvatel metsaaladel. Kõikidel valdavalt metsaaladel paiknevatel seirealadel on 32 km loendusmarsruuti (kaheksa ruudu kujulist 4 km pikkust transekti), kus loendatakse 2 m laiusel alal kõik hirvlaste poolt viimasel talvel tekitatud pabulahunnikud. Lisaks hirvlastele kogutakse pabulaloendustel analoogset infot ka metssea, jäneste ja kanaliste ekskrementide kohta. Pabulaloendust on tehtud juba üksteist aastat järjest.

Hirvlaste arvukusdünaamika ja elupaiga kasutuse jälgimiseks 2015-2016 loodud seirealade ja nendele märgitud pabulaloenduse transektide paiknemine.

Monitoring areas of cervids and permanent transects of pellet group counts.

Värske ulukikahjustus

Lisaks pabulaloendusele hinnati seirealadel ja nende lähiümbruses kümnes erinevas männinoorendikus ja viies koorimiseas ~ 30-50 aastases kuusikus värskeid hirvlaste (peamiselt põdra) tekitatud metsakahjusid. Sama meetodika alusel koguti värsket infot põdra tekitatud kahjustuste kohta ka veel 54 erinevast pabulaloenduse aladega mitte kattuvatest värske ulukikahjustuste (VUK) hindamise seirealadelt. Kogutud andmed

värskete kahjustuste kohta on esitatud peatükis „Põder“ olevates VUK-seire tabelites. Kokku tehti värske ulukikahjustuse seire 1557 proovitükil, millest 1028 paiknesid männinoorendikes ning 539 koorimiskahjustuste eas kuusikuis.

ASURKONDADE SEISUNDIT JA SELLE MUUTUSI KIRJELDAVAD NÄITAJAD

Küttimismahu muutus – kütitud isendite arvu suhteline muutus (KM) protsentides võrreldes eelneva jahihooajaga. $KM = 100 \cdot (K_{(A)} - K_{(A-1)}) / K_{(A-1)}$, kus A on aasta. Aruandes on esitatud 2024. aasta küttimise muutus võrreldes 2023. aasta jahihooajaga ning on lisatud ajas kaugemale tagasivaatav võrdlus 2015. aasta jahihooajaga.

Pesakondade arv – kasutatakse karu, hundi, ilvese ja šaakali puhul. Välja on toodud vaatlusandmete analüüsi käigus saadud eraldi pesakonnad maakonniti. Kui pesakondade territooriumid asuvad mitme maakonna piires, on pesakond pandud maakonda, kuhu jäi suurem osa pesakonna territooriumist (kus oli tehtud suurem hulk vaatlusi). Karu puhul on välja toodud vaid sama-aastaste poegade pesakonnad. Šaakali puhul on eristatud isendipaarid või grupid, mis võivad olla pesakonnad, kuid ei pruugi seda alati olla.

Pesakondade arvu muutus – väljendatakse märkidega +, - või =. Muutuste hindamisel arvestatakse hundi ja ilvese puhul kahte viimast aastat. Karu puhul on võrdluses kasutatud kahe järjestikuse aasta pesakondade arvu keskmist $K = (P_{(A)} + P_{(A-1)}) / 2$, kuna sama emaste põlvkond sigib reeglina iga kahe aasta tagant.

Siinkohal tuleb arvestada sellega, et pesakondade arvu muutus väljendab olukorda enne jahihooaega, jäljeindeksi muutus ja jahimeeste hinnang arvukuse muutusele aga jahihooaja järgset olukorda.

Jäljeindeks (JI) – on loendusmarsruudiga ristuvate jäljeradade arv 1 km loendusmarsruudi kohta jagatud jälgede võimaliku maksimaalse vanusega päevades (24h -1; 36h - 1,5; 48h - 2; 60h - 2,5). Jälgede võimaliku maksimaalse vanuse leidmisel on aluseks võetud viimase vanu jälgi katva lumesaju lõpu orienteeruv kellaaeg.

Pabulaindeks – hirvlaste pabulahunnikute (metssea puhul ekskrementide) arv 1 km transekti kohta. Transekti laius on 2 meetrit. Aruande tabelites esitatud pabulaindeksid on ühtlustatud arvestades iga konkreetse loendusruudu läbimise kuupäevaga. Tasanduskoefitsiendi arvutamisel on arvestatud pabulahunnikute akumulatsiooni perioodi pikkuseks 200 päeva ja selle alguseks võeti 1. oktoober.

Tuhnimislaikude pindala (m²) metssigade poolt viimase talve jooksul tekitatud tuhnimislaikude pindala 1 km pikkusel transektil. Hinnatakse ainult transektile ulatuvate tuhnimislaikude suurust 2 m laiuse pabulaloenduse transektiala piires.

Liikluses hukkunud isendid – käesolevas aruandes on kasutatud jahipiirkonna kasutaja esitatud jahindusstatistikas toodud andmeid liikluses hukkunud sõraliste kohta.

Värske ulukikahjustus (VUK) –aruandes on esitatud eeskätt põdra tekitatud värskete kahjustustega puude osakaal seirealadel. Värskest kahjustatud puude hulka loetakse edasise kasvu seisukohast nii olulisel kui ka ebaolulisel määral kahjustatud okaspuid.

Jahimeeste hinnang arvukusele – jahimeeste poolt antud hinnangud ulukite arvukuse kohta jahipiirkonnas. Maakondlikud isendite arvud näitavad jahipiirkondade hinnangute summat, mis on ümardatud kümneni (v.a punahirvel).

Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele – sõraliste puhul saadud jahimeeste 2025. aasta arvukuse hinnangu andmete võrdlemisel eelneva 2024. aasta omaga, väikeulukite ja suurkiskjate puhul väljendab jahimeeste otsest hinnangut arvukuse muutusele võrreldes eelneva aastaga.

Suurulukid

+ arvukus suurenenud rohkem kui 5% eelmise aasta loendusega võrreldes;
- arvukus langenud rohkem kui 5% eelmise aasta loendusega võrreldes;
= arvukus jäänud samaks. Muutus eelmise aasta loendusega võrreldes on olnud väiksem kui 5%.

Väikeulukid

Jahipiirkondlike hinnangute summana saadud näidu alusel iseloomustatakse arvukuse muutuse trendi järgnevalt:

+ arvukus suurenenud (tabelites heleroheline taust). Maakondliku loenduse summaarne tõus on olnud suurem kui 10% maakonna jahipiirkondade koguarvust;
++ arvukus oluliselt suurenenud (tabelites tumeroheline taust). Maakondliku loenduse summaarne tõus on olnud suurem kui 50% maakonna jahipiirkondade koguarvust;
= arvukus jäänud samaks (tabelites kahvatukollane). Maakondliku loenduse summaarne tõus või langus on olnud väiksem kui 10% maakonna jahipiirkondade koguarvust;

- arvukus vähenenud (tabelites pruunikaspunasel taustal). Maakondliku loenduse summaarne langus on olnud suurem kui 10% maakonna jahipiirkondade koguarvust;
- - arvukus oluliselt vähenenud (tabelites pruunil taustal). Maakondliku loenduse summaarne langus on olnud suurem kui 50% maakonna jahipiirkondade koguarvust.

Vaatluspäeva kohta vaadeldud isendite arv – vaatluskaartidel esitatud keskmine vaadeldud isendite arv ühe vaatluspäeva (vaatlusrea) kohta. Põdra kohta esitatud näitaja leidmisel on aluseks võetud 15. septembrist 31. oktoobrini, metsseal 1. septembrist detsembri lõpuni. Vaatluspäevadena on arvesse võetud vaid need vaatluspäevad, mil loomi kohati.

Küttimissoovitus

- ↑ – küttimist võrreldes eelmise jahihooajaga suurendada;
- ↑↑ – küttimist võrreldes eelmise jahihooajaga oluliselt suurendada;
- – küttida eelmise jahihooajaga sarnaselt (pole põhjust muuta varasemat küttimisstrateegiat);
- / ↑ – küttida samas mahus või veidi enam;
- / ↓ – küttida samas mahus või veidi vähem;
- ↓ – küttimismahtu vähendada;
- ↓↓ – küttimist oluliselt vähendada.

Iga käsitletava liigi juures on valges kastis esitatud erinevates näitajates toimunud muutuste põhjal antud koondhinnang liigi üldseisundile, hallis kastis esitatud kokkuvõttev hinnang liigi arvukuse muutusele võrreldes eelneva aastaga ja kollases kastis üldistatud soovitus liigi küttimiseks eeloleval jahihooajal võrreldes eelmisega.

Aruande erinevates tabelites esitatud kollakas kirjas märgitud näitajad on arvutatud väga väikese andmete hulga põhjal, mistõttu ei saa neid pidada järelduste tegemisel piisavalt usaldusväärseks.

Aruandes esitatud küttimise tiheduskaardid on loodud Mapinfo Professional 2019 tarkvara abil. Küttimiskaartidel kasutatud Eesti kontuur ja maakondade piiride kihi on loonud Maaamet.

Sigade Aafrika katku levikukaartide alusandmed pärinevad Põllumajandus- ja Toiduametilt.

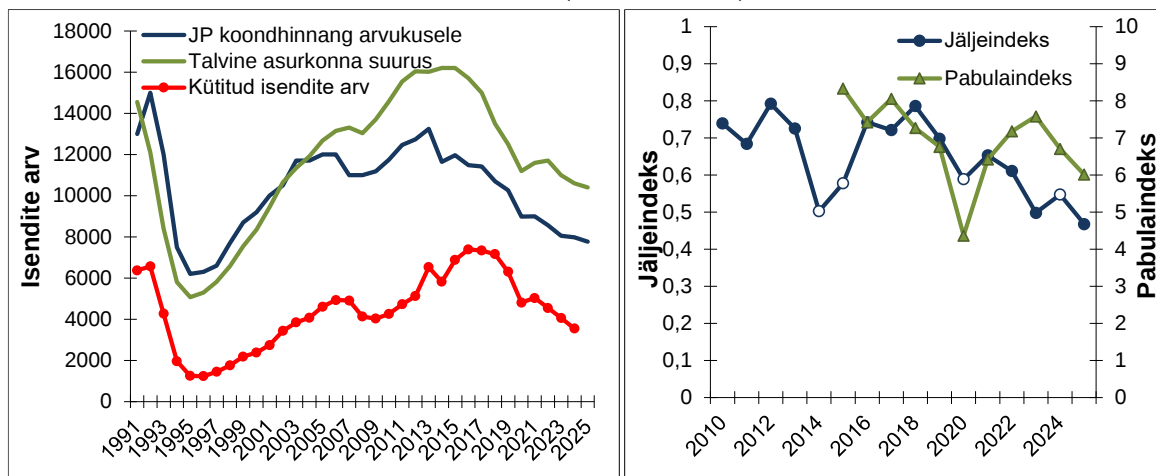
Andmed suurkiskjate ja haneliste kahjude kohta pärinevad Keskkonnaametilt.

Aruandes esitatud info hirvlaste tekitatud metsakahjustuste kohta (metsakaitseeksportiisid ja metsateatistid) on kogutud Keskkonnaameti poolt ja pärinevad Metsaregistrist.

NB! Eelnevate aastate andmete võrreldavuse tagamiseks ja tulenevalt sellest, et maakondlikud jahindusnõukogud tegutsevad täna endiselt haldusreformi eelsetes piirides, on ka käesolevas aruandes maakondlike koondandmete esitamisel ja küttimissoovituste koostamisel lähtutud haldusreformi eelsetest maakonna piiridest.

SEIRE TULEMUSED JA KÜTTIMISSOOVITUSED LIIGITI

PÕDER (*Alces alces*)

ÜS = 😊

A = →/↓

K = →/↓

Talvine asurkonna suurus (Keskkonnaagentuuri hinnang ja jahipiirkonna kasutajate hinnangute summa), kütitud põtrade arv ja asustustiheduse muutusi iseloomustavate jäljeindeksi ja pabulaindeksi muutused. Population size (green line – wintering population size estimated by Estonian Environment Agency; blue line – based on estimates given by the users of hunting districts), hunting bag, winter track index (blue line second graph - tracks per 1 km per 24 hours) and pellet index (green line – n of pellet groups per 1 km of transects).

- Põdra asurkonna suurus oli 2025. aasta alguses jätkuvalt mõõdukas: 10 000 – 11 000 isendit.
- Asurkonna soolises ja vanuselises struktuuris märkimisväärsed muutused viimase aasta jooksul toimunud ei ole. Vaatamata headele põdralehmade viljakusnäitajatele oli sarnaselt mitme eelneva aastaga asurkonna juurdekasv 2024. aastal tagasihoidlik. See on selgelt seostatav suurenenud kisklussurvega, mille tõttu vasikate suvine suremus on märgatavalt suurenenud.
- Värskeid põdrakahjustusi täheldati seiratud männinoorendikes oluliselt vähem kui eelnevatel aastatel, seda võib paljuski seostada möödunud talve soojade ilmastikuoludega.
- Põdra üldarvukuse hoidmiseks sarnasel mõõdukal tasemel ja hõreda asustusega aladel selle mõõdukaks tõstmiseks soovitame 2025. aasta jahihooajal küttida Eestis kokku 3200-3570 põtra.
- Võrreldes eelmise jahihooajaga võib põdra küttimismahtu suurendada üksnes väga kõrge põdra asustustiheduse ja/või sagedaste ja kõrgete põdrakahjustustega piirkondades. Mõõduka ja madalama asustustihedusega piirkondades, kus olulised kahjustused puuduvad ja/või eelneval jahihooajal on esinenud suuri raskusi jahindusnõukogude poolt määratud miinimumkvootide täitmisega, tuleks küttimismahte kindlasti langetada.
- Vasikate küttimisel tuleb jälgida, et neid asurkonna normaalseks uuenemiseks ka jahihooaja järgsesse asurkonda piisavalt alles jääks. Mullikate ja täiskasvanud isendite küttimisel tuleks vältida liigset kaldumist ühest või teisest soost isendite eelisküttimise poole.

2025. aasta kevadel loendati üle Eesti paiknevatel seirealadel iga läbitud 1 km loendusmarsruudi kohta keskmiselt 6,0 põdra pabulahunnikut, mis on 2024. aasta tulemusega (6,7) võrreldes madalam. Tuletades pabulaindeksist põdra asustustiheduse seirealadel, saame pärast küttimise mõjude arvesse võtmist keskmiseks talviseks asustustiheduseks seirealadel ~4,74 isendit 1000 ha kohta. Sama arvutuskäigu alusel saadi seirealade keskmiseks talviseks asustustiheduseks 2024. aastal ~5,3 isendit 1000 ha kohta. Mandril asuvate seirealade keskmiseks põdra asustustiheduseks saab tänavuse pabulahunnikute loenduse tulemuste (pabulaindeksi) põhjal 4,84 isendit 1000 ha kohta, eelmisel aastal 5,2 isendit 1000 ha kohta. Kuna möödunud 2024/2025 talv oli siinsete talvede pikaajalise keskmisega võrreldes oluliselt soojem ja ka sademeid oli keskmisest märksa rohkem, siis suure tõenäosusega oli ka pabulahunnikute (eriti just sügisel ja talve esimese pooles tekitatute) säilimine keskmisest viletsam. Rohke talvise soojuse negatiivsest mõjust pabulahunnikute püsivusele tasub meenutada 2019/2020 aasta eriti sooja talve, mille järel läbi viidud pabulaloendustel saadi tulemuseks senise 11. aastase seireperioodi kõige madalam tulemus (4,6 pabulahunnikut 1 km kohta), mis eelneva ja järgneva aasta loenduse tulemusega võrreldes oli ligi kolmandiku võrra madalam.

Võrreldes 2024. aasta loenduste tulemusega kasvas 2025. aastal põdra pabulaindeks 18-l (tõus üle 10%), langes 24-l (langus üle 10%) ja püsis enam-vähem samal tasemel 8-l seirealal. Seirealade lõikes kõrgeim põdra pabulaindeks registreeriti Ida-Virumaal Sirgala harjutusväljal. Ligilähedaselt sarnasel kõrgel tasemel oli põdra pabulaindeks ka Ida-Virumaal asuval Sonda-Soonurme-Sirtsis, Järvamaal Lõõla-Vahastu seirealal ja Hiiumaal Käina-Tubala seirealal. Eelnenud aastatel kõrge põdra asustustiheduse poolest silma paistnud Viljandimaal asuva Sudiste-Veisjärve ja Tartumaal asuva Järvelja seirealade 2025. aastal saadud tagasihoidlikumate pabulaindeksite põhjal järeltulete tegemisel tasub aga olla ettevaatlik, sest nendel seirealadel viidi loendused sel kevadel läbi mai alguses, mil alustaimestik paiguti maapinnal lebavad pabulahunnikud juba ära peitis ja osa talviseid hunnikuid oli loenduse ajaks juba ka ära lagunenud. Madalaim põdra pabulaindeks registreeriti taaskord Lääne-Virumaal asuval Väike-Maarja-Viru-Jaagupi seirealal. Väga madal oli põdra pabulaindeks ka Jõgevamaal Lustivere-Saduküla-Pikknurme, Saaremaal Koimla-Kõrkküla, Valgamaal Valga-Õru ja Pärnumaal asuval Häädemeeste-Laiksaare seirealadel.

Põdra suhteline asustustihedus ja selle muutused seirealadel aastatel 2015 - 2025 tehtud pabulaloenduste andmetel. Pabulaindeks – pabulahunnikute arv 1 km loendus-marsruudi kohta.
Results of moose pellet group counts in monitoring areas situated all over Estonia.

Seireala nr	Maakond	Seireala asupaik	Pabulaindeks													Muutus	Indeksite
No of monitoring area	County	Location of monitoring area	No of pellet groups per 1 km													vr 2024	vahe
			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Change (%)	Difference (2025-2024)		
1	Harju	Kaberneeme-Jägala	6,7	6,0	7,9	7,7	6,5	3,0	6,3	6,0	5,0	7,1	8,8	24,4	1,7		
4	Harju	Nõva-Keibu	8,4	7,7	5,2	6,6	7,0	2,6	7,5	6,3	8,1	5,8	3,7	-35,0	-2,0		
5	Harju	Haiba	5,5	2,5	4,2	2,9	7,5	2,2	4,4	4,9	3,9	3,5	4,6	29,4	1,0		
6	Harju	Kose-Uuemõisa	10,3	10,6	10,6	7,4	6,1	3,2	5,2	7,9	7,3	7,7	8,9	15,7	1,2		
48	Harju	Keskpõlügenoon*									12,8	11,0	12,9	18,1	2,0		
2	Lääne-Viru	Palmse-Sagadi-Korjuse	11,4	3,2	5,0	3,1	2,7	2,1	2,7	2,9	3,8	2,6	2,7	3,6	0,1		
3	Lääne-Viru	Kunda-Vasta	6,7	15,1	11,3	8,3	5,6	4,0	9,1	12,0	11,6	6,5	4,6	-29,2	-1,9		
8	Lääne-Viru	Väike-Maarja-Viru-Jaagupi	4,2	2,3	1,8	1,9	0,8	0,8	0,2	0,2	0,4	0,4	0,6	45,1	0,2		
16	Lääne-Viru	Laekvere-Venevere-Käru	15,7	11,5	12,2	16,3	12,8	7,4	7,3	8,3	4,9	5,0	4,5	-9,0	-0,4		
9	Ida-Viru	Sonda-Soonurme-Sirtsu	6,3	5,3	6,6	6,9	6,6	4,3	11,0	15,1	7,3	12,6	15,0	18,7	2,4		
10	Ida-Viru	Illuka-Kurtna-Pagari	3,0	2,7	2,9	4,3	5,4	3,6	2,6	2,0	3,1	4,8	2,4	-49,7	-2,4		
17	Ida-Viru	Kauksi-Rannapungerja	10,2	7,7	4,4	6,1	9,1	2,2	4,4	4,3	3,4	3,2	2,9	-9,4	-0,3		
49	Ida-Viru	Sirgala*										14,1	16,5	16,8	2,4		
11	Lääne	Haapsalu-Martna	23,2	15,0	16,3	14,5	9,6	8,0	8,6	15,8	13,9	12,3	10,3	-16,4	-2,0		
18	Lääne	Matsalu-Lihula-Vatla	10,2	11,4	15,8	9,9	6,4	6,5	11,9	9,0	15,6	6,3	5,6	-10,5	-0,7		
12	Rapla	Sooniste-Risti-Märjamaa	8,7	8,4	8,8	3,7	7,0	5,3	5,9	9,9	11,6	14,4	5,0	-65,4	-9,4		
13	Rapla	Valgu-Raikküla	11,2	11,2	17,0	17,3	11,2	5,7	9,2	9,8	8,8	8,8	8,6	-2,9	-0,3		
20	Pärnu-Rapla	Eidapere-Kadjaste-Vändra	9,0	10,7	12,1	9,2	9,0	5,8	4,6	6,3	6,8	8,2	6,6	-19,9	-1,6		
19	Pärnu	Halinga-Libatse	15,2	14,9	11,9	13,8	8,6	6,1	6,3	9,9	11,9	11,7	8,4	-28,3	-3,3		
24	Pärnu	Kihlepa-Lindi-Tõstamaa	8,3	8,3	12,5	10,3	11,7	8,3	7,6	6,3	8,4	8,1	4,6	-43,1	-3,5		
25	Pärnu	Põlendmaa-Pöörikaasiku	10,7	8,5	10,5	8,7	3,5	4,2	8,6	9,8	12,9	6,6	7,3	10,8	0,7		
26	Pärnu	Õõrdi	9,1	6,2	6,5	4,6	4,2	2,0	4,5	3,6	2,1	2,1	2,7	26,2	0,6		
30	Pärnu	Häädemeeste-Laiksaare	2,1	3,5	2,0	1,5	0,8	1,5	3,5	2,3	3,0	0,7	1,6	117,9	0,8		
31	Pärnu-Viljandi	Tihemetsa-Mõisaküla	8,1	5,9	4,1	8,5	6,4	4,4	3,9	5,7	6,4	7,5	3,6	-51,6	-3,9		
27	Viljandi	Tänassilma-Oiu-Valma	4,8	8,6	5,7	6,2	7,9	6,2	9,8	11,4	7,6	7,9	7,0	-11,3	-0,9		
32	Viljandi	Sudiste-Veisjärv	37,2	24,3	18,9	19,7	25,9	19,7	23,0	20,0	18,8	14,4	9,6	-33,4	-4,8		
7	Järva	Jäneda-Aegviidu	6,7	6,1	5,4	9,5	6,7	7,0	6,8	4,6	7,6	4,9	6,5	33,4	1,6		
14	Järva	Lõõla-Vahastu	17,3	13,3	15,4	9,7	11,5	9,3	9,8	16,6	16,0	15,9	15,1	-4,9	-0,8		
15	Järva	Koigi-Koeru-Päinurme	16,8	15,5	10,0	12,1	10,0	5,9	7,8	6,6	7,4	8,5	7,1	-16,6	-1,4		
21	Järva	Kabala-Imavere	14,2	16,4	17,5	13,1	14,6	3,7	6,1	6,8	15,4	6,1	9,8	60,1	3,7		
22	Jõgeva	Lustivere-Saduküla-Pikknurme	1,2	1,9	2,3	2,9	1,6	1,1	2,4	2,9	1,3	1,7	1,4	-14,0	-0,2		
23	Jõgeva	Kullavere-Pala-Kaiu jv	16,4	12,8	15,9	11,1	7,9	3,7	6,9	6,3	8,3	4,1	5,0	24,0	1,0		
28	Tartu	Kärevere-Sojamaa-Tähtvere	2,7	3,5	5,8	3,8	3,7	2,0	4,2	7,4	6,3	3,6	6,7	85,0	3,1		
29	Tartu	Järvelja	9,3	10,7	12,2	5,3	10,6	4,2	13,2	15,6	11,0	11,6	4,7	-59,6	-6,9		
33	Tartu	Rannu-Pühaste	0,9	1,2	0,7	0,5	0,3	1,6	1,5	1,6	0,7	1,6	1,6	-1,4	-0,0		
34	Põlva	Karilatsi-Ihamaru	3,6	2,8	1,6	3,9	4,7	4,4	6,3	7,4	6,7	9,3	6,9	-26,2	-2,4		
38	Põlva	Saatse	1,8	1,0	3,8	5,0	4,0	1,8	4,4	5,6	6,0	4,4	3,1	-28,9	-1,3		
36	Põlva-Võru	Kooraste-Urvaste-Sulbi	3,3	1,6	3,4	1,2	0,4	0,9	2,0	0,9	1,1	1,7	1,7	-1,1	-0,0		
37	Põlva-Võru	Ilumetsa-Lasva	1,7	1,2	2,1	1,7	2,1	2,2	5,1	8,4	9,8	4,3	3,2	-25,4	-1,1		
40	Võru	Misso	10,8	7,6	16,0	13,6	8,7	13,6	7,5	8,3	8,3	6,1	8,1	34,4	2,1		
50	Võru	Nursipalu*										3,9	4,1	6,4	0,2		
35	Valga	Valga-Õru	2,5	3,7	1,9	2,1	2,0	1,0	1,5	1,4	0,6	0,7	1,6	128,9	0,9		
39	Valga	Hargla-Karula	4,0	5,4	8,8	7,8	6,9	3,1	9,1	8,7	7,4	11,6	7,2	-37,3	-4,3		
41	Hiiu	Kanapeeksi-Tahkuna	2,2	1,8	1,7	2,4	1,9	0,7	1,3	1,8	1,3	1,8	2,8	53,9	1,0		
42	Hiiu	Leluselja	1,5	2,1	2,1	2,2	2,4	1,1	2,1	3,7	2,3	2,7	3,4	28,6	0,8		
43	Hiiu	Käina-Tubala	5,9	6,6	8,2	5,0	5,7	3,6	6,4	7,4	6,0	16,6	14,7	-11,6	-1,9		
44	Saare	Linnuse (Eiklast põhjas)	3,8	4,0	4,8	4,9	6,0	2,9	6,9	4,3	6,5	4,8	2,0	-59,5	-2,9		
45	Saare	Valjala-Tagavere-Laimjala	8,3	9,6	13,8	7,1	12,4	4,2	7,4	12,9	15,0	15,0	8,2	-45,3	-6,8		
46	Saare	Koimla-Kõrkküla	2,2	3,1	4,3	5,1	2,8	2,4	6,7	3,3	7,8	3,5	1,6	-56,1	-2,0		
47	Saare	Laugi		5,4	6,6	12,8	6,7	5,6	8,5	5,1	11,6	6,7	5,2	-21,3	-1,4		
1-40	Mandri-Eesti		9,0	7,9	8,4	7,6	7,0	4,6	6,6	7,5	7,6	6,6	6,1	-7,4	-0,5		
41-43	Hiiumaa		3,2	3,5	4,0	3,2	3,4	1,8	3,3	4,3	3,2	7,0	7,0	-0,8	-0,1		
44-47	Saaremaa		4,8	5,5	7,4	7,4	7,0	3,8	7,4	6,4	10,2	7,5	4,2	-43,5	-3,3		
	Eesti	Seirealade andmed kokku	8,3	7,4	8,1	7,3	6,8	4,4	6,4	7,2	7,6	6,7	6,0	-10,3	-0,7		
		All areas included															

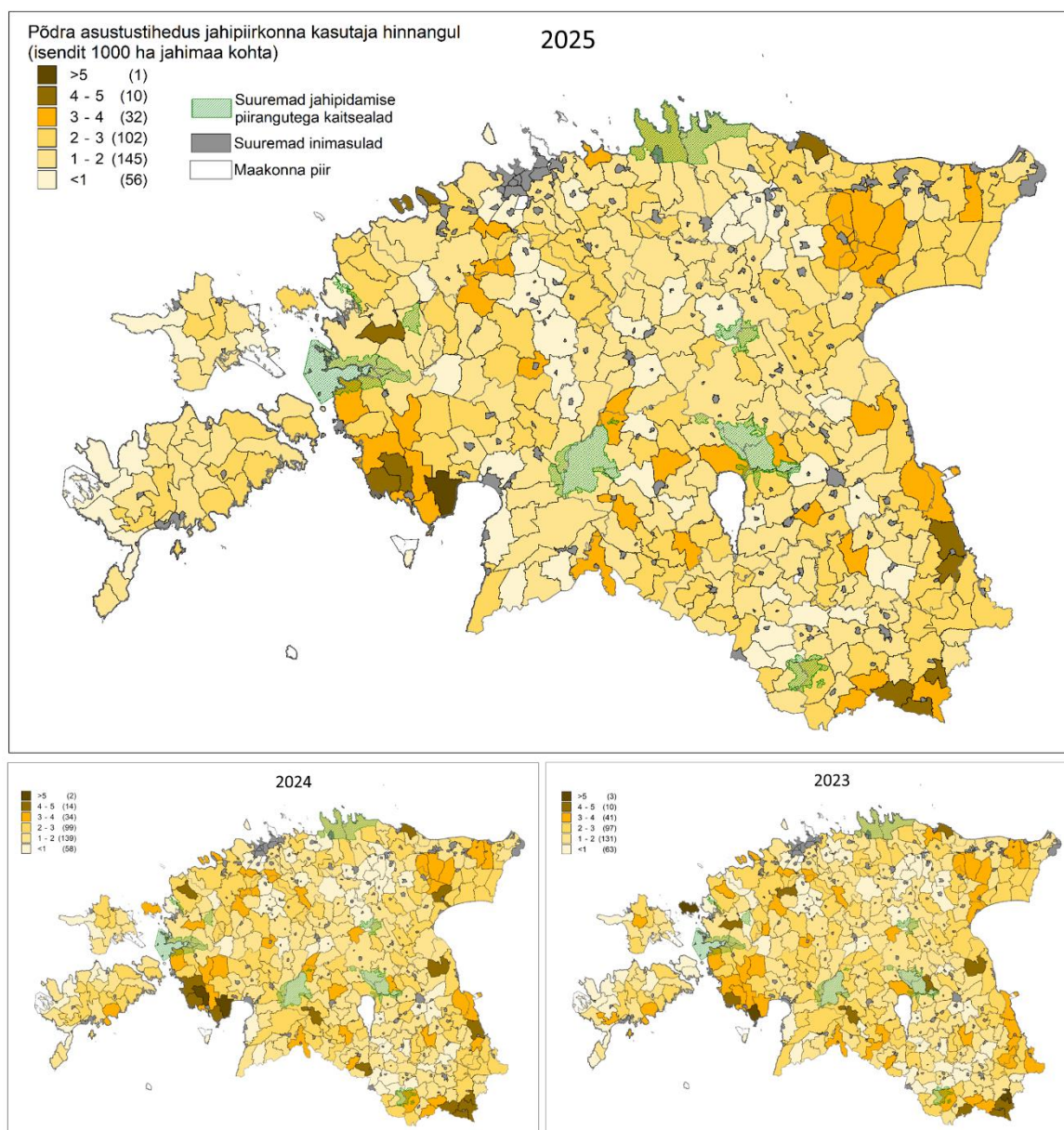
*kollaselt kirjas eristatud alad, kus kevade kulgu ja alustaimestiku arengut arvestades oli loendusete aeg hiline

Kuigi seirealad katavad vaid väikest osa riigi territooriumist, tasub maakondlikel jahindusnõukogude liikmetel piirkondlike küttimismahtude jaotuse üle otsustades kindlasti jälgida nii enda maakonnas asuvatel seirealade kui ka maakonna lähemas naabruses asuvate seirealade pabulaindeksites toimuvat ning seda infot nii seirealadega kattuvate kui lähimas naabruses asuvate jahipiirkondade küttimiskohustuste määramisel ära kasutada.

Vaatamata taaskord väga problemaatilistele lumeoludele õnnestus enamusel jahipiirkonna kasutajatel möödunud 2024/2025 talvel siiski talvised ruutloendused kuidagi läbi viia. Kokku laekus Keskkonnaagentuuri jäljeradade info veidi enam kui 62%-lt kõikidest kasutusel olevatelt loendusruutudelt. Erinevalt eelnevast 2024. aastast, mil enam-vähem rahuldavas mahus loendusruute (üle 50% ruutudest) läbiti vaid viies maakonnas, võib sel aastal esitatud andmete mahtu vähemalt rahuldavaks pidada kaheteistkümne maakonna puhul. Seega 2024. aastal väga puudulikus mahus tehtud jäljeloenduste tulemusi tänavustega väga hästi võrrelda ei saa, küll aga saab seda teha aastate 2021-2023 tulemustega. Võrreldes 2023. aasta tulemusega oli 2025. aastal keskmine põdra jäljeindeks üsna sarnasel tasemel, vaid veidi (~6% võrra) väiksem. Sarnaselt eelneva aastaga nähti põtrade jäljeridasid 87%-l läbitud loendusruutudest. 2023. aastal registreeriti põtrade jäljeradasid 84%-l, ja 2022. aastal 87%-l läbitud ruutudest.

Põdra jäljeindeks (jäljeradade arv 1 km loendusmarsruudi kohta ööpäevas) aastatel 2014-2025 teostatud ruutloenduste põhjal. *Moose winter track index since 2014.*

Maakond County	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	0,56	0,63	0,75	0,91	0,66	0,65		0,74	0,61	0,50	0,48	0,46
Hiiumaa				1,57	0,76			0,55	0,33	0,45	0,69	0,13
Ida-Virumaa	0,49	0,53	0,65	0,53	0,94	0,48	0,41	0,65	0,51	0,62	0,68	0,47
Jõgevamaa		0,86	0,79	1,01	1,51	0,86		0,54	0,67	0,53	0,91	1,00
Järvamaa	0,40	0,54	1,05	0,89	0,83	0,97	0,82	0,88	0,84	0,37	0,30	0,43
Läänemaa			1,23	1,07	0,90	1,16	0,75	0,66	0,86	0,73		0,43
Lääne-Virumaa	0,37	0,32	0,65	0,33	0,49	0,26		0,27	0,26	0,32	0,23	0,49
Põlvamaa			0,35	0,37	0,45	1,00		0,56	0,91	0,62	0,85	0,45
Pärnumaa			0,91	0,66	1,06	0,75	0,59	0,60	0,50	0,49		0,35
Raplamaa	0,70		1,08	0,67	0,72	0,92	0,92	0,75	0,60	0,66		0,38
Saaremaa	0,69				0,45	0,59		0,53	1,24	0,34		0,51
Tartumaa		0,40	0,52	0,68	1,03	0,44	0,44	0,54	0,65	0,50	0,65	0,70
Valgamaa			0,50	0,21	0,39	0,58	0,35	0,60	0,52	0,57	0,39	0,24
Viljandimaa			0,62	0,86	0,64	0,71	0,72	0,83	0,59	0,42	0,33	0,37
Võrumaa		0,75	0,87	0,98	0,70	0,62	0,63	0,95	0,51	0,59	0,45	0,59
Kokku Total	0,50	0,58	0,74	0,72	0,79	0,70	0,59	0,65	0,61	0,50	0,55	0,47

Põdra asustustihedus (isendit 1000 ha jahimaa kohta) jahipiirkonna kasutajate poolt 2025., 2024. ja 2023. a kevadel antud arvukushinnangute põhjal. *Moose density (individuals per 1000 ha) according to population size estimated by the users of hunting districts.*

Jahipiirkondade kasutajate poolt 2025. aasta märtsis antud arvukuse hinnangute kogusumma võrreldes 2024. aastaga veidi langes (2,9% võrra) ja seda peaaesjalikult Pärnumaa jahipiirkonna kasutajate poolt antud arvukushinnangute languse tõttu. Teistes maakondades muutusid arvukushinnangud nii isendite arvudes kui ka suhtarvudes võrreldes eelneva aastaga oluliselt vähem. Kõige suuremat arvukushinnangu tõusu võib näha Lääne-Virumaa jahipiirkonna kasutajate esitatud andmetes. Võrreldes kümme aastat taguse ajaga oli tänavuse aasta hinnangute summa ligi kolmandiku võrra väiksem.

Maakondade lõikes on toonasega võrreldes jahipiirkonna kasutajate koondhinnang veidi suurenenud vaid Põlva ja Võrumaal.

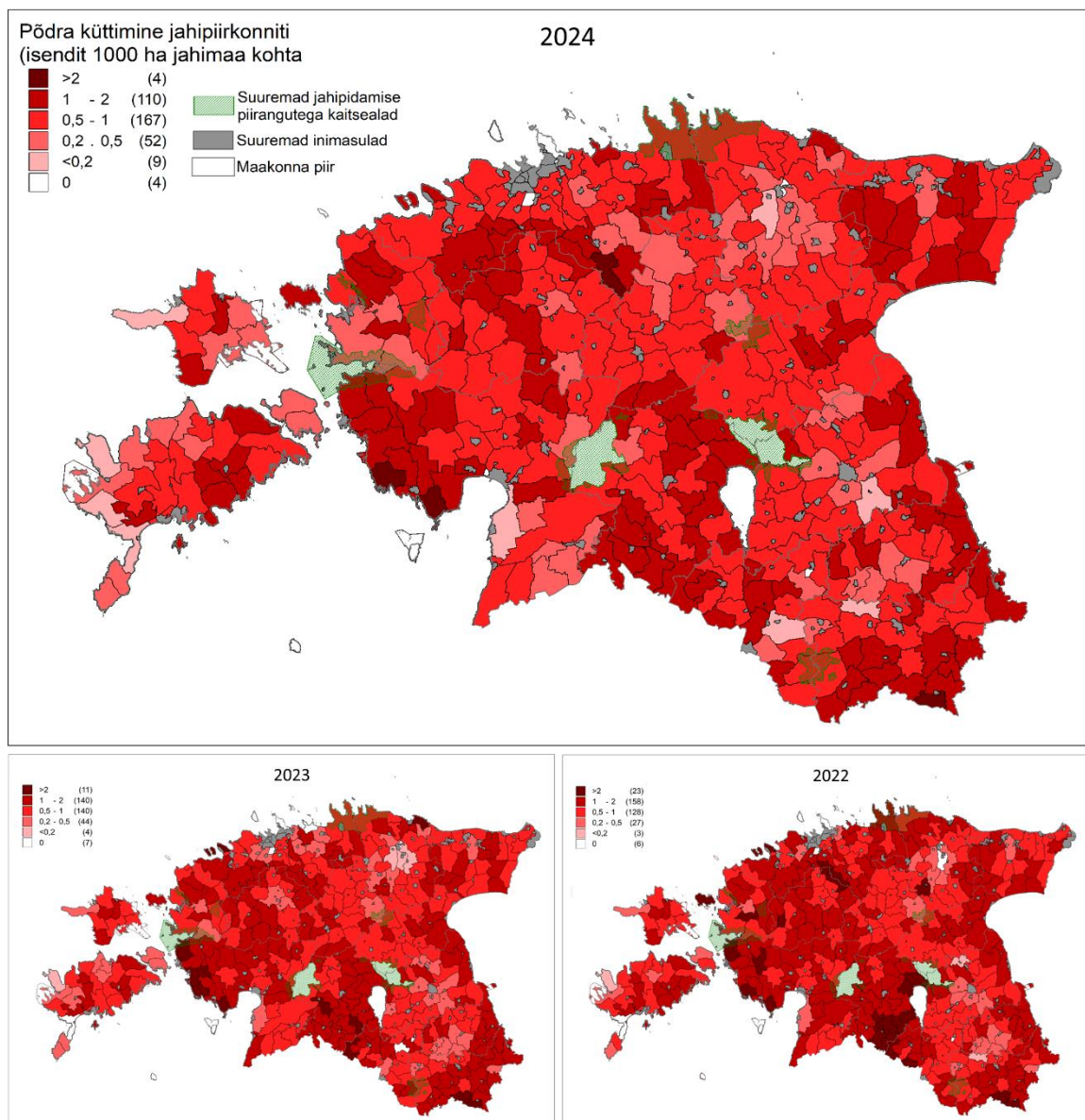
Jahipiirkonna kasutajate koondhinnang põdra arvukusele ja selle muutustele aastatel 2016-2025.
Hunters estimated moose population size (in winter, post harvest) in 2016-2025.

Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukusele (n) Hunter estimated population size (n)										2025/2024 muutus (%) Change in hunters estimation (%)	2025/2016 muutus (%) Change in hunters estimation (%)
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
Harjumaa	1220	1220	1060	1010	840	830	760	670	640	630	-1,6	-48,4
Hiiumaa	280	250	250	220	190	190	180	170	150	160	6,7	-42,9
Ida-Virumaa	920	940	940	950	800	820	810	760	770	790	2,6	-14,1
Jõgevamaa	600	570	510	480	410	460	450	430	420	400	-4,8	-33,3
Järvamaa	570	510	520	520	440	420	400	340	320	320	0,0	-43,9
Läänemaa	910	960	850	720	620	610	500	510	510	490	-3,9	-46,2
Lääne-Virumaa	870	810	800	750	620	630	540	510	490	530	8,2	-39,1
Põlvamaa	460	440	410	410	410	450	460	490	490	500	2,0	8,7
Pärnumaa	1390	1430	1370	1380	1280	1250	1210	1140	1150	950	-17,4	-31,7
Raplamaa	930	1010	810	820	660	610	570	550	500	520	4,0	-44,1
Saaremaa	800	770	700	640	560	530	480	440	490	470	-4,1	-41,3
Tartumaa	660	650	660	610	550	570	580	550	570	550	-3,5	-16,7
Valgamaa	540	480	520	480	420	380	350	300	300	300	0,0	-44,4
Viljandimaa	850	870	800	800	760	800	800	720	680	640	-5,9	-24,7
Võrumaa	490	500	530	480	430	460	500	480	510	510	0,0	4,1
Kokku Total	11490	11410	10730	10270	8990	9000	8590	8060	7990	7760	-2,9	-32,5

2024. aasta jahihooajal kütiti Eestis 3551 põtra, mis on võrreldes 2023. aasta jahihooajaga 510 isendi võrra vähem. 2024. aasta ulukite seirearuandes soovitatud orienteeruva miinimummahuga võrreldes oli kütitud põtrade arv vaid 29 isendi võrra väiksem, mis on igati ootuspärane. Võrreldes 2023. aasta jahihooajaga kütiti põtru 2024. aasta jahihooajal mõne isendi võrra enam vaid Saare ja Tartu maakonnas.

Põdra küttimine aastatel 2015 - 2024. *Hunting of moose in 2015-2024.*

Maakond County	Küttimine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	774	800	811	747	666	476	484	441	355	330	-7,0	-57,4
Hiiumaa	170	164	183	171	145	106	112	87	76	61	-19,7	-64,1
Ida-Virumaa	412	464	505	503	464	361	367	327	309	305	-1,3	-26,0
Jõgevamaa	321	372	355	351	288	177	236	228	215	173	-19,5	-46,1
Järvamaa	346	421	392	406	384	269	277	225	211	164	-22,3	-52,6
Läänemaa	515	594	653	579	475	378	350	310	274	226	-17,5	-56,1
Lääne-Virumaa	581	654	592	643	535	392	363	310	253	200	-20,9	-65,6
Põlvamaa	216	289	265	222	214	183	210	216	211	200	-5,2	-7,4
Pärnumaa	945	933	891	840	755	596	627	596	561	463	-17,5	-51,0
Raplamaa	582	589	589	609	533	403	408	352	321	275	-14,3	-52,7
Saaremaa	382	406	414	398	348	287	301	223	175	178	1,7	-53,4
Tartumaa	363	388	404	398	329	233	249	245	235	237	0,9	-34,7
Valgamaa	390	393	379	412	363	290	289	233	189	168	-11,1	-56,9
Viljandimaa	590	601	590	573	526	420	505	504	418	324	-22,5	-45,1
Võrumaa	286	322	314	311	279	237	253	254	258	247	-4,3	-13,6
Kokku Total	6873	7390	7337	7163	6304	4808	5031	4551	4061	3551	-12,6	-48,3

Põdra küttimine jahipiirkonniti 2024 ja kahel eelneval jahihooajal. *Hunting of moose (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting season.*

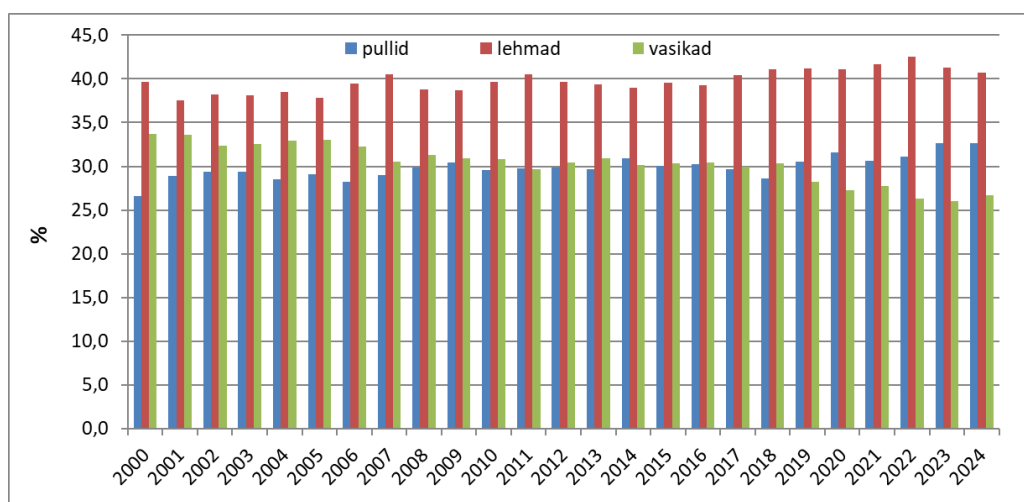
Põdrajahi esimeses pooles kohtasid jahimehed põtru keskmiselt samasuguse sagedusega kui eelneval 2023. aastal (2,9 põtra jahipäeva kohta). Sarnaselt 2023. aastaga kohati jahihooaja teises pooles põtru aga hoopis sagedamini (3,3 põtra jahipäeva kohta) kui jahi esimeses pooles ja ka sagedamini kui 2022. aasta jahihooaja teises pooles (3,0). Tavapäraselt domineerisid 2024. aastal jahtide käigus vaadeldud mullikate ja vanemate isendite seas põdralehmad (125 põdralehma 100 põdrapulli kohta), kütitud põtrade seas olid aga kõikides maakondades selgelt ülekaalus põdrapullid. Pullide eelisküttimine 2024. aastal mõningal määral ka süvenes, mis on tõenäoliselt suuresti tingitud jahimeeste soovist langenud arvukuse ja asurkonna juurdekasvu tingimustes emasloomi küttimisest säästa. Kui mõõdukas kõrvalekalle kütitud isendite soolises jaotuses suurt probleemi ei tekita, siis

liialdada ühe või teise soorühma eelisküttimisega, eriti kui see on ristivastupidine soolise jaotusega looduses, ei tohiks. Maakondade lõikes tuleb siinkohal sellise negatiivse näitena esile tuua Järvamaa, kus vaatlusandmetes oli lehmade ülekaal suurim, kuid kütitud isendite seas valitses hoopis suurim pullide ülekaal.

Põtrade sooline jaotus, vasikate osakaal küttimises ja sügisestes vaatlusandmetes ning keskmine ühe vaatluspäeva jooksul vaadeldud isendite arv jahihooaja esimeses pooles (15. september-31. oktoober) tehtud põdravaatlustes aastatel 2022 - 2024.

Maakond County	Küttimisstruktuur Content of hunting bag						Jahiaegsed vaatlusandmed Observations in autumn											
	♀/♂ sugude suhe Sex ratio (adult+yearlings)			vasikate % calves			♀/♂ sugude suhe Sex ratio (adult+yearlings)			vasikate % calves			Ühe jahipäeva kohta vaadeldud isendite arv No. of observed ind. per day					
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Harjumaa	0,83	0,81	0,74	25,3	26,5	21,2	1,26	1,30	1,13	24,8	24,8	26,6	3,1	2,4	2,6			
Hiiumaa	0,74	1,22	0,67	24,1	32,9	26,2	1,15	1,48	1,42	22,0	26,8	32,0	2,2	2,4	2,5			
Ida-Virumaa	0,79	0,75	0,77	27,2	28,2	29,2	1,18	1,11	1,00	22,9	26,3	22,2	3,1	2,9	2,8			
Jõgevamaa	0,87	0,95	0,85	30,3	27,4	27,2	1,49	1,20	1,34	26,7	21,6	24,3	2,9	2,6	3,1			
Järvamaa	0,90	0,77	0,49	26,7	27,0	29,3	1,56	1,60	1,60	23,7	28,1	28,9	2,1	2,0	2,4			
Läänemaa	0,85	0,69	0,83	25,8	27,0	24,8	1,23	1,01	1,13	22,1	20,6	26,3	3,1	3,1	3,9			
Lääne-Virumaa	0,92	0,74	0,73	26,5	29,2	30,0	1,49	1,62	1,54	25,1	28,4	28,7	2,5	2,2	2,6			
Põlvamaa	0,74	0,75	0,70	30,6	36,0	26,0	1,15	1,19	1,27	25,7	25,8	27,5	3,6	3,8	3,9			
Pärnumaa	0,87	0,84	0,76	29,7	28,7	25,9	1,41	1,30	1,29	29,3	26,9	27,6	4,5	4,0	3,8			
Raplamaa	1,01	0,81	0,85	31,0	26,8	28,7	1,60	1,08	1,37	29,6	24,7	26,7	2,5	2,7	2,5			
Saaremaa	0,97	0,85	0,85	33,6	30,3	30,3	1,52	1,26	1,27	24,4	25,9	26,7	2,4	2,6	2,5			
Tartumaa	0,82	0,73	0,82	26,5	29,4	23,2	1,32	1,10	1,27	23,1	25,2	25,9	3,6	3,8	3,5			
Valgamaa	0,88	0,64	0,61	21,9	25,4	23,2	1,13	0,91	1,28	27,5	27,1	27,5	1,9	1,6	1,3			
Viljandimaa	0,99	0,99	0,82	31,0	28,2	24,7	1,65	1,76	1,38	28,3	25,5	22,0	3,8	3,4	2,9			
Võrumaa	0,82	0,74	0,79	31,1	30,6	32,0	1,40	1,14	1,03	31,4	32,1	30,0	3,2	4,5	3,8			
Kokku Total	0,87	0,80	0,76	28,3	28,6	26,6	1,37	1,26	1,25	26,3	26,0	26,7	3,1	2,9	2,9			

Vasikate osakaal (26,7%) põdrajahtide käigus vaadeldud põtrade seas oli möödunud sügisel pisut kõrgem kui eelneval kahel aastal, jäädes siiski viimase paarikümne aasta madalaimate hulka.

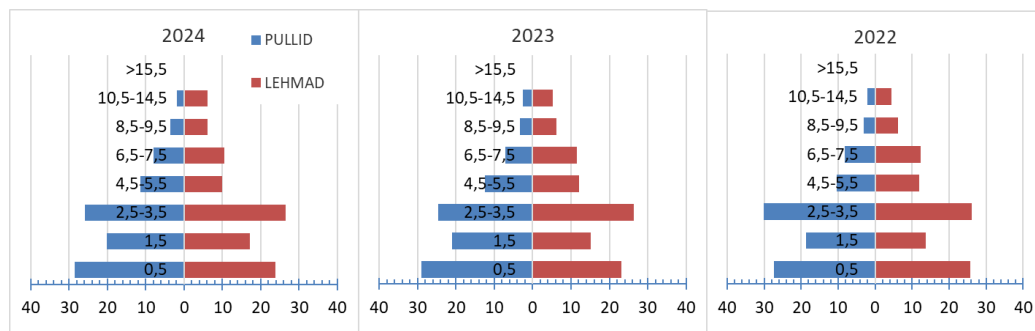
Põdraasurkonna koosseis jahiaegsetes vaatlustes (%).

Population composition of moose based on observations made by hunters during hunts.

Adult males – blue; Adult females – red; calves – green.

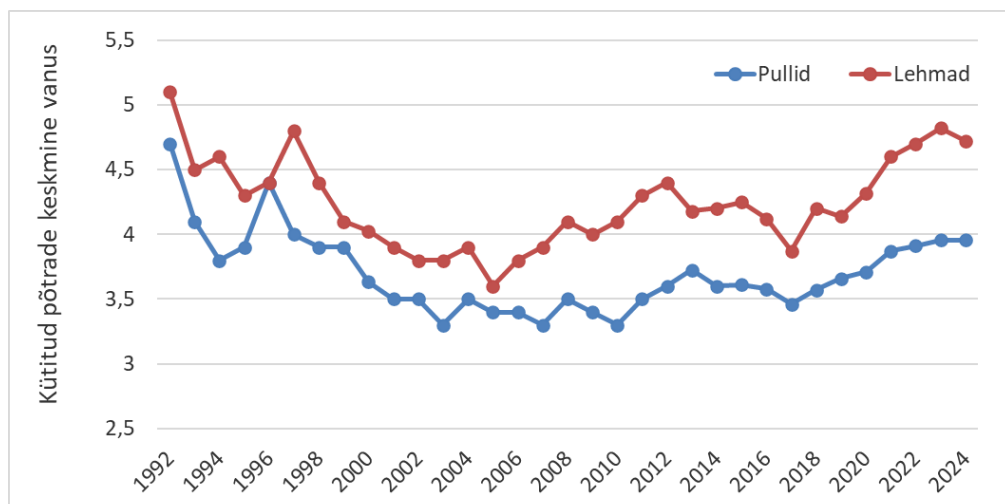
Tagasihoidliku vasikate osakaalu peamise põhjusena võib siin taas välja tuua tugeva kisklussurve. Paralleelselt karu ja hundi arvukuse tõusuga on viimase kahekümne aasta jooksul oluliselt langenud vasikate osakaal sügiseses asurkonnas. Kuigi viimaste aastate põdralehmade sigimisproovide põhjal hinnatud viljakusnäitajad on olnud väga head ja lubaksid eeldada väga tugevat asurkonna juurdekasvu, siis umbes kolmandik kevadel sündinud vasikatest on juba sügiseks hukkunud.

Kütitud põtrade vanuselises jaotuses märkimisväärsed muutused viimastel aastatel toimunud ei ole. Mitmel eelnevatel aastal järkjärgult suurenenud kütitud isendite keskmine vanus 2024. aastal võrreldes 2023. aastaga jäi pullide osas samale tasemele ning lehmade puhul veidi langes.

Põdraasurkonna vanuseline struktuur. Mullikate ja vanemate isendite jaotus kütitud isendite vanuselise jaotuse põhjal. Vasikate osakaaluna kasutatud nende osakaalu jahiaegsetes vaatlustes.

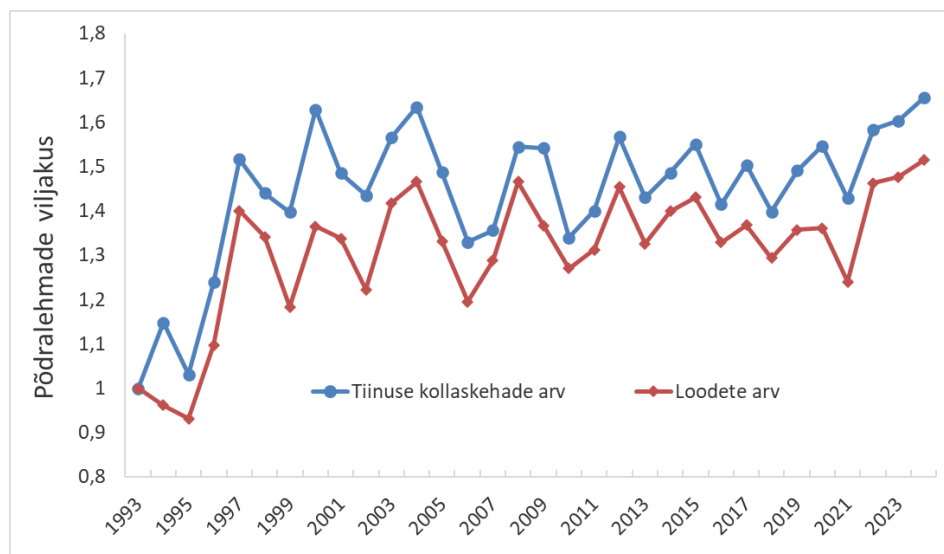
Population age structure based on hunting data (yearlings and older individuals) and observation data (calves).

Kütitud põdrapullide- ja lehmade (v.a vasikad) keskmise vanuse muutused aastatel 1992-2024. Vanus määratud kütitud isendite hammaste kulumispildi alusel (jahimeeste poolt esitatud kütitud põtrade alalõualuud).

Dynamics of mean age (in years) of hunted male (blue) and female (red) moose in 1992-2024.

2024. aastal kütitud põdralehmade viljakusnäitajad olid senise 32 aasta pikkuse aegrea ühed kõrgeimad. Ühest küljest on viimaste aastate ilmastikuolud (eeskätt just kevadised ja suvised) ja toidubaasi olukord olnud põtrade jaoks soodsad. Teisalt võib hea potentsiaalse viljakuse üheks põhjuseks olla ka kasvanud kisklussurve, mille tõttu paljud põdralehmad jäävad oma vasikatest ilma juba nende esimestel elukuudel ja saavutavad seetõttu lõimetishooldega seonduvate kulutuste puudumise tõttu järgmiseks sigimistsükliks parema konditsiooni.

Põdralehmade viljakusnäitajate dünaamika. Keskmise tiinuse kollaskehade arv ja keskmine loodete arv kütitud põdralehmadel.

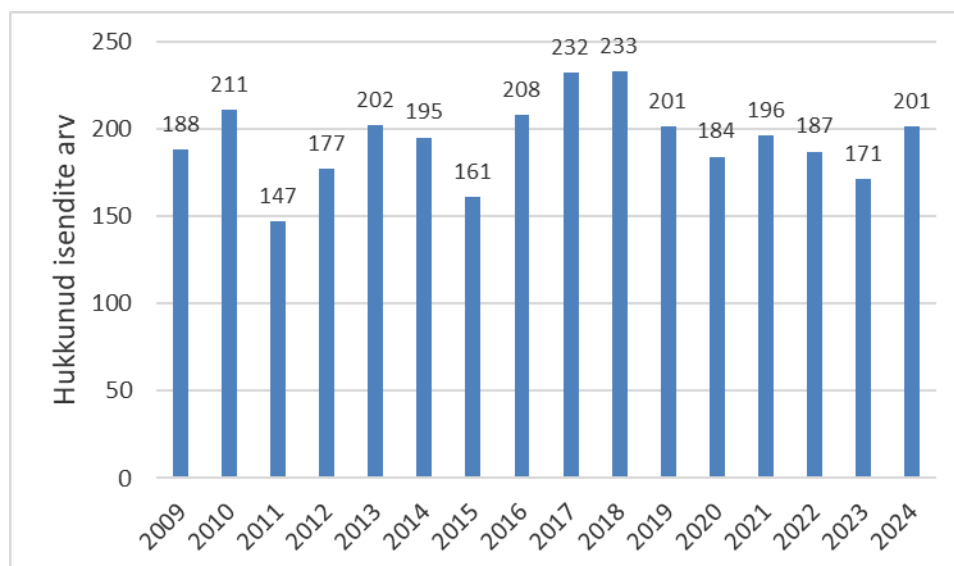
Estimates of potential productivity of moose. Mean number of corpora lutea (blue) and mean number of embryos (red) per female.

Maakondade tasemel on varieeruvus mõõdetud viljakusnäitajates sarnaselt eelnevate aastatega päris suur ja siin mängib olulist rolli valimi esinduslikkus: kui suur on maakonnas kogutud proovide arv ning milline on valimisse sattunud isendite vanuseline jaotus.

Kütitud põdralehmade (mullikad ja täiskasvanud) viljakusnäitajad (innelud põdralehmade osakaal ja keskmine loodete arv ühe põdralehma kohta) erinevates maakondades viimasel kolmel aastal.

Maakond <i>County</i>	Analüüsitud proovide arv <i>No of analyzed samples</i>			Indlevate emaste osakaal <i>Proportion of females ovulating (yearlings+adults)</i>			Keskmine loodete arv ühe emaslooma kohta <i>No of embryos per female (yearlings+adults)</i>		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Harjumaa	26	31	27	84,6	90,3	96,3	1,14	1,39	1,45
Hiiumaa	10	6	6	90,0	83,3	100,0	1,50	1,43	1,33
Ida-Virumaa	30	32	27	100,0	96,9	96,3	1,71	1,67	1,75
Jõgevamaa	26	29	19	100,0	96,6	100,0	1,60	1,59	1,88
Järvamaa	14	22	18	92,9	95,5	94,4	1,67	1,53	1,53
Läänemaa	23	17	16	87,0	100,0	81,3	1,44	1,57	1,23
Lääne-Virumaa	26	21	16	96,2	81,0	100,0	1,65	1,26	1,54
Põlvamaa	21	19	16	90,5	94,7	93,8	1,40	1,58	1,50
Pärnumaa	37	37	38	91,9	91,9	86,8	1,35	1,55	1,36
Raplamaa	26	20	15	96,2	100,0	93,3	1,59	1,67	1,42
Saaremaa	23	19	23	87,0	89,5	91,3	1,27	1,17	1,31
Tartumaa	17	24	18	94,1	95,8	100,0	1,20	1,21	1,50
Valgamaa	18	10	11	88,9	80,0	90,9	1,28	1,00	1,60
Viljandimaa	33	35	31	93,9	85,7	93,5	1,54	1,41	1,62
Võrumaa	21	18	23	95,2	100,0	100,0	1,44	1,65	1,61
Kokku Total	354	340	304	92,9	92,6	94,1	1,46	1,48	1,51

Jahipiirkonna kasutajate andmetel hukkus 2024. aastal autodega kokkupõrgete tagajärjel Eestis põtru rohkem kui eelneval neljal aastal. Kokku hukkus sellistes õnnetustes 2024. aastal vähemalt 201 põtra. Tavapäraselt juhtus kõige rohkem põdraga seotud liiklusõnnetusi maakondadest kõrgeima liiklustihedusega Harjumaal, kus hukkus 46 põtra. Harjumaale järgnes Raplamaa 27 ja Ida-Virumaa 17 liikluses elu kaotanud põdraga.

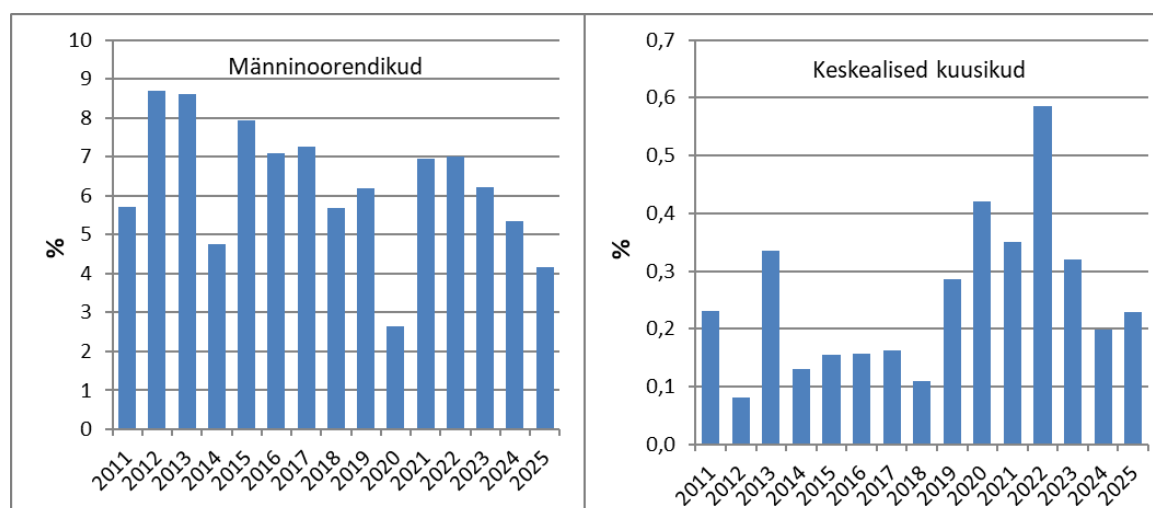

Jahipiirkondade kasutajate poolt registreeritud liiklusõnnetustes hukkunud põtrade arv aastatel 2009 - 2024.

The number of moose killed in traffic accidents in 2009 - 2024 (data registered by the users of hunting districts).

2025. aasta kevadel põdrakahjustuste seire käigus läbi vaadatud 1028-s männinoorendikus (5-15- aastased) esines värskeid, põtrade poolt viimasel talvel tekitatud vigastusi 4,2%-l ja puu arengut oluliselt mõjutavaid kahjustusi 2,4%-l uuritud mändidest. Kõikide seiratud männinoorendike kokkuvõttes esines põtrade tekitatud värskeid toitumisjälgi 22% võrra vähem kui eelmisel aastal. Maakondade võrdluses kõige enam kahjustatud mände kohati Saare- ja Ida-Viru maakonna proovitükkidel.

Värskete vigastustega mände esines 2025. aastal 37,7%-l kõigist läbi vaadatud proovitükkidest (2024. aastal 38,8%; 2023. aastal 45%; 2022. aastal 48,4%, 2021. aastal 49,1%), sealjuures oluliste uue vigastustega mände täheldati 29,9%-l (2024. aastal 31,0%-l, 2023. aastal 37,0%-l, 2022. aastal 41,9%-l) vaadeldud proovitükkidest.

Värske kahjustusega mändide osakaal (%) noortes männikutes ja kuuskede osakaal keskealistes kuusikutes seirealadel. *Proportion of newly damaged (by moose) pine trees in young pine stands and spruce trees in mid-aged spruce stands in studied survey plots.*

Värskeid põtrade poolt vigastatud kuuski keskealistes 30-50-aastastes kuusikutes esines 2025. aasta kevadel veidi rohkem kui möödunud aastal, samas vähem kui aastatel 2019 - 2023. Kõige enam tuli kuuskede koorimist ette Lääne-Viru, Rapla- ja Ida-Virumaa proovitükkidel. Seiratud kuuskute kokkuvõttes esines värskeid vigastusi 0,23%-l, sealjuures värskeid olulisi vigastusi 0,17%-l seiratud kuuskedest. Värskete vigastustega kuuski esines 6,5%-l kõikidest 2025. aastal seiratud proovitükkidest, sealjuures oluliste uute vigastustega kuuski täheldati 2025. aastal 4,5%-l proovitükkidest. Aasta varem esines värskeid põdrakahjustusi 7,7%-l kõigist läbi vaadatud proovitükkidest ja olulisi uusi vigastusi täheldati 6,3%-l vaadeldud proovitükkidest.

Värske kahjustusega mändide osakaal (%) noortes männikutes seirealadel ja inventeeritud noorendike arv (N). *Proportion of newly damaged (by moose) pine trees in young pine stands in survey plots and the number of studied survey plots.*

Maakond	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		2025	
County	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Harjumaa	24	2,3	49	6,8	67	6,7	75	0,8	92	8,1	87	5,8	88	4,3	100	2,0	95	2,5	91	1,3	102	7,0	77	6,1	83	3,4	95	3,1	94	2,9
Hiiumaa	7	35,4	18	29,1	5	34,2	31	21,9	54	8,7	65	9,0	59	11,7	63	6,4	63	8,7	62	4,8	50	8,2	50	5,9	50	6,9	50	4,9	50	4,2
Ida-Virumaa	44	4,2	43	1,7	54	5,3	52	1,9	49	4,9	55	3,2	65	7,9	54	1,9	65	6,9	75	3,2	61	4,1	73	6,8	59	6,9	70	7,4	70	8,3
Jõgevamaa	29	2,2	22	4,3	24	11,1	34	6,0	21	17,1	38	7,9	58	11,8	59	6,9	33	14,1	41	2,4	30	5,7	33	3,9	32	4,8	33	0,8	41	1,6
Järvamaa	20	5,3	26	9,8	10	10,0	25	2,2	26	27,4	30	24,6	25	28,5	33	10,2	46	7,9	47	2,7	24	5,5	32	11,4	22	4,4	31	11,2	46	3,3
Läänemaa	33	7,5	18	7,7	7	1,0	52	7,8	49	8,6	50	7,7	39	19,6	48	9,5	68	8,9	65	4,9	65	8,0	35	13,4	75	7,4	61	6,5	64	4,7
Lääne-Virumaa	55	4,7	58	12,4	53	10,2	68	3,0	84	8,1	119	8,5	128	6,4	129	4,8	166	3,7	123	1,8	102	4,8	72	7,5	71	4,5	70	2,4	92	2,3
Põlvamaa	15	4,3	36	0,1	69	2,7	44	0,2	85	1,5	77	1,7	82	0,3	72	1,2	74	0,7	115	1,1	116	2,0	116	0,5	91	3,4	106	2,1	69	2,5
Pärnumaa	12	23,3	32	28,7	52	10,3	48	1,9	39	4,3	49	7,3	75	2,1	95	6,1	104	6,9	83	2,4	74	11,1	51	12,5	107	6,0	115	9,7	86	3,9
Raplamaa	28	4,5	26	5,3	44	16,7	35	11,4	30	18,8	28	18,8	28	14,5	51	9,5	58	9,1	47	5,9	35	7,3	34	16,6	64	14,9	70	12,1	59	4,9
Saaremaa	47	4,1	35	7,4	56	13,6	83	9,4	72	8,6	71	10,1	76	6,2	55	7,4	87	8,8	73	6,6	75	14,9	68	18,3	70	9,3	70	13,3	70	10,7
Tartumaa	33	3,6	27	2,4	44	10,8	59	3,8	114	3,5	112	2,9	105	5,7	135	5,1	75	4,1	93	2,1	91	2,8	88	4,3	77	6,6	59	1,9	70	3,6
Valgamaa	39	4,3	28	6,3	31	2,2	56	2,9	77	11,9	59	5,8	105	6,7	95	9,8	87	7,6	118	1,8	91	8,0	80	3,1	75	2,0	59	0,4	71	0,4
Viljandimaa	22	18,4	24	14,5	29	14,3	33	3,6	32	14,0	34	10,3	44	7,3	39	9,9	44	11,4	99	1,4	51	14,2	77	8,0	88	9,2	86	1,8	88	5,8
Võrumaa	38	1,2	36	3,2	59	3,0	42	0,6	57	2,4	45	1,4	48	1,2	55	0,5	64	3,1	72	1,6	46	4,6	60	1,9	52	2,8	46	1,4	58	2,4
EV kokku Total	446	5,7	478	8,7	606	8,62	737	4,8	881	7,9	919	7,1	1025	7,3	1083	5,7	1129	6,2	1204	2,6	1013	7,0	946	7,0	1016	6,2	1021	5,4	1028	4,2

Värske kahjustusega kuuskede osakaal (%) keskealistes kuusikutes seirealadel ja inventeeritud kuusikute arv (N). *Proportion of newly damaged (by moose) trees in the studied survey plots of mid-aged spruce stands and the number of studied spruce stands.*

Maakond	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		2025	
County	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Harjumaa	8	0,50	13	0,08	14	1,43	23	0,00	41	0,34	39	0,03	41	0,24	46	0,00	25	0,00	33	0,00	37	0,65	38	0,61	31	0,07	44	0,11	45	0,18
Hiiumaa	3	0,33	14	0,00			13	0,20	20	0,10	34	0,12	37	0,03	26	0,08	24	0,08	25	0,08	25	0,08	25	0,40	25	0,00	25	0,00	25	0,00
Ida-Virumaa	11	0,18	17	0,06	9	0,22	24	0,00	21	0,14	21	0,29	34	0,17	15	0,00	32	0,41	33	0,06	21	0,90	33	1,27	25	0,32	35	0,54	35	0,49
Jõgevamaa	7	0,00	27	0,00	22	0,23	21	0,00	34	0,21	39	0,10	53	0,10	60	0,03	40	0,00	33	0,06	33	0,03	27	0,33	24	0,04	42	0,00	20	0,00
Järvamaa	25	0,24	7	0,00	8	0,00	31	0,00	38	0,05	48	0,08	34	1,03	51	0,00	45	0,16	47	1,40	26	2,35	13	0,38	26	1,00	42	0,12	26	0,23
Läänemaa	3	0,33	2	0,00	1	0,00	37	0,40	36	0,36	19	0,00	30	0,20	22	0,00	25	1,08	22	2,36	24	1,17	21	0,14	30	0,30	23	0,26	32	0,00
Lääne-Virumaa	7	0,29	24	0,17	10	1,10	34	0,10	39	0,03	91	0,15	78	0,36	44	0,05	61	0,48	50	0,94	38	0,74	38	0,42	35	0,09	35	0,43	48	0,60
Põlvamaa	3	0,00	3	0,00	30	0,27	29	0,00	40	0,00	33	0,06	37	0,00	29	0,00	21	0,10	52	0,06	26	0,04	34	0,00	34	0,03	52	0,46	37	0,35
Pärnumaa	11	0,00	36	0,06	39	0,10	50	0,00	32	0,00	32	0,16	62	0,08	66	0,20	65	0,08	40	0,00	44	0,00	28	0,43	55	1,52	54	0,11	47	0,23
Raplamaa	19	0,68	23	0,26	29	0,76	42	0,70	34	0,29	27	0,30	24	0,33	28	0,29	33	0,39	23	0,48	13	0,15	26	1,08	31	0,90	36	0,61	29	0,55
Saaremaa	4	0,00	15	0,00	10	0,00	10	0,00	14	0,00	17	0,00	27	0,00	32	0,09	31	0,39	25	0,56	38	0,64	36	3,06	31	0,06	35	0,31	35	0,11
Tartumaa	6	0,00	12	0,42	23	0,00	51	0,10	125	0,22	113	0,12	122	0,05	72	0,53	65	0,11	54	0,24	66	0,06	47	0,21	46	0,00	34	0,00	35	0,29
Valgamaa	1	0,00	13	0,00	15	0,00	35	0,00	43	0,09	34	0,59	74	0,24	68	0,59	40	0,65	35	0,00	27	0,07	28	0,00	42	0,00	32	0,00	35	0,00
Viljandimaa	13	0,00	18	0,00	24	0,67	20	0,00	30	0,07	39	0,31	44	0,14	72	0,38	68	0,12	47	0,43	38	0,18	62	0,19	69	0,09	58	0,00	60	0,10
Võrumaa	5	0,00	8	0,00	29	0,00	11	0,00	11	0,00	16	0,00	10	0,00	26	0,00	23	0,87	30	0,00	18	0,61	22	0,00	27	0,00	21	0,00	30	0,10
EV kokku Total	126	0,23	232	0,08	263	0,33	431	0,13	558	0,15	602	0,16	707	0,16	657	0,11	598	0,29	549	0,42	474	0,35	478	0,59	531	0,32	568	0,20	539	0,23

Kuigi põdra asustustihedus ja kahjustuste riskid on omavahel tihedalt seotud, siis okaspuude, eeskätt männi, kahjustusi tekitavad põdrad enamasti talve teises pooles, mil nende toidulaud on muutunud kasinaks ja talvised energiavarud ammendumas. Kahjustusi kipub palju tekkima just aastatel, mil paks lumikate ja madalad temperatuurid kestavad pikalt kevadeni välja. Keskmisest soojamate talvedel tekib aga kahjustusi vähem. Seega on üsna tõenäoline, et 2025. aastal seiratud männinoorendikes registreeritud väiksemad põtrade tekitatud kahjustused on paljuski tingitud möödunud talve tavapärasest soojematest ilmaoludest. Külmematel ja pikematel talvedel on sarnase põdra asustustiheduse juures kahjustuste tase oluliselt kõrgem.

Järgnevalt on esitatud ülevaatlik tabel erinevates maakondades aastatel 2014 – 2024 läbi viidud metsakaitseeksptertiiside (MKE) arvu ja pindalade kohta, milles on värske kahjustuse peamiseks tekitajaks märgitud põder. Eraldi tabelina on välja toodud ka aastate 2016 – 2025 vastavad näitajad aasta algusest kuni juuni keskpaigani tehtud ekspertiisidest.

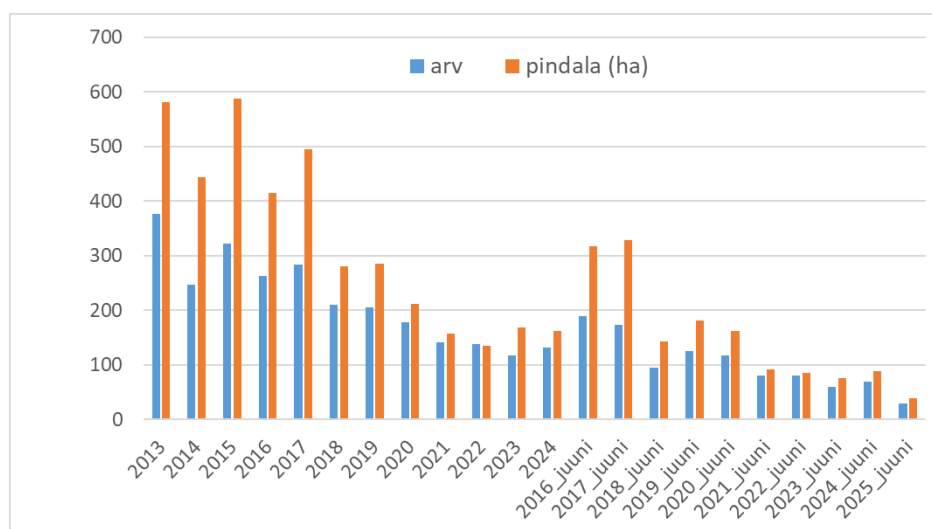
Metsakaitse ekspertiiside andmed, milles peamiseks kahjustajaks on märgitud põder aastatel 2014 – 2024 ning eraldi aastate 2016 – 2025 vastavad näitajad aasta algusest kuni juuni keskpaigani.
Number of cases of moose damages and affected areas registered during forest damage expertise.

Maakond County	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024	
	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)
Harjumaa	36	50,9	15	22,9	23	26,8	22	24,4	28	34,6	9	8,4	18	19,6	13	14,9	24	21,8	23	36,5	33	43,8
Hiiumaa	2	4,2	1	1,2	0	0,0	2	3,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Ida-Virumaa	15	22,5	27	54,7	10	29,9	22	90,2	4	6,5	1	0,5	0	0,0	2	4,1	0	0,0	3	8,6	5	7,8
Jõgevamaa	18	48,7	16	32,9	14	19,3	24	46,5	16	17,7	9	12,1	2	0,7	8	7,6	17	13,4	1	1,2	7	6,9
Järvamaa	13	30,7	44	75,0	27	30,1	14	22,3	52	91,3	50	72,6	32	33,1	32	45,0	11	16,2	19	31,2	11	15,6
Läänemaa	17	21,9	4	5,1	11	17,6	6	10,7	1	0,9	10	13,8	19	25,9	0	0,0	4	1,7	1	1,9	2	3,3
Lääne-Virumaa	7	6,7	17	48,1	5	30,9	5	3,9	1	0,6	6	5,7	4	3,0	8	5,7	1	0,2	4	4,1	3	7,1
Põlvamaa	8	15,5	19	31,4	22	30,8	11	17,1	5	3,5	11	19,0	3	4,0	7	6,8	3	4,6	2	1,6	2	3,0
Pärnumaa	18	33,8	45	102,9	36	54,8	29	44,9	13	17,2	13	21,8	17	17,5	19	17,6	20	27,2	15	18,2	17	19,7
Raplamaa	13	21,0	12	13,3	17	22,8	21	24,1	20	18,3	21	35,2	29	27,6	18	16,2	27	19,5	34	41,2	30	28,7
Saaremaa	1	1,1	6	6,4	0	0,0	2	4,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	3,3	0	0,0
Tartumaa	24	69,8	38	68,7	20	45,8	45	88,0	14	13,5	13	14,4	10	7,2	10	7,4	6	4,9	2	1,8	11	10,9
Valgamaa	17	28,5	44	68,7	26	37,7	22	31,9	12	16,5	18	28,5	5	8,8	10	10,7	2	6,5	6	3,8	6	12,5
Viljandimaa	44	71,2	30	51,9	36	48,5	45	65,2	27	38,6	16	19,2	18	24,0	3	5,2	10	8,4	3	7,8	1	0,9
Võrumaa	14	18,1	4	5,3	16	19,8	13	18,7	17	20,6	28	35,0	21	40,6	11	17,0	13	10,5	4	6,8	4	2,6
Kokku Total	247	444,6	322	588,5	263	414,8	283	495,2	210	279,9	205	286,1	178	211,9	141	158,1	138	134,9	118	167,9	132	162,9

Maakond County	2016 juuni		2017 juuni		2018 juuni		2019 juuni		2020 juuni		2021 juuni		2022 juuni		2023 juuni		2024 juuni		2025 juuni	
	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)
Harjumaa	12	17,4	14	13,3	14	19,7	8	7,3	8	11,7	5	7,5	10	9,9	9	11,9	21	30,2	8	13,7
Hiiumaa	0	0	1	2,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Ida-Virumaa	8	24,3	19	85,8	2	5,3	1	0,5	0	0,0	1	2,9	0	0,0	1	0,8	2	0,8	1	3,1
Jõgevamaa	11	17,3	13	27,5	10	9,9	5	8,0	1	1,2	6	4,4	13	11,6	0	0,0	2	2,0	3	4,9
Järvamaa	14	20,5	6	10,5	26	52,3	30	49,7	8	6,4	20	31,5	8	13,7	14	22,1	5	8,7	5	3,0
Läänemaa	10	15,3	6	10,5	0	0,0	6	6,3	19	25,9	0	0,0	4	1,7	1	1,9	0	0,0	0	0,0
Lääne-Virumaa	4	30,6	2	1,3	1	0,6	1	1,4	4	3,0	4	2,4	1	0,2	2	2,4	3	7,1	2	2,1
Põlvamaa	20	26,8	10	14,6	0	0,0	7	15,2	3	4,0	6	5,2	2	4,0	0	0,0	1	1,5	1	1,0
Pärnumaa	23	30,2	19	31,4	7	12,3	6	9,8	14	16,2	15	14,9	12	20,1	8	11,2	10	8,7	0	0,0
Raplamaa	8	8,5	6	9,5	8	5,9	13	18,2	14	18,3	7	7,0	16	13,4	19	19,1	15	17,0	4	2,8
Saaremaa	0	0	0	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	3,3	0	0,0	0	0,0
Tartumaa	20	45,8	32	66,8	6	6,3	12	12,3	3	2,6	3	3,9	0	0,0	0	0,0	3	2,7	4	5,8
Valgamaa	23	30,7	19	26,2	9	13,9	12	22,0	5	8,8	9	8,7	0	0,0	5	3,1	3	6,2	1	2,4
Viljandimaa	25	35,1	26	29,9	9	9,8	2	2,4	18	24,4	1	1,3	5	2,8	0	0,0	1	0,9	0	0,0
Võrumaa	12	15,3	0	0	3	6,3	23	27,7	20	39,5	3	2,1	9	7,9	0	0,0	4	2,6	0	0,0
Kokku Total	190	317,8	173	329,4	95	142,2	126	180,8	117	161,76	80	91,7	80	85,21	60	75,67	70	88,49	29	38,69

Tuletame taaskord meelde, et metsakaitseeksptertiisi algatamiseks tuleb metsaomanikul Keskkonnaametile esitada metsateatis kahjustuste esinemise kohta, mis tähendab seda, et ulukite tekitatud kahjustuste info vastavasse andmestikku jõudmine sõltub suuresti metsaomanike endi aktiivsusest. Seega kajastub MKE andmestikus vaid osa ulukite tekitatud metsakahjustustest. Paraku saab siinkohal taas välja tuua vastuolu Saare ja Hiiu maakonna seirealadel tehtud värske ulukikahjustuse seire (VUK) tulemuste ja MKE-de andmestiku vahel. Kui MKE kohaselt ei ole paljudel aastatel kummaski maakonnas põdrakahjustusi registreeritud ning tagasihoidlikud on ka teiste ulukiliikidega seotud kahjud, siis VUK seire käigus on värskeid kahjustusi männinoorendikes täheldatud üsna

palju. Põhjalikumad jahipiirkondade tasemel tehtud väljavõtted metsakahjustuste ekspertiisidest, esitatud metsateatistest ning RMK poolt fikseeritud olulistest ulukikahjustustest leiab aruande lisana Keskkonnaportaalist <https://keskkonnaportal.ee> ning need edastatakse abimaterjalidena ka maakondlikele jahindusnõukogudele.

Põdra tekitatud metsakahjustuste (kahjustatud metsaeraldiste arv ja pindala) muutused metsakaitseexpertiiside (MKE) andmetel aastatel 2013 – 2024 ning lisaks aastate 2016 - 2025 vastavad näitajad aasta algusest kuni juuni keskpaigani. *Number of cases of moose damages (blue) and affected areas (orange) registered during forest damage expertise.*

Kokkuvõtteks

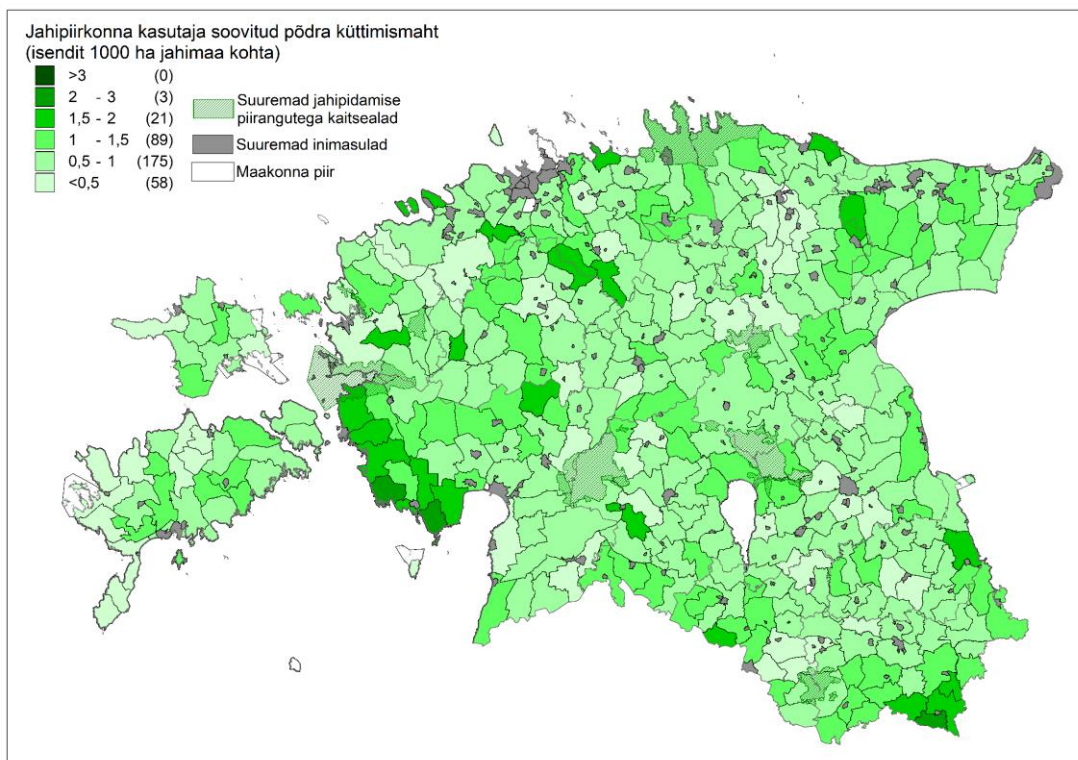
Põdra üldarvukuses viimase aasta jooksul suuri muutuseid toimunud ei ole ning jahihooaja järgne ja poegimisperioodi eelne arvukus püsis jätkuvalt mõõdukas 10 – 11 tuhande isendi vahemikus. Siiski on talvituva asurkonna suurus eelneva aasta jooksul pigem veidi langenud ja seda eeskätt põdra arvu selgemalt märgatavama vähenemise tõttu Pärnu- ja Viljandimaal. Piirkondlikud erinevused nii põdra asustustiheduses kui ka selle muutuste ulatuse ja suuna osas on küllaltki suured. Põdralehmade kõrgetele sigimisinäitajatele vaatamata oli asurkonna reaalne juurdekasv 2024. aasta sügisestele vaatlusandmetele tuginevalt siiski tagasihoidlik (~35%). Kesise juurdekasvu üheks peamiseks põhjuseks võib pidada tugevat kisklusklasssurvet, mis tingitud karu ja hundi kõrgest arvukusest. Hundist lähtuv kisklusklassurvet põdrale on eelnevatel aastatel olnud selgemini tajutav riigi edelaosas, karu mõju ida- ja keskosas.

Üldarvukuse hoidmiseks ligilähedaselt sarnasel tasemel võiks eelseisval jahihooajal küttida Eestis kokku ~3200-3570 põtra. Kuna põdra asurkonna suurus ja ka põtrade poolt tekitatud metsakahjud on mõõdukal tasemel ning suurkiskjate surve asurkonnale küllatki suur, soovitame maakondlikel jahindusnõukogudel jahipiirkondadele küttemiskohustuste määramisel lähtuda soovitatud kvoodivahemiku madalamast väärtusest, jättes sellest suuremas mahus küttemise üle otsustamise jahipiirkonna kasutajate teha. Nagu eelnevalt mainitud, on piirkondlikud erinevused põdra asustustiheduses suured ning endiselt leidub nii väga kõrge asustustihedusega piirkondi, kus küttemissurvet võiks võrreldes eelneva hooajaga suurendada ning palju on ka selliseid, kus väga madalale langenud asustustiheduse tõttu tuleks küttemismahte vähendada. Mitmetes väga madala asustustihedusega jahipiirkondades on põhjendatud ka põtrade küttemisest 2025. aasta jahihooajal sootuks loobuda.

Orientiirina maakondlike küttemismahtude määramisel soovitame kasutada järgnevas tabelis esitatud soovituslike küttemismahte.

Jahipiirkondade kasutajate poolne küttemissoov ja selle muutused võrreldes eelneva aastaga ning KAUR eluslooduseosakonna soovitusel põdra küttemismahtude määratlemiseks 2025. a jahihooajal.

Maakond County	Jahipiirkondade kasutajate küttemissoov Hunting quota requested by the users of hunting districts (%)				Soovitus küttemiseks 2025 aastal Suggestions for hunting in 2025			
	2024	2024 kütmine võrreldes küttemissooviga (%) Hunting in 2024 as compared to requested quota (%)	2025	Küttemissoovi muutus Change in requested hunting quota (%)	Sooline jaotus täiskasvanute seas ♀/♂ Sex ratio among adults	vasikad (%) calves	küttemismaht hunting quota	% eelmise aasta küttemisest % of bag 2024
Harjumaa	359	91,9	316	-12,0	1 : 1	24 - 30	310 - 340	93,9 - 103,0
Hiiumaa	67	91,0	67	0,0	1 : 1	27 - 33	60 - 70	98,4 - 114,8
Ida-Virumaa	301	101,3	307	2,0	1 : 1	23 - 30	300 - 320	98,4 - 104,9
Jõgeva	206	84,0	194	-5,8	1 : 1	24 - 30	170 - 190	98,3 - 109,8
Järvamaa	200	82,0	185	-7,5	1 : 1	24 - 30	160 - 180	97,6 - 109,8
Läänemaa	240	94,2	207	-13,8	1 : 1	24 - 30	190 - 220	84,1 - 97,3
Lääne-Virumaa	240	83,3	235	-2,1	1 : 1	24 - 30	180 - 200	90,0 - 100,0
Põlvamaa	193	103,6	184	-4,7	1 : 1	24 - 30	190 - 210	95,0 - 105,0
Pärnumaa	539	85,9	470	-12,8	1 : 1	24 - 30	400 - 450	86,4 - 97,2
Raplamaa	288	95,5	250	-13,2	1 : 1	24 - 30	230 - 260	83,6 - 94,5
Saaremaa	187	95,2	177	-5,3	1 : 1	27 - 33	160 - 180	89,9 - 101,1
Tartumaa	231	102,6	214	-7,4	1 : 1	24 - 30	210 - 230	88,6 - 97,0
Valgamaa	179	93,9	167	-6,7	1 : 1	24 - 30	150 - 170	89,3 - 101,2
Viljandimaa	332	97,6	276	-16,9	1 : 1	23 - 30	260 - 290	80,2 - 89,5
Võrumaa	240	102,9	241	0,4	1 : 1	27 - 33	230 - 260	93,1 - 105,3
Kokku Total	3802	93,4	3490	-8,2	1 : 1	23 - 33	3200 - 3570	90,1 - 100,5

Jahipiirkonna kasutaja soovitud põtrade küttimehaht (isendit 1000 ha jahimaa kohta) 2025. aasta jahihooajaks.

Hunting quota (moose per 1000 ha) of moose requested by the users of hunting districts for the 2025 hunting season.

Täiendavad küttimeissoovitused

- Põdra tekitatud kahjude ja nende tekke riskide vähendamisel tuleks küttimehahte võrreldes eelneva aastaga suurendada üksnes kõrge põdra asustustiheduse ja/või sagedaste ja kõrgete põdrakahjustustega piirkondades. Madalama asustustihedusega piirkondades, kus olulised kahjustused puuduvad ja eelneval jahihooajal on esinenud suuri raskusi jahindusnõukogude poolt määratud miinimumkvootide täitmisega, tuleks küttimehahte langetada. Lihtsakoelisi kvoodi jaotusprintsiipe - vähendades või suurendades küttimehahtu kõikidele jahipiirkondadele ühtemoodi - tuleb kindlasti vältida.
- Kohalikele oludele paremini vastavate suunisteni jõudmiseks soovitame jahindusnõukogudel teha otsused põdra maakondlike kvootide jaotuse osas alles pärast põhjalikumat eeltööd värske kahjustuste leviku ja olemasoleva seireinfoga.

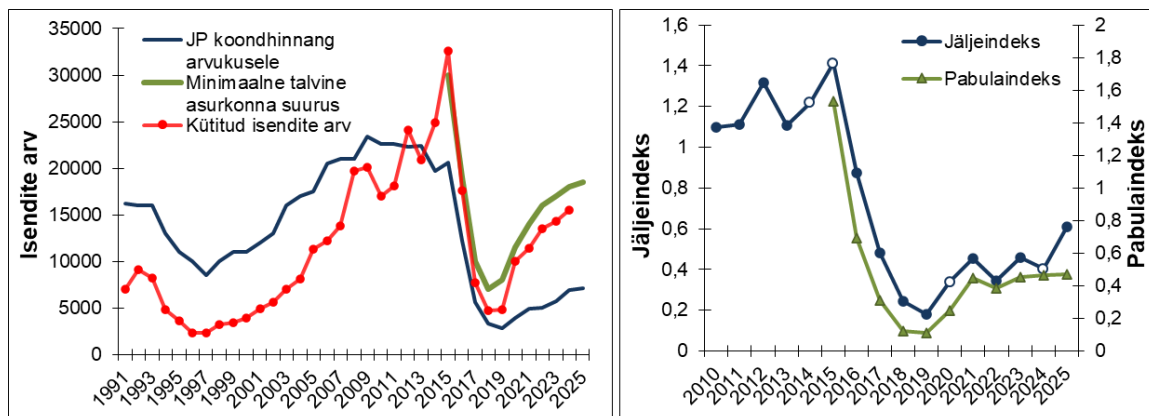
Kuna jahihooaeg põdrale algab alles 15. septembril, soovitame põdra küttemiskvootide jaotust puudutavad otsused langetada teistest sõralistest eraldi jahindusnõukogude koosolekul ja seda kasvõi alles augusti lõpus.

- Küttemismahu määramisel jahipiirkondade lõikes tuleb kindlasti arvestada ka värskes põdrakahjustuse esinemise ja asustustihedust iseloomustava infoga naaberjahipiirkondades. Täiendav jahipiirkondade tasemel info hirvlaste tekitatud kahjustuste esinemise ja ulatuse kohta nii Metsaregistri kui RMK andmetele tuginevalt on esitatud aruande lisana.
- Põdraasurkonna looduslähedase demograafilise struktuuri säilitamise huvides soovitame üldjuhul kütida põdrapulle ja -lehmi ligilähedaselt võrdsel tasemel (üks pull ühe lehma kohta). Piirkondades, kus sooline jaotus hälbib oluliselt tasakaalustatud soolisest jaotusest (näiteks ületab taset 1 pull 1,5 lehma kohta või vastupidi), on soovitav tõsta ka enam esindatud soorühma osakaalu kütitavate isendite seas.
- Põdravasikate osakaal kütitud isendite seas tuleks asurkonna normaalse uuenemise huvides, sõltuvalt vasikate rohkusest, hoida vahemikus 23-33%. Taaskord tuleb rõhutada, et soovitatud vasikate osakaalu järgimisest on märksa olulisem jälgida, et asurkonna normaalseks uuenemiseks moodustaks jahihooaja järgses asurkonnas vasikad vähemalt 25%. Seega, kui vasikate soovitatud määral kütimisega on nende vähesuse tõttu piirkonnas tõsiseid raskusi, siis igati mõistlik otsus on jätta mõni vasikas kütimata.
- Jahipiirkondade kasutajatel on soovitav hoiduda täiskühvelsarvi kandvate pullide, kelle sarve kühvliosa moodustab kummagi sarvelaba valendikust enam kui poole, kütimisest, olenemata sarvede suurusest. Eesmärk on suurendada meie põdraasurkonna looduslähedust. Kühvelsarvi kandvaid põdrapulle on tulenevalt nende sarvede kõrgest trofeeväärtusest võrreldes nende esinemisega asurkonnas pika aja vältel märgatavalt rohkem survestatud, mistõttu on selle sarvetüübi esindajate osakaal Eesti ja ühtlasi ka kogu Põhja-Euroopa põdraasurkonnas aegade jooksul vähenenud.
- Pullide kütimisega soovitame alustada sarnaselt lehmade ja vasikate kütimisega alates oktoobrist. Jahi vastu septembri teises pooles räägib asjaolu, et see kattub populatsiooni tuumiku jooksuajaga, mil viljastatud järglased on kõige elujõulisemad. Dominantsete pullide kõrvaldamine just sel ajal on populatsiooni elujõulisuse

seisukohast kahjulik. Säilitades dominantse põdrapulli septembris, on tema panus järgnevasse põlvkonda tunduvalt tõenäolisem ja tema ära küttimise kahjulikkus populatsiooni elujõulisusele väiksem. Suurem pullide arv ja konkurents jooksuajal on asurkonnale tervikuna kasulik.

METSSIGA (*Sus scrofa*)

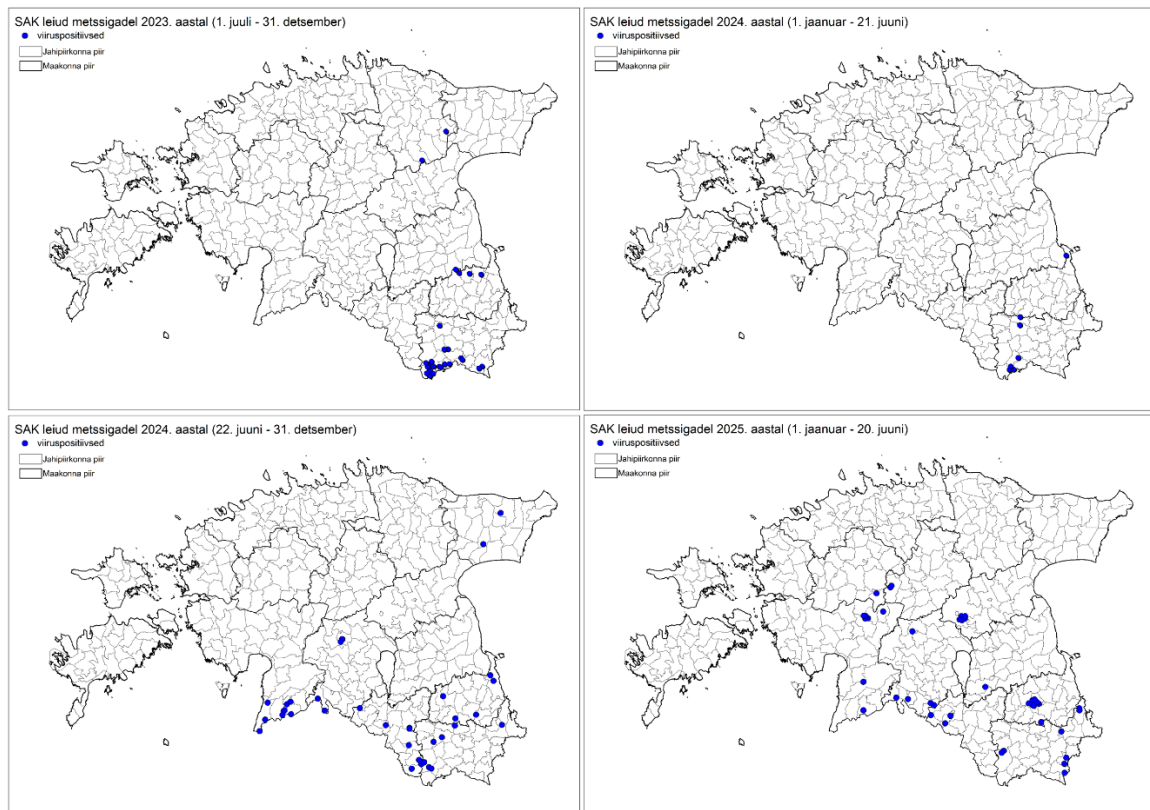
$$\ddot{U}S = \ominus \quad A = \rightarrow / \uparrow \quad K = \uparrow$$

Talvine metssea asurkonna suurus (Keskkonnaagentuuri hinnang ja jahipiirkonna kasutajate hinnangute summa), kütitud isendite arv (punane joon) ja asustustiheduse muutusi iseloomustavate ruutloenduse jäljeindeks ja pabulaindeksi muutused. *Wild boar population size (green line – wintering population size estimated by Estonian Environment Agency; blue line – based on estimates given by the users of hunting districts), hunting bag, winter track index (blue line second graph - tracks per 1 km per 24 hours) and pellet index (green line – n of excrements per 1 km of transects)*

- Metssea üldarvukus küündis 2024/2025 jahihooaja lõpus vähemal 18 500 isendini. Võrreldes eelneva aastaga on metssea arvukus langenud Hiiumaal, samuti Lõuna-Eestis sigade Aafrika katku (SAK) levikust mõjutatud jahipiirkondades. Mandri-Eestis laiemalt on metssea asustustihedus suurenenud ja Saaremaal püsib eelneva aastaga võrreldes sarnasel kõrgele tasemel.
- 2024. aasta jahihooajal kütiti Eestis kokku 15 546 metssiga, mis on 1253 isendi võrra enam kui 2023. hooajal.
- Sigade Aafrika katku (SAK) viiruse levik metssigade seas on selgelt laienenud. Viiruspositiivseid metssigu on viimase aasta jooksul tuvastatud kümnes Mandri-Eesti maakonnas. Oht viiruse laiemaks levikuks ja nakkusjuhtumite arvu oluliseks kasvuks on suur.
- Arvukuse langetamiseks tasemele 3 isendit 1000 ha kohta soovitame käesoleval jahihooajal Mandri-Eestis küttida kokku vähemalt 12 700 metssiga. Väga kõrge metssea asustustihedusega Saaremaal tuleks arvukuse edasise tõusu vältimiseks ja selle langetamiseks küttida minimaalselt 4200 metssiga. Hiiumaal tuleks küttimissurvet hoida vähemalt eelmise aasta tasemel ning arvukuse oluliseks langetamiseks seda suurendada. Arvukuse langetamine ühe jahihooajaga tasemele 3 isendit 1000 ha ei ole saartel kuigi reaalne. Eesmärgi täitmiseks ühe aastaga tuleks näiteks Saaremaal küttida ligi 6000 metssiga.
- Asurkonna juurdekasvu piiramiseks tuleks pöörata rohkem tähelepanu emiste küttimisele ning kulte ja emiseid tuleks lasta võrdselt.

Sarnaselt eelmise aastaga, on metssea üldarvukuses viimase aasta jooksul toimunud selge pildi saamine päris keeruline, sest piirkonniti on arvukuse muutuste sund ja ulatus väga erinev ning arvukuse muutuseid iseloomustavates näitajate muutustes on päris palju vastuolulist. Olemasolevatest andmetest nähtub siiski, et asurkonna suurus Eestis tervikuna on viimase aasta jooksul pigem suurenenud. Oodatust tagasihoidlikum reaktsioon suurenenud küttimissurvele viitab arvukuse mõningasele alahinnangule eelnevatel aastatel. Kui mitmes eelnevas aruandes tõdeti, et sigade Aafrika katkust Eestis endiselt jagu ei ole saadud, kuna aeg-ajalt tuvastatakse üksikuid viiruspositiivseid metssigu, siis viimase aasta jooksul on kahjuks SAK viiruse levik metsseasurkonnas selgelt laienenud ja viiruspositiivsete isendite leidude hulk oluliselt suurenenud. Värskeim (2025. aasta 30. juuni seis) SAK viiruse leid (PCR positiivne) pärineb 27.06.2025 Viljandimaalt Mulgi vallast. Juunikuus on SAK metssigadel tuvastatud ka Võrumaal surnuna leitud metssealt, Pärnumaal autoavariis hukkunud ja Põlvamaal hukatud metssealt. Seega on tõeks saanud hoiatus, et koos metssea asustustiheduse tõusuga suureneb oht nii uute katkukollete tekkimiseks kui ka viiruse laiemaks levikuks. Paraku leidis tänavu juuni viimasel päeval kinnitust ka SAKi jõudmine kodusea farmi Viljandimaal Mulgi vallas.

Sigade Aafrika katku viiruse leiud metssea asurkonnas viimase kahe aasta jooksul (alates 2023. aasta 1. juuli kuni 20. juuni 2025). Algandmed: Põllumajandus- ja Toiduamet.
African swine fever (ASF) virus positive findings in wild boar (1. July 2023 to 20. June 2025).

2025. aasta talviste ulukite jäljeradade loenduse (ruutloenduse) tulemuste põhjal arvatud metssea jäljeindeksi keskmine oli viimase üheksa aasta kõrgeim ja seda ka enamuse maakondade puhul eraldi vaadatuna, osutades selgelt metssea asutustiheduse suurenemisele. Kõige kõrgemale on metssea jäljeindeks tõusnud Saare maakonnas. Kõige madalam oli loendatud jäljeradade arv Põlvamaal. Võrreldes eelneva kahe aastaga oli 2025. aasta loendustulemuste põhjal arvatud metssea jäljeindeks umbes kaks korda madalam Hiiumaal, jäädes siiski sarnasele tasemel 2022. aasta loenduse tulemusega. Nii metssea kui ka teiste ulukite puhul tuleb Hiiumaa andmete tõlgendamisel arvestada sellega, Hiiumaal on loendusruutude koguarv (9) võrreldes teiste maakondadega mitu korda väiksem, mistõttu võib maakonna keskmist väga tugevalt mõjutada mõni üksik tugeva jäljesaagiga ruut (vt ruutloenduse tulemuste kokkuvõtet punahirve peatükis).

Metssea jäljeindeks (jäljeradade arv 1 km loendusmarsruudi kohta ööpäevas) aastatel 2014-2025 teostatud ruutloenduste põhjal. *Wild boar winter track index since 2014.*

Maakond County	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	0,95	1,03	1,14	0,20	0,21	0,14		0,29	0,20	0,33	0,30	0,58
Hiiumaa					0,43	0,59		0,95	0,59	1,20	1,34	0,61
Ida-Virumaa	0,67	0,29	0,78	0,44	0,30	0,31	0,55	0,34	0,41	0,64	0,42	0,40
Jõgevamaa		5,74	1,04		0,03	0,06		0,79	0,25	0,17	0,31	0,50
Järvamaa	1,17	0,68	1,28	0,13	0,22	0,28	0,33	0,44	0,40	0,49	0,30	0,64
Läänemaa			1,64	2,07	0,20	0,18	0,13	0,16	0,24	0,18		0,40
Lääne-Virumaa	1,71	1,32	0,76	0,28	0,16	0,01		0,15	0,08	0,11	0,23	0,25
Põlvamaa			0,47	0,01	0,19	0,17		0,40	0,23	0,37	0,21	0,23
Pärnumaa			0,81	0,53	0,12	0,01	0,31	0,54	0,27	0,31		0,24
Raplamaa	1,84		1,84	0,37	0,17	0,36	0,47	0,31	0,62	0,22		0,73
Saaremaa	1,27			1,26	0,16	0,19		0,67	0,59	0,85		1,53
Tartumaa		1,03	0,94	0,19	0,42	0,20	0,30	0,34	0,37	0,64	0,43	0,77
Valgamaa			0,25	0,08	0,43	0,25	0,28	0,45	0,48	0,60	0,28	0,33
Viljandimaa			0,18	0,22	0,29	0,12	0,40	0,74	0,32	0,42	0,49	0,76
Võrumaa		2,10	0,55	0,03	0,35	0,09	0,08	0,63	0,46	0,64	0,17	0,58
Kokku Total	1,22	1,41	0,87	0,48	0,24	0,18	0,34	0,45	0,34	0,46	0,40	0,59

Hirvlaste pabulaloenduste kokkuvõttes registreeriti metssea väljaheidet 2025. aasta kevadel kesktlābi sama palju kui eelneval aastal. Mandri seirealade keskmine metssea väljaheidete arv pisut langes, saartel aga tõusis. Meenutades siinkohal möödunud talve ilmastikuolusid, siis on üsna tõenäoline, et osa sügisel ja talve esimeses pooles metssigade poolt tekitatud väljaheidetest oli kevadeks hävinud. Seirealade lõikes suurenes loendatud metssigade väljaheidete arv võrreldes 2024. aastaga 21-l ja langes samuti 21-l seirealal. Metssigade poolt viimasel talvel tekitatud tuhnimislaikude pindala (1 km ja 2 m laiuse loendustransekti kohta), mida ka pabulaloenduste käigus hinnatakse, oli kõikide seirealade

kokkuvõttes 2024. aasta tulemustega võrreldes veidi suurem. Sarnaselt loendatud metssea väljaheidetega ka tuhnimislaikude pindala mandri seirealade keskmine veidi kahanes. Saarte seirealadel see näitaja märgatavalt suurenes. Seirealade lõikes suurenes see näitaja 23-l ja langes 25-l seirealal.

Metssea suhteline asustustihedus ja selle muutused seirealadel 2015 - 2025 talvedel pabulaloenduste andmetel. Pabulaindeks – ekskremendihunnikute arv 1 km loendusmarsruudi kohta. Tuhnimislaikude pindala (m²) 2 m laiuse loendustransekti piires 1 km loendusmarsruudi kohta.
Results of the counts of wild boar excrements and area (m2) disturbed by wild boars on per 1k long and 2 m wide transects in monitoring areas situated all over Estonia.

Seireala nr of monitoring area	Maakond No County	Seireala asupaik Location of monitoring area	Pabulaindeks No of pellet groups per 1 km												Indeksite vahe 2025-2024 Difference 2025-2024	Tuhnimislaikude pindala (m ²) 1 km loendustransekti kohta The disturbed area (m ²) per 1 km								Indeksite vahe 2025-2024 Difference 2025-2024
			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025			
1	Harju	Kaberneeme-Jägala	0,26	0,33	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,41	0,41	0,00	0,00	0,00	0,04	0,00	0,06	0,06	0,67	0,61	
4	Harju	Nõva-Keibu	0,41	0,26	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06	0,07	0,12	0,27	0,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,55	0,57	0,00	-0,57		
5	Harju	Haiba	2,78	0,71	0,71	0,25	0,03	0,29	0,45	0,40	0,39	0,55	0,50	-0,05	4,72	1,23	0,30	1,83	4,48	11,85	1,63	-10,22		
6	Harju	Kose-Uuemõisa	1,28	2,17	0,17	0,03	0,09	0,43	0,40	0,22	0,28	0,27	1,52	1,26	0,04	0,80	0,35	3,00	1,86	0,18	2,43	2,25		
48	Harju	Keskpolügoon*									0,23	0,50	0,71	0,20					1,39	1,74	3,06	1,32		
2	Lääne-Viru	Palmse-Sagadi-Korjuse	1,68	0,12	0,12	0,00	0,06	0,04	0,00	0,12	0,00	0,09	0,03	-0,06	0,09	0,15	0,21	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00		
3	Lääne-Viru	Kunda-Vasta	4,02	7,88	2,67	0,09	0,16	0,10	0,44	0,30	0,06	0,23	0,15	-0,08	0,12	0,17	0,41	3,51	0,31	6,02	2,57	-3,45		
8	Lääne-Viru	Väike-Maarja-Viru-Jaagupi	2,19	0,56	0,06	0,00	0,00	0,18	0,03	0,17	0,03	0,00	0,06	0,06	0,00	0,47	0,00	0,00	0,00	0,14	0,22	0,07		
16	Lääne-Viru	Laekvere-Venevere-Käru	0,42	0,00	0,14	0,00	0,00	0,03	0,15	0,17	0,09	0,06	0,36	0,30	0,00	0,20	0,27	0,06	0,24	0,09	3,55	3,46		
9	Ida-Viru	Sonda-Soonurme-Sirts-i	0,53	0,21	0,11	0,24	0,09	0,06	0,90	0,18	0,09	0,26	0,16	-0,11	0,00	0,54	1,95	0,21	0,03	0,53	0,00	-0,53		
10	Ida-Viru	Illuka-Kurtna-Pagari	0,31	0,77	0,32	0,47	0,63	0,00	1,69	0,90	0,38	0,29	0,21	-0,08	2,51	3,20	12,02	5,05	5,52	0,86	0,27	-0,59		
17	Ida-Viru	Kauksi-Rannapungerja	0,92	0,28	0,13	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	-0,03	0,06	0,07	0,00	0,59	0,00	0,40	0,34	-0,06		
49	Ida-Viru	Sirgala*									0,26	0,68		0,43					5,64	8,63		2,99		
11	Lääne	Haapsalu-Martna	1,05	0,44	1,10	0,00	0,00	0,06	0,24	0,03	0,34	0,50	0,34	-0,16	0,15	1,42	0,47	1,87	12,84	9,76	5,08	-4,68		
18	Lääne	Matsalu-Lihula-Vatla	0,70	0,57	0,12	0,09	0,00	0,00	0,13	0,00	0,25	0,21	0,06	-0,15	0,00	2,14	0,65	2,24	2,26	0,83	1,77	0,94		
12	Rapla	Sooniste-Risti-Märjamaa	1,66	0,90	0,17	0,09	0,12	0,44	0,44	0,93	0,47	1,05	1,40	0,35	1,90	4,60	1,32	4,40	5,78	11,72	1,74	-9,99		
13	Rapla	Valgu-Raikküla	0,82	0,80	0,00	0,03	0,25	0,35	0,51	0,23	0,26	0,21	0,20	-0,01	0,79	2,12	2,89	0,11	2,50	0,34	2,69	2,35		
20	Pärnu-Rapla	Eidapere-Kadjaste-Vändra	0,53	0,12	0,15	0,03	0,03	0,61	0,25	0,08	0,23	0,07	0,21	0,14	0,00	0,94	0,34	0,28	0,74	0,46	0,49	0,02		
19	Pärnu	Halinga-Libatse	1,63	1,92	0,91	0,88	0,09	1,66	0,68	0,34	0,70	0,41	0,72	0,31	1,05	4,08	1,56	2,64	5,02	4,67	2,58	-2,10		
24	Pärnu	Kihlepa-Lindi-Tõstamaa	1,03	1,59	1,27	0,44	0,00	0,13	0,42	0,08	0,09	1,20	0,50	-0,70	0,00	1,82	1,12	2,33	1,71	3,71	2,06	-1,65		
25	Pärnu	Põlendmaa-Põõrikaasiku	0,51	0,05	0,00	0,00	0,14	0,00	0,15	0,04	0,03	0,09	0,03	-0,06	0,04	0,09	0,48	1,70	1,85	0,15	0,12	-0,03		
26	Pärnu	Öördi	0,54	0,06	0,00	0,16	0,03	0,20	0,18	0,24	0,00	0,14	1,08	0,94	0,00	0,02	0,07	0,38	0,09	0,20	0,72	0,52		
30	Pärnu	Häädemeeste-Laiksaare	0,13	0,03	0,00	0,09	0,00	0,06	0,60	0,20	0,35	0,04	0,10	0,07	0,32	0,28	0,51	1,28	0,25	0,10	0,21	0,10		
31	Pärnu-Viljandi	Tihemetsa-Mõisaküla	3,03	0,29	0,00	0,00	0,00	0,10	0,00	0,85	0,61	0,22	0,10	-0,12	0,00	0,10	1,21	1,38	7,84	0,91	0,06	-0,84		
27	Viljandi	Tänassilma-Oiu-Valma	0,40	0,19	0,03	0,00	0,21	0,32	0,37	0,69	0,23	0,50	0,22	-0,28	0,18	10,25	3,30	1,35	7,45	1,53	0,92	-0,61		
32	Viljandi	Sudiste-Veisjärv	7,37	0,63	0,00	0,03	0,49	0,81	0,65	0,47	0,58	0,64	0,17	-0,47	4,60	5,67	0,91	1,28	1,84	2,41	12,32	9,91		
7	Järva	Jäneda-Aegvildu	1,79	0,36	0,29	0,03	0,03	0,03	0,27	0,12	0,20	0,12	0,31	0,19	0,06	0,14	1,04	0,42	0,35	0,00	0,14	0,14		
14	Järva	Lööla-Vahastu	1,72	2,45	0,00	0,14	0,00	0,20	0,21	0,03	0,30	0,27	0,39	0,12	0,00	0,28	1,65	1,71	2,27	2,72	3,51	0,80		
15	Järva	Koigi-Koeru-Päinurme	4,25	0,39	0,15	0,33	0,41	0,07	0,71	0,20	0,40	0,90	0,27	-0,63	0,76	1,77	0,74	1,22	1,49	2,70	1,79	-0,92		
21	Järva	Kabala-Imavere	2,73	1,01	0,06	0,12	0,18	0,13	0,17	0,49	1,36	0,56	0,50	-0,06	0,26	5,06	0,58	3,40	3,52	1,75	6,89	5,14		
22	Jõgeva	Lustvere-Saduküla-Pikknurme	0,29	0,41	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,04	0,00	0,00	0,54	0,99	0,63	0,45	0,43	2,16	1,73		
23	Jõgeva	Kullavere-Pala-Kaiu jv	1,52	1,12	0,03	0,00	0,00	0,00	0,10	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,44	0,21	0,26	0,20	0,19	0,14	-0,05		
28	Tartu	Kärevere-Sojamaa-Tähtvere	1,06	0,89	0,18	0,35	0,03	0,66	0,66	0,65	0,79	1,06	1,08	0,02	0,90	1,76	0,78	0,93	2,02	4,89	2,32	-2,57		
29	Tartu	Järvselja	0,00	0,22	0,00	0,00	0,06	0,48	0,53	1,19	0,81	0,19	0,60	0,42	0,00	0,68	0,72	0,00	0,33	0,13	0,29	0,16		
33	Tartu	Rannu-Pühaste	2,49	0,06	0,06	0,03	0,03	0,29	0,59	0,53	0,34	0,78	0,38	-0,40	0,36	0,24	0,54	0,66	1,79	1,33	0,43	-0,90		
34	Põlva	Karilatsi-Ihamaru	6,46	0,13	0,07	0,29	0,40	1,10	1,23	1,04	2,29	2,77	1,17	-1,60	6,50	4,28	11,48	11,52	34,40	16,72	15,60	-1,12		
38	Põlva	Saatse	0,88	0,06	0,00	0,00	0,06	0,12	0,26	0,19	0,12	0,00	0,00	0,00	0,75	0,68	0,25	0,14	3,08	0,47	0,10	-0,37		
36	Põlva-Võru	Kooraste-Urvaste-Sulbi	0,39	0,18	0,35	0,03	0,28	0,00	0,06	0,00	0,03	0,31	0,10	-0,21	0,56	0,36	0,00	0,00	0,48	0,92	0,25	-0,67		
37	Põlva-Võru	Ilumetsa-Lasva	2,31	0,22	0,03	0,00	0,00	0,06	0,00	0,17	0,13	0,00	0,00	0,00	0,70	0,94	0,06	0,49	0,19	0,39	0,86	0,47		
40	Võru	Misso	1,41	0,14	0,19	0,09	0,27	0,42	0,53	0,45	0,06	0,47	0,03	-0,44	4,92	1,65	1,02	4,68	2,59	1,23	0,16	-1,07		
50	Võru	Nursipalu*									0,73	1,08		0,36					5,86	3,43		-2,42		
35	Valga	Valga-Öru	0,62	0,00	0,16	0,27	0,03	0,34	0,14	0,20	0,06	0,12	0,12	0,00	0,00	2,23	1,37	2,00	1,70	0,00	0,88	0,88		
39	Valga	Hargla-Karula	0,56	0,00	0,07	0,18	0,00	0,12	0,14	0,09	0,73	2,36	0,59	-1,77	0,82	1,87	1,98	1,31	6,42	17,16	8,63	-8,53		
41	Hiiu	Kanapeeksi-Tahkuna	0,34	0,45	0,27	0,29	0,22	0,28	0,18	0,38	0,13	0,29	0,92	0,63	0,81	1,66	1,55	5,38	3,58	2,77	7,56	4,79		
42	Hiiu	Letuselja	0,50	0,49	0,66	0,08	0,18	0,42	0,53	1,97	1,94	0,77	2,29	1,52	2,30	2,39	6,97	6,96	4,79	7,85	10,98	3,13		
43	Hiiu	Käina-Tubala	0,37	0,17	0,37	0,16	0,31	0,32	0,18	0,50	0,19	1,40	0,82	-0,57	1,76	1,22	1,61	0,79	1,52	3,85	0,65	-3,19		
44	Saare	Linnuse (Eiklast põhjas)	3,73	0,39	1,07	0,15	0,18	0,30	1,72	0,77	1,40	0,42	0,80	0,38	0,92	6,93	6,42	4,37	5,05	1,22	9,79	8,58		
45	Saare	Valjala-Tagavere-Laimjala	0,19	0,19	0,17	0,00	0,06	0,36	1,81	0,00	1,32	0,49	1,15	0,65	0,41	8,03	5,36	0,54	9,58	1,51	13,49	11,98		
46	Saare	Koimla-Kõrkküla	2,65	1,89	1,09	0,15	0,05	0,06	1,42	1,92	4,69	1,25	0,51	-0,75	1,13	9,45	15,26	18,75	5,70	11,53	9,30	-2,24		
47	Saare	Laugi		0,40	0,86	0,12	0,00	0,06	1,03	0,64	0,17	0,09	0,20	0,11	1,81	5,00	7,21	7,99	2,61	1,06	1,77	0,71		
Mandri-Eesti			1,57	0,71	0,25	0,12	0,11	0,25	0,36	0,30	0,33	0,43	0,39	-0,04	0,83	1,58	1,34	1,63	3,07	2,71	2,36	-0,35		
Hiiumaa			0,40	0,37	0,43	0,18	0,23	0,34	0,30	0,95	0,23	0,82	1,34	0,52	1,62	1,76	3,38	4,38	2,50	4,82	6,40	1,57		
Saaremaa			2,19	0,72	0,80	0,11	0,07	0,20	1,50	0,83	1,89	0,57	0,67	0,10	1,07	7,35	8,56	7,91	5,74	3,83	8,59	4,76		
Eesti			1,53	0,69	0,31	0,12	0,11	0,25	0,45	0,39	0,45	0,46	0,47	0,01	0,90	2,08	2,09	2,34	3,26	2,94	3,10	0,16		
All areas included																								

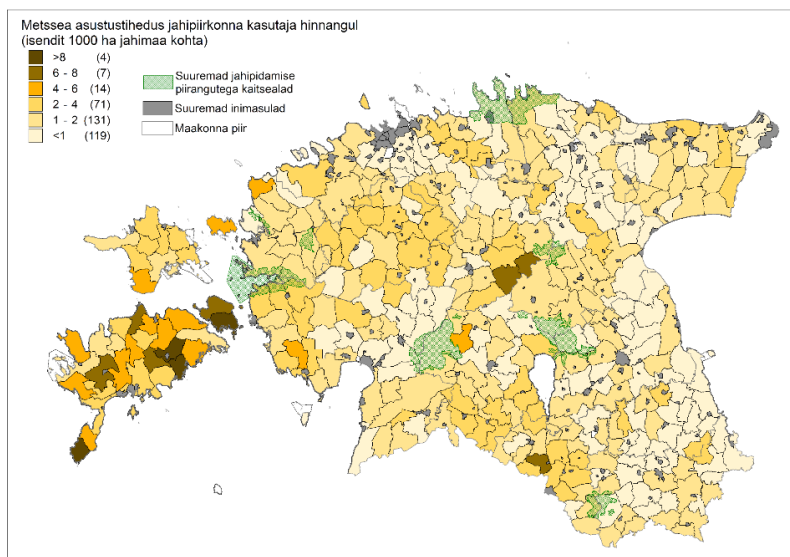
Jahiipiirkonna kasutajate koondhinnang metssea arvukusele Eestis võrreldes 2024. aasta hinnanguga märkimisväärselt ei muutunud (suurenes 1,9% võrra). Maakondade lõikes

tõusis jahipiirkonna kasutajate koondhinnang kõige enam Järvamaal ning märgataval suures ka Lääne-Viru ja Raplamaa jahipiirkonna kasutajate poolt antud arvukushinnangute summa. Maakondade lõikes on 2024. aastaga võrreldes kõige enam langenud jahipiirkonna kasutajate hinnangul arvukus Valga- ja Hiiumaal.

Jahipiirkonna kasutajate koondhinnang metssea arvukusele ja selle muutustele aastatel 2016-2025. Punaselt on märgitud arvukuse koondhinnangud juhul, kui järgneval jahihooajal kütitud kesikute ja täiskasvanud isendite arv seda ületab.

Hunters estimated wild boar population size (in winter, post harvest) in 2016-2025.

Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukusele (n) Hunter estimated population size (n)										2025/2024 muutus (%) Change in hunters	2025/2016 muutus (%) Change in hunters
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
Harjumaa	1030	450	290	200	280	379	381	383	440	467	6,1	-54,7
Hiiumaa	600	270	290	340	290	354	462	420	355	285	-19,7	-52,5
Ida-Virumaa	650	400	340	300	370	406	411	389	392	395	0,8	-39,2
Jõgevamaa	580	70	90	70	160	232	285	266	306	335	9,5	-42,2
Järvamaa	460	110	160	120	210	263	232	281	367	503	37,1	9,3
Läänemaa	1380	950	150	90	120	205	256	324	428	450	5,1	-67,4
Lääne-Virumaa	980	260	130	130	270	233	198	199	260	330	26,9	-66,3
Põlvamaa	310	120	120	130	160	208	179	176	202	196	-3,0	-36,8
Pärnumaa	1160	620	270	250	320	444	441	449	710	687	-3,2	-40,8
Raplamaa	1560	480	270	240	300	361	319	416	507	601	18,5	-61,5
Saaremaa	2100	1240	490	290	440	662	632	1041	1393	1392	-0,1	-33,7
Tartumaa	570	250	280	190	250	255	276	239	297	271	-8,8	-52,5
Valgamaa	160	100	120	150	240	304	327	414	551	441	-20,0	175,6
Viljandimaa	360	140	180	220	250	367	316	406	527	547	3,8	51,9
Võrumaa	320	160	190	150	230	273	269	308	244	211	-13,5	-34,1
kku Total	12220	5620	3370	2870	3890	4946	4984	5711	6979	7111	1,9	-41,8

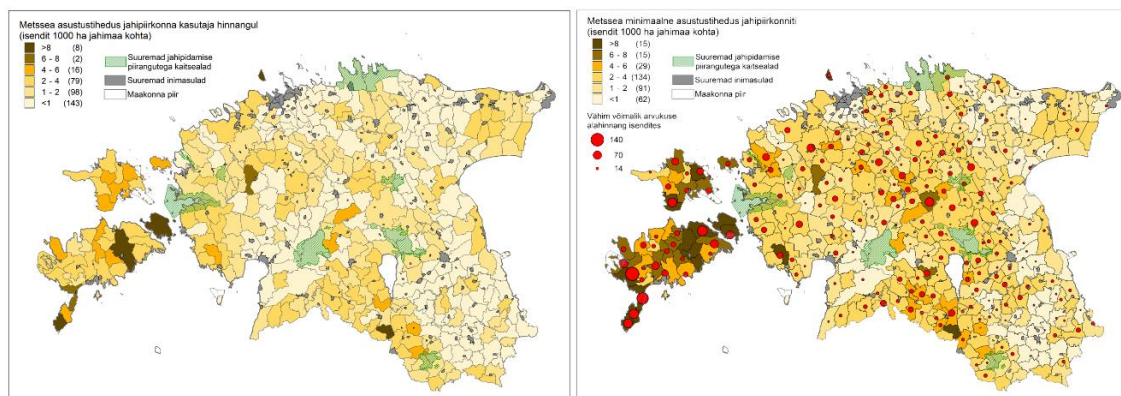

Metssea asustustihedus jahipiirkonniti 2025. aasta märtsis jahipiirkonna kasutajate poolt antud arvukushinnangute alusel.

Density of wild boar in spring 2025 by hunters estimations.

Juhime aruande lugeja tähelepanu taaskord sellele, et jahipiirkonna kasutajate poolt antud arvukushinnangute numbrilistest väärtustest ei tasu näha vastust asurkonna tegeliku suuruse

kohta, sest viimane on arvukushinnangutega võrreldes kordi suurem. Selles veendumiseks tasub heita vaid pilk küttimisandmetele, õigemini kütitud täiskasvanud ja kesikute arvule: 2024. aastal kütiti kesikuid (2023. aastal sündinud põrsaid) ja vanemaid isendeid kokku 10094 looma, 2023. aasta märtsikuine jahipiirkonna kasutajate koondhinnang oli aga 6979 isendit. Maakondadest ainult Ida-Viru-, Valga- ja Võrumaal kütiti 2024. aasta jahihooajal kesikuid ja täiskasvanud isendeid maakonna jahipiirkondade kasutajate poolt 2024. aasta alguses antud arvukuse koondhinnanguga võrreldes veidi vähem.

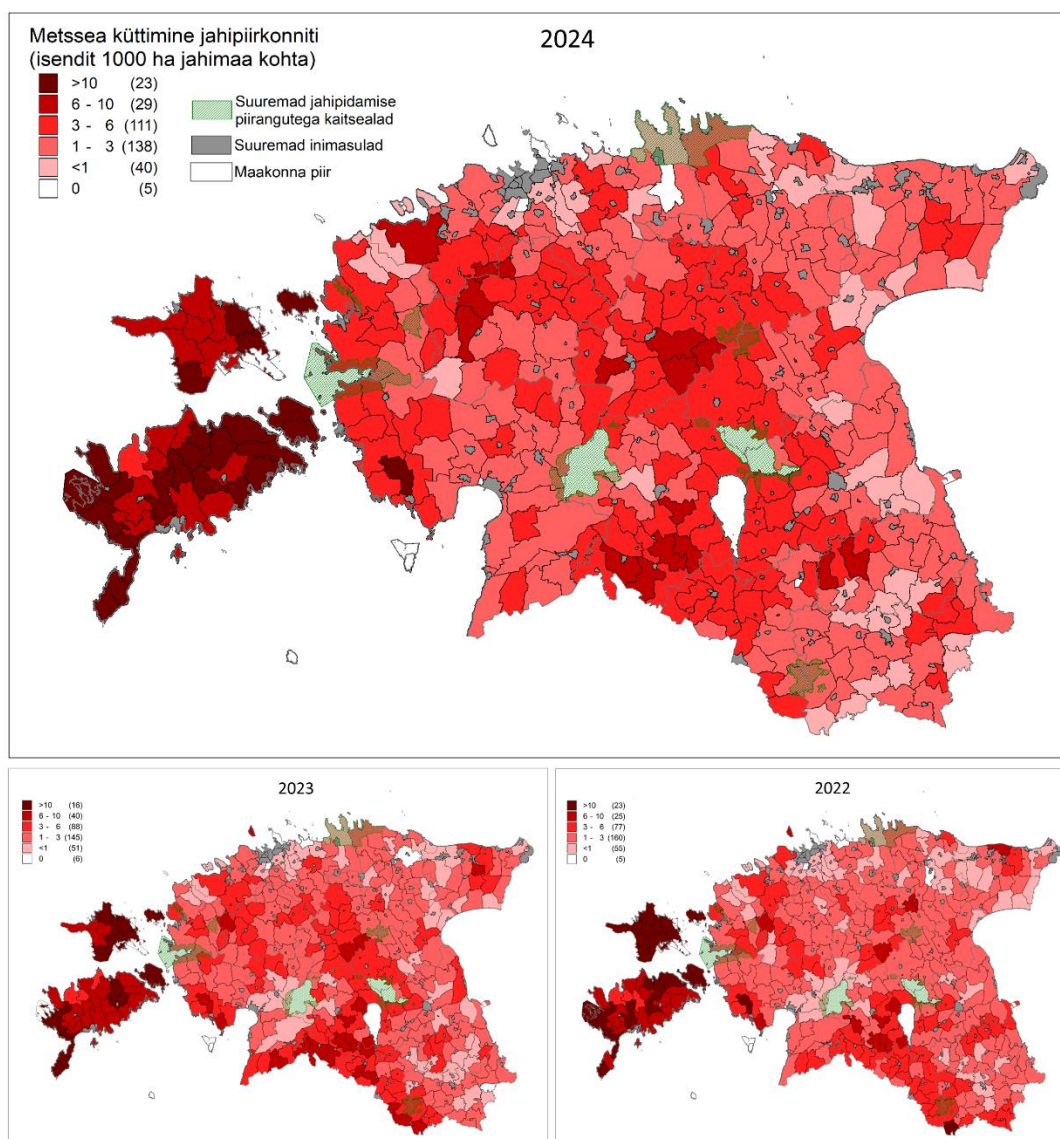
Metsa asustustihedus jahipiirkonniti 2024. aastal. Vasakpoolne kaart on koostatud jahipiirkonna kasutajate poolt antud arvukushinnangute alusel, parempoolse kaardi koostamisel on arvestatud lisaks jahipiirkonna kasutajate poolt antud arvukushinnangutele ka järgneval jahihooajal (2024) kütitud kesikute ja täiskasvanud isendite arvu.

Density of wild boar in spring before parturition based on hunters' estimations (left map) and minimum density of wild boar in spring before parturition based on combination of data of hunters' estimations and bag statistics (right map). The size of red dots express the minimum number of underestimated animals.

2024. aasta jahihooajal kütiti Eestis kokku 15 546 metssiga, mis on 1253 isendi võrra enam kui 2023. aasta jahihooajal. Eelmises ulukite seirearuandes soovitatud mahuga (16 200 isendit) võrreldes jäi hooaja lõpuks realiseerunud küttimistulemus siiski ligi 650 isendi võrra väiksemaks. Kui Saare- ja Hiiumaa andmed kõrvale jätta, oli mandriosa maakondades küttimistulemus kokku ligi 750 isendi võrra soovitatust väiksem. Maakondade lõikes soovitatud miinimummahust oluliselt enam suutsid jahimehed metssigu küttida Saare-, Rapla- ja Lääne-Virumaal. Soovitatust oluliselt vähem kütiti metssigu Hiiumaa, Valga-, Ida-Viru- ja Võrumaal ning märgatavalt vähem ka Viljandi-, Pärnu- ja Põlvamaal. Siinkohal tasub ära märkida, et peale Hiiumaa on kõigis soovitatust oluliselt vähem küttinud maakondades 2024. aasta teisese pooles tuvastatud SAK viiruspositiivseid metssigu. Siiski pelgalt SAKi levikuga tagasihoidlikku küttimistulemust põhjendada ei saa, sest SAKi leide ei ole seni olnud veel massiliselt ja ka kevadiste seiretööde käigus kogutud info metssigade vähesust ei kinnita.

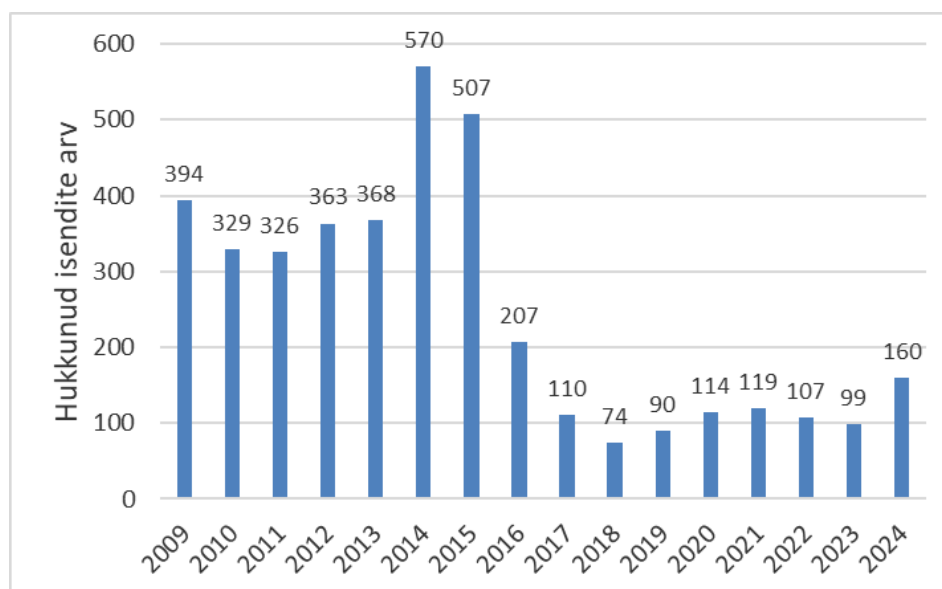
Metssea küttimine aastatel 2015-2024. *Hunting of wild boar in 2015-2024.*

Maakond County	Küttimine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	2732	1647	671	318	230	614	599	595	728	869	19,4	-68,2
Hiiumaa	1509	2025	1534	1227	1285	1690	1846	1742	1245	1021	-18,0	-32,3
Ida-Virumaa	749	633	286	292	214	395	421	483	526	496	-5,7	-33,8
Jõgevamaa	1750	304	72	94	85	330	447	461	605	662	9,4	-62,2
Järvamaa	2200	273	131	171	181	430	554	688	912	1066	16,9	-51,5
Läänemaa	3026	3064	1007	160	84	311	475	629	779	877	12,6	-71,0
Lääne-Virumaa	3043	996	173	138	180	447	393	544	569	749	31,6	-75,4
Põlvamaa	1742	109	124	118	202	367	616	440	422	528	25,1	-69,7
Pärnumaa	2977	1929	430	284	194	616	958	1109	1268	1351	6,5	-54,6
Raplamaa	3219	1453	286	175	148	559	545	679	886	1151	29,9	-64,2
Saaremaa	5250	4471	2110	775	938	1933	1598	2935	3068	3764	22,7	-28,3
Tartumaa	1620	223	279	282	199	474	603	665	625	703	12,5	-56,6
Valgamaa	551	130	134	154	205	512	636	736	832	699	-16,0	26,9
Viljandimaa	1245	184	192	312	382	824	1012	1113	1298	1304	0,5	4,7
Võrumaa	967	169	261	261	293	476	698	706	530	306	-42,3	-68,4
Kokku Total	32580	17610	7690	4761	4820	9978	11401	13525	14293	15546	8,8	-52,3

Metssea küttimine jahipiirkonniti 2024. a ja kahel eelneval jahihooajal. *Hunting of wild boar (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.*

Metssea ja auto kokkupõrgetes hukkus 2024. aastal jahipiirkondade kasutajate andmetel vähemalt 160 metssiga, mis on viimase kaheksa aasta suurim liikluses hukkunud metssigade arv. Maakondade lõikes olid kõige suuremad liiklusõnnetustes hukkunud metssigade arvud Järva- (30), Põlva- (18) ja Harjumaa (16) jahipiirkondade poolt esitatud aruannetes.

Jahipiirkondade kasutajate poolt registreeritud liiklusõnnetustes hukkunud metssigade arv aastatel 2009 - 2024.

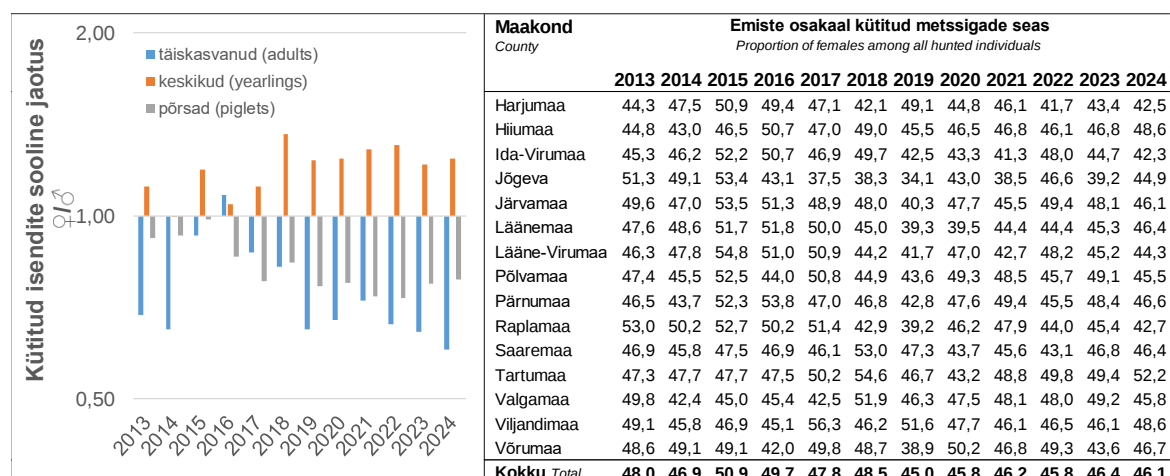
The number of wild boars killed in traffic accidents in 2009 - 2024 (data registered by the users of hunting districts).

2024. jahiaastal kütitud kesikute ja vanemate isendite sooline jaotus oli Eesti kokkuvõttes (mõlemad vanusrühmad kokku) sarnaselt mitme eelneva aastaga veidi kaldus kultide ülekaalu poole. Kõige suurem oli kultide ülekaal Rapla-, Ida-Viru ja Harjumaa küttemisandmetes. Emiseid kütiti kultidega (mõlemad vanusrühmad kokku) võrreldes rohkem vaid Tartumaal. Mõlemast soost isendeid enam-vähem võrdsel määral kütiti Hiiu-, Saare- ja Viljandimaal.

Vaadates soolist jaotust kolme vanuseklassi kaupa eraldi, on sarnaselt mitme eelneva aastaga näha, et kütitud täiskasvanud isendite seas on suures ülekaalus kütitud kulte, kesikute seas emiseid ja pörsaste seas kultpörsaid. Kõikide kütitud isendite kokkuvõttes on tulemus siiski veidi rohkem kaldu kultide ülekaalus küttemise poole kui see pelgalt kesikute ja adultide küttemisandmetest välja paistab.

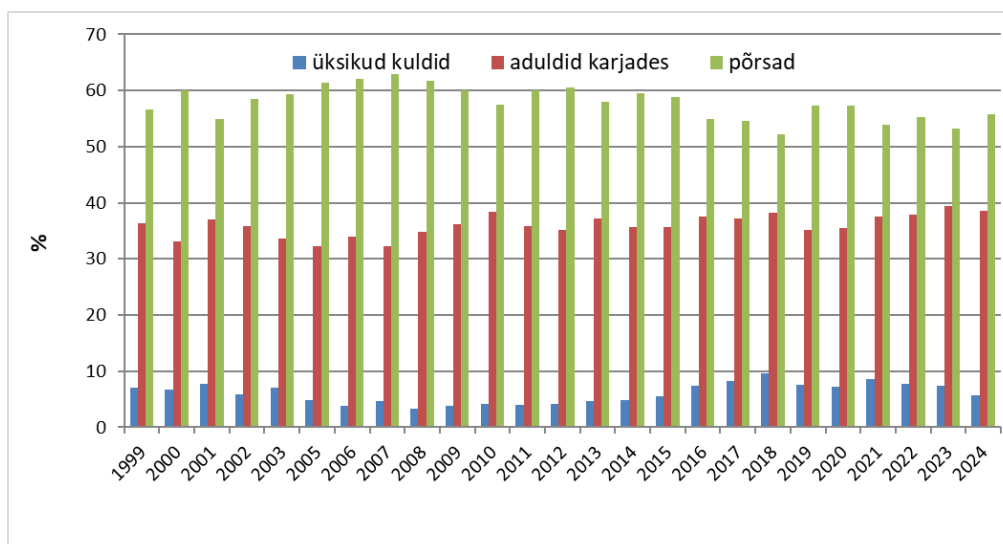
Metssea sooline jaotus ja põrsaste osakaal küttes ning põrsaste ja üksikute kultide osakaal ning keskmine ühe vaatluspäeva jooksul vaadeldud (vaatlusrea kohta märgitud) isendite arv sügisestes vaatlusandmetes aastatel 2022–2024.

Maakond County	Küttimisstruktuur Content of hunting bag						Sügisese vaatlus Observations in autumn											
	♀/♂ sugude suhe Adult sex ratio			Põrsad % piglets			Üksikud % single males			Põrsad % piglets			Ühe vaatluspäeva kohta vaadeldud isendite arv No. of observed ind. per					
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Harjumaa	0,8	0,7	0,7	31,3	39,1	34,9	9,2	10,5	6,9	55,3	55,9	57,7	4,8	5,3	5,4			
Hiiumaa	0,9	1,0	1,0	41,9	42,1	39,4	6,0	6,7	8,2	61,4	58,3	54,8	7,1	5,5	4,9			
Ida-Virumaa	1,0	1,0	0,7	32,5	40,5	28,0	7,6	6,6	5,9	53,8	41,2	41,5	6,1	6,6	6,6			
Jõgevamaa	0,9	0,7	0,8	29,7	26,6	28,1	6,1	9,7	5,7	54,8	38,1	69,6	5,3	5,3	6,0			
Järvamaa	1,2	1,1	0,9	32,4	30,4	29,5	9,4	9,7	3,8	49,7	51,2	70,1	6,4	5,5	8,5			
Läänemaa	0,9	1,0	0,9	32,0	30,7	31,4	7,5	9,0	5,3	57,4	61,3	61,0	5,2	5,7	5,4			
Lääne-Virumaa	0,9	0,9	0,8	39,3	36,6	35,6	7,8	8,6	7,5	56,6	43,1	45,4	5,7	4,2	5,6			
Põlvamaa	0,7	1,0	0,8	44,3	50,5	43,8	12,5	7,5	7,3	52,5	57,7	58,0	4,8	4,8	5,5			
Pärnumaa	1,0	1,1	0,9	36,6	35,3	32,2	5,6	5,6	6,0	60,7	61,7	57,6	8,4	8,4	7,7			
Raplamaa	0,8	0,8	0,7	34,6	35,0	34,4	9,8	7,3	6,6	56,0	59,4	57,7	5,1	4,9	6,0			
Saaremaa	0,8	0,9	1,0	41,8	30,3	38,1	9,1	8,5	6,4	64,7	59,0	60,8	4,6	5,0	5,1			
Tartumaa	1,3	1,2	1,4	32,3	30,4	30,7	5,5	6,2	7,2	53,9	47,1	48,3	7,0	6,0	6,7			
Valgamaa	1,1	1,0	0,9	31,4	34,6	29,0	6,3	4,7	5,1	43,4	35,7	28,2	6,0	7,7	6,9			
Viljandimaa	0,9	0,9	1,0	50,0	41,9	40,2	5,9	6,3	4,5	57,8	58,7	56,7	7,4	6,8	7,2			
Võrumaa	1,3	0,8	0,9	44,3	43,4	40,8	9,2	10,2	5,0	41,9	43,7	60,9	5,7	4,4	6,9			
Kokku Total	0,9	0,9	0,9	38,6	35,4	35,1	7,8	7,4	5,7	55,3	53,1	55,7	5,9	5,9	6,4			

Kütitud metssigade sooline jaotus (emised/kuldid) erinevates vanusrühmade ja kütitud emiste osakaal kõikide kütitud metssigade seas 2013-2024 jahihooajal.

Sex ratio (female/male) among hunted wild boar in different age groups and proportion (%) of female wild boar (all age groups included) among all hunted individuals.

Metsseaasurkonna struktuur sügiseste vaatluste põhjal (%).

Population structure of wild boar based on observations made in autumn. Single males – blue; adults and subadults in sounders – red; piglets – green.

Koos metssea arvukuse kasvu ja intensiivsema küttimisega on täiskasvanud kultidele osaks langenud eakaaslastest emistega võrreldes oluliselt tugevam küttimisurve, mille mõju väljendub üksikute kultide osakaalu vähenemises sügisestes vaatlustes. 2024. aasta vaatlustes oli vaadeldud kultide osakaal langenud viimase üheksa aasta madalaimale tasemel ja sarnaneb 2015. aasta vaatlustes nähtuga.

Põrsaste osakaal kütitud isendite seas oli 2024. aasta sügisel kõrgem kui eelneva aastal. Metssigade sügiseste vaatlusandmete tõlgendamisel tuleb arvestada aga sellega, et tegemist on sisuliselt aastaringselt kütitava liigiga ja novembri alguseks, mil vaatlusinfot koguma hakatakse, on peamiselt kütitud kesikuid ja vanemaid isendeid. Seetõttu aastate vahelised muutused jahihooaja esimeses pooles asurkonnale avaldatavas küttimissurves mõjutavad omajagu ka põrsaste ja vanemate loomade suhtarve sügisestes vaatlustes. Näiteks 2024. aastal oli oktoobri lõpuks KeA andmetel kütitud kokku 5654 kesikut ja vanemat isendit, aasta varem oli samade vanusgruppide küttimistulemus oktoobri lõpuks 4238 isendi.

Kokkuvõtteks

Tuleb tõdeda, et metssea asurkonna suurus Eestis tervikuna on viimase aasta jooksul veidi suurenenud. Värskemad seireandmed osutavad taaskord ka sellele, et asurkonna suurus pidi piirkonniti (nt Saare maakond) olema eelneval aastal hinnatust suurem. Piirkonniti on võrreldes eelneva aastaga metssea arvukus langenud Hiiumaal ja Lõuna-Eestis SAKi levikust tugevamalt mõjutatud jahipiirkondades. Mandri-Eestis laiemalt on metssea

asustustihedus suurenenud ja Saaremaal püsib see tugevale küttimistulemusele vaatamata eelneva aastaga võrreldes sarnasel kõrgel tasemel.

Metssea asurkonna suurst 2025. aasta märtsis võis hinnata vähemalt 18 500 isendi tasemele. Vaatlusandmetele tuginevalt oli asurkonna keskmine juurdekasv veidi suurem kui möödunud aastal, jäädes maakonniti siiski valdavalt samasse 80-100% vahemikku. Kahjuks on viimase aasta jooksul selgelt laienenud SAKi levik meie metssea asurkonnas ning viirusega nakatunud isendeid on avastatud koguni kümnes Mandri-Eesti maakonnas. SAK leidude koguarv ei ole õnneks seni väga suur, piirdudes nendes maakondade teadud kitsamate piirkondadega, kuid suurenenud metssea asustustihedus ja praegune laialipillutatud viiruse leidude levik on loonud soodsa pinnase selle haiguse ulatuslikumateks puhanguteks.

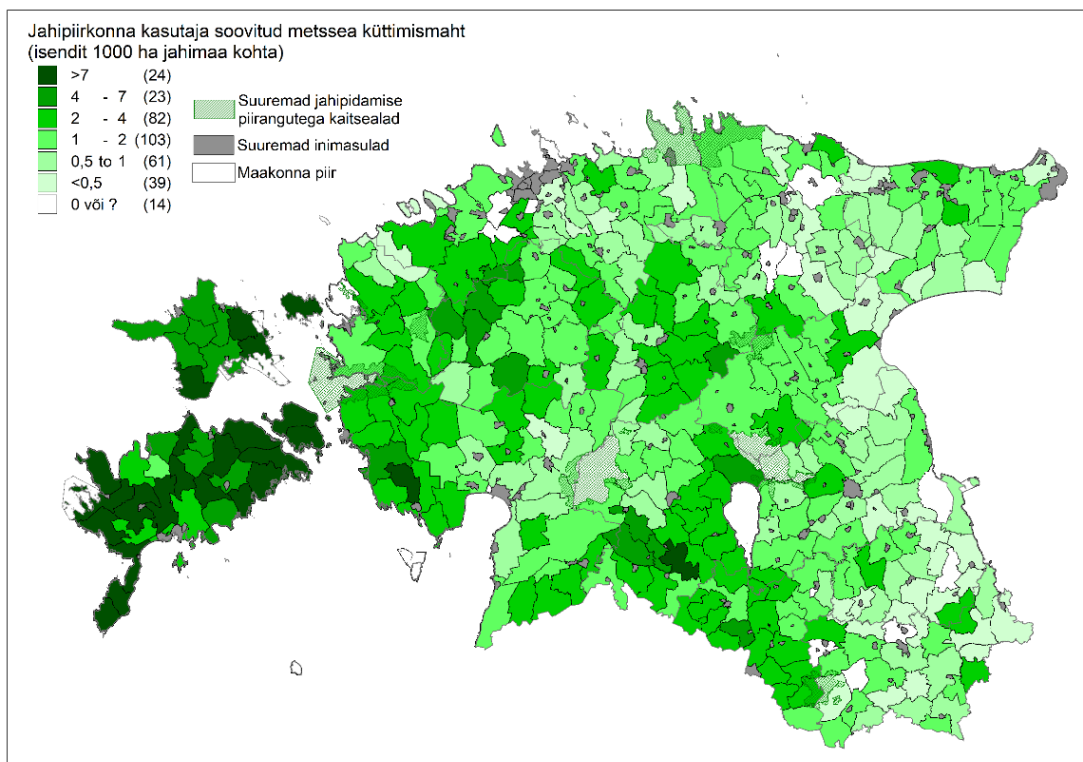
Vastavalt Põllumajandus- ja Toiduametis loomataudide tõrje ekspertrühma soovitudele tuleks küttimisega metssea asustustihedust (jahihooaja järgne/poegimisperioodi eelne) hoida tasemel <3 isendit 1000 ha kohta. Mandri-Eesti jahipiirkondade keskmine metssea asustustihedus 2024. aasta jahihooaja lõppedes oli eesmärgiks seatud ülempiirist keskmiselt ligi 20% võrra kõrgemal. Saare ja Hiiu maakonnas on aga asustustihedus sellest tasemest jätkuvalt kordades kõrgem.

Arvukuse langetamiseks tasemele 3 isendit 1000 ha kohta tuleks käesoleval jahihooajal Mandri-Eestis küttida kokku umbes 12 700 metssiga. SAKi levikuga seonduvate riskide leevendamiseks tuleks küttida aga veelgi enam ja metssea asustustihedust 3 isendit 1000 ha tasemest veelgi madalamale langetada. Väga kõrge metssea asustustihedusega Saaremaal tuleks arvukuse edasise tõusu vältimiseks ja selle langetamiseks küttimissurvet suurendada ja küttida vähemalt 4200 metssiga, millest omakorda ~15% tuleks küttida väga kõrge metssea asustustihedusega Muhu saarel. Hiiumaal tuleks küttimissurvet hoida vähemalt eelmise aasta tasemel ning võimalusel seda arvukuse langetamiseks suurendada. Arvukuse langetamine ühe jahihooajaga tasemele 3 isendit 1000 ha ei ole saartel kuigi reaalne. Selleks tuleks näiteks Saaremaal küttida ligi 6000 metssiga. Järgneval leheküljel olevas tabelis esitatud soovitatavad minimaalsed küttimismahud on koostatud lähtudes metssea asurkonna poegimisperioodi eelsest arvukusest ning mandri maakondade osas ka eelnevatel aastatel seatud sihttasemest 3 isendit 1000 ha kohta. Kuna oht SAK laiemaks levikuks on suur, siis tuleb sellel hooajal valmis olla nii arvukuse sihttasemete kui ka küttimismahtude ümberhindamiseks. Metssigade küttimisest ei tasuks siiski loobuda isegi nendes jahipiirkondades, kus lisandub värskeid SAK positiivsete isendite leide, küll aga tuleks sellistes piirkondades vältida metssigu rohkem liikuma ajavaid jahipidamise viise (ajujaht,

jaht koertega) ning peibutus- ja varitsusjahi kõrval kaaluda taudikolletes ja nende vahetus läheduses ka näiteks püünisaedade kasutamist.

Jahipiirkondade kasutajate poolne kütmissisov ja selle muutused võrreldes eelneva aastaga ning soovitud metssea küttimismahtude määratlemiseks 2025. jahihooajal.

Maakond County	Jahipiirkondade kasutajate kütmissisov Hunting quota requested by the users of hunting districts (%)				Soovitatav küttimiskvoot 2025 jahihooajaks Suggestion for quota in 2025	
	2024	2024 kütmine võrreldes kütmissisoviga (%) Hunting in 2024 as compared to requested quota (%)	2025	Kütmissisovi muutus Change in requested hunting quota (%)	Küttimismaht (is) No to hunt	% eelmise aasta kütimisest % of bag 2024
Harjumaa	402	181,1	473	17,7	1150	132
Hiiumaa	1015	122,7	740	-27,1	1100	108
Ida-Virumaa	295	178,3	297	0,7	650	131
Jõgevamaa	294	205,8	322	9,5	800	121
Järvamaa	450	202,7	557	23,8	1300	122
Läänemaa	419	185,9	537	28,2	1100	125
Lääne-Virumaa	281	202,5	360	28,1	950	127
Põlvamaa	182	231,9	184	1,1	650	123
Pärnumaa	874	145,1	947	8,4	1500	111
Raplamaa	491	180,4	725	47,7	1300	113
Saaremaa	2063	148,7	2439	18,2	4200	112
Tartumaa	277	225,6	271	-2,2	700	100
Valgamaa	543	153,2	499	-8,1	700	100
Viljandimaa	842	154,2	817	-3,0	1500	115
Võrumaa	282	187,9	208	-26,2	400	131
	8710	164,1	9376	7,6	18000	116

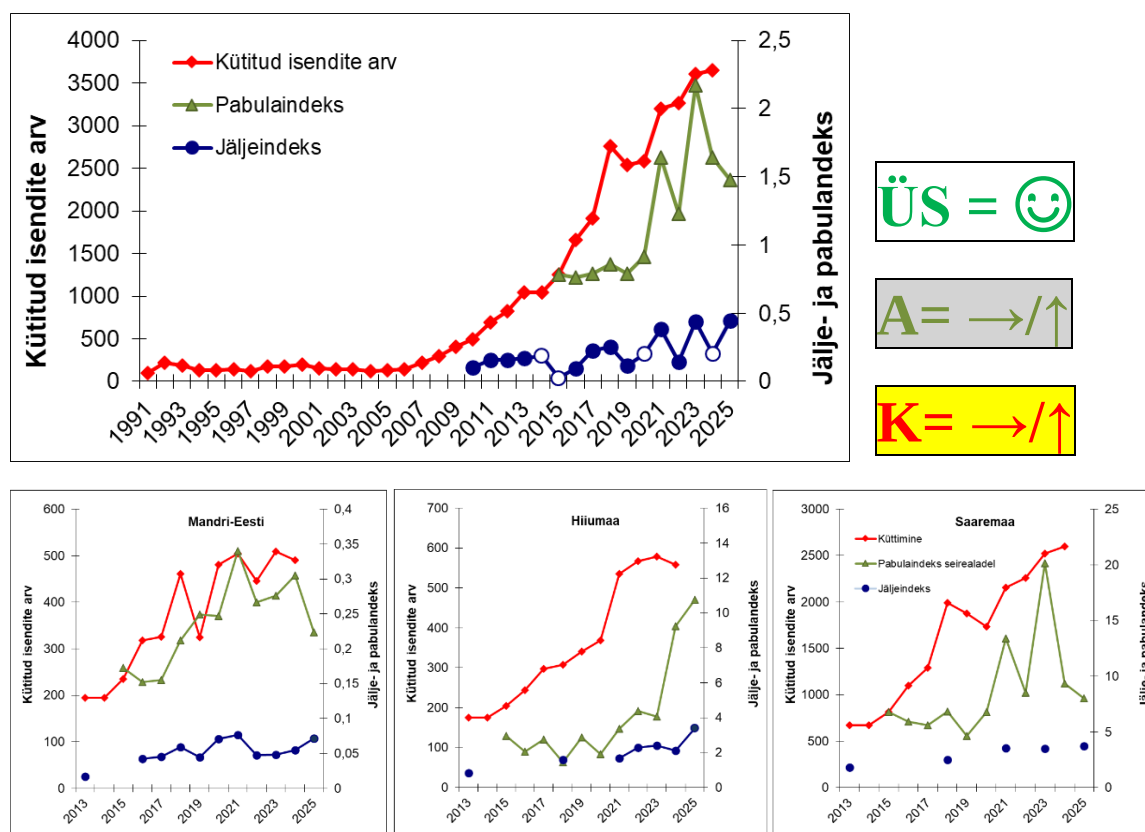
Jahipiirkonna kasutaja soovitud metssea küttimismaht (isendit 1000 ha jahimaa kohta) 2025. a jahihooajaks. Hunting quota (individuals per 1000 ha) of wild boar requested by the users of hunting districts for the 2025 hunting season.

Küttimissoovitused:

- 2025. jahiaastal tuleb arvukuse tõusu ja uute SAK puhangute riskide suurenemise vältimiseks kõikides jahipiirkondades metssigu küttida vähemalt asurkonna juurdekasvu ulatuses ning piirkondades, kus varakevadine (jahihooaja järgne/poegimisperioodi eelne) asustustihedus ületab taset 3 isendit 1000 ha kohta, tuleks arvukuse langetamiseks küttida juurdekasvust oluliselt enam;
- orientiirina maakondlike minimaalsete küttimismahtude määramisel soovitame jahindusnõukogudel kasutada ülalpool olevas tabelis esitatud küttimismahte;
- jahindusnõukogudel on soovitatav kõikidele jahipiirkonna kasutajatele ära märkida soovituslik minimaalne küttimismaht;
- küttimismahtude määramisel soovitame arvestada nii jahipiirkonna kasutaja poolt esitatud küttimissoovide, eelneva hooaja küttimistulemuste ja arvukushinnangute suhtelisest osakaalust vastava maakonna koondandmetes ning eelneval jahihooajal määratud küttimismahu täitmist/vastavust saavutatud küttimistulemusega. Kindlasti tuleb küttimismahtude jaotusel arvestada ka metssigade poolt tekitatud kahjude esinemise ja ulatusega jahipiirkonnas ning ka SAKi levikuriskidega. Samuti soovitame arvestada ka üle Eesti paiknevatelt seirealadel tehtud hirvlaste pabulahunnikute loenduse käigus metssea tegevusjälgede kohta kogutud infoga;
- juhul kui maakondlikus jahindusnõukogus kokkulepitud küttimismahtu on vaja Keskkonnaametil suurendada, soovitame maakondliku küttimismahu ümberjaotamisel lähtuda jahindusnõukogu poolt eelnevalt määratud küttimismahu jahipiirkondade vahelises jaotusest maakonnas;
- emiseid ja kulte tuleks üldjuhul küttida proportsionaalselt nende osakaaluga asurkonnas, kuid kõrge metssea asustustihedusega piirkondades võiks nii kesikute ja kui ka täiskasvanud isendite seas emiseid küttida kõrgendatud osakaalus. Mitte mingil juhul ei tohiks kuskil tegeleda emiste hoiuga;
- kõigile jahimeestele soovitame suhtuda täie tõsidusega metssea arvukuse tõusu vältimisse ning uute metsseakarjade ja/või hea kohaliku juurdekasvu ilmnemisel küttimismahte vastavalt ka suurendada, sõltumata sellest, kas jahindusnõukogude poolt ette antud minimaalne küttimismaht on juba täidetud või mitte;

- jahipiirkonna kasutajatel soovitame põllukahjustuste tekkeperioodil nii metssea arvukuse kui ka metssigade poolt tekitatud põllukahjude paremaks ohjamiseks küttemisvõimalust jagada sellest huvitatud põllupidajatega;
- kõrge metssea asustustiheduse ja korduvate metssigade poolt tekitatud suurte põllumajanduskahjustustega piirkondades, kus jahimaa kasutaja ei ole suutnud või soovinud metssigade asustustihedust eelnevatel aastatel piisaval määral langetada, kaaluda metssigade küttemisõiguse lühiajalist laiendamist kahju kannatavatele põllupidajatele;
- piirkondades kus on leitud SAK positiivseid isendeid, tuleks vältida metssigu rohkem liikuma ajavaid jahipidamise viise (ajujaht, jaht koertega). Peibutus- ja varitsusjahi kõrval soovitame taudi kolletes ja nende vahetus läheduses kaaluda alternatiivina ka püünisaedade kasutamist;
- kui olukord ei nõua teisiti, siis lähtuda metssigade küttemisel 2026. jahiaastal enne 2026. aasta ulukiseire aruande ilmumist käesolevas aruandes toodud põhimõtetest.

PUNAHIRV (*Cervus elaphus*)

Kütitud punahirvede arv ja ruutloenduse jäljeindeksi ja pabulaindeksi muutused.

The number of red deer hunted (red line), winter track index (blue line - tracks per 1 km per 24 hours) and pellet index (green line – pellet groups per 1 km of transects)

- Punahirve asurkonna üldsuurust 2025. aasta alguses võib hinnata 10 500-11 500 isendile.
- Saartel on punahirve arvukus jätkuvalt väga kõrge ning arvukuses suuri muutuseid ei ole toimunud. Eelneva aastaga võrreldes on see siiski pigem veidi langenud. Mandri-Eestist kogutud info viitab arvukuse tõusule ja hirvede poolt püsivalt asutatud alade laienemisele.
- 2024. aasta jahihooajal kütiti Eestis kokku 3645 punahirve. Järjekordne hirvede küttimisrekord saavutati Saaremaal, samas kui Hiiumaal ja Mandri-Eestis oli küttimistulemus veidi väiksem kui 2023. aastal.
- Saare ja Hiiu maakonnas on soovitatav 2025. aasta jahihooajal küttimismahte võrreldes 2024. aasta jahihooajaga tõsta. Hirve asustustiheduse tõusu ja sellega kaasnevate põllukahjustuste olulise suurenemise vältimiseks tuleks püsiva hirve asustusega piirkondades küttimismahte võrreldes eelmise aastaga suurendada ka Mandri-Eestis.

Erinevalt teistest meie sõralistest on punahirve arvukuse kohta kogutud seireandmetes näha aastate lõikes väga suuri kõikumisi, mis on tingitud punahirve väga ebaühtlasest levikust ja tohutu suurtest piirkondade vahelistest erinevustest asustustiheduses. Asustustihedus on väga kõrge Saare- ja Hiiumaal, kuid suures osas Mandri-Eestist on see seni veel väga madal ja pigem on hirv harvakohatav loom. Sellest tulenevalt sõltuvad loenduste koondtulemused väga tugevalt indeksite muutustest kõrge asustustihedusega aladel ja sellest kuidas ja millises mahus sellistel aladel andmeid koguda õnnestub. Talviseid jäljeloendusi on aastati läbi viidud väga varieeruvus mahus ja tulemused sõltuvad sellest, kui palju satub läbitud loendusruutude hulka tihedama hirve asustustihedusega aladel paiknevaid loendusruute. Sel põhjusel on punahirve osas mõtet üleriigilises mastaabis võrrelda omavahel vaid nende aastate tulemusi, mil kõikides maakondades on enamusel loendusruutudel loendused tehtud. Seega kannatab tänavu tehtud loenduste tulemusi Eesti keskmise tasemel võrrelda varasemast vaid 2023., 2021. ja 2018. aasta omadega, mil enamuse mandri maakondades asuvate loendusruutude kõrval läbiti ka enamuse Saare- ja Hiiumaa loendusruutudest.

Punahirve jäljeindeks (jäljeradade arv 1 km loendusmarsruudi kohta ööpäevas) aastatel 2014-2025 tehtud ruutloenduste põhjal. *Red deer winter track index since 2014.*

Maakond County	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
Hiiumaa					1,60	0,92		1,68	2,28	2,39	2,12	3,40*
Ida-Virumaa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jõgevamaa		0,10	0,02		0,02	0,02		0,00	0,01	0,01	0,00	0,00
Järvamaa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
Läänemaa			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,04
Lääne-Virumaa	0,08	0,00	0,05	0,07	0,05	0,08		0,11	0,06	0,05	0,17	0,19
Põlvamaa			0,03	0,00	0,04	0,01		0,02	0,02	0,03	0,01	0,03
Pärnumaa			0,13	0,18	0,14	0,17	0,23	0,22	0,05	0,11		0,10
Raplamaa	0,00		0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Saaremaa	3,10			2,72	2,49	1,54		3,56	1,88	3,49		3,74
Tartumaa		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,03	0,00	0,01	0,01
Valgamaa			0,09	0,01	0,24	0,48	0,00	0,35	0,25	0,48	0,13	0,16
Viljandimaa			0,08	0,09	0,13	0,26	0,27	0,12	0,12	0,03	0,17	0,17
Võrumaa		0,12	0,08	0,01	0,17	0,02	0,03	0,12	0,13	0,07	0,11	0,31
Kokku Total	0,19	0,03	0,09	0,23	0,25	0,12	0,20	0,38	0,15	0,44	0,20	0,44
<i>saartel (on islands)</i>				2,90	2,21	1,54		3,08	2,06	3,30	2,50	3,67
<i>mandriosas (on mainland)</i>	0,00	0,03	0,04	0,05	0,06	0,04	0,07	0,08	0,05	0,05	0,05	0,07

Ruutloenduse tulemustest nähtub, et punahirve jäljeindeksi keskmine oli 2025. aastal sama mis 2023. aastal, veidi kõrgem 2021. aasta ja märgatavalt kõrgem 2018. aasta ruutloendusel saadust. Kõige hirverohkema Saare maakonna 2025. aasta jäljeindeksi väärtus oli eelnevatega võrreldes küll pisut kõrgem, kuid sisuliselt siiski samal tasemel, mis 2023 ja 2021. aastal, viidates sellele, et suuri muutuseid hirve arvukuses viimase viie aasta jooksul

toimunud ei ole. Hiiumaal möödunud talvel läbitud loendusruutude põhjal saadi aga loenduste aegrea kõrgeim tulemus, millest aga ei saa sugugi järeldada, et hirve arvukus maakonnas ka tegelikult oluliselt tõusnud on. Antud juhul on põhjuseks ühel loendusruudul loendatud väga suur jäljeradade arv, mis väikese valimi (andmed laekusid kokku 6 loendusruudu kohta) tõttu kogu tulemust väga tugevalt mõjutab. Teistel Hiiumaa ruutudel saadi 2025. aasta loendustele eelnevate aastate tulemustega võrreldes valdavalt väiksemad jäljeradade arvud kirja.

Paraku on päris keeruline hirve puhul ka seirealadel tehtavate pabulaloenduste tulemuste tõlgendamine, sest seirealade koguarv on väike ja tulemuste tooni kipuvad määrama eeskätt mõned väga kõrge hirve asustustihedusega seirealadel toimuvad muutused. Üksikutel seirealade tasemel toimuvad punahirve pabulaindeksi muutused näitavad eeskätt liigi talvist asustustihedust konkreetse seireala loendustransektide läheduses ning aastate vahelised suured hüppelised muutused võivad siin tuleneda aastati väga erilmeliste talveolude ja ka inimtegevuse (lähedal paiknevad põllukultuurid, metsaraied ja -uuendus) mõjust liigi elupaiga eelistustele.

Saaremaa asuvast neljast seirealal kolmel andsid sel kevadel tehtud loendused tulemuseks eelneva kahe aastaga võrreldes väiksema pabulaindeksi ja ühel seirealal (Valjala-Tagavere-Laimjala) eelmise aastaga võrreldes küll veidi kõrgema tulemuse, kuid 2022. ja 2023. aasta tulemustega võrreldes oli see siiski selgelt väiksem. Kolmest Hiiumaal asuvast seirealal kahel hirve pabulaindeks võrreldes eelmise aastaga tõusis ning sealjuures neist ühel (Leluselja seirealal) tõusis eelmise aasta niigi väga kõrge loendustulemusega võrreldes pabulaindeks veelgi. Ühtlasi oli seirealade lõikes Leluselja loendustulemus 2025. aastal kõige kõrgem. Rajakaamerateaga kogutud seiretulemuste esmane kiire võrdlus näitab aga sootuks, et hirve kohtamisjuhtumite arv Leluselja seirealal oli sel kevadel ligi kaks korda madalam kui eelmisel kevadel, Tahkuna seirealal jäi aga sel kevadel hirvi oluliselt rohkem kaamerate ette ja Käina-Tubala seirealal sattus kaamerate vaatevälja hirvi täpselt sama vähe (kolm vaatlust) kui 2024. aasta kevadel. Kolmel seirealal kokku jäi aga kaamerate poolt salvestatud hirvevaatluste arv kokku ligi veerandi võrra väiksemaks kui eelmisel kevadel. Jättes kõrvale pabulaindeksite konkreetset väärtused, suurenes 2025. aasta loendustes eelneva aastaga võrreldes hirve pabulaindeks 21-l ja vähenes 16-l seirealal.

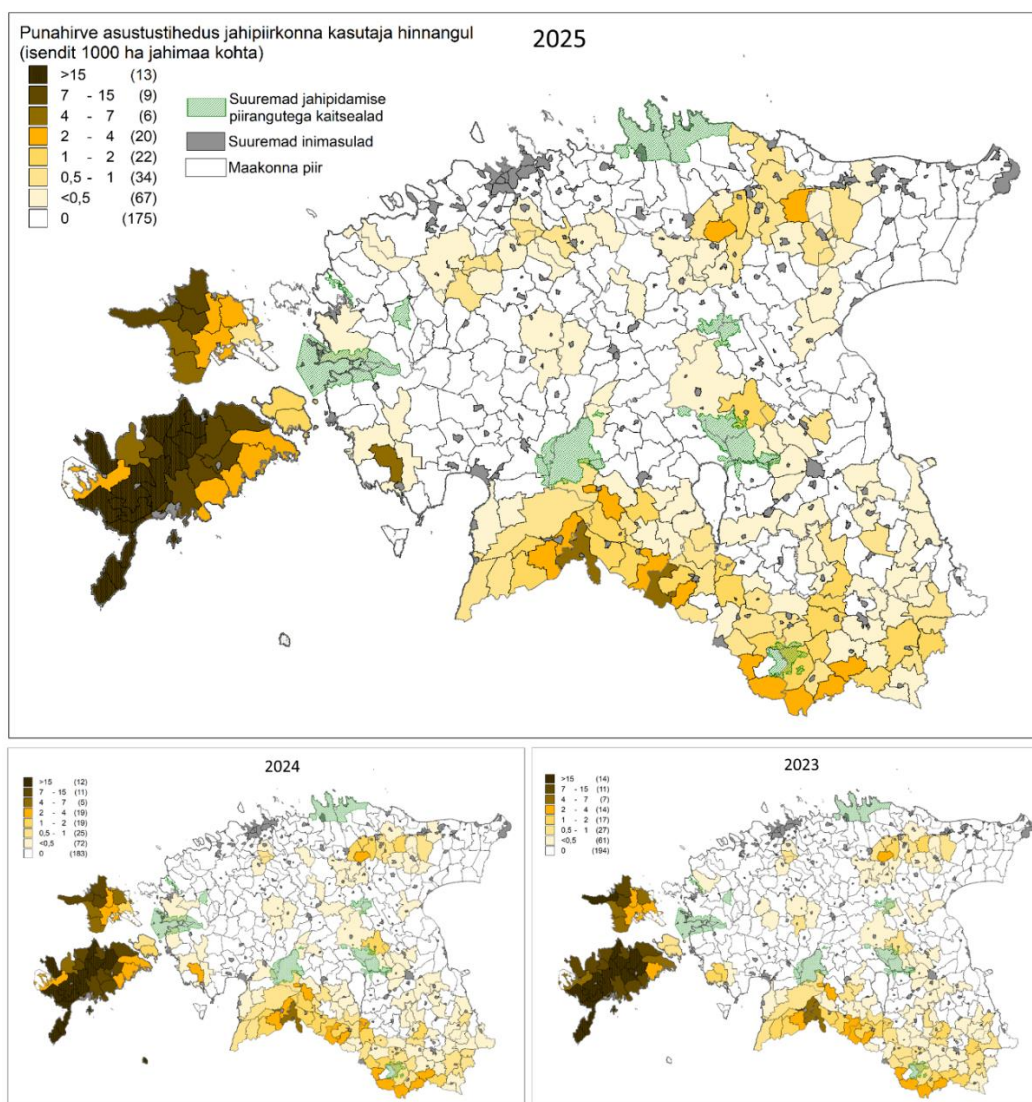
Punahirve suhteline asustustihedus ja selle muutused seirealadel 2015 - 2025 talvedel pabulaloenduste andmetel. Pabulaindeks – pabulahunnikute arv 1 km loendusmarsruudi kohta. *Results of red deer pellet group counts in monitoring areas situated all over Estonia.*

Seireala nr	Maakond	Seireala asupaik	Pabulaindeks												Muutus	Indeksite vahe
No of monitoring area	County	Location of monitoring area	No of pellet groups per 1 km												(vr 2024)	(2025-2024)
			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Change (%)	Difference (2025-2024)	
1	Harju	Kaberneeme-Jägala	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
4	Harju	Nõva-Keibu	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,00			
5	Harju	Haiba	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	+	0,07	
6	Harju	Kose-Uuemõisa	0,00	0,00	0,11	0,00	0,09	0,06	0,00	0,11	0,03	0,24	0,26	7,9	0,02	
48	Harju	Keskpolügoon*									0,00	0,00	0,07	+	0,07	
2	Lääne-Viru	Palmsa-Sagadi-Korjuse	0,03	0,06	0,12	0,00	0,12	0,04	0,00	0,34	0,00	0,00	0,00			
3	Lääne-Viru	Kunda-Vasta	0,09	0,10	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,41	0,06	0,00	0,00			
8	Lääne-Viru	Väike-Maarja-Viru-Jaagupi	0,00	0,06	0,42	0,71	0,33	0,14	0,50	0,06	0,00	0,09	0,00	-100,0	-0,09	
16	Lääne-Viru	Laekvere-Venevere-Käru	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,03	0,06	0,03	0,04	33,3	0,01	
9	Ida-Viru	Sonda-Soonurme-Sirtsu	0,13	0,15	0,03	0,09	0,00	0,00	0,00	0,06	0,12	0,35	0,63	79,3	0,28	
10	Ida-Viru	Illuka-Kurtna-Pagari	0,00	0,15	0,00	0,00	0,03	0,00	0,09	0,03	0,00	0,00	0,00			
17	Ida-Viru	Kauksi-Rannapungerja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06	0,00	0,03	0,67	1942,2	0,64	
49	Ida-Viru	Sirgala*										0,00	0,09	+	0,09	
11	Lääne	Haapsalu-Martna	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,13	272,0	0,09	
18	Lääne	Matsalu-Lihula-Vatla	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,15	0,20	0,21	0,15	0,21	41,7	0,06	
12	Rapla	Sooniste-Risti-Märjamaa	0,07	0,03	0,00	0,00	0,18	0,00	0,03	0,00	0,03	0,00	0,07	+	0,07	
13	Rapla	Valgu-Raikküla	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,09	0,24	0,00	0,00			
20	Pärnu-Rapla	Eidapere-Kadjaste-Vändra	0,03	0,00	0,00	0,06	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
19	Pärnu	Halinga-Libatse	0,00	0,00	0,03	0,00	0,09	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
24	Pärnu	Kihlepa-Lindi-Tõstamaa	0,16	0,03	0,25	0,00	0,15	0,16	0,03	0,11	0,00	0,00	0,06	+	0,06	
25	Pärnu	Põlendmaa-Pööriikaasiku	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
26	Pärnu	Õordi	0,32	0,00	0,00	0,09	0,09	0,00	0,45	0,03	0,00	0,23	0,00	-100,0	-0,23	
30	Pärnu	Häädemeeste-Laiksaare	0,07	0,10	0,13	0,16	0,18	1,04	2,25	0,58	0,95	0,09	0,06	-30,0	-0,03	
31	Pärnu-Viljandi	Tihemetsa-Mõisaküla	1,49	1,26	2,20	3,04	4,83	2,55	4,55	5,37	5,72	4,75	3,36	-29,3	-1,39	
27	Viljandi	Tänassilma-Oiu-Valma	0,08	0,16	0,09	0,09	0,54	0,18	0,27	0,35	0,17	0,22	0,09	-56,5	-0,12	
32	Viljandi	Sudiste-Veisiejärv	1,12	1,14	0,51	1,03	1,51	2,04	1,53	1,43	1,19	1,06	0,38	-64,3	-0,68	
7	Järva	Jäneda-Aegviidu	0,00	0,00	0,46	0,15	0,19	0,20	0,00	0,06	0,00	0,00	0,14	+	0,14	
14	Järva	Lõõla-Vahastu	0,14	0,00	0,03	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
15	Järva	Koigi-Koeru-Päinurme	0,07	0,00	0,00	0,00	0,06	0,00	0,39	0,19	0,41	0,10	0,00	-100,0	-0,10	
21	Järva	Kabala-Imavere	0,16	0,55	0,00	0,03	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
22	Jõgeva	Lustivere-Saduküla-Pikknurme	0,20	0,00	0,14	1,63	0,46	1,69	1,97	0,42	0,60	0,79	0,50	-37,1	-0,29	
23	Jõgeva	Kullavere-Pala-Kaiu jv	0,00	0,06	0,00	0,03	0,06	0,19	0,06	0,06	0,43	2,17	0,14	-93,7	-2,04	
28	Tartu	Kärevere-Sojamaa-Tähtvere	0,00	0,00	0,06	0,00	0,00	0,13	0,08	0,09	0,06	0,22	0,76	240,5	0,54	
29	Tartu	Järvselja	0,00	0,16	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,09	0,22	0,03	-87,0	-0,19	
33	Tartu	Rannu-Pühaste	0,18	0,09	0,28	0,00	0,09	0,13	0,21	0,37	0,00	0,15	0,06	-58,2	-0,09	
34	Põlva	Karilatsi-Ihamaru	0,00	0,12	0,19	0,18	0,06	0,60	0,06	0,00	0,30	0,22	0,00	-100,0	-0,22	
38	Põlva	Saatse	0,00	0,00	0,06	0,00	0,00	0,03	0,03	0,00	0,00	0,03	0,20	512,7	0,17	
36	Põlva-Võru	Kooraste-Urvaste-Sulbi	0,44	0,27	0,00	0,00	0,17	0,00	0,10	0,00	0,00	0,16	0,36	122,8	0,20	
37	Põlva-Võru	Ilumetsa-Lasva	0,18	0,46	0,28	0,09	0,00	0,00	0,24	0,00	0,00	0,24	0,06	-73,8	-0,18	
40	Võru	Misso	1,22	0,60	0,36	0,23	0,27	0,16	0,20	0,09	0,33	0,06	0,16	172,2	0,10	
50	Võru	Nursipalu*										0,06	0,59	911,1	0,53	
35	Valga	Valga-Õru	0,09	0,26	0,25	0,12	0,12	0,10	0,30	0,06	0,06	0,03	0,06	102,9	0,03	
39	Valga	Hargla-Karula	0,56	0,21	0,22	0,65	0,27	0,22	0,03	0,06	0,19	0,55	0,37	-33,2	-0,18	
41	Hiiu	Kanapeeksi-Tahkuna	3,06	2,23	2,44	2,29	2,65	2,53	3,73	4,30	2,98	6,98	6,66	-4,6	-0,32	
42	Hiiu	Leluselja	5,02	3,09	3,91	1,46	4,78	1,93	4,25	7,55	8,53	19,43	23,33	20,0	3,90	
43	Hiiu	Käina-Tubala	0,80	0,87	1,90	0,60	1,19	1,28	2,08	1,31	0,71	1,27	2,27	78,5	1,00	
44	Saare	Linnuse (Eiklast põhjas)	12,33	7,30	8,65	11,89	9,91	16,26	33,15	12,50	21,24	15,50	12,35	-20,3	-3,14	
45	Saare	Valjala-Tagavere-Laimjala	2,60	5,76	6,04	1,04	3,80	2,95	1,40	4,25	4,26	1,71	2,81	63,7	1,09	
46	Saare	Koimla-Kõrkküla	5,42	8,17	5,67	9,79	3,91	6,61	17,53	15,46	49,67	16,13	14,76	-8,5	-1,37	
47	Saare	Laugi		2,38	2,15	4,71	1,03	1,41	1,59	1,87	5,39	4,05	2,21	-45,5	-1,84	
Mandri-Eesti			0,17	0,15	0,16	0,21	0,25	0,25	0,34	0,27	0,28	0,31	0,22	-26,8	-0,08	
Hiiumaa			2,96	2,06	2,75	1,45	2,87	1,91	3,35	4,39	4,07	9,23	10,75	16,5	1,52	
Saaremaa			6,78	5,90	5,63	6,86	4,66	6,81	13,42	8,52	20,14	9,35	8,03	-14,1	-1,32	
Eesti			0,79	0,76	0,79	0,86	0,79	0,91	1,65	1,23	2,17	1,64	1,48	-10,0	-0,16	
All areas included																

Jahipiirkonna kasutajate koondhinnang punahirve arvukusele on eelmise aastaga võrreldes Mandri-Eesti maakondade kokkuvõttes ligi 15% võrra suurenenud, Hiiumaal ja Saaremaal jäi aga püsima üsna samale tasemele, mis eelmisel aastal. Siinkohal tuleb aga taas meenutada, et arvukushinnangute järsud muutuse paaril eelneval aastal Saaremaal ei ole tingitud mitte suurtest muutustest hirve arvukuses vaid kohalike jahimeeste paranenud arusaamadest hirve arvukusest maakonnas.

Jahipiirkonna kasutajate koondhinnang punahirve arvukusele ja selle muutustele aastatel 2016-2025. *Hunters estimated population size of red deer (in winter, post harvest) in 2016-2025.*

Maakond	Jahimeeste hinnang arvukusele (n)											2025/2024	2025/2016
County	Hunter estimated population size (n)											muutus (%)	muutus (%)
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Change in hunters estimation (%)	Change in hunters estimation (%)	
Harjumaa	0	2	0	0	0	3	0	9	12	21	75,0	+	
Hiiumaa	625	680	516	584	521	590	860	768	644	620	-3,7	-0,8	
Ida-Virumaa	5	5	6	6	26	13	21	13	25	23	-8,0	360,0	
Jõgevamaa	35	31	20	19	31	32	39	32	42	51	21,4	45,7	
Järvamaa	12	11	9	11	13	16	16	6	13	9	-30,8	-25,0	
Läänemaa	2	2	5	3	1	1	0	1	3	3	0,0	50,0	
Lääne-Virumaa	124	106	129	124	142	139	95	87	115	152	32,2	22,6	
Põlvamaa	28	33	44	41	57	60	59	47	59	53	-10,2	89,3	
Pärnumaa	163	158	148	138	158	186	188	186	207	208	0,5	27,6	
Raplamaa	9	14	21	23	31	19	13	19	12	34	183,3	277,8	
Saaremaa	1783	1902	1961	1833	1794	1799	2341	4134	4264	4200	-1,5	135,6	
Tartumaa	15	16	29	15	23	23	21	21	26	38	46,2	153,3	
Valgamaa	150	145	170	195	187	201	193	173	202	198	-2,0	32,0	
Viljandimaa	209	219	188	177	213	220	232	180	183	216	18,0	3,3	
Võrumaa	100	112	111	118	119	156	164	172	166	217	30,7	117,0	
Kokku Total	3260	3436	3357	3287	3316	3458	4242	5848	5973	6043	1,2	85,4	
saartel (on islands)	2408	2582	2477	2417	2315	2389	3201	4902	4908	4820	-1,8	100,2	
mandriosas (on mainland)	852	854	880	870	1001	1069	1041	946	1065	1223	14,8	43,5	

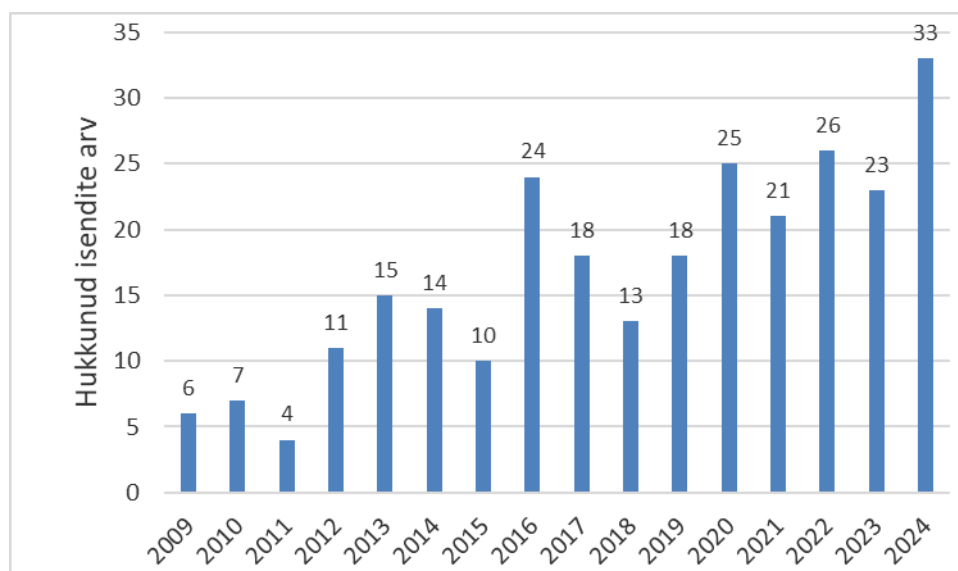

Punahirve asustustihedus (isendit 1000 ha jahimaa kohta) jahipiirkonna kasutajate poolt 2025., 2024. ja 2023. aasta kevadel antud arvukushinnangute põhjal. *Red deer density (individuals per 1000 ha) according to population size estimated by the users of local hunting districts.*

Möödunud jahihooajal kütiti Eestis kokku 3645 punahirve, mis on 38 isendi võrra enam kui eelneval 2023. aasta jahihooajal. Kütitud hirvedest suur enamus (~71% kõikidest ehk 2597 isendit) kütiti tavapäraselt Saare maakonnast, kus ühtlasi tehti ka järjekordne maakonna hirvede küttimise rekord. Hiiumaal ja Mandri-Eestis oli küttimistulemus võrreldes 2023. aasta omaga veidi väiksem ning ainsana ei kütitud punahirvi möödunud jahihooajal maakondadest Läänemaal.

Punahirve küttimine aastatel 2015 - 2024. *Hunting of red deer in 2015-2024.*

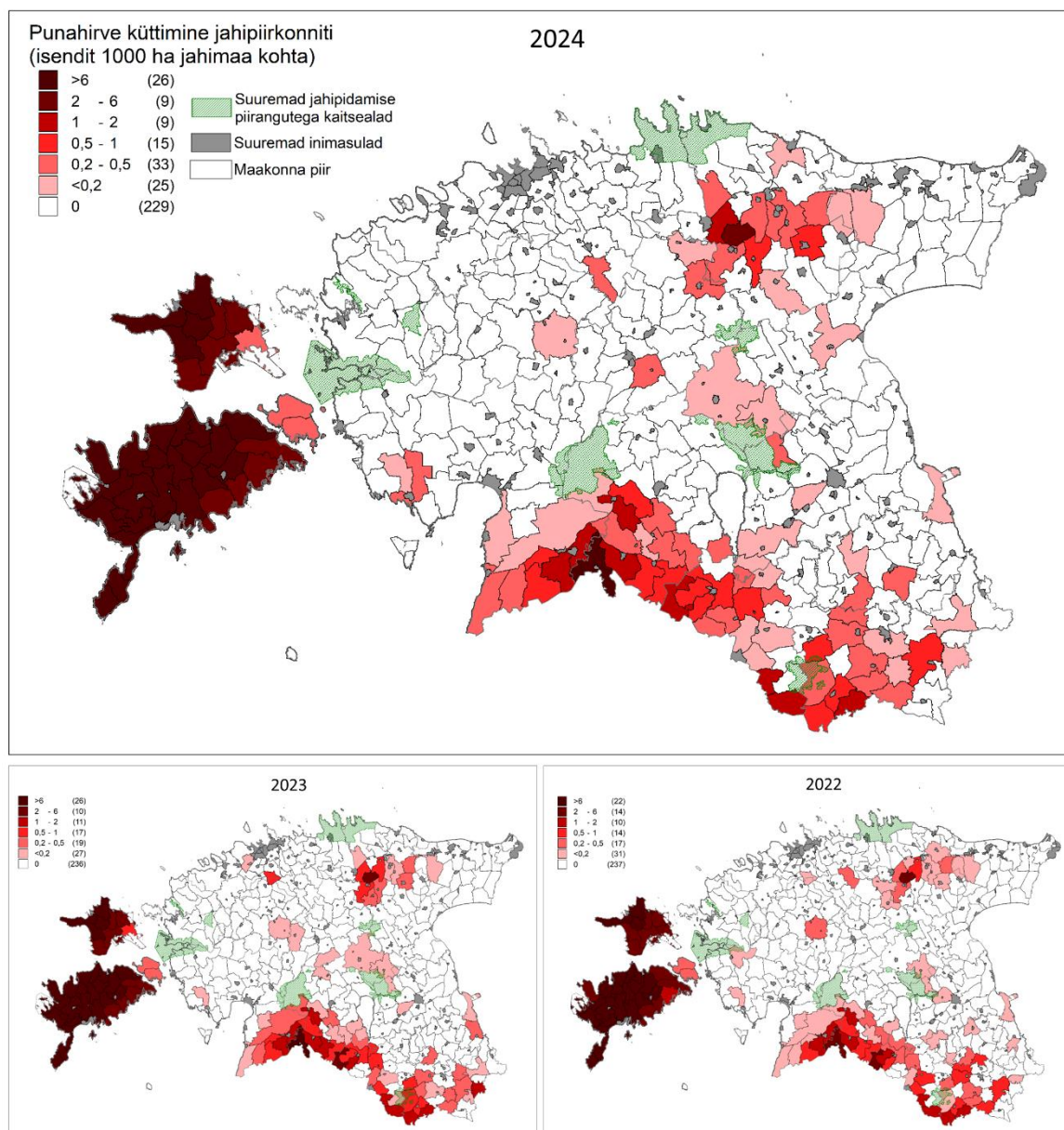
Maakond County	Küttimine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	0	0	0	1	0	1	0	4	7	3	-57,1	+
Hiiumaa	204	244	297	307	341	368	535	567	578	558	-3,5	173,5
Ida-Virumaa	0	1	1	0	4	6	4	4	2	3	50,0	+
Jõgevamaa	17	13	8	8	4	20	20	3	6	7	16,7	-58,8
Järvamaa	1	2	1	4	1	6	6	2	1	8	700,0	+
Läänemaa	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0		
Lääne-Virumaa	22	48	50	95	62	83	62	42	61	71	16,4	222,7
Põlvamaa	2	3	4	10	1	14	15	10	8	10	25,0	400,0
Pärnumaa	66	68	51	60	55	74	81	63	68	72	5,9	9,1
Raplamaa	0	2	2	12	8	12	4	5	5	1	-80,0	+
Saaremaa	813	1102	1293	1989	1878	1733	2155	2257	2520	2597	3,1	219,4
Tartumaa	1	0	3	0	0	1	1	4	3	5	66,7	400,0
Valgamaa	43	51	63	106	49	76	99	96	103	79	-23,3	83,7
Viljandimaa	74	104	112	113	99	122	137	141	167	167	0,0	125,7
Võrumaa	9	25	30	52	41	66	76	71	78	64	-17,9	611,1
Kokku Total	1252	1664	1916	2757	2543	2582	3195	3270	3607	3645	1,1	191,1
<i>saartel (on islands)</i>	1017	1346	1590	2296	2219	2101	2690	2824	3098	3155	1,8	210,2
<i>mandriosas (on mainland)</i>	235	318	326	461	324	481	505	446	509	490	-3,7	108,5

Jahipiirkondade kasutajate poolt registreeritud liiklusõnnetustes hukkunud punahirvede arv aastatel 2009 - 2024.

The number of red deer killed in traffic accidents in 2009 - 2024 (data registered by the users of hunting districts).

Jahipiirkonna kasutajate andmetel hukkus 2024. aastal liiklusõnnetustes kokku vähemalt 33 punahirve, neist 18 Saare-, neli Viljandimaal ja mõneti üllatuslikult neli ka Raplamaal. 2023. aastal hukkus liiklusõnnetustes Eestis 23 ja 2022. aastal 26 punahirve.

Punahirve küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal. *Hunting of red deer (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.*

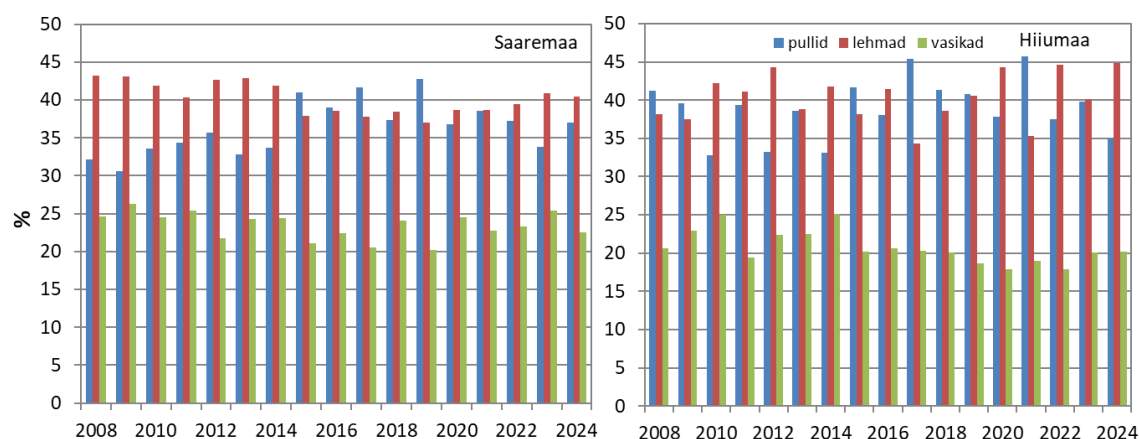
2024. aastal kütitud hirvede sooline jaotus oli Saare maakonnas kütitud täiskasvanud isendite seas üsna ligilähedane jaotusele üks hirvepull ühe -lehma kohta, kuid Hiiumaal valitses kütitud isendite seas päris suur hirvepullide ülekaal. Mandri-Eestis kütiti hirvepulle võrreldes lehmadega üle kahe korra enam.

Sügisestes vaatlustes oli Saaremaal sarnaselt kütitud hirvedele pulle ja lehmi üsna võrdselt (lehmi veidi rohkem), Hiiumaa vaatlustes oli mõõdukas lehmade ülekaal ja ka mandril

tehtud vaatlustes kokku oli lehmi veidi rohkem kui pulle. Mandri-Eesti maakondade lõikes on vaadeldud isendite soolise jaotuse erinevused väga suured, seda eeskätt vaadeldud isendite väikeste valimite tõttu. Vasikate osakaal Saare maakonnas tehtud vaatlustes oli veidi väiksem kui 2023. ja 2022. aastal, jäädes sarnasele tasemele 2021. aasta vaatlustulemustega. Hiiumaal oli vasikate osakaal sama, mis eelmisel aastal, olles seejuures tavapäraselt madalam kui Saaremaal. Eelneva paari aastaga võrreldes oli vasikate osakaal veidi madalam ka mandril. Seega asurkonna juurdekasv tervikuna oli möödunud aastal veidi väiksem kui eelneval hooajal.

Hirvede sooline jaotus (lehma pulli kohta) ja vasikate osakaal 2022. – 2024. a jahihooaegadel kütitud hirvede seas ning jahiaegsetes hirvevaatlustes. Sooline jaotus leitud mullikad+täiskasvanud põhjal.

Maakond County	Küttimisstruktuur Content of hunting bag						Jahiaegsed vaatlusandmed Observations in autumn											
	♀/♂ sugude suhe Sex ratio (adult+yearlings)			vasikate % calves			Vaatluste arv No of observations			♀/♂ sugude suhe Sex ratio (adult+yearlings)			vasikate % calves					
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Harjumaa	0/4	2	0/3	0,0	57,1	0,0	14	19	51	1,00	1,40	0,80	14,3	29,4	8,2			
Hiiumaa	0,75	1,00	0,69	24,9	30,3	25,8	1404	984	1407	1,19	1,01	1,28	17,9	20,1	20,2			
Ida-Virumaa	0,5	2/0	0,50	25,0	0,0	0,0	6	62	46	1,50	1,89	4,25	16,7	39,5	8,7			
Jõgevamaa	1	0,25	0,17	33,3	16,7	0,0	11	39	58	1,00	0,92	1,11	9,1	21,9	20,0			
Järvamaa	0/2	1/0	0/8	0,0	0,0	0,0	7	14	14	0,17	0,10	0,08	0,0	0,0	7,1			
Läänemaa							4	4	5	0,00	1,00	1,00	0,0	0,0	0,0			
Lääne-Virumaa	0,82	0,50	0,54	26,2	16,4	15,5	41	192	208	1,38	1,78	1,53	24,4	20,3	21,4			
Põlvamaa	0,43	0,14	0,29	0,0	0,0	10,0	20	40	86	0,29	1,00	0,45	10,0	23,1	11,6			
Pärnumaa	0,52	0,60	0,49	25,4	17,6	11,1	190	295	221	1,32	1,44	1,30	30,5	23,6	18,7			
Raplamaa	0,67	0,33	0,00	0,0	20,0	0,0	4	7	16	0,00	3,00	2,00	0,0	42,9	30,8			
Saaremaa	1,02	1,02	0,97	30,7	30,7	30,5	3367	4313	4954	1,06	1,21	1,09	23,3	25,4	22,5			
Tartumaa	0,33	0,5	0,33	0,0	0,0	20,0	8	26	34	0,40	1,10	0,59	12,5	8,7	18,2			
Valgamaa	0,36	0,50	0,50	17,7	15,5	12,7	138	273	229	0,43	0,57	0,79	13,8	14,1	18,0			
Viljandimaa	0,67	0,79	0,61	24,1	29,3	21,0	246	596	566	1,26	1,93	1,59	22,0	21,5	21,3			
Võrumaa	0,16	0,27	0,18	16,9	9,0	7,8	177	321	169	0,53	0,60	0,48	19,8	21,0	16,4			
Kokku (Total)	0,86	0,91	0,82	28,3	29,1	27,6	5708	7185	8064	1,08	1,17	1,13	21,4	23,5	21,2			
saartel (on islands)	0,95	1,01	0,91	29,5	30,6	29,7	4771	5297	6361	1,10	1,17	1,13	21,7	24,3	22,0			
mandriosas (on mainland)	0,45	0,52	0,44	20,9	19,6	14,5	937	1888	1703	1,00	1,19	1,11	19,5	21,1	18,6			

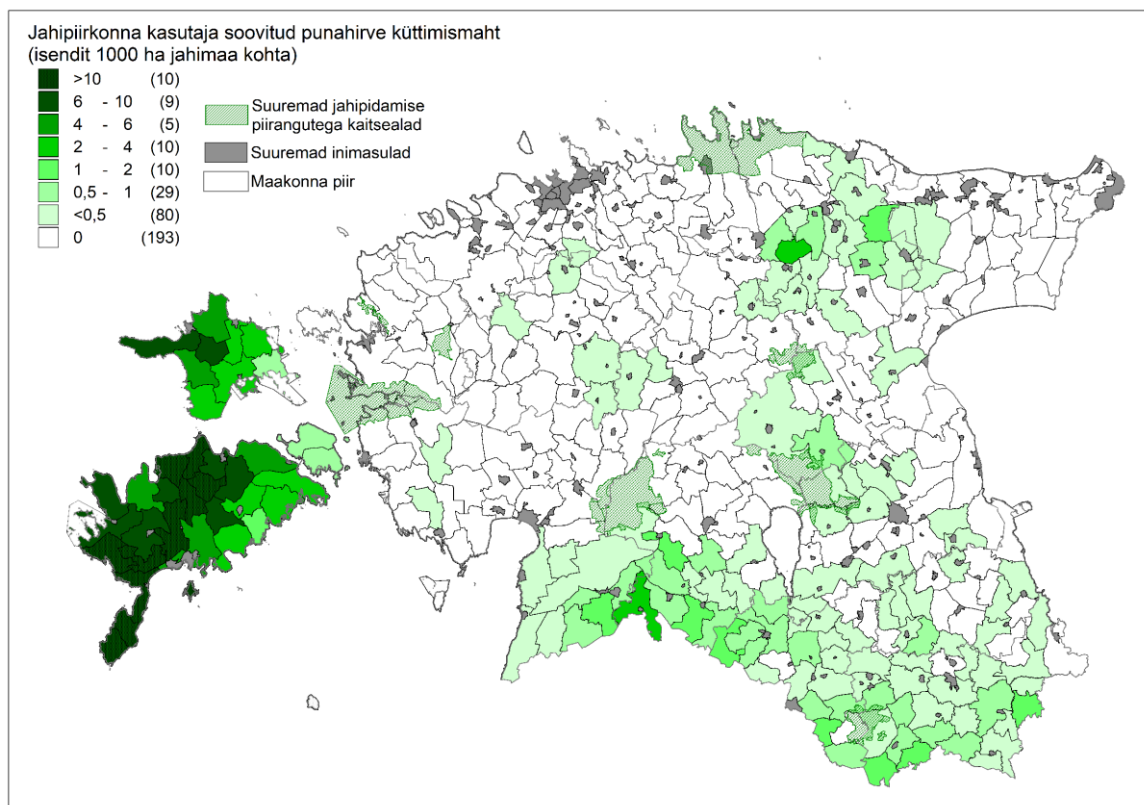

Hirve asurkonna struktuur Saare- ja Hiiumaal aastatel 2008 – 2024 jahiaegsete vaatluste põhjal (%). Population structure of roe deer in Saaremaa and Hiiumaa based on observations made by hunters during hunts. Bulls – blue; cows – red; calves – green.

Kokkuvõtteks võib öelda, et punahirvede üldarvukuses viimase aasta jooksul suuri muutuseid ei ole toimunud. Sama kehtib ka eraldi Saare maakonna kohta, kus aga arvestades suurenenud kütmissurvet on see tõenäoliselt siiski pigem veidi langenud. 2023. aasta jahindusnõukogus seadsid Saare maakonna jahimeeste, põllupidajate ja metsaomanike esindajad pikemaajaliseks eesmärgiks hirve arvukust saarel 2023. aastaga võrreldes langetada 50% võrra. Selle saavutamiseks otsustati võimalusel suurendada küttimismahtu 10% jahiaastas võrreldes jahihooajaks kokkulepituga. Sellest printsiibist lähtudes, tuleks 2025. aasta jahihooajal Saaremaal hirvi küttida vähemalt ~2770 isendit. Mitmel eelneval aastal rakendati hirve arvukuse langetamiseks sarnast lähenemist ka Hiiumaal ning hirve arvukus sel moel ka soovitud suunas liikuma saadi. Saavutatud efekt on olnud oodatust märksa tagasihoidlikum ning erinevates arvukuse muutusi iseloomustavates näitajates toimunud muutused on viimastel aastatel olnud omajagu vastuolulised, viidates arvukuse püsimisele soovitud märksa kõrgemal tasemel. Seetõttu soovitame ka Hiiumaal järgneval hooajal küttimismahtu mõõdukalt määral tõsta. Mandri-Eestis on jätkunud hirve arvukuse tõus ja hirvede levikualade laienemine. Kuna hirve asustustiheduse märgatav tõus mandril tooks kaasa analoogsed probleemid nagu saartel (põllu- ning suure tõenäosusega ka metsakahjustuste suurenemise) soovitame eelseisval jahihooajal püsiva hirve asustusega piirkondades küttimismahte Mandri-Eestis kindlasti võrreldes eelmise aastaga tõsta.

Jahipiirkondade kasutajate poolne kütmissoov ja selle muutused võrreldes eelneva aastaga ning KAUR eluslooduse osakonna poolsed soovitused punahirve küttimismahtude määratlemiseks 2025. aasta jahihooajal.

Maakond County	Jahipiirkondade kasutajate kütmissoov Hunting quota requested by the users of hunting districts (%)				Soovitus küttimiseks 2025 aastal Suggestions for hunting in 2025		
	2024	2024 kütmine võrreldes kütmissooviga (%) Hunting in 2023 as compared to requested quota (%)	2025	Kütmissoovi muutus Change in requested hunting quota (%)	Sooline jaotus täiskasvanute seas Sex ratio among adults	Küttimismaht hunting quota	% eelmise aasta kütimisest % of bag 2024
Harjumaa	3	100,0	2	-33,3		5	166,7
Hiiumaa	484	115,3	462	-4,5	1 : 1	600	107,5
Ida-Virumaa	6	50,0	6	0,0		10	333,3
Jõgeva	13	53,8	22	69,2		20	285,7
Järvamaa	9	88,9	6	-33,3		5	62,5
Läänemaa	3	0,0	0	-100,0		+	
Lääne-Virumaa	70	101,4	86	22,9	1 : 1	90	126,8
Põlvamaa	20	50,0	18	-10,0		15	150,0
Pärnumaa	75	96,0	78	4,0	1 : 1	80	111,1
Raplamaa	6	16,7	7	16,7		5	500,0
Saaremaa	2025	128,2	2134	5,4	1 : 1	2770	106,7
Tartumaa	17	29,4	19	11,8		10	200,0
Valgamaa	109	72,5	94	-13,8	1 : 1	120	151,9
Viljandimaa	92	181,5	107	16,3	1 : 1	170	101,8
Võrumaa	91	70,3	103	13,2	1 : 1	100	156,3
Kokku Total	3023	120,6	3144	4,0	1 : 1	4000	109,7
saartel (on islands)	2509	125,7	2596	3,5	1 : 1	3370	106,8
mandriosas (on mainland)	514	95,3	548	6,6	1 : 1	630	128,6

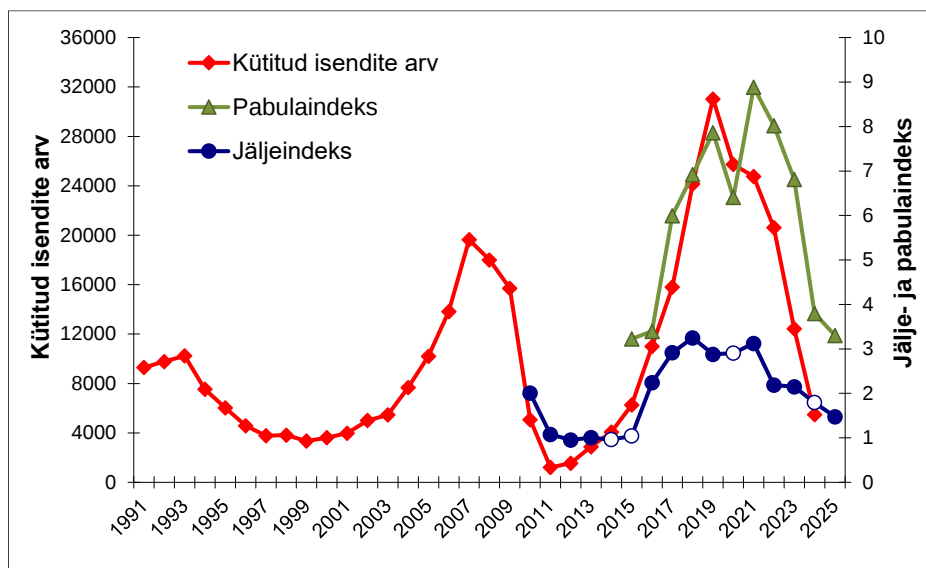
Jahipiirkonna kasutaja soovitud punahirve küttimismaht (isendit 1000 ha jahimaa kohta) 2025. a jahihooajaks. *Hunting quota (moose per 1000 ha) of red deer requested by the users of hunting districts for the 2025 hunting season.*

Täiendavad küttimissoovitused

- 2025. aasta jahihooajal on kindlasti vajalik punahirve küttimiskvoodi kehtestamine saartele ning ka kõigile neile Eesti mandriosa jahipiirkondadele, kus 2024. aasta kevadel on jahipiirkonna kasutaja hinnanud hirve arvukuseks viis või enam isendit. Arvukuse tõusu vältimiseks ning ka langetamiseks soovitame orientiirina maakondlike punahirvede küttimismahtude määramisel kasutada eelmisel leheküljel olevas tabelis esitatud küttimismahtusid.
- Saare ja Hiiu maakonnas on soovitav 2025. aasta jahihooajal küttimismahte võrreldes 2024. aasta jahihooajaga tõsta. Saare maakonnas tuleks küttimissurvet suurendada ka madalama hirve asustustihedusega jahipiirkondades maakonna ida osas.
- Mandri-Eesti jahipiirkondades, kus talvine arvukusehinnang on ületanud kümne isendi piiri, võiks küttimise miinimumkvoot moodustada vähemalt 40% kevadisest isendite arvukuse hinnangust.

- Mõlema soo esindajaid on soovitatav küttida tasakaalustatult, lähtudes põhimõttest üks pull ühe lehma kohta. Juhul kui jahipiirkonnas sooline jaotus sellest oluliselt hälbib, tuleks hirvi küttida vastavalt soolisele jaotusele kohalikus asurkonnas.
- Hirvevasikate osakaal küttimises võiks sõltuvalt vasikate rohkusest asurkonnas jääda 24-33% piiresse. Hõreda asustustihedusega ja katkendliku levikuga piirkondades tuleks hirvede küttimismaht ja struktuur jätta jätkuvalt jahipiirkonna kasutajate määrata.
- Küttimise korraldamisel Eesti mandriosas tuleb silmas pidada, et valdavalt on siinsete hirvede näol tegemist Läti erinevatest Euroopa hirve asurkondadest introductseeritud isendite baasil tekkinud naturaliseeruva asurkonnaga. Samuti tuleb arvesse võtta, et punahirv võib tihedama asustuse korral muutuda põdrale, Mandri-Eesti kõige olulisemale jahiulukile, oluliseks toidu- ja elupaigakonkurendiks. Hirve asurkonna asustustiheduse märgatav tõus mandril tooks kaasa põllu- ning suure tõenäosusega ka metsakahjustuste suurenemise. Samas rikastaks hirve lisandumine eeskätt hundi, aga ka ilvese toidubaasi, mis omakorda leevendaks olukordi, kus ühe või teise suurkiskja peamise saakliigi arvukus peaks drastiliselt vähenema. Siiski tuleks hirvede küttimisõigus ja võimalus jätta ka 2025. aastal kõikidele jahipiirkondadele ning vastavasisuline hirvedele jahipidamist võimaldav klausel tuleks lisada kõikide maakondade jahindusnõukogudel jahimeestele antavatele suunistele.
- Punahirve asurkonna ohjamise eesmärkide selguse huvides soovitame saartel koostada erinevate osapoolte, põllupidajate, metsaomanike ja jahimeeste huvidega arvestav ohjamiskokkulepe, milles lepitakse kokku kompromisetasemed või vahemikud, milles asurkonna suurust saartel soovitakse hoida ning millest lähtuvalt koostataks iga-aastased küttimissoovitused.

METSKITS (*Capreolus capreolus*)

ÜS = 😐

A = →/↓

K = →/↓

Kütitud metskitsede arv ja asustustiheduse muutusi iseloomustavate ruutloenduse jäljeindeksi ja pabulaindeksi muutused.

The number of roe deer hunted in 1991 – 2023 (red line), winter track index (blue line - tracks per 1 km per 24 hours) and pellet index (green line – pellet groups per 1 km of transects)

- Paaril eelneval aastal aset leidnud metskitse üldarvukuse kiire langus Mandri-Eestis on viimase aasta jooksul oluliselt aeglustunud.
- Asurkonna suurust 2025. aasta alguses võib hinnata 60 000 - 70 000 isendile. Kuigi arvukus on viimase kolme aasta jooksul suure languse läbi teinud, võib asurkonna seisundit tervikuna jätkuvalt pigem heaks hinnata.
- Kiskjate surve metskitse asurkonnale 2024. aastal oli suur, kuid jäi ilvese arvukuse tõusu peatumise ja hundi arvukuse mõningase languse tõttu prognoositust väiksemaks. Nii metskitse kui ka temast oluliselt sõltuva ilvese asurkonna hea käekäigu huvides tuleks hundi arvukus hoida kindlasti suuri kiskjate kaitse- ja ohjamiskavas eesmärgiks seatud piirides.
- Mandri-Eesti jahindusnõukogudel soovitame 2025. aasta jahihooajaks kohustuslike minimaalseid küttimismahte jahipiirkondade kasutajatele mitte määrata ning piirduda vaid metskitsede küttemist võimaldavate sümboolsete soovituslike mahtudega. Ühtlasi soovitame Mandri-Eesti jahimeestel metskitsede küttemisest üldjuhul loobuda. Erandina võiks metskitse kütida vaid kahjude ohjamiseks värske ja ulatuslike metsa- ja liikluskahjudega seotud piirkondades ning konfliktsetes kohtades tiheasustusalade vahetus läheduses, kus suuri kiskjate mõju puudub või on väga tagasihoidlik. Saare maakonnas, kus olulisi muutuseid metskitse arvukuses toimunud ei ole, võib metskitse küttemist jätkata eelnevate aastatega võrreldes sarnases mahus. Hiiumaal soovitame küttemismahtu võrreldes eelmise aastaga langetada. Metskitsede küttemisel tuleks saartel järgida põhimõtet üks kits ühe soku kohta.

Kui kahel eelneval aastal osutasid kõik suhtelist arvukust iseloomustavad näitajad metskitse arvukuse suhteliselt kiirele ja ulatuslikule langusele Mandri-Eestis, siis sellist kiiret jätkuvat arvukuse langust viimase aasta jooksul kogunenud seireandmetes enam õnneks näha ei ole. Enamus näitajaid on aastatagusega võrreldes küll langenud, kuid languse amplituud on olnud oluliselt väiksem ja piirkonniti on näha ka paranemist.

2025. aasta kevadel üle Eesti paiknevatel seirealadel läbiviidud hirvlaste pabulaloenduste kokkuvõttes saadi metskitse pabulaindeksiks 3,3 pabulahunnikut 1 km loendusmarsruudi kohta, mis on ligi 13% võrra väiksem kui eelmisel aastal (3,8) ja osutab mõõdukale langusele. Meenutuseks olgu lisatud, et möödunud aastal langes see näitaja aasta varasemaga võrreldes koguni üle 40%. Seirealadel läbiviidava pabulaloenduse 11-aastasest aegreast on 2025. aasta tulemus samal tasemel, mis oli loenduste kahel esimesel aastal: 2015. ja 2016.

Kui seirealade lõikes langes (enam kui 10% võrra) möödunud aastal metskitse pabulaindeks koguni 39-l seireala ja suurenes ainult neljal, siis tänavu väljendub langus 24-seirealal ja tõus 19-l seirealal. Kui siinkohal meenutada möödunud talve keskmisest märksa soojemaid ja sademete rohkemaid ilmaolusid, mis hirvlaste pabulahunnikutest kõige enam just metskitsede omade säilimisele negatiivselt mõjuvad, siis on alust loota, et keskpärasema talve järel oleks pabulaindeks vähemalt osadel seirealadel märksa kõrgem olnud. Siinkohal tasub mainida, et saartel, eeskätt just Saaremaal, asuvate seirealade tulemused mandril asuvate seirealadega kuigi hästi võrdlust välja ei kannata. Kuna talvised temperatuurid on seal valdavalt kõrgemad ja lumikate, kui seda üldse pikemaks perioodiks tekib, on loenduste tegemise ajaks juba ammu sulanud, on ka metskitsede pabulahunnikutest sageli enamus juba hävinud. Seetõttu on Saarema seirealadel see näitaja väga madal ja võib jätta ekslikult mulje metskitse madalast asustustihedusest, mis aga ei vasta sugugi tõele. See paistab selgelt silma ruutloenduse tulemustest, mille osas Saaremaa tulemused on püsinud viimse metskitse arvukuse kõrgaegadega võrreldes üsna samasugusel kõrgel tasemel, samas kui mandril on metskitse jäljeindeks keskmiselt veidi üle kahe korra langenud. Jäljeloenduste tulemuste põhjal viimase aasta jooksul toimunud muutuste ulatust kuigi hästi hinnata ei saa, sest 2024. aastal jäi loendus enamusel loendusruutudel tegemata. 2023. ja 2022. aasta tulemusega võrreldes oli 2025. aasta loendustel metskitse jäljeindeks umbes kolmandiku võrra madalam. Viiest maakonnast, kus loendus enam kui pooltel maakonna loendusruutudest ka eelmisel aastal läbi viidi ja tulemust saab võrrelda tänavustega, paistab silma väga järskude muutustega Hiiumaa tulemus. Kui eelmisel aastal hüppas jäljeindeks seal väga kõrgele, siis sel korral oli see hoopis väga madal. Põhjuseks on siin ilmsesti asjaolu, et Hiiumaal on

loendusruutude valim väga väike, mistõttu mõjutab keskmist väga palju mõne üksiku ruudu tavatum tulemus või ka enamuse loendruutude läbimise aja ilmastikuolud.

Metskitse suhteline asustustihedus ja selle muutused seirealadel aastatel 2015 - 2025 pabulaloenduste andmetel. Pabulaindeks – pabulahunnikute arv 1 km loendusmarsruudi kohta.

Results of roe deer pellet group counts in monitoring areas situated all over Estonia.

Seireala nr	Maakond	Seireala asupaik	Pabulaindeks												Muutus	Indeksite vahe
No of monitoring area	County	Location of monitoring area	No of pellet groups per 1 km												(vr 2024)	(2025-2024)
			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Change (%)	Difference (2025-2024)	
1	Harju	Kaberneeme-Jägala	4,5	1,7	5,8	21,3	37,5	14,4	19,3	23,2	8,7	6,2	6,0	-3,0	-0,2	
4	Harju	Nõva-Keibu	0,8	1,5	1,0	4,5	7,0	3,1	4,3	2,2	2,3	1,3	1,0	-17,8	-0,2	
5	Harju	Haiba	0,4	0,4	0,6	1,3	3,4	0,5	2,5	1,5	1,3	0,6	2,1	268,2	1,5	
6	Harju	Kose-Uuemõisa	0,6	3,2	1,8	2,4	1,2	2,3	1,5	5,5	3,9	2,1	3,4	58,4	1,2	
48	Harju	Keskpõlügen*									9,3	2,6	3,6	37,3	1,0	
2	Lääne-Viru	Palmse-Sagadi-Korjuse	5,3	3,3	2,9	3,7	1,1	8,8	5,4	8,0	10,3	3,3	0,6	-82,5	-2,7	
3	Lääne-Viru	Kunda-Vasta	1,0	2,7	2,6	2,4	4,0	2,1	3,3	9,6	2,9	0,3	0,1	-81,7	-0,3	
8	Lääne-Viru	Väike-Maarja-Viru-Jaagupi	8,7	2,7	7,8	19,6	19,4	16,1	28,9	11,5	6,5	1,2	1,6	37,0	0,4	
16	Lääne-Viru	Laekvere-Venevere-Käru	3,6	4,4	5,6	14,0	16,4	10,8	15,9	10,1	4,9	1,7	1,5	-9,2	-0,2	
9	Ida-Viru	Sonda-Soonurme-Sirts	0,5	0,8	0,7	1,5	5,5	1,9	5,1	4,7	2,0	2,5	5,2	108,3	2,7	
10	Ida-Viru	Illuka-Kurtna-Pagari	0,5	0,3	1,9	0,8	5,9	6,4	2,1	0,6	1,6	0,6	0,8	17,8	0,1	
17	Ida-Viru	Kauksi-Rannapungerja	6,8	5,0	10,5	12,4	19,2	9,0	13,5	7,5	6,9	6,1	4,2	-32,1	-2,0	
49	Ida-Viru	Sirgala*										0,2	1,5	652,1	1,3	
11	Lääne	Haapsalu-Martna	2,1	1,6	3,2	4,6	0,1	2,3	1,1	4,7	6,6	4,9	1,7	-64,8	-3,2	
18	Lääne	Matsalu-Lihula-Vatla	0,9	2,4	5,0	1,9	0,4	2,0	3,0	1,2	2,9	0,9	1,0	19,2	0,2	
12	Rapla	Sooniste-Risti-Märjamaa	1,4	1,0	2,4	0,7	3,2	1,7	1,0	2,5	1,4	3,6	0,8	-78,3	-2,8	
13	Rapla	Valgu-Raikküla	3,1	1,1	5,7	5,8	9,6	5,2	2,7	6,8	3,7	2,3	2,4	3,2	0,1	
20	Pärnu-Rapla	Eidapere-Kadjaste-Vändra	2,8	2,2	16,5	11,0	11,3	13,7	18,1	11,8	13,4	12,9	12,4	-4,2	-0,5	
19	Pärnu	Halinga-Libatse	1,8	5,6	6,3	8,1	5,3	3,4	3,2	3,2	1,5	0,6	1,7	159,1	1,0	
24	Pärnu	Kihlepa-Lindi-Tõstamaa	3,5	5,5	9,3	13,2	5,9	12,7	12,4	17,3	15,0	8,6	6,2	-28,8	-2,5	
25	Pärnu	Põlendmaa-Põõrikaasiku	0,5	0,2	0,5	1,1	6,2	1,6	2,6	6,4	3,0	0,3	0,5	52,4	0,2	
26	Pärnu	Õordi	2,2	2,4	3,7	13,2	10,9	11,6	19,1	16,1	6,7	6,9	2,3	-67,3	-4,7	
30	Pärnu	Häädemeeste-Laiksaare	5,5	8,1	13,2	16,0	14,9	22,8	31,5	16,4	18,7	9,5	9,0	-5,4	-0,5	
31	Pärnu-Viljandi	Tihemetsa-Mõisaküla	7,9	3,2	4,5	6,0	5,3	5,6	11,0	9,1	7,0	3,6	2,0	-45,2	-1,6	
27	Viljandi	Tänassilma-Oiu-Valma	0,6	3,2	2,1	1,7	2,8	4,3	4,3	11,1	3,6	2,3	2,0	-13,6	-0,3	
32	Viljandi	Sudiste-Veisjärv	6,1	3,9	3,0	6,7	15,0	10,7	8,3	8,2	4,1	2,7	0,7	-73,4	-2,0	
7	Järva	Jäneda-Aegviidu	0,6	1,4	0,7	5,7	4,6	6,5	9,8	5,3	5,8	3,4	1,5	-57,5	-2,0	
14	Järva	Lõõla-Vahastu	6,2	6,7	9,3	6,5	6,4	9,7	10,6	8,9	7,7	3,6	3,1	-12,5	-0,4	
15	Järva	Koigi-Koeru-Päinurme	0,7	2,7	1,0	5,3	6,4	8,7	3,0	2,7	2,0	1,8	1,1	-41,1	-0,8	
21	Järva	Kabala-Imavere	1,8	3,2	5,0	6,8	5,9	2,2	3,3	1,9	3,5	0,6	1,2	99,0	0,6	
22	Jõgeva	Lustivere-Saduküla-Pikknurme	1,2	2,6	7,8	11,0	11,0	8,0	29,1	15,0	14,8	10,3	9,5	-8,3	-0,9	
23	Jõgeva	Kullavere-Pala-Kaiu jv	20,5	14,0	25,5	21,8	28,8	18,9	26,1	14,8	24,9	13,6	14,9	9,7	1,3	
28	Tartu	Kärevere-Sojamaa-Tähtvere	1,7	8,4	9,7	13,6	6,6	1,8	8,9	10,2	6,9	3,5	7,2	108,6	3,8	
29	Tartu	Järvelja	1,5	12,8	10,7	2,1	4,6	8,2	10,8	11,5	5,4	3,7	0,5	-86,9	-3,2	
33	Tartu	Rannu-Pühaste	13,1	8,3	7,0	2,8	9,0	9,3	13,1	18,0	11,5	4,2	2,3	-45,5	-1,9	
34	Põlva	Karilatsi-Ihamaru	9,8	6,9	14,8	17,1	18,5	20,6	22,9	19,8	13,0	8,3	5,0	-39,2	-3,2	
38	Põlva	Saatse	2,1	0,7	4,0	11,9	9,2	7,1	16,6	6,2	3,2	1,3	0,2	-82,6	-1,1	
36	Põlva-Võru	Kooraste-Urvaste-Sulbi	1,0	2,8	15,5	7,3	11,9	2,5	5,4	3,9	5,3	5,3	4,7	-11,8	-0,6	
37	Põlva-Võru	Ilumetsa-Lasva	3,0	4,6	14,4	9,1	4,6	5,0	7,4	10,1	12,0	6,3	4,1	-34,2	-2,1	
40	Võru	Misso	1,7	0,7	9,0	3,7	5,0	4,0	9,1	5,8	2,5	0,6	1,5	175,9	1,0	
50	Võru	Nursipalu*										1,2	3,9	227,1	2,7	
35	Valga	Valga-Õru	0,8	4,3	4,6	8,1	5,5	5,5	3,9	6,8	7,1	2,2	1,2	-43,9	-1,0	
39	Valga	Hargla-Karula	0,9	1,7	9,9	6,0	3,6	4,7	4,2	7,1	4,9	4,3	5,8	32,7	1,4	
41	Hiiu	Kanapeeksi-Tahkuna	1,7	0,3	0,8	0,5	1,2	1,2	2,1	2,9	1,5	2,6	3,8	47,0	1,2	
42	Hiiu	Leluselja	0,7	0,3	0,7	0,2	1,1	0,4	1,2	7,2	6,2	1,9	6,6	244,5	4,7	
43	Hiiu	Käina-Tubala	0,2	0,4	0,6	0,4	0,5	0,6	1,3	2,5	4,0	4,7	3,9	-16,0	-0,7	
44	Saare	Linnuse (Eiklast põhjas)	2,0	1,6	1,5	2,6	2,8	0,4	3,1	4,5	9,8	2,9	0,7	-75,9	-2,2	
45	Saare	Valjala-Tagavere-Laimjala	2,5	4,8	8,9	3,0	3,1	0,3	1,5	5,3	7,2	5,2	3,4	-33,1	-1,7	
46	Saare	Koimla-Kõrkküla	3,9	2,8	2,3	2,9	3,9	1,2	2,6	6,6	10,5	1,0	1,3	29,2	0,3	
47	Saare	Laugi		1,3	1,7	3,0	3,5	1,3	1,0	1,0	9,3	2,4	3,7	50,0	1,2	
Mandri-Eesti			3,4	3,7	6,6	7,8	8,8	7,4	10,1	8,7	6,8	4,0	3,3	-16,6	-0,7	
Hiiumaa			0,8	0,3	0,7	0,4	0,9	0,7	1,6	4,2	3,9	3,1	4,8	56,4	1,7	
Saaremaa			2,8	2,6	3,6	2,9	3,3	0,8	2,0	4,3	9,2	2,9	2,3	-21,2	-0,6	
Eesti			3,2	3,4	6,0	6,9	7,9	6,4	8,9	8,0	6,8	3,8	3,3	-13,0	-0,5	
Seirealade andmed kokku																
All areas included																

*kollaselt kirjas eristatud alad, kus kevade kulgu ja alustaimestiku arengut arvestades oli loendusete aeg hiline

Metskitse jäljeindeks (jäljeradade arv 1 km loendusmarsruudi kohta ööpäevas) aastatel 2014-2025 tehtud ruutloenduste põhjal. *Roe deer winter track index since 2014.*

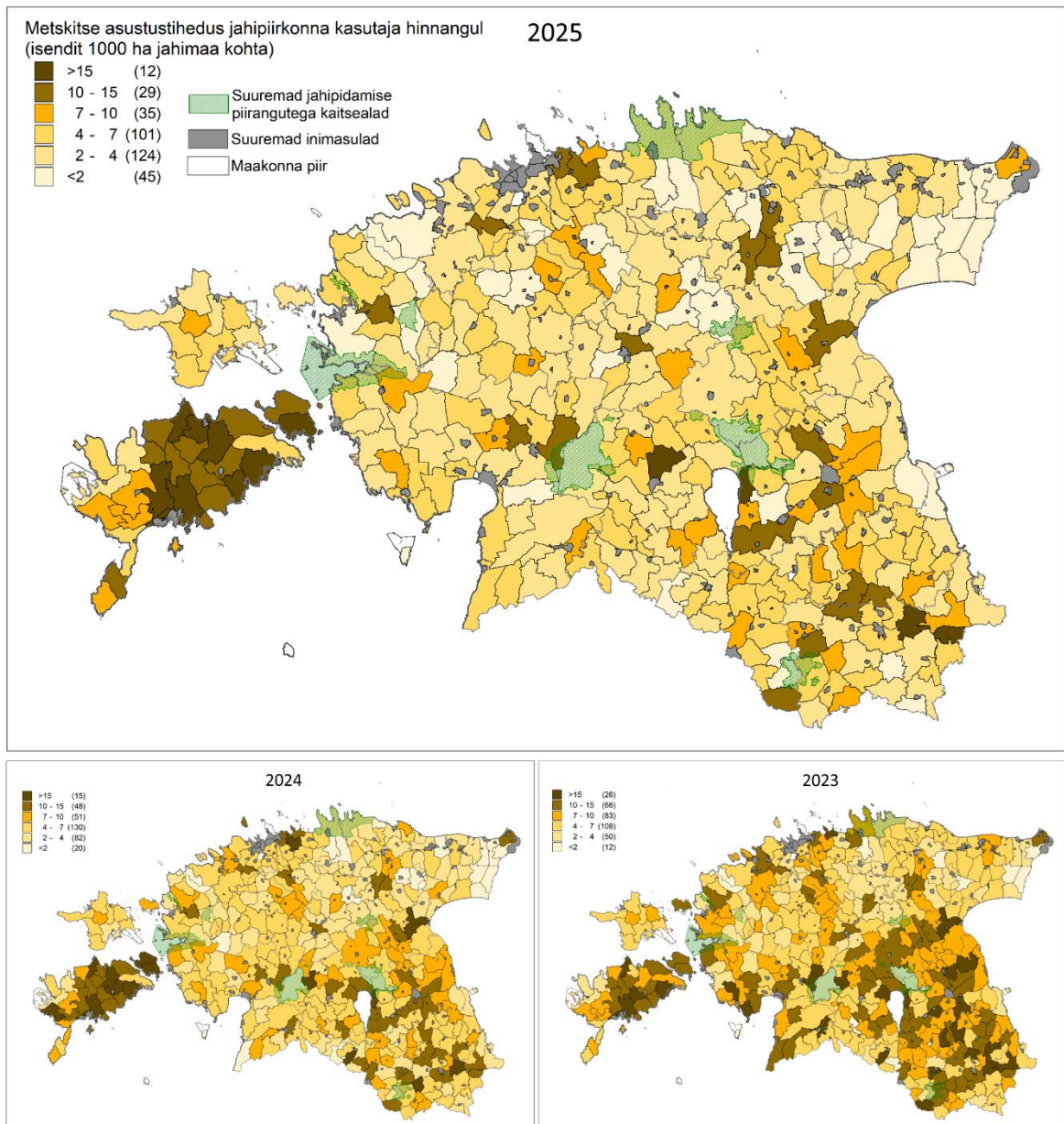
Maakond County	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	0,64	0,56	1,18	2,12	2,58	2,24		2,59	2,03	2,30	1,40	1,26
Hiiumaa					1,49	1,64		1,84	1,47	1,79	3,03	0,60
Ida-Virumaa	0,44	0,38	0,78	1,29	2,07	1,29	1,65	1,73	1,39	1,09	1,09	0,76
Jõgevamaa		1,73	3,72		5,49	4,88		2,67	2,77	2,81	2,33	1,76
Järvamaa	0,73	0,37	2,10	2,97	3,75	2,57	3,87	3,01	2,06	1,42	1,39	0,66
Läänemaa			1,49	4,65	3,42	4,94	3,50	2,58	2,35	1,93		1,61
Lääne-Virumaa	0,86	0,65	1,48	1,90	2,51	2,19		2,80	1,87	2,17	1,79	1,65
Põlvamaa			3,58	6,85	4,58	4,07		4,14	2,73	3,14	2,19	1,74
Pärnumaa			1,59	3,05	3,25	3,29	2,58	2,92	2,29	1,84		0,93
Raplamaa	1,01		1,69	2,22	2,26	2,38	2,93	3,40	2,14	1,88		1,12
Saaremaa	3,02			3,19	2,92	2,06		3,74	2,91	3,11		3,00
Tartumaa		1,24	3,58	3,73	3,56	3,03	3,08	3,49	2,61	2,46	2,32	1,53
Valgamaa			2,82	2,09	3,39	2,43	4,04	2,17	2,04	1,95	1,44	1,07
Viljandimaa			1,10	2,52	2,61	3,84	2,66	3,32	1,79	1,62	1,29	1,37
Võrumaa		2,51	5,19	3,00	4,83	3,92	3,53	5,80	2,86	2,50	2,48	2,55
Kokku Total	0,96	1,04	2,24	2,92	3,25	2,88	2,90	3,12	2,19	2,15	1,79	1,46

Jahipiirkonna kasutajate hinnang metskitse arvukuse muutustele võrreldes eelneva aastaga, 2025. a arvukushinnangu suhteline muutus võrreldes 2024. ja 2016. a hinnanguga (%). *Hunters estimated changes in population size (in winter, post harvest) - compared to previous season.*

Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)										2025/2024 muutus (%) Change in hunters estimation	2025/2016 muutus (%) Change in hunters estimation
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
Harjumaa	+	+	+	+	-	=	=	-	-	-	-29,9	-41,6
Hiiumaa	=	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-19,3	-25,4
Ida-Virumaa	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-16,4	-38,6
Jõgevamaa	-	=	+	=	=	=	-	-	-	-	-37,0	-57,0
Järvamaa	+	=	+	+	-	=	-	-	-	-	-17,9	-50,3
Läänemaa	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-24,0	-42,7
Lääne-Virumaa	+	=	+	-	=	-	-	-	-	-	-12,7	-51,4
Põlvamaa	+	=	=	-	-	=	+	-	-	-	-24,3	-59,9
Pärnumaa	+	+	+	+	-	-	+	=	-	-	-26,0	-34,1
Raplamaa	+	+	=	+	=	-	-	-	-	-	-18,0	-30,9
Saaremaa	+	+	+	-	-	+	=	+	+	=	-2,6	6,6
Tartumaa	+	+	+	=	-	-	=	-	-	-	-30,5	-53,7
Valgamaa	=	=	+	+	-	=	-	-	-	-	-24,9	-53,0
Viljandimaa	+	+	+	=	=	=	=	-	-	-	-33,3	-44,9
Võrumaa	=	+	+	-	=	-	-	-	-	-	-19,7	-41,7
Kokku Total	+	+	+	=	-	-	=	-	-	-	-22,3	-41,5

Jahipiirkonna kasutajate poolt 2025. aasta märtsis antud hinnangud peegeldavad endiselt metskitse arvukuse märksa suuremat langust. Kõikide jahipiirkondade hinnangute summana, kokku umbes 22%-list langust võrreldes eelmise aastaga. Viimase kümnendi kõrgeima jahimeeste poolt antud metskitse arvukuse koondhinnanguga 2019. aastal võrreldes oli tänavune hinnang veidi enam kui kaks korda madalam. Erinevate ulukiliikide arvukuses toimuvast isiklike vaatluste ja kogemuste põhjal kujunevate arvamuste ning arusaamade

kujunemine võtab aega, mistõttu kajastab see näitaja arvukuse tegelikke muutuseid teatava ajalise hiline misega. Seetõttu on üsna tõenäoline, et osaliselt kajastub viimase aasta jahipiirkonna kasutajate hinnangute muutuses veel ka nõ järellainetusena juba eelneval aastal toimunud suuremate muutuste tajumine. Maakondade võrdluses on jahipiirkonna kasutajate arvukushinnangute summa enam-vähem samale tasemele jäänud vaid Saaremaal. Kõikide teiste maakondade jahipiirkondade kasutajate koondhinnangud on langenud.

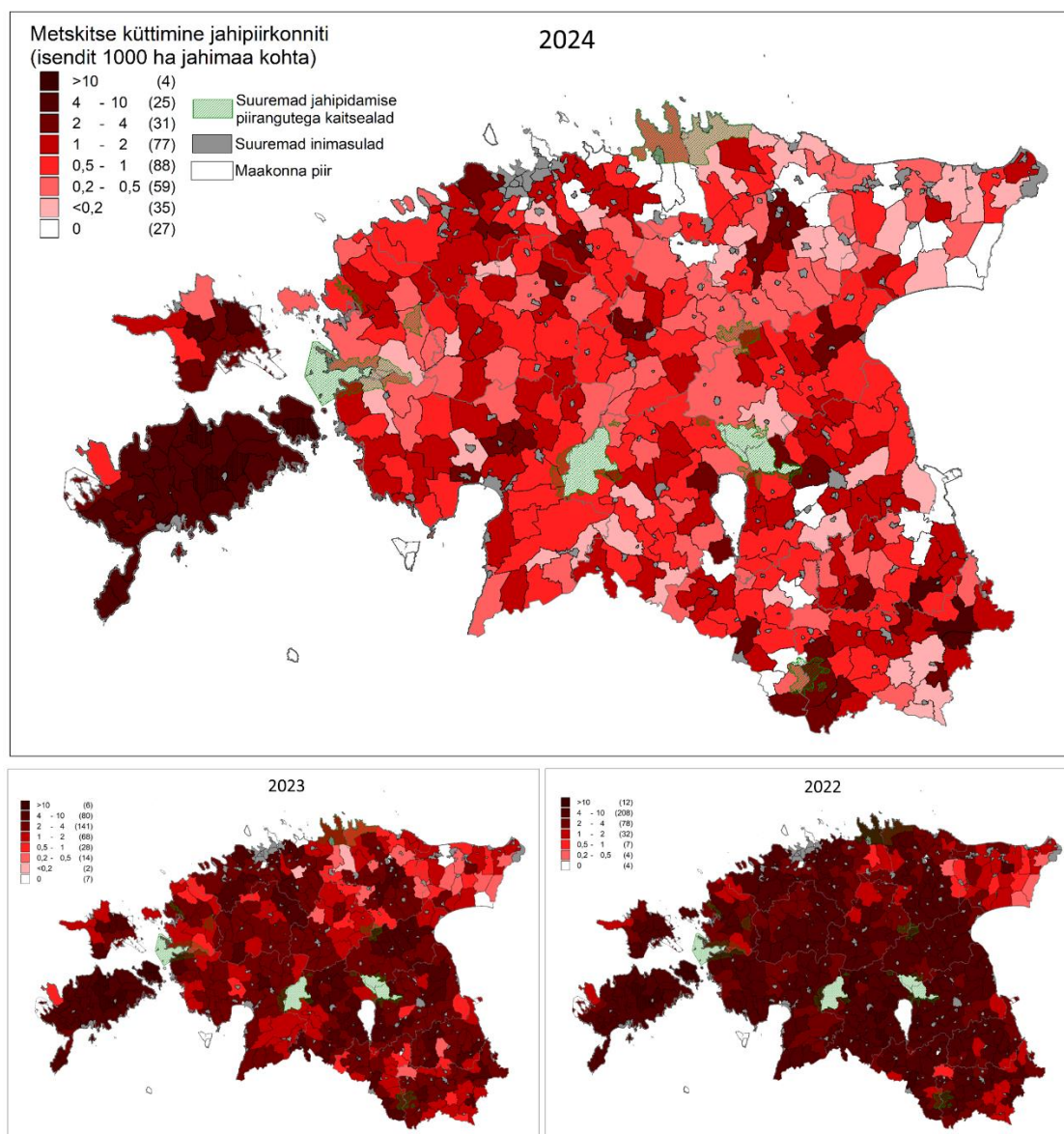
Metskitse asustustihedus (isendit 1000 ha jahimaa kohta) jahipiirkonna kasutajate poolt 2025., 2024. ja 2023. aasta kevadel antud arvukushinnangute põhjal. Roe deer density (individuals per 1000 ha) according to population size estimated by the users of local hunting districts.

Sarnaselt eelnevatele aastatele tuletame siinkohal meelde, et jahipiirkonna kasutajate poolt antud arvukushinnangud ja nende põhjal arvutatud piirkondlikud asustustihedused on kordades madalamad sellest, mis need siiski päriselt looduses on. Lisaks võib aastati ja jahipiirkondade lõikes arvukushinnangute seos tegeliku arvukusega kõikuda väga suures ulatuses. Sellist jahipiirkonda, kus kasutaja poolt antud arvukushinnang selgelt reaalselt metskitse arvukust ületaks, Eestis jätkuvalt tõenäoliselt pole.

Eelmises ulukite seirearuandes soovitasime Mandri-Eesti maakondlikel jahindusnõukogudel 2024. aasta jahihooajaks metskitsede kohustuslike minimaalseid küttimismahte jahipiirkondade kasutajatele mitte määrata ja vajadusel piirduda vaid sümboolsete soovituslike mahtudega. Ühtlasi soovitasime Mandri-Eesti jahimeestel metskitsede kütimisest üldjuhul loobuda ning erandina kütida metskitsi vaid kahjude ohjamiseks värskete ja ulatuslike metsa- ja liikluskahjudega seotud piirkondades ning konfliktsetes kohtades tiheasustusalade vahetus läheduses, kus suurkiskjate mõju puudub või on väga tagasihoidlik. Jahipiirkonna kasutajate andmetel kütiti möödunud 2024. aasta jahihooajal Eestis metskitsi kokku 5488 metskitse ehk üle kahe korra vähem kui aasta varem. Umbes 37% kõikidest kütitud metskitsedest kütiti Saaremaal ja 248 looma ka Hiiumaal, kus ka soovitusel küttimismahtude määramiseks said välja antud. Mandri-Eesti maakondades kütiti kokku 3213 metskitse, mida või pidada üsna mõõdukaks. Arvestuslikult langes kiskjate saagiks sellega võrreldes umbes kümme korda enam loomi.

Metskitse kütimine aastatel 2015 -2024. *Hunting of roe deer in 2015-2024.*

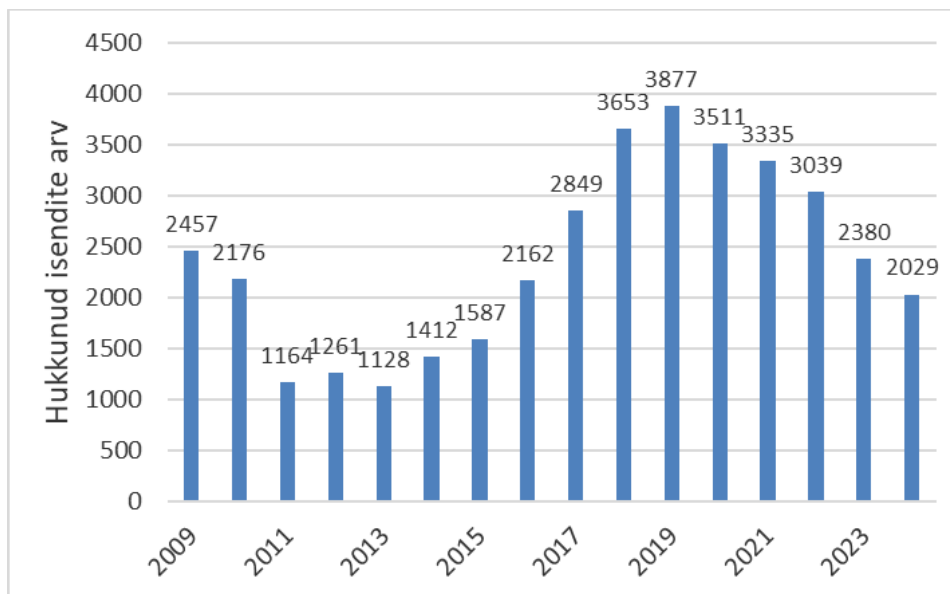
Maakond <i>County</i>	Kütimine <i>Hunting bag</i>										2024/2023 muutus (%) <i>Change in hunting bag</i>	2024/2015 muutus (%) <i>Change in hunting bag</i>
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	197	485	827	1286	1949	1825	2024	1694	1064	343	-67,8	74,1
Hiiumaa	96	194	288	292	353	384	496	459	347	246	-29,1	156,3
Ida-Virumaa	131	328	539	920	1094	930	852	561	334	127	-62,0	-3,1
Jõgevamaa	594	922	1204	1912	2268	2027	1882	1541	911	251	-72,4	-57,7
Järvamaa	147	434	600	1039	1385	1111	1229	1072	449	165	-63,3	12,2
Läänemaa	213	446	932	1195	1709	1385	1165	924	516	157	-69,6	-26,3
Lääne-Virumaa	204	598	766	1750	2351	2095	1948	1303	659	199	-69,8	-2,5
Põlvamaa	656	1117	1513	1754	2091	1422	1292	1019	716	289	-59,6	-55,9
Pärnumaa	339	993	1447	2167	3710	2874	2602	2265	1199	466	-61,1	37,5
Raplamaa	311	530	949	1645	2105	1876	1760	1489	966	262	-72,9	-15,8
Saaremaa	971	1309	1768	2132	2242	2040	2256	2211	2185	2029	-7,1	109,0
Tartumaa	805	1113	1600	2539	2646	1993	1705	1517	912	244	-73,2	-69,7
Valgamaa	525	797	893	1538	2066	1406	1551	1178	477	182	-61,8	-65,3
Viljandimaa	460	904	1455	2384	2900	2829	2763	2436	1186	239	-79,8	-48,0
Võrumaa	615	830	1026	1593	2163	1581	1227	954	522	289	-44,6	-53,0
Kokku <i>Total</i>	6264	11000	15807	24146	31032	25778	24752	20623	12443	5488	-55,9	-12,4

Metskitse küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal. *Hunting of roe deer (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.*

2024. aastal hukkus liiklusõnnetustes jahipiirkonna kasutajate esitatud andmetel vähemalt 2029 metskitse. See on viimase üheksa aasta madalaim lii kluses hukkunud metskitsede arv. Võrreldes viimase kümnendi kõrgeima lii kluses hukkunud metskitsede arvuga 2019. aastal, hukkus 2024. aastal metskitsi jahipiirkondade kasutajate andmetel ligi 48% võrra vähem. Tegelik lii kluses hukkunud metskitsede arv on igal aastal olnud tõenäoliselt registreeritust märksa suurem, sest info kõigist toimunud auto ja metskitse kokkupõrgetest jahipiirkonna kasutajani ei pruugi jõuda. Lisaks ei ole kõikides jahipiirkondades süstemaatiliselt peetud arvestust lii kluses hukkunud loomade kohta või ei ole lihtsalt vastavat infot Keskkonnaagentuurile esitatud jahindusstatistika aruandesse kantud. Maakondade lõikes

kõige rohkem õnnetusi registreerisid jahimehed taaskord maakondadest kõrgeima liiklustihedusega Harjumaal (377). Maakondadest kõrgeimate liikluses hukkunud metskitsede arvudega järgnesid Harjumaale Pärnumaa (169) ja Saaremaa (155).

Jahipiirkondade kasutajate poolt registreeritud liiklusõnnetustes hukkunud metskitsede arv aastatel 2009 - 2024.

The number of roe deer killed in traffic accidents in 2009 - 2024 (data registered by the users of hunting districts).

2025. aasta jahihooajal kütitud metskitsede sooline jaotus oli oluliselt kaldu sokkude ülekaalu poole. Mandri-Eesti maakondades kütiti sokkusid keskmiselt veidi üle kahe korra enam kui kitsi. Erandlik oli mandri maakondade seas Põlvamaa, kus sokke kütiti vaid veidi enam kui kitsi. Saaremaal, kus küttimisurve oli sarnane eelnevate aastatega, kütiti sokkudega võrreldes veidi rohkem hoopis kitsi. Tulenevalt arvukuse kiirest langusest ja küttimissurve olulisest langetamisest mandril, oli selline küttimisstruktuuri muutus ka ootuspärane. Eriti kui arvesse võtta seda, et soovitus küttimismahte mandril jahipiirkonna kasutajatele tuli ajal, mil sokujahti oli juba üle kuu peetud.

Uluksõraliste puhul laiemalt on arvukuse madalseisude aegne küttimissurve kandumine peasjalikult isasloomade poole tavaline ja suuresti tingitud jahimeeste soovist emasloomi, kes järgmised põlvkonnad sünnitab ja ka ülesse kasvatab, kütimisest rohkem säästa. Siinjuures tuleb aga rõhutada, et mõistlik oleks madalseisu aegadel siiski rohkem säästa ka isasloomi, sest ka neil on tähtis roll liigi tulevase käekäigu kujundamisel. Eriti tasuks arvukuse madalseisu aegadel säästa kütimisest parimas eas ja konditsioonis isendeid, kelle panus asurkonna taastootjate ja antud keskkonnatingimustes tõenäoliselt ühtede kohaseimate pärilike omaduste edasikandjatena on ülimalt oluline.

Ootuspäraselt langes ka tallede osakaal kütitud isendite seas, olles maakondade lõikes tavapäraselt kõrgem Põlvamaal. Maakondadest kõige madalam oli tallede osakaal kütitud isenditest Järva- ja Läänemaal.

Metskitse sügisestele vaatlustele iseloomulikult domineerisid ka 2025. aasta vaatlustes kitsed, kelle ülekaal 2,5 kitse 1 soku kohta on suurem kui eelnevatel aastatel. Kõige enam kitsede poole kaldu (veidi üle 3 kitse 1 soku kohta) oli sooline jaotus Saare-, Järva- ja Valgamaa vaatlustes.

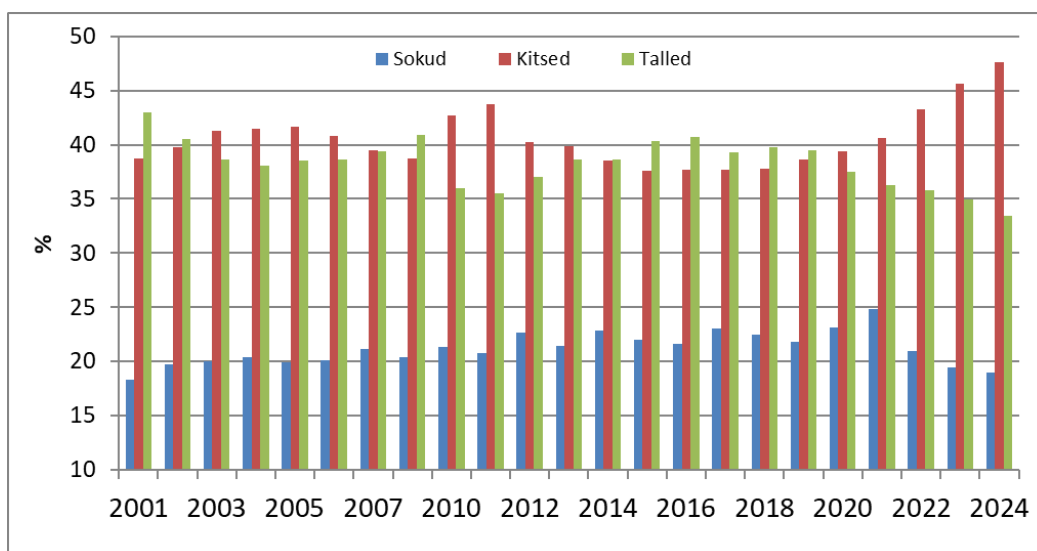
Kommentaariks sügiseste vaatlusandmete tõlgendamisel tuleb märkida, et tegelik sooline jaotus asurkonnas on palju lähedasem suhtele üks sokk ühe kitse kohta. Valdavalt avamaastikul tehtavates vaatlustes märgatakse kitsi koos neid saatvate talledega oluliselt lihtsamini, samuti võivad saada kitsedeks määratud väga kesise sarvekasvuga aastased sokud.

Tallede osakaal vaatlustes oli taas viimase paarikümne aasta madalaim, olles madalam ka 2023. aasta vaatlustulemustega võrreldes. See osutab asurkonna väga tagasihoidlikule juurdekasvule, mis on tõenäoliselt tingitud peaaesjalikult tugevast kisklussurvest. Teisalt, vaadates viimaste aastate vaatluseid, jääb mulje, et nii mõneski jahipiirkonnas on osa vaadeldud ja üksikute kitsede lahtrisse kantud isenditest tegelikult talled või ka distantiselt raskesti märgatavate sarvemüksudega sokud. Nimelt tuleb küllaltki sageli ette vaatluskaarte, millel üksikute kitsede lahtrisse on kantud oluliselt rohkem isendeid, kui talledega kitsesid ja sokkusid kokku. Arvestades sellega, et selliseid üksikute kitsede reale kantud isendeid on päris palju, ei saa paraku täie kindlusega välistada, et tallede osakaal sügisese asurkonnas on märksa kõrgem ja ka sooline jaotus vaadeldud isendite seas märksa tasakaalukam. Sellest lähtuvalt tuletame vaatluste tegijatele taaskord meelde, et kui kohtate metskitsede gruppe, milles täiskasvanud ja noorloomade eristamine on keeruline, siis sellised vaatlused tuleks kõik kanda määramata isendite lahtrisse, mitte aga üksikute kitsede reale.

Kui vaatluskaartidele märgitud isendite koguarvus toimus 2023. aasta sügisel võrreldes eelnevate aastatega järsk langus (~43%), siis 2024. aasta vaatluskaartidele märgitud isendite koguarv oli 2023. aastaga võrreldes vaid 12% võrra väiksem.

Metskitse sooline jaotus ning tallede osakaal küttemises ja sügisestes vaatlusandmetes ning keskmine vaatluskaartidele märgitud isendite arv aastatel 2022-2024.

Maakond County	Küttimisstruktuur Content of hunting bag						Sügisessed vaatlusandmed Observations in autumn								
	♀/♂ sugude suhe Sex ratio (adult+yearlings)			Talled % fawns			♀/♂ sugude suhe Sex ratio (adult+yearlings)			Tallede % fawns			Vaadeldud isendite arv vaatluskaartidel No. of observed individual in observation cards		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Harjumaa	1,06	0,77	0,73	32,1	28,0	20,4	1,7	1,8	1,9	35,3	33,8	31,1	1936	1211	883
Hiiumaa	0,89	0,82	0,77	31,8	26,5	32,9	1,5	2,4	2,5	28,6	31,1	28,9	513	273	240
Ida-Virumaa	0,75	0,74	0,52	33,3	28,4	26,8	2,0	2,0	2,4	35,0	35,7	31,5	506	333	279
Jõgevamaa	1,03	0,90	0,38	32,6	32,3	25,1	2,2	2,5	2,3	39,6	33,0	33,5	1518	543	533
Järvamaa	1,19	0,70	0,26	35,0	27,8	18,2	3,1	3,4	3,1	36,1	32,2	29,1	1081	466	487
Läänemaa	1,01	0,99	0,33	37,2	32,8	18,5	1,6	1,5	2,4	31,9	32,5	33,2	802	477	408
Lääne-Virumaa	1,13	0,74	0,49	36,3	34,9	33,2	2,3	2,3	2,3	36,2	41,7	39,3	1124	639	313
Põlvamaa	1,31	1,36	0,91	42,6	45,5	38,4	1,9	2,4	2,6	35,8	34,5	31,8	1570	727	645
Pärnumaa	1,08	0,76	0,51	33,8	31,7	24,0	2,2	2,6	1,9	36,9	35,7	33,2	2299	1099	1070
Raplamaa	0,95	0,90	0,42	36,0	32,4	26,0	1,6	2,2	2,7	36,9	36,9	35,4	1295	813	438
Saaremaa	1,30	1,42	1,08	31,3	33,2	31,8	2,5	3,0	3,2	32,6	32,9	32,9	2465	1965	2280
Tartumaa	1,12	0,86	0,47	32,3	30,4	27,0	1,9	2,0	2,5	36,1	33,3	33,5	2044	1191	1035
Valgamaa	0,76	0,48	0,44	32,0	22,6	23,1	2,0	2,9	3,1	34,9	33,5	38,5	788	388	548
Viljandimaa	1,11	0,78	0,39	36,9	35,8	21,3	2,3	2,8	2,4	38,0	39,1	36,3	1596	986	773
Võrumaa	0,76	0,56	0,50	33,8	28,4	26,3	2,1	2,1	2,4	36,6	36,6	34,0	1180	711	482
Kokku Total	1,05	0,88	0,67	34,4	32,2	28,1	2,1	2,4	2,5	35,8	35,0	33,4	20717	11822	10414

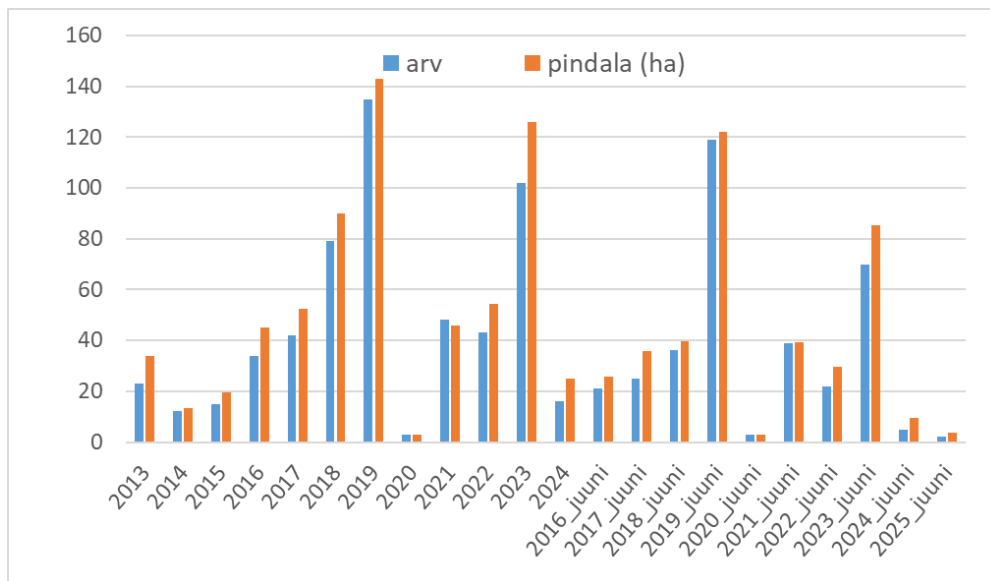

Metskitse populatsiooni struktuur sügisestes vaatlustes (%).

Population structure of roe deer based on field observations made in autumn.

Bucks – blue; does – red; fawns – green.

Metskitsede tekitatud värsked kahjustusi metsakultuuridele registreeriti metsakaitseeksperimentide käigus 2024. aastal viis ja 2025. aasta kohta juuni alguse seisuga oli registreeritud vaid üks metskitsede tekitatud kahjustusjuhtum (*Keskkonnaamet, Metsaregister*). Metskitse tekitatud metsakahjustusi kokku (värsked + vanemad) registreeriti 2024. aastal 16 ja 2025. aasta juuni alguses seisuga 2 (vt järgmisel leheküljel olevat joonist).

Metskitsede tekitatud metsakahjustuste (kahjustatud metsaeraldiste arv ja pindala) muutused metsakaitseeksperthiiside (MKE) andmetel 2013 – 2024 ja eraldi veel ka 2016 - 2025. vastavad näitajad aasta algusest kuni juuni keskpaigani.
Number of cases of roe deer damages (blue) and affected areas (orange) registered during forest damage expertise.

Kommentaariks tuleb aga taas lisada, et metskitsede tekitatud kahjustustest metsakultuuridele ja -noorendikele jõuab info metsaregistrisse vaid väga väikeses ulatuses, sest metsaomanikud neist enamusel juhtudel Keskkonnaametit ei teavita. Seega, metskitsede tekitatud olulisi kahjustusi esineb igal aastal palju kordi enam, eriti just lumerohkete ja pikalt kevadesse püsiva lumikattega aastatel.

Metskitsede tekitatud värsked metsakahjustuste (kahjustatud metsaeraldiste arv ja pindala) muutused metsakaitseeksperdiide (MKE) andmetel aastatel 2014 – 2024 ja eraldi aastate 2016 - 2025 vastavad näitajad aasta algusest kuni juuni keskpaigani.

Number of cases of roe deer damages and affected areas registered during forest damage expertise.

Maakond County	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024											
	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala										
	(N)	area	(N)	area	(N)	area	(N)	area	(N)	area	(N)	area										
Harjumaa					1	4,2		1	0,9			1	2,5									
Hiiumaa																						
Ida-Virumaa			1	1,4	2	4,4		1	1,0			1	2,4									
Jõgevamaa					5	2,7	10	8,5		16	36,9											
Järvamaa							2	1,6	5	7,0		1	0,7									
Läänemaa					1	1,4	1	1,0														
Lääne-Virumaa								2	2,7													
Põlvamaa			2	4,0				4	1,8													
Pärnumaa					8	14,4	3	8,0														
Raplamaa			1	1,2				8	6,4													
Saaremaa	3	2,3	1	0,4			7	9,6	3	2,4												
Tartumaa	1	0,5	4	5,0	4	5,9	1	1,4				1	0,6									
Valgamaa	3	4,9	2	2,4	5	3,2	6	3,9	17	17,5	72	73,9	4	3,1								
Viljandimaa							1	3,1														
Võrumaa					2	0,5	24	25,0	11	10,9												
Kokku Total	7	7,7	11	14,4	24	30,6	30	33,3	56	65,7	130	134	2	1,9	48	45,8	21	41,9	7	10,6	5	5,7

Maakond County	2016 juuni		2017 juuni		2018 juuni		2019 juuni		2020 juuni		2021 juuni		2022 juuni		2023 juuni		2024 juuni		2025 juuni	
	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)
Harjumaa	1	1,3			1	4,2			1	0,9									1	0,3
Hiiumaa									1	1,0										
Ida-Virumaa																				
Jõgevamaa	5	2,7	1	1,2	3	3,0	2	0,9					11	20,6						
Järvamaa							5	6,97			10	14,3			1	0,7				
Läänemaa			1	1,4			4	1,66												
Lääne-Virumaa																				
Põlvamaa							4	1,8												
Pärnumaa	2	3,8	3	8			8	6,41					1	1,1						
Raplamaa					1	3,7							3	2,2						
Saaremaa			7	9,1	3	2,4														
Tartumaa	3	4,2	1	1,4			20	25,36			8	7,5								
Valgamaa	2	1,3	6	3,9	16	13,7	69	67,6			21	17,4			1	0,6				
Viljandimaa					1	3,1														
Võrumaa					6	4,0	2	1,9												
Kokku Total	13	13,3	19	25	31	34,1	114	112,6	2	1,9	39	39,2	15	23,9	2	1,31	0	0,0	1	0,3

Kokkuvõtteks

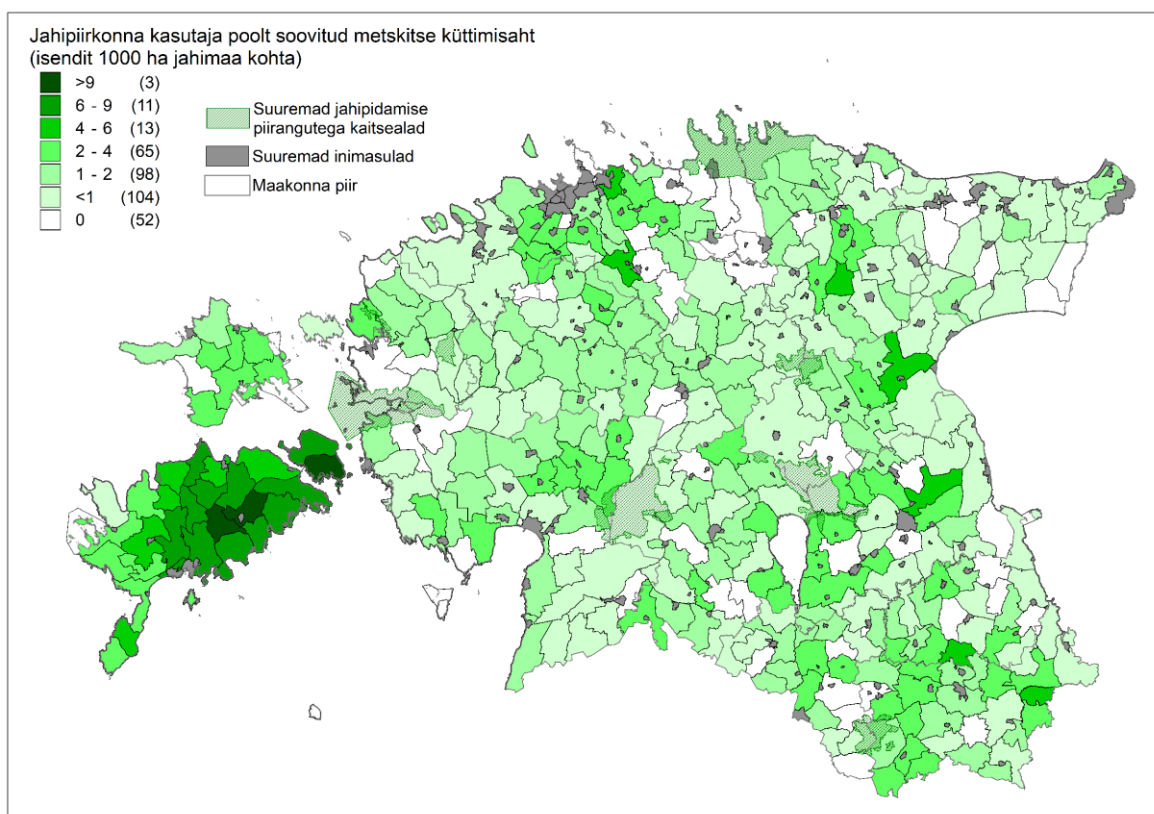
Kokkuvõtvalt võib öelda, et paaril eelneval aastal aset leidnud metskitse üldarvukuse kiire langus Mandri-Eestis on oluliselt aeglustunud. Arvukuse muutusi iseloomustavad näitajad on eelneva aasta tulemusega võrreldes küll langenud, kuid muutusete ulatus on kordi väiksem. Asurkonna suurust 2025. aasta alguses võib hinnata vahemikku 60 000 - 70 000 isendit. Vaatamata arvukuse langusele ja jätkuvalt tugevale kisklussurvele, võib asurkonna seisundit siiski pigem heaks hinnata. Arvestades viimase aasta suhteliselt väikest langust, ja juhul kui järgmise talve ilmastikutingimused on kitsedele soodsad ja kisklussurve veidi langeb, võib loota ka arvukuse languse peatumist. Nii metskitse kui ka temast oluliselt sõltuva ilvese asurkonna hea käekäigu huvides tuleks hundi arvukus hoida kindlasti suurmetsade kaitse- ja ohjamiskavas eesmärgiks seatud piirides.

Kuna arvukus on siiski veel langenud, soovitame kõikidel Mandri-Eesti maakondlikel jahindusnõukogudel metskitsede kohustuslike minimaalseid küttimismahte jahipiirkondade

kasutajatele mitte määrata ja vajadusel piirduda vaid sümboolsete soovituslike mahtudega. Erindina võiks metskitsi küttida vaid kahjude ohjamiseks värskete ja ulatuslike metsa- ja liikluskahjudega seotud piirkondades ning konfliktsetes kohtades tiheasustusalade vahetus läheduses, kus suurkiskjate mõju puudub või on väga tagasihoidlik. Saare ja Hiiu maakonnas võib metskitse küttimist jätkata eelnevate aastatega sarnastel põhimõtetel (sokkusid ja kitsi suhtes üks kits ühe soku kohta). Hiiumaal võiks küttimismahtu vähendada.

Jahipiirkondade kasutajate poolne kütmissisov ja selle muutused võrreldes eelneva aastaga ning Keskkonnaagentuuri eluslooduse osakonna poolsed soovitud metskitse küttimismahtude määratlemiseks 2025. aasta jahihooajal.

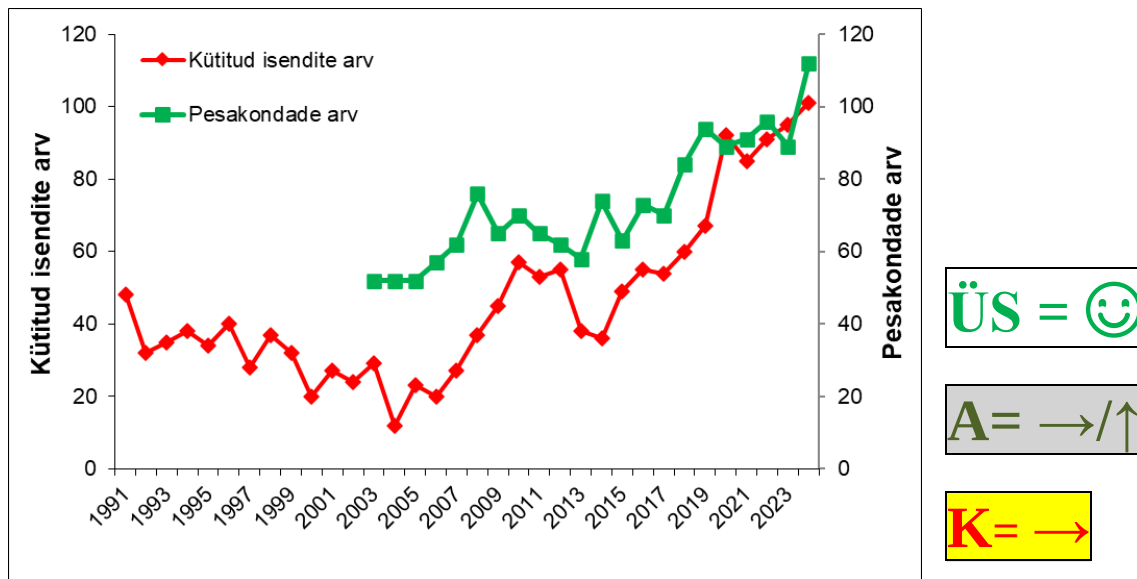
Maakond <i>County</i>	Jahipiirkondade kasutajate kütmissisov <i>Hunting quota requested by the users of hunting districts (%)</i>				Soovitus küttimiseks 2025 aastal <i>Suggestions for hunting in 2025</i>		
	2024	2024 kütmine võrreldes kütmissisoviga (%) <i>Hunting in 2024 as compared to requested quota (%)</i>	2025	Kütmissisovi muutus <i>Change in requested hunting quota (%)</i>	Sooline jaotus täiskasvanute seas <i>Sex ratio among adults</i>	küttimismaht <i>hunting quota</i>	% eelmise aasta kütimisest <i>% of bag 2024</i>
Harjumaa	960	35,7	467	-51,4	1 : 1	~	81,3
Hiiumaa	320	76,9	285	-10,9		200	
Ida-Virumaa	274	46,4	395	44,2		~	
Jõgeva	724	34,7	335	-53,7		~	
Järvamaa	470	35,1	503	7,0		~	
Läänemaa	515	30,5	450	-12,6	1 : 1	~	93,6
Lääne-Virumaa	638	31,2	330	-48,3		~	
Põlvamaa	573	50,4	196	-65,8		~	
Pärnumaa	1221	38,2	687	-43,7		~	
Raplamaa	830	31,6	601	-27,6		~	
Saaremaa	1685	120,4	1392	-17,4	1 : 1	1900	38,3
Tartumaa	910	26,8	271	-70,2		~	
Valgamaa	498	36,5	441	-11,4		~	
Viljandimaa	1002	23,9	547	-45,4		~	
Võrumaa	637	45,4	211	-66,9		~	
Kokku Total	11257	48,8	7111	-36,8	1 : 1	2100	

Jahipiirkonna kasutaja soovitud metskitse küttimismaht (isendit 1000 ha jahimaa kohta) 2025. jahihooajaks.

Hunting quota (individuals per 1000 ha) of roe deer requested by the users of hunting districts for the 2025 hunting season.

KARU (*Ursus arctos*)

Karu küttimine aastatel 1991 – 2024 ning sama-aastaste poegade pesakondade arv aastatel 2004 - 2024.

The number of brown bear hunted in 1991 – 2024 (red line) and number of females with cubs of the year in 2004 – 2024 (green line).

- Sama-aastaste poegade emakarude arvaks saadi möödunud aastal 112. Üldarvukust saab möödunud suvel hinnata vähemalt 1000 isendini ning arvukuse trend väljendab kasvu.
- Pikemas ajaskaalas on karu arvukus ja levik väljendanud tõusutrendi viimased 20 aastat, mille jooksul on arvukus pea kahekordistunud. Asurkonna looduskaitse seisundit võib hinnata väga heaks.
- Karu tekitatud kahjustuste hulk mesindusele oli 2024. aastal varasemast pisut suurem, kuid viimase viie aasta võrdluses siiski suhteliselt tagasihoidlik. Oluliselt suurenes kahjustatud silorullide hulk. Tänavu kevadel oli kahjustusjuhtumite arv pisut kõrgem kui eelmisel kevadel.
- Karusid kütitati möödunud hooajal kokku 101. Küttimissurve oli umbes 10%, mis peaks praeguste teadmiste kohaselt olema pisut madalam praegusest asurkonna juurdekasvuvõimest.
- Soovitame Keskkonnaametil lubada eeloleval hooajal küttida karu mitte enam kui 110 isendit.
- Soovitame Keskkonnaametil asurkonna leviku servaalal küttimist lubada vaid äärmisel vajadusel.

2024. aastal laekus kokku info 6692 karu vaatlusjuhtumi (2023. ja 2022. aastal vastavalt 6040 ja 5360), neist 1253 poegade emakarude või poegade kohta. Sama-aastaste poegade pesakondade vaatlusi oli 686 (2023. ja 2022. aastal vastavalt 603 ja 476) ja üheaastaste poegade vaatlusi 638 (2023. ja 2022. aastal vastavalt 650 ja 600). Tehtud vaatlustest oli 66% (2023. ja 2022. aastal vastavalt 62% ja 61%) varustatud fotodega (kokku 4442 fotot karudest või karu jälgedest).

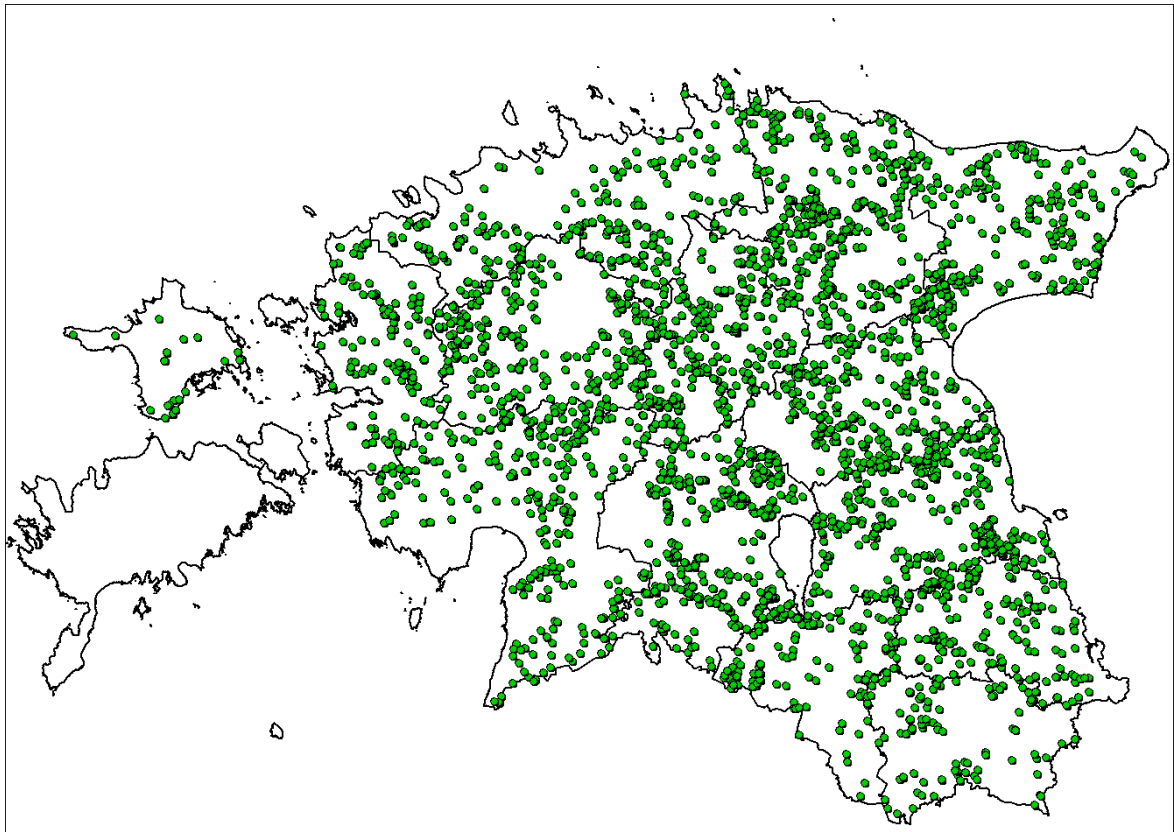
Lisaks neile vaatlustele kaasati vaatlusandmete analüüsi 2025. aasta 1. märtsist 20. maini tehtud 552 aastaste poegade emakaru või poegade vaatlust. Analüüsi tulemusel saadi kokku 112 erinevat sama-aastaste poegade karu pesakonda, mis siiani kõrgeim vastav arv. Eelmine suurim pesakondade arv (96) oli 2022. aastal. 2019. aastal ja sealt edasi sündinud tugevad põlvkonnad jõuavad praeguseks sigimisikka ning see väljendubki pesakondade arvu kasvus.

Pruunkaru pesakondade arv ja selle muutused viimasel kümnel aastal.

Number of brown bear reproductions (females bears cubs-of-the-year) in 2015-2024.

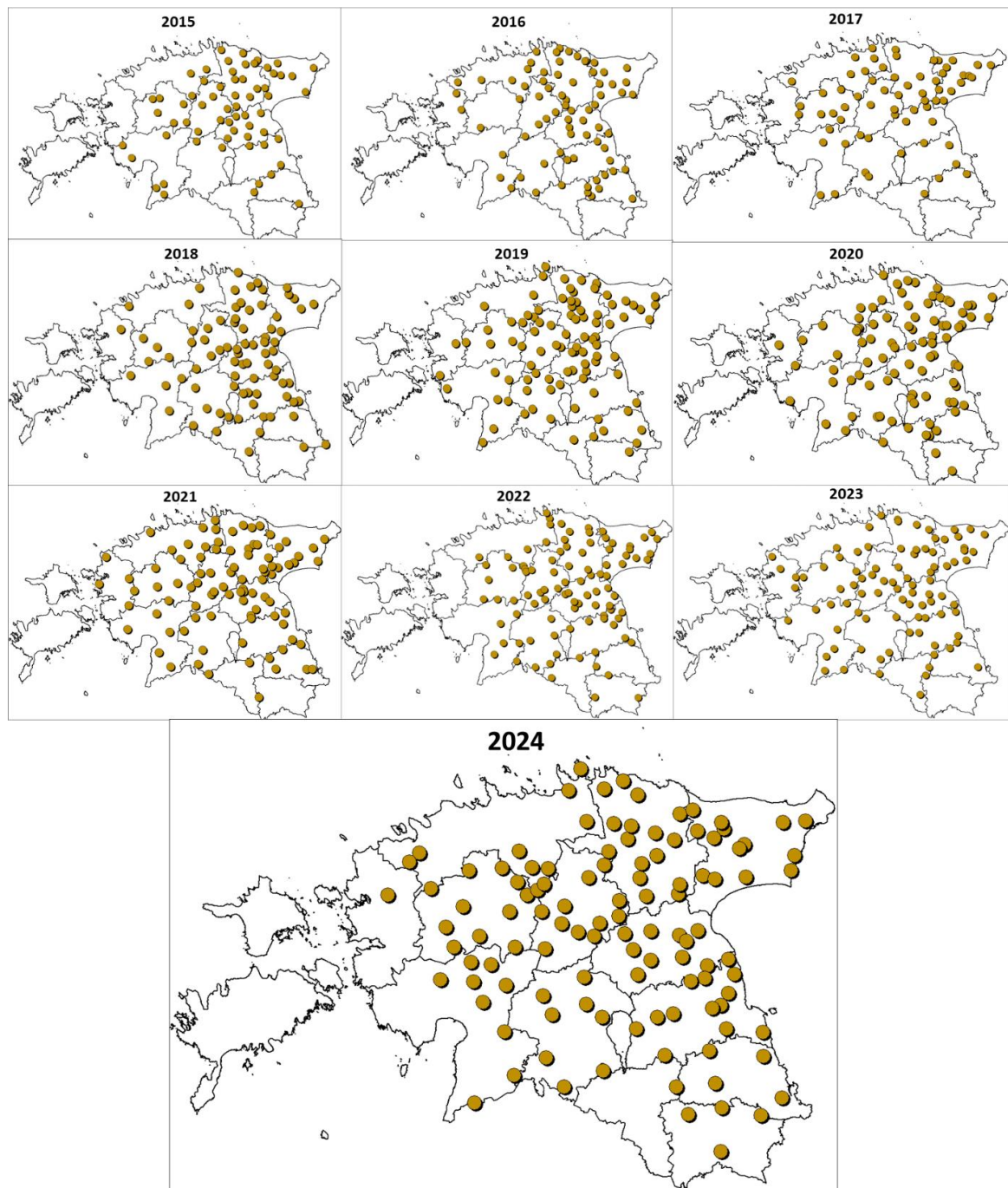
Maakond County	Pesakondade arv No. of females with cubs-of-the-year										Pesakondade arvu muutus 2023-2024 vr 2021-2022	Pesakondade arvu muutus 2023-2024 vr 2015-2016
											Change in no. of females with cubs-of-the-year (2023-2024 versus 2021-2022)	Change in no. of females with cubs-of-the-year (2023-2024 versus 2015-2016)
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	3	9	8	4	6	5	9	9	6	11	-	+
Hiiumaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	=
Ida-Virumaa	9	11	16	9	10	15	12	17	13	14	-	+
Jõgevamaa	9	8	5	14	15	10	12	11	10	9	-	+
Järvamaa	7	7	6	9	10	10	10	10	8	11	-	+
Läänemaa	0	2	1	1	2	2	5	0	3	1	-	++
Lääne-Virumaa	13	12	9	12	17	11	15	14	12	16	-	+
Põlvamaa	3	8	3	4	4	2	5	2	3	5	+	-
Pärnumaa	6	2	6	4	7	7	6	7	9	9	+	++
Raplamaa	6	1	7	4	6	4	3	4	5	10	++	++
Saaremaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	=
Tartumaa	4	7	4	14	5	10	6	10	10	14	+	++
Valgamaa	1	1	1	3	2	5	1	2	3	2	+	++
Viljandimaa	2	5	4	6	9	6	6	8	6	7	-	+
Võrumaa	0	0	0	0	1	2	1	2	1	3	+	++
Kokku Total	63	73	70	84	94	89	91	96	89	112	+	+

Karuvaatlusi esitasid 94% Mandri-Eesti jahipiirkondadest (2023. aastal 92%, 2022. aastal 95%), sealhulgas 100%-ga oli esindatud Jõgeva-, Järva-, Põlva-, Pärnu- ja Tartumaa. Harju-, Lääne- ja Valgamaal vaatlusi esitanud jahipiirkondade osakaal jäi alla 90%. Lisaks Mandri-Eesti vaatlustele märgiti üksikisendeid ka Hiiumaal, samas kui Saaremaal, erinevalt 2023. aastast, mitte. JAHISE kaudu esitati 2024. aastal 96% (2023., 2022., 2021. ja 2020. aastal vastavalt 89%, 86%, 83% ja 75%) vaatlustest.

2024. aasta karu vaatlused. *Observations of brown bear in 2024 (n=6692).*

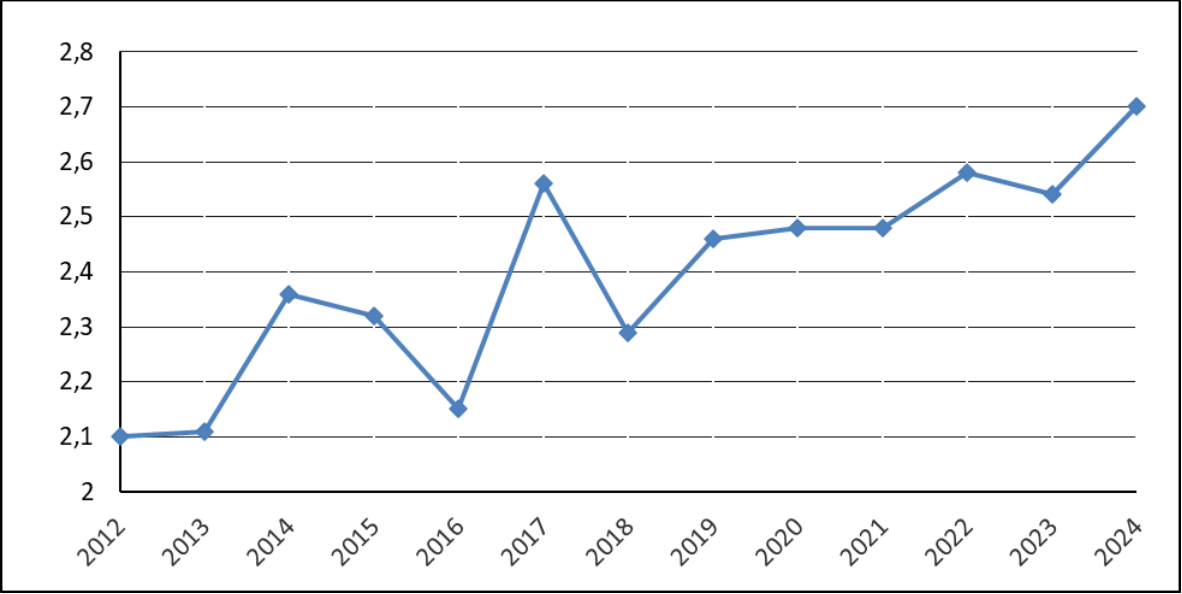
Niisiis on JAHISse kaudu karu vaatluste ja fotode esitamine jätkuvalt tõusutrendis, mis aina enam seire kvaliteeti tõstab. Tõenäoliselt on kätte jõudnud aeg, kus karu (ka teiste suurkiskjate) vaatlusandmeid oleks jahipiirkonna kasutajatel võimalik esitada ainult selle infosüsteemi kaudu. JAHISse karu vaatluste sisestajatel palume aga täita hoolikalt kõik seal olevad antud vaatlust puudutavad väljad. Kui olulised väljad, näiteks poegade arv, on täitmata, võib suur osa neist vaatlustest jääda antud valimist välja ning on seetõttu kasutud. Karu vaatluste puhul on lisaks poegade olemasolule ja arvule väga oluline näitaja poegade vanus. Poegade suhteliselt aeglast kasvu arvestades on nende vanust üldjuhul lihtne määrata. Siiski määratakse poegade vanus veel teatud osal vaatlustest valesti ning seda on tulnud korrigeerida. Kui vaatlusele on lisatud foto, on seda võimalik teha ja vaatluste valideerimisel seda tehaksegi. Foto puudumisel saab seda teha vaid vaatluse aega arvestades, kuid siis ei pruugi saadud tulemus olla 100% õige. Vaatluste tegijatel, kel poegade vanuse määramisega on raskusi, tuleks kindlasti end sel teemal harida.

Karu pesakonnad (emad sama-aastaste poegadega) aastatel 2015 - 2024.
Female brown bears with cubs-of-the-year in 2015 – 2024.

Pesakonna keskmine suurus oli 2,7 (aasta varem 2,56) ja nelja pojaga emakarude arv oli koguni 24, mis on kaks korda kõrgem, kui kahe varasema aasta keskmine (12). Viimase 13 aasta võrdluses on pesakonna keskmine suurus kasvanud 2,1-lt 2,7-ni. Kui vaadeldava perioodi esimeses pooles saab suhteliselt madalat näitajat vähemalt osaliselt põhjendada ka alahinnanguga, siis teises pooles on muutus pigem reaalne. Niisiis võib öelda, et lisaks karu arvu üldisele kasvule on ajas paranenud ka asurkonna juurdekasvunäitajad. Pesakondade

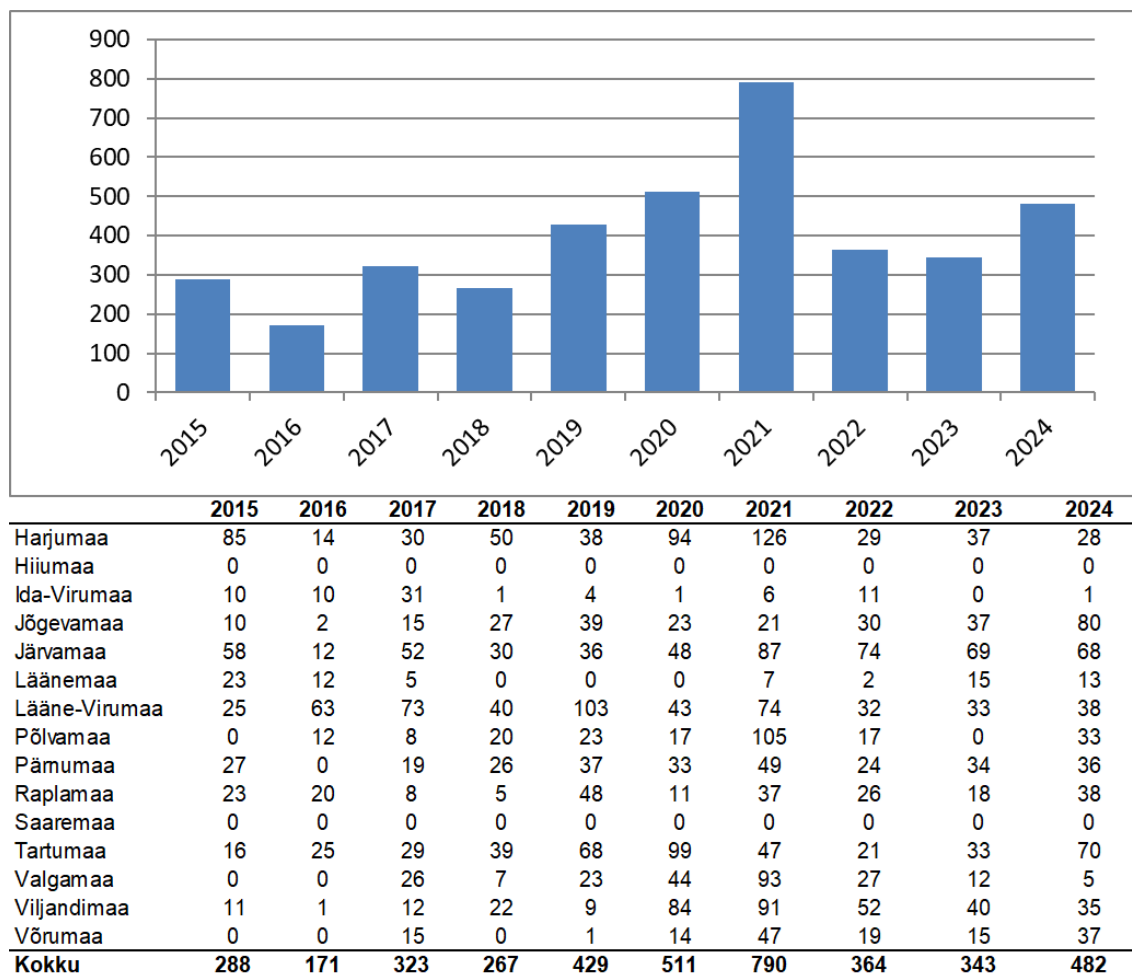
arvust tuletatav karu üldarvukus väljendab pärast nelja aasta suhtelist stabiilsust taas tõusutrendi ning karu asurkonna suurus võib 2024. a sügisese seisuga hinnata 1000 isendi ligi.

Karu pesakonna keskmine suurus aastatel 2012-2024.
Average litter size of brown bear in 2002-2024.

Jahipiirkonna kasutajate hinnang karu arvukuse muutustele võrreldes eelneva aastaga, 2025. a arvukushinnangu suhteline muutus võrreldes 2024. ja 2016. a hinnanguga (%). Hunters estimated changes in population size (in winter, post-harvest) - compared to previous season.

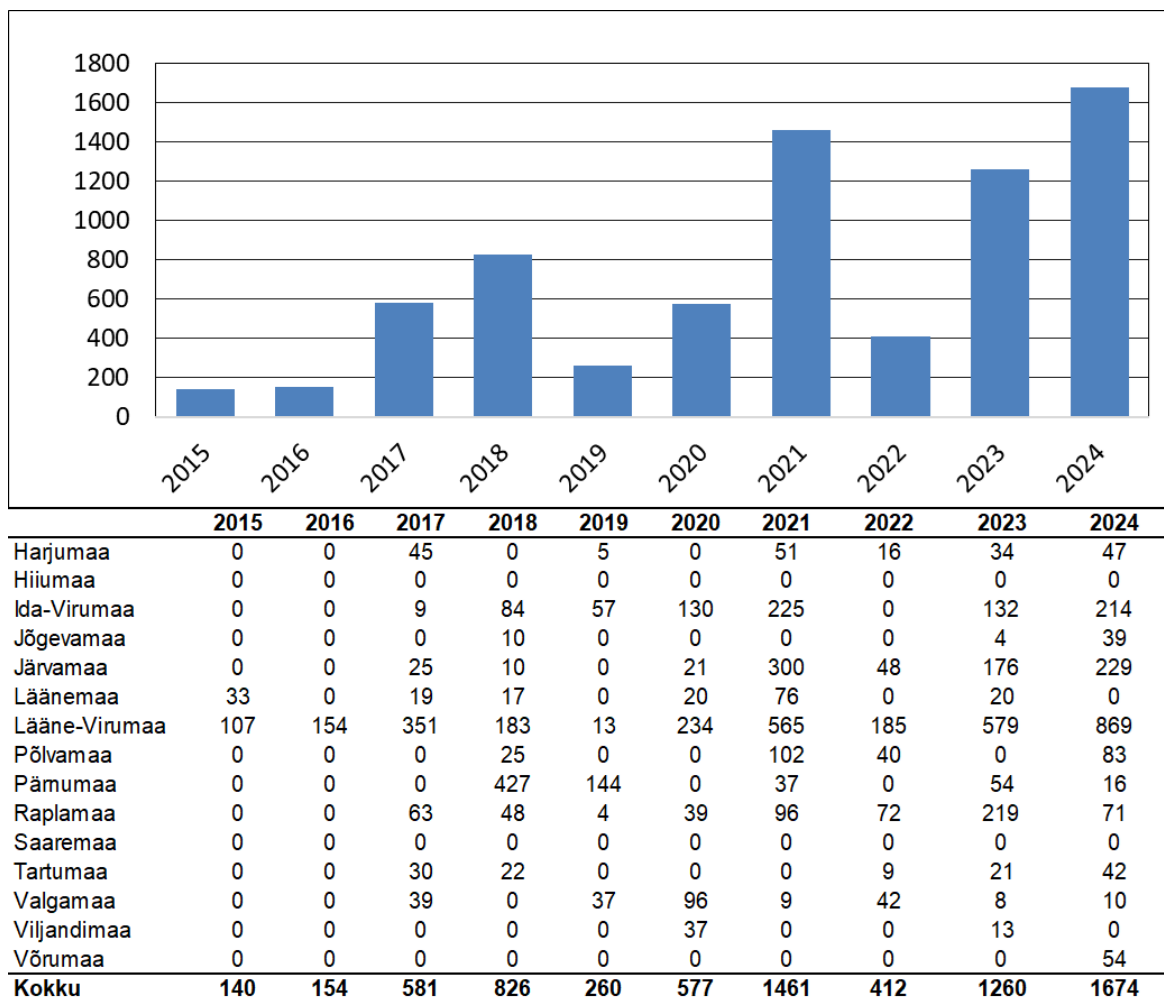
Maakond	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele										2025/2024	2025/2016
County	Change in abundance (hunters est)										muutus (%)	muutus (%)
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Change in hunters	Change in hunters estimation
Harjumaa	-	=	-	=	+	+	+	=	+	+	3,6	35,7
Hiiumaa								+	=	+	100,0	+
Ida-Virumaa	+	+	=	+	=	=	+	+	+	=	-4,0	63,8
Jõgevamaa	+	+	=	+	+	=	+	=	+	-	-6,1	80,5
Järvamaa	=	=	+	+	+	-	+	+	+	+	27,7	178,9
Läänemaa	+	=	-	-	++	-	+	+	+	+	18,9	51,7
Lääne-Virumaa	+	=	+	=	=	+	+	+	+	+	10,9	77,3
Põlvamaa	=	-	+	+	-	+	+	=	=	+	27,3	122,7
Pärnumaa	+	-	+	=	+	+	+	-	+	+	6,6	101,8
Raplamaa	++	=	+	+	-	=	+	+	+	-	-7,5	84,9
Saaremaa			+	-								
Tartumaa	=	=	+	+	-	+	=	+	+	+	10,4	153,7
Valgamaa	++	++	+	+	+	++	+	-	+	-	-7,4	316,7
Viljandimaa	-	-	+	+	=	+	+	-	+	+	16,0	126,2
Võrumaa	-	-	+	++	-	++	+	++	+	+	45,5	700,0
Kokku Total	+	=	+	+	+	+	+	=	+	+	6,4	96,3

Karu kahjustatud mesitarude arv aastatel 2015 – 2024 (andmed: Keskkonnaamet, Tõnu Talvi).
 Number of beehives damaged by brown bear in 2015 - 2024.

2024. aastal oli karu kahjustatud mesitarude arv võrreldes kahe varasema aastaga kasvanud. Enim kahjustusi oli Jõgeva-, Tartu- ja Järvamaal ning arvestataval hulgal on see kasvanud ka Rapla- ja Võrumaal. Väga tagasihoidlikult registreeriti mesila rüüsteid aga Ida-Viru- ja Valgamaal.

Lisaks mesilakahjustustele hinnatakse ja kompenseeritakse omanikule riigi poolt karu tekitatud kahjustused kariloomadele ja silopallidele. Kui kariloomade murdmist karu poolt juhtub meil väga harva ning seda statistikat ei ole mõtet käesolevas aruandes esitada, siis lõhutatud silorullide kogused on kasvanud jõudsalt ning ületavad (üksikobjektide hulka arvestades) juba oluliselt mesilate rüüsteid.

Karu kahjustatud silorullide arv aastatel 2015 – 2024 (andmed: Keskkonnaamet, Tõnu Talvi). *Number of silage rolls damaged by brown bear in 2015 - 2024.*

Kui mesilate rünnete arv ei väljenda ühesuunalist trendi, siis silopallide lõhkumine on ajas suurenenud olulisel määral. Silorulle lõhuti enam Lääne-Virumaal, aga arvestavates kogustes ka Järva- ja Ida-Virumaal. Samas jõustusid möödunud kevadel teatud muudatused nii kahjustuste hindamises kui ka kahjude kompenseerimise õigusliku raamistiku osas, mistõttu ei pruugi kahjustuste statistika eelnevate aastate omaga üksüheselt võrreldav olla ning tegelik kahjustuste arv on registreeritustest suhteliselt suurem.

Kuigi karu kahjustuste hulk on kahtlemata seotud ka karude arvukusega, mängivad siin olulist rolli ka muud tegurid, mis aastati suurel määral kõikuda võivad. Esmajoones on selleks loodusliku toidurohkus ja mitmekesisus ning sobivate põllumajanduskultuuride saagikus ja kättesaadavus eeskätt karude sügisesel nuumaperioodil. Kui karud on sügiseks saavutanud korraliku konditsiooni talve ja toiduvaese kevade üleelamiseks, väheneb oluliselt

ka vajadus mesitarude kallale minna. Teiseks on kindlasti olulised omaniku poolt kahjustuste ennetamiseks tarvitusele võetud abinõud ja riigipoolne tugi sellele, mis võib olla olulise tähtsusega tegur just mesilate rünnete vähenemises. Kolmandaks tähtsaks teguriks on võimalikele kahjustajatele suunatud küttimeise õnnestumine, kuna karusid kütitakse meil eeskätt kahjustuste ennetamiseks. Mesilakahjustuste tekitajateks on peamiselt noored karud, kelle energiavajadus on organismi aktiivse kasvu faasis täiskasvanute omast suurem, kes asustustiheduse kasvuga seotult aina suureneva liigisisese konkurentsi tingimustes ning vähesema inimpelglikkuse tõttu enam asulate lähedusse satuvad. Silorullide kahjustajateks on eeskätt karupojad, kes kiletatud palle ka lihtsalt mängulustist lõhuvad.

Lisaks riigi poolt kompenseeritavatele objektidele tekitavad karud olulisi kahjustusi ka põllukultuurides, eelkõige maisi-, kaera- ja nisupõldudes. Paraku puudub selle kohta statistika. Seda lisaks muule ka põhjusel, et võib olla väga keeruline, kui mitte võimatu, hinnata, kui suur osa ühest või teisest põllust on rüüstatud karude ja kui suur osa metssigade poolt. Jahimehe võimalused põllukultuure karu eest kaitsta on märksa ahtamad, kui metssea eest.

Tänavu kevadel on kõigis Mandri-Eesti maakondades, va Põlva- ja Valgamaa, mesilate ja/või silorullide kallal käidud. Võrreldes mullu sama ajaperioodiga on seda mõnevõrra enam, kuid siiski märksa tagasihoidlikumalt, kui sellele eelneval neljal aastal. Suurimad ja kasvutrendis kahjustusjuhtumite arvud on Järva- Lääne-Viru-, Tartu- ja Raplamaal.

Karu tekitatud kahjustusjuhtumite arv maakonniti 2020-2025 kevadperioodil (andmed: Keskkonnaamet). *Brown bear damage cases in spring 2020-2025.*

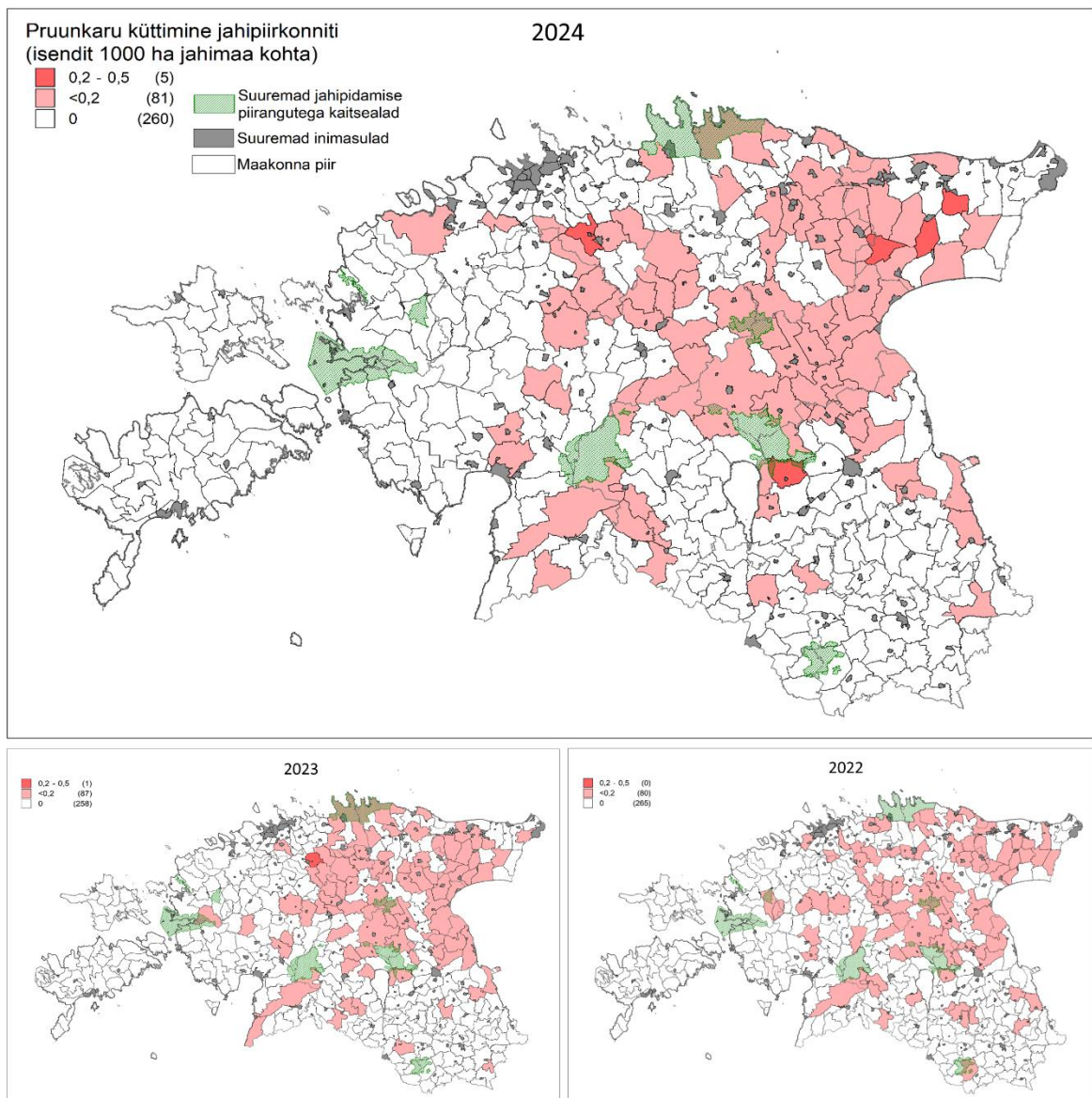
Maakond <i>County</i>	Kahjustusjuhte 1.03- 20.06 <i>Damage cases</i>					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	14	19	18	2	3	5
Hiiumaa	0	0	0	0	0	0
Ida-Virumaa	1	5	4	2	2	1
Jõgevamaa	2	4	9	7	2	5
Järvamaa	21	23	27	35	16	17
Läänemaa	0	1	2	3	0	0
Lääne-Virumaa	20	12	14	13	3	13
Põlvamaa	8	10	10	2	5	0
Pänumaa	10	13	5	9	4	5
Raplamaa	1	17	7	6	4	10
Saaremaa	0	0	0	0	0	0
Tartumaa	27	3	13	7	10	13
Valgamaa	8	17	2	3	5	0
Viljandimaa	22	14	12	2	7	8
Võrumaa	2	6	4	6	4	2
Kokku	136	144	127	97	65	79

2024. aastal kütiti Eestis kokku 101 karu. Üleriigiline küttimissurve jäi viimastele seireandmetele tuginevalt 10% juurde, mis on tänaste teadmiste kohaselt tõenäoliselt pisut alla asurkonna praeguse juurdekasvupotentsiaali.

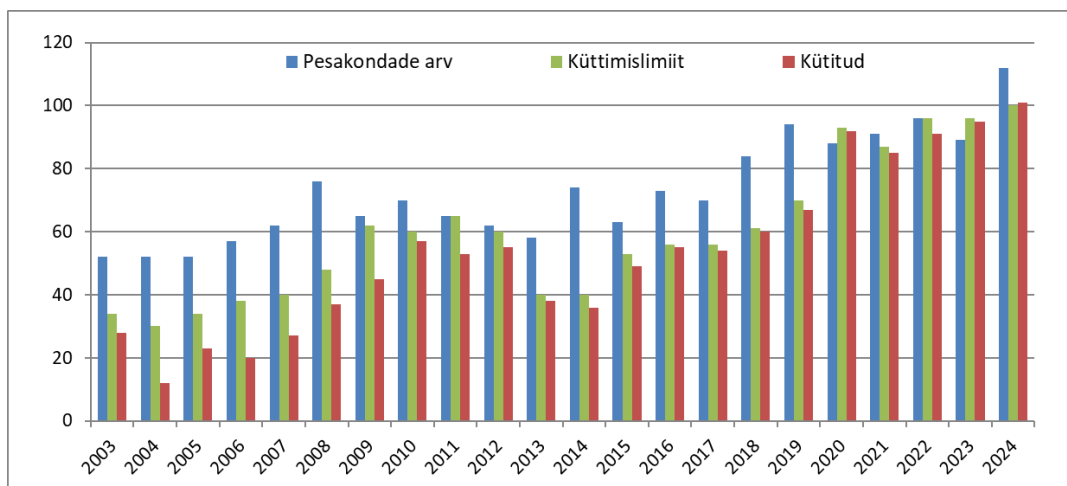
Karu kütmine maakonniti viimasel kümnel jahihooajal. *Hunting of brown bear in 2015-2024.*

Maakond County	Kütmine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	8	6	7	9	5	6	8	12	11	9	-18,2	12,5
Hiiumaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Ida-Virumaa	9	8	10	13	12	9	11	13	15	17	13,3	88,9
Jõgevamaa	6	7	6	5	10	18	9	9	12	15	25,0	150,0
Järvamaa	5	7	4	5	7	10	11	12	14	10	-28,6	100,0
Läänemaa	1	1	0	0	0	0	1	2	1	0	-100,0	+
Lääne-Virumaa	8	11	13	11	10	16	13	15	15	15	0,0	87,5
Põlvamaa	1	2	2	4	1	3	3	4	2	2	0,0	100,0
Pärnumaa	4	4	3	2	4	5	6	5	5	6	20,0	50,0
Raplamaa	1	2	3	4	4	6	6	3	3	5	66,7	400,0
Saaremaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Tartumaa	5	6	4	4	9	9	6	7	8	13	62,5	160,0
Valgamaa	0	0	1	0	1	1	3	2	1	2	100,0	+
Viljandimaa	1	1	1	3	4	8	7	6	7	7	0,0	600,0
Võrumaa	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	-100,0	+
Kokku Total	49	55	54	60	67	92	85	91	95	101	6,3	106,1

Sigivate emakarude arvu mõjutab ka küttimissurve täiskasvanud emakarudele (kütitud täiskasvanud emakarude osakaal aasta varem signinud emakarudest). Tänaste teadmiste kohaselt on asurkonna sigivate emakarude taastumisvõime 24-27%, ehk siis keskeltläbi neljandik sigivatest emakarudest on esmassigijad. Möödunud hooajal oli küttimissurve emakarudele 28%, mis võiks olla pisut kõrgem nende taastumisvõimest. Samas, arvestades asurkonna suurenenud sigimisinäitajaid peaks praeguseks olema suurenenud ka esmassigijate osakaal sigivate emakarude hulgas, mistõttu võib prognoosida pigem tänavu arvukuse tagasihoidlikku kasvu või siis vähemalt selle jäämist eelnevate aastatega samale tasemele. Karu arvukus on kasvanud, juurdekasvunäitajad paranenud ning tema levikuala laienenud. Viimase kõige paremaks väljenduseks on sigiva asurkonna üsna hiljutine tekkimine Lätis. Kui veel vähem kui 10 aastat tagasi hinnati karu arvukuseks Lätis 10-15 isendit, siis praeguseks on see kasvanud juba 150 isendi juurde. Karu arvukuse kasvu ja levikuala laienemisega seoses on pidevalt suurenenud kohaliku asurkonna (sh Balti populatsiooni tervikuna) pikaajaline elujõulisus. Karu looduskaitsest seisundit saab pidada igati soodsaks.

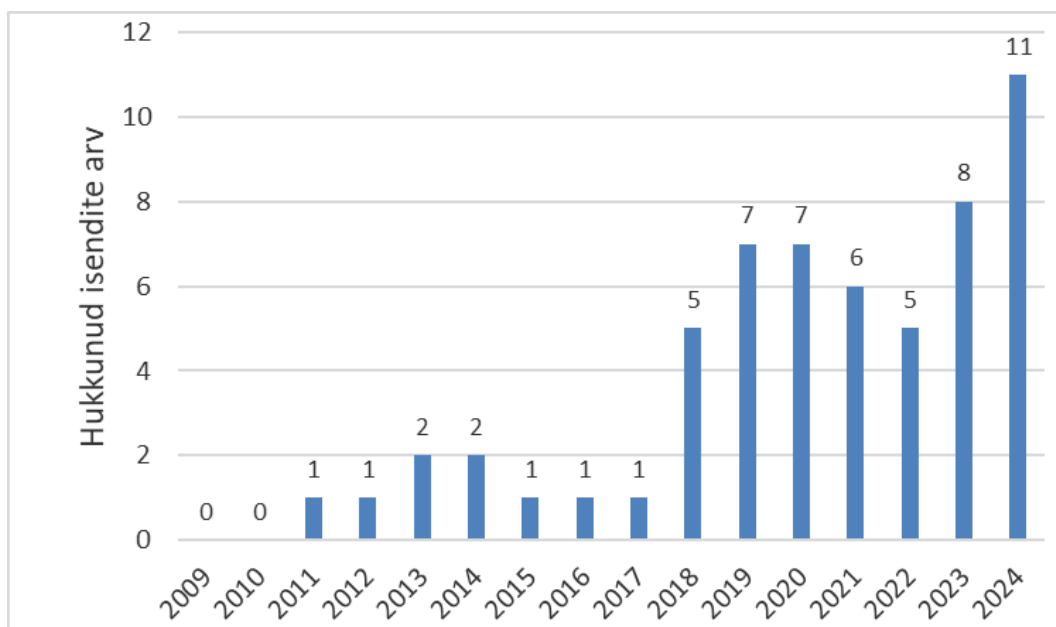

Pruunkaru küttimine jahipiirkonniti 2024. aastal ja kahel eelneval jahihooajal. *Hunting of brown bear (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.*

Karu pesakondade (ema sama-aastaste poegadega) arv, lubatud küttimislimiit ja kütitud isendite arv aastatel 2003-2024.

Number of female brown bears with cubs-of-the-year (blue), hunting quota size (red) and number of hunted individuals (green) in 2003-2024.

Jahipiirkondade kasutajate poolt registreeritud liiklusõnnetustes hukkunud karude arv aastatel 2009 - 2024.

The number of brown bears killed in traffic accidents in 2009 - 2023 (data registered by the users of hunting districts).

Karu on Euroopa Liidu loodusdirektiivi IV lisa liik, mis eeldab tema ranget kaitset kogu liidu territooriumil. Loodusdirektiivi artikkel 16 toob siiski välja eritingimused, mille puhul rangelt kaitstavaid liike loodusest eemaldada tohib. Alates liitumisest Euroopa Liiduga on Eesti neid eritingimusi ka kasutanud ning karu regulaarne küttimine on jätkunud. Eesti on karu küttimise erisust põhjendanud vajadusega vältida kahjustusi. 2023. a lisati jahieeskirja ka teine põhjus, milleks on ohu tekkimise vältimine inimese elule või tervisele.

Kuni 2024. jahihooaja lõpuni tõlgendati meil kahjustuste vältimise eesmärke laias geograafilises skaalas (kogu Eesti tase, maakonna tase), kuid 2024. a sügisel jõustus kohtu otsus, mis taolise lähenemise loodusdirektiivi tingimustega vastuolus olevaks tunnistas. Sellest tulenevalt ei saa enam jätkata senini toiminud karu küttimislimiidi maakonnapõhist jaotamist (mis põhines peaaesjalikult karu asustustihedusel), vaid määravaks saab olema lokaalsete kahjustuste olemasolu.

Kui väiksemas geograafilises skaalas (jahipiirkonna või küla tase) puhtalt kahjustuste põhine ohjamise korraldamine on tõenäoliselt juriidiliselt korrektsem, siis karu asurkonna hea käekäigu jätkumise huvides on see võrreldes varasema praktikaga märksa küsitavam.

Nimelt on suhteliselt rohkem karu tekitatud kahjustusi asurkonna servaaladel võrreldes tuumikaladega. See on ühest küljest tingitud karu asurkonna erinevast vanuselisest struktuurist ning teisest küljest erineval määral rakendatud kaitsemeetmetest levikuala tsentris ja perifeerias. Sellest tingituna võib kahjustuste põhisele ohjamisele üleminek tekitada olukorra, kus:

1. küttimissurve suureneb asurkonna servaaladel, mis pidurdab või peatab senise levikuala laienemise ja karu asustustiheduse piirkondliku kasvu,
2. küttimissurve väheneb asurkonna tuumikalal, mille tulemusel kasvab arvukus piirkonniti üle sotsiaalse taluvuspiiri. Suurenevad karu asustustihedusest sõltuvad konfliktid (nt inimasustustesse sattumise sagedus ja sellega kaasnev) ning karu maine halveneb. Ebasoodsat avalikku arvamust koos sellega kaasnevate võimalike tagajärgedega on karu puhul suure tähtsusega ohutegurina toodud ka suurkiskjate kaitse- ja ohjamiskavas,
3. maakonnapõhiselt ohjamiselt üleminek kitsama piirkonna põhiseks mõjutab tõenäoliselt küttimisvalimi struktuuri. Võimalik on ka selektiivse küttimise suurenemine suunas, mis mõjub asurkonna seisundile halvasti.

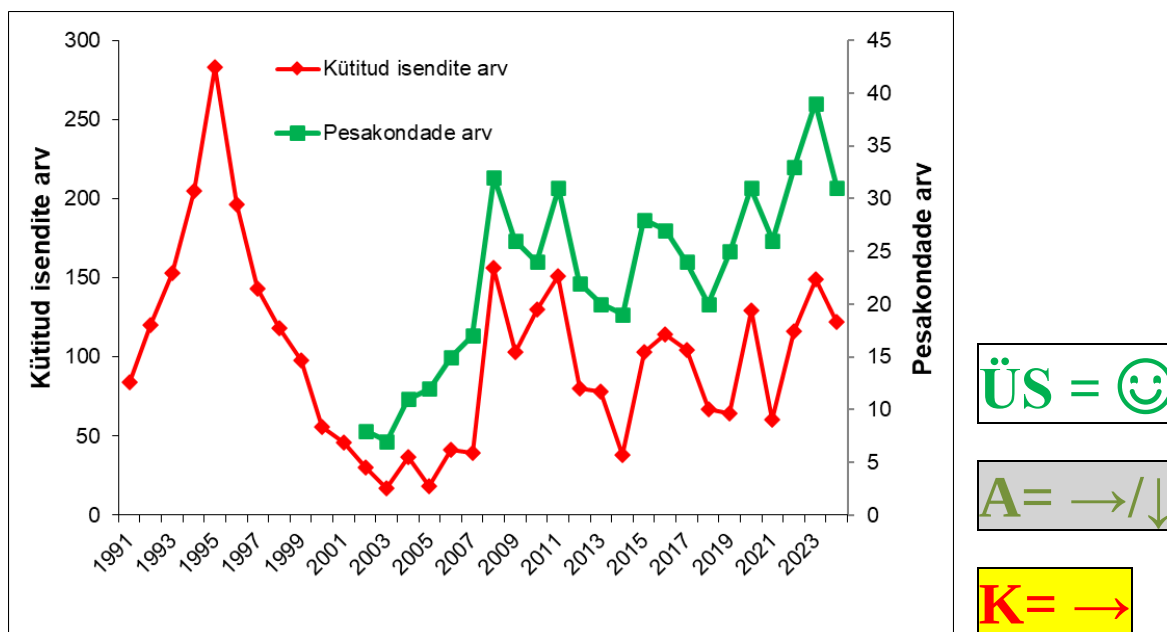
Üheks murekohaks on veel samaaegselt karu ohjamise kahjustuste põhisele üleminekul kahjustuste ekspertiiside kvaliteedi oluline langus. Viimane on tingitud antud valdkonna

riiklike ressursside kärpest, mistõttu ei käi vastava erikoolituse saanud eksperdid erinevalt varasemast pahatihti enam kohapeal juhtumi kohta tõendeid kogumas, vaid koostavad vastava akti kahjusaaja kirjelduste ja kogutud tõendite põhjal. Sõltumatust ja vahetust ekspertiisist loobumine suurendab märgatavalt võimalusi tulemuste ekslikuks hindamiseks, aga ka pettusteks.

Küttimisettepanek

Vältimaks karu arvukuse märgatavat langust, ei tohiks karu arvukust, juurdekasvunäitajaid ja ettevaatlikkusprintsipi arvesse võttes eeloleval hooajal lubada küttida **rohkem kui 110 karu**. Küttimismahu maakondlikku jaotust me erinevalt varasematest aastatest välja ei paku, kuna vastavalt kehtivale kohtuotsusele karu asustustihedust selle juures enam arvestada ei või. Ohjamise korraldamine peaks edaspidi põhinema vaid kahjustustel, millest otsene ja operatiivne ülevaade on Keskkonnaametil. Siiski soovitame ainult erakorraliste asjaolude (väga olulised lokaalsed kahjustused või konfliktsituatsioonid) ilmnemisel lubada karusid küttida Lääne-, Valga- ja Võrumaal ning Pärnumaa lääneosas, kus kohalik asurkond on seoses kohalike sigivate emakarude vähesusega oluliselt haavatavam, kui mujal Mandri-Eestis. Taoliste olukordade tekkimisel eeldame operatiivset teabevahetust vältimaks võimalike täiskasvanud emakarude küttimist asurkonna levikuala serval.

HUNT (*Canis lupus*)

Hundi küttimine aastatel 1991 – 2024 ning kutsikatega karjade arv.

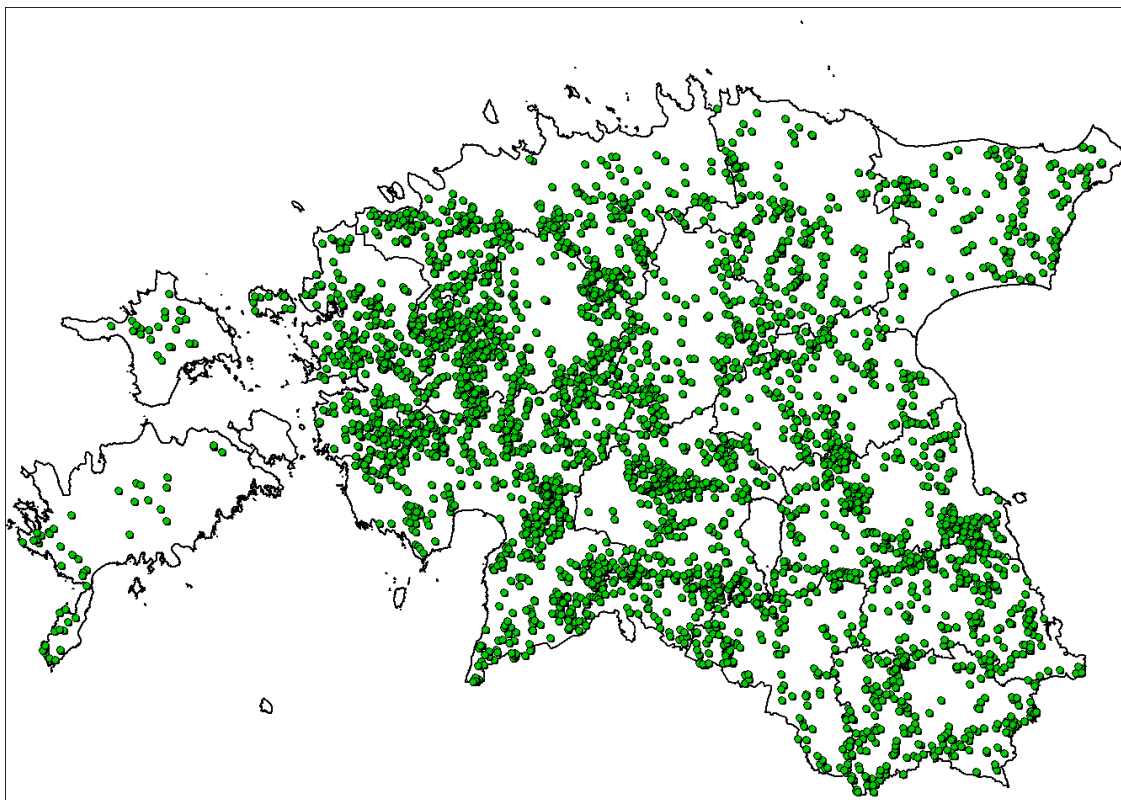
The number of wolves hunted in 1991 – 2024 (red line) and number of reproductive packs (green line).

- Kutsikatega hundikarju oli 2024. aasta sügisel 31, piiriüleseid hundikarju oli vähemalt neli. Üldarvukus oli sügisel umbes 300 ja tänavu kevadel 150-180 isendit.
- Võrreldes 2023. aastaga oli hundi arvukus kahanenud, kuid jätkuvalt üle soovitud ülemmäära.
- Hundi looduskaitselist seisundit saab hinnata jätkuvalt soodsaks.
- Hundi tekitatud kahjustuste hulk kariloomadele koos arvukuse langusega kahanes, kuid murtud koerte arv suurenes.
- Hunte kütiti kokku 122 isendit, lõplikuks küttimiskvoodiks oli 134. Tänavu kevadel oli kahjustusjuhtumeid eelmise aasta sama ajaga võrreldes pisut vähem.
- Möödunud aasta populatsiooni juurdekasv oli pikaajalisest keskmisest madalam. Sõltuvalt tänavusest juurdekasvumäärast prognoosime arvukuse säilimist eelmise aastaga sarnasel tasemel või selle kerget langust.

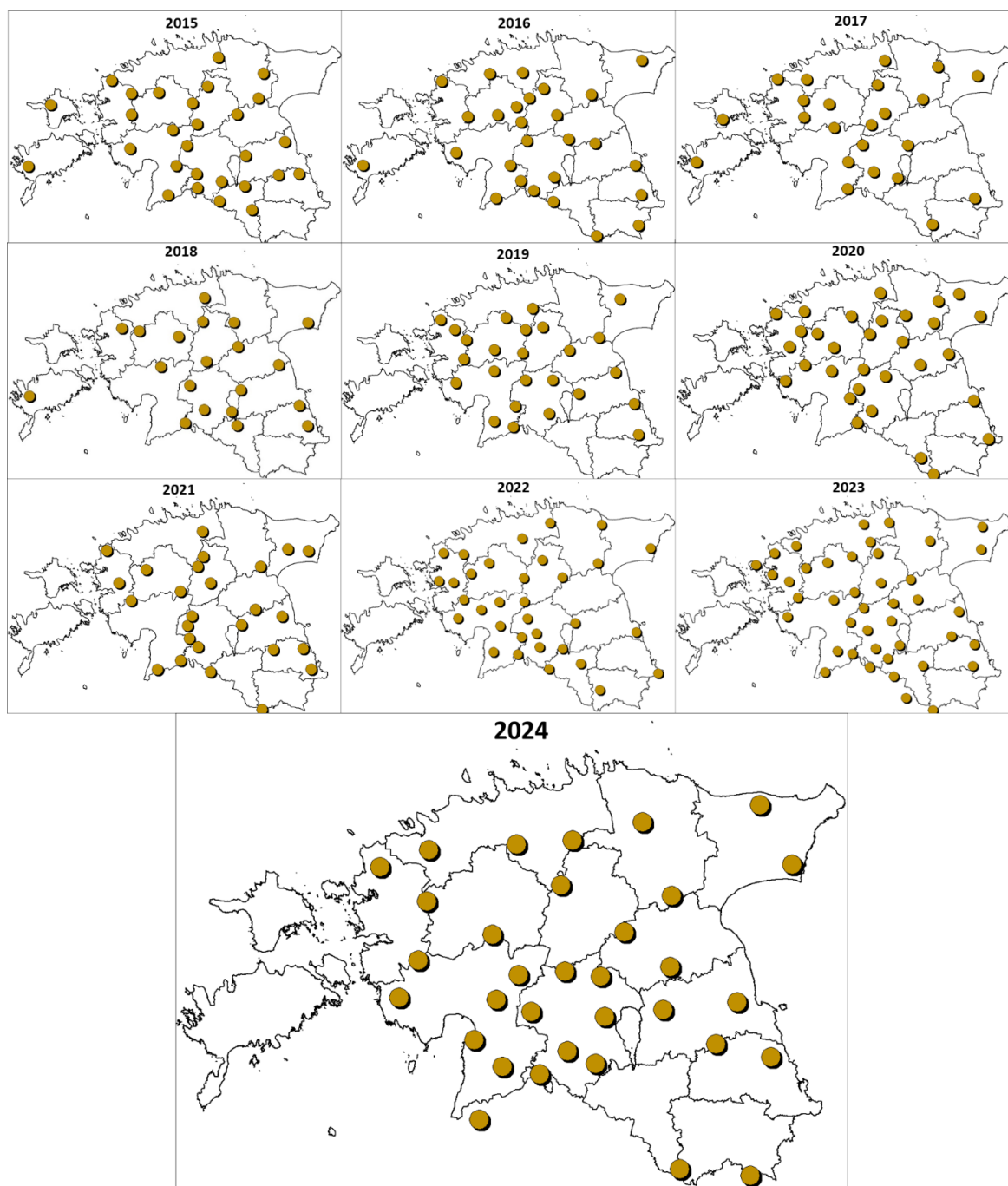
Hundi pesakondade arv ja selle muutused viimasel kümnel aastal.
Number of wolf reproductive packs in 2015 - 2024.

Maakond County	Pesakondade arv No. of reproductive packs										Pesakondade arvu muutus 2024/2023 Change in no. of reproductive packs	Pesakondade arvu muutus 2024/2015 Change in no. of reproductive packs
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	1	2	2	2	2	3	1	3	5	2	--	+
Hiiumaa	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	=	-
Ida-Virumaa	0	1	1	1	1	3	2	1	2	2	=	+
Jõgevamaa	1	1	0	1	2	3	1	0	3	2	-	+
Järvamaa	2	3	3	2	2	3	3	3	4	2	--	=
Läänemaa	3	2	3	1	3	3	2	3	4	1	--	--
Lääne-Virumaa	2	1	2	1	0	2	1	2	1	2	+	=
Põlvamaa	2	1	1	2	1	2	3	1	2	2	=	=
Pärnumaa	4	4	3	2	5	4	3	8	5	6	+	+
Raplamaa	2	3	1	1	3	2	2	2	3	2	-	=
Saaremaa	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	=	-
Tartumaa	2	2	1	3	3	0	2	2	3	2	-	=
Valgamaa	3	1	0	0	0	1	1	2	2	0	--	--
Viljandimaa	4	3	3	3	3	4	4	5	5	7	+	+
Võrumaa	0	2	2	0	0	1	1	1	0	1	+	+
Kokku Total	28	27	24	20	25	31	26	33	39	31	-	+

Hundi vaatlusi esitati kokku 5198 (2023. ja 2022. aastal vastavalt 4077 ja 3865), mis hõlmas 92% Eesti jahipiirkondadest (2023. ja 2022. aastal vastavalt 96% ja 93%). Saja protsendiliselt sai vaatlustega kaetud vaid neli maakonda. Viies maakonnast esitasid hundi vaatlusi vähem kui 90% jahipiirkondadest. Võrdluseks 2023. aastal esitasid vaatluskaarte üheksas maakonnas kõik jahipiirkonnad ja alla 90% vaid üks maakond (vt ka ptk „Analüüsitud materjal ja selle kvaliteet“).

2024. aastal tehtud hundi vaatlused. Wolf observations in 2024 (n=5198).

Hundi pesakonnad aastatel 2015 - 2024. *Wolf reproductions in 2015 - 2024.*

Seire käigus kogutud vaatluste ning küttemisinfo põhjal oli 2024. aasta sügisel Eestis kokku 31 hundi pesakonda (hundikarja, kus sündisid kutsikad), mis on oluliselt vähem kui aasta varem (39). 29 hundikarja territooriumid jäid vaid Eesti aladele ja kahe karja alad olid osaliselt ka Lätis. Lisaks neile jäi veel vähemalt kahe hundi karja territooriumi väike osa Eestisse. Möödunud aastal meie saartel hundi pesakondi polnud, kuid üksikuid hunte vaadeldi nii Hiiumaal, Saaremaal kui ka Vormsil.

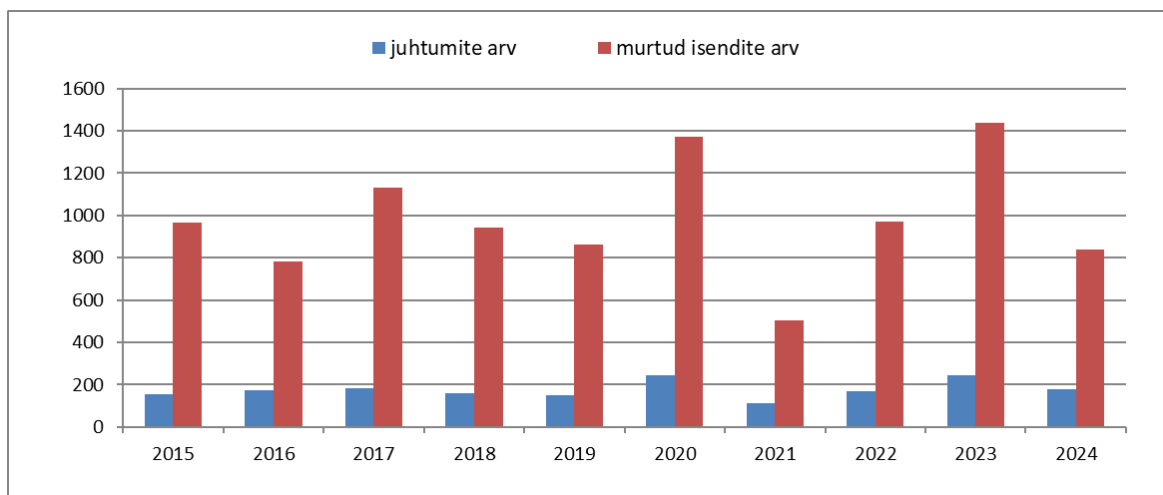
Hundi möödunud aasta juurdekasv oli pikaajalisest keskmisest mõnevõrra väiksem. See on põhjendatav 2023. aasta erakordselt kõrge hundi arvukusega, kus siginud huntide hulgas oli suhteliselt suur osakaal esmassigijatel. See tähendab aga väiksemat pesakonna keskmist suurust ning suuremat looduslikku suremust. Samuti võib siin olulist rolli mängida kahanenud toidubaas sõraliste näol ning kõrge hundi arvukusest põhjustatud suurenenud illegaalse kütamise osakaal.

Jahipiirkonna kasutajate hinnang hundi arvukuse muutustele võrreldes eelneva aastaga ja hundi jäljeindeks (jäljeradade arv 1 km loendusmarsruudi kohta) aastatel 2016-2025 läbi viidud talvistes marsruutloendustes (ruutloendus).

Hunter estimated changes in wolf abundance and winter track index in 2016-2025.

Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)											Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)										
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023	2024	2025
Harjumaa	-	+	+	-	++	-	-	++	+	=		0,04	0,01	0,11	0,05		0,04	0,03	0,05	0,05	0,11	0,17
Hiiumaa	++	=	+	-	-	-	-	-	-	+				0,09	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
Ida-Virumaa	=	+	++	-	+	-	+	-	+	+		0,01	0,00	0,01	0,02	0,05	0,06	0,10	0,00	0,00	0,04	0,03
Jõgevamaa	+	=	-	-	++	++	-	-	+	-		0,11		0,25	0,18		0,30	0,07	0,02	0,02	0,12	0,14
Järvamaa	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+		0,15	0,14	0,20	0,07	0,28	0,12	0,18	0,07	0,07	0,12	0,19
Läänemaa	++	+	=	-	-	++	+	+	=	+		0,13	0,31	0,19	0,22	0,13	0,08	0,19	0,30	0,30		0,18
Lääne-Virumaa	+	+	-	-	++	=	+	=	=	+		0,00	0,02	0,01	0,02		0,02	0,03	0,02	0,02	0,01	0,01
Põlvamaa	=	+	-	+	+	-	+	-	+	+		0,08	0,02	0,07	0,34		0,14	0,25	0,09	0,09	0,21	0,14
Pärnumaa	-	+	=	-	+	+	-	+	+	+		0,06	0,06	0,02	0,07	0,07	0,16	0,12	0,12	0,12		0,20
Raplamaa	+	+	-	+	=	+	-	+	+	-		0,13	0,20	0,18	0,04	0,07	0,09	0,09	0,19	0,19		0,28
Saaremaa	-	-	-	+	-	++	-	+	-	+			0,03	0,01	0,00		0,01	0,01	0,00	0,00		0,03
Tartumaa	-	-	+	+	+	=	=	-	+	+		0,03	0,04	0,10	0,09	0,07	0,03	0,07	0,07	0,07	0,19	0,14
Valgamaa	-	=	=	=	+	=	=	-	+	+		0,10	0,08	0,14	0,03	0,02	0,04	0,01	0,07	0,07	0,06	0,17
Viljandimaa	-	=	=	=	-	+	+	+	+	+		0,07	0,17	0,06	0,16	0,16	0,13	0,09	0,12	0,12	0,15	0,14
Võrumaa	-	+	=	-	++	+	-	+	++	+		0,05	0,10	0,10	0,03	0,00	0,17	0,24	0,08	0,08	0,08	0,10
Kokku Total	=	+	=	-	+	+	=	+	+	+		0,06	0,09	0,09	0,08	0,09	0,09	0,10	0,07	0,07	0,12	0,14

Koos hundi arvukuse langusega on vähenenud ka kahjustusjuhtumite ja murtud kariloomade arv, mis oli möödunud aastal üsna lähedal viimase kümnendi keskmisele tasemele. Samas jõustusid möödunud kevadel muudatused kahjude kompenseerimise õigusliku raamistiku osas, kus korduvkahjustuste korral kasvab proportsionaalselt omavastutuse määr ning alates neljandast juhtumist riik enam tekkinud kahju ei kompenseeri. Seetõttu ei pruugi kahjustuste statistika eelnevate aastate omaga üksüheselt võrreldav olla ning tegelik kahjustuste arv on registreeritustest varasemaga võrreldes suurem.

Hundi tekitatud kahjustusjuhtumite ja murtud kariloomade arv aastatel 2015 – 2024 (andmed: Keskkonnaamet, Tõnu Talvi).

Number of wolf damage cases (blue) and killed livestock (red) in 2015 - 2024 in Estonia.

Suurim arv rünnakuid kari- või koduloomadele toimus Viljandimaal, kus oli suurim ka hundipesakondade arv. Enim kariloomi murti aga Pärnu- ja Raplemaal ning mitte oluliselt vähem ka Valga- ja Tartumaal. Täielikult ei jäänud hundi kahjustustest puutumata ükski Eesti maakond, kaasaarvatud saared. Keskkonnaameti akteeritud koerte murdmisi huntide poolt oli 2024. aastal kokku 38, mis on märksa enam, kui kahel varasemal aastal (vastavalt 14 ja 16 aastatel 2023 ja 2022). Koerte murdmise kasv ei olnud siiski laiema ulatusega, vaid toimus suhteliselt väikese piirkonna arvelt Viljandimaa põhjaosas.

Hundi tekitatud kahjustusjuhtumite arv, murtud lambad ja veised maakonniti aastatel 2019 – 2024 (andmed: Keskkonnaamet, Tõnu Talvi). *Number of wolf damage cases, killed sheep and killed cattle by counties in 2019 - 2024.*

Maakond County	Murdmisjuhte <i>Damage cases</i>						Murtud lambaid <i>Killed sheep</i>						Murtud veiseid <i>Killed cattle</i>					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Harjumaa	30	37	10	37	36	15	182	139	58	115	115	57	1	2	2	3	5	2
Hiiumaa	3	0	0	0	0	8	38	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ida-Virumaa	7	14	0	0	2	8	25	75	0	0	10	53	0	0	0	0	1	1
Jõgevamaa	0	8	2	2	5	4	0	2	1	7	14	15	0	1	0	0	0	0
Järvamaa	13	18	6	12	15	2	82	62	75	117	75	11	0	5	0	3	0	0
Läänemaa	10	10	9	2	8	5	51	103	48	17	40	13	2	0	0	0	5	2
Lääne-Virumaa	1	12	5	17	3	4	5	47	30	158	25	53	0	2	1	0	0	0
Põlvamaa	6	13	2	7	24	12	37	137	6	56	180	63	0	0	0	0	0	0
Pärnumaa	10	25	7	13	26	25	66	94	25	17	174	103	2	14	2	9	5	12
Raplamaa	35	75	32	45	46	20	152	527	123	252	233	103	6	1	1	5	7	12
Saaremaa	8	3	0	1	0	1	43	1	0	1	0	8	2	16	0	0	0	0
Tartumaa	5	3	3	5	3	9	85	35	6	12	23	82	0	0	0	0	0	1
Valgamaa	5	2	1	2	18	14	31	4	6	4	167	85	0	0	0	1	0	4
Viljandimaa	11	16	23	19	35	32	21	57	75	95	151	44	6	3	12	5	2	22
Võrumaa	4	6	10	9	24	19	24	43	28	95	204	91	0	0	4	0	0	0
Kokku (Total)	148	242	110	171	245	178	842	1326	481	946	1411	781	19	44	22	26	25	56

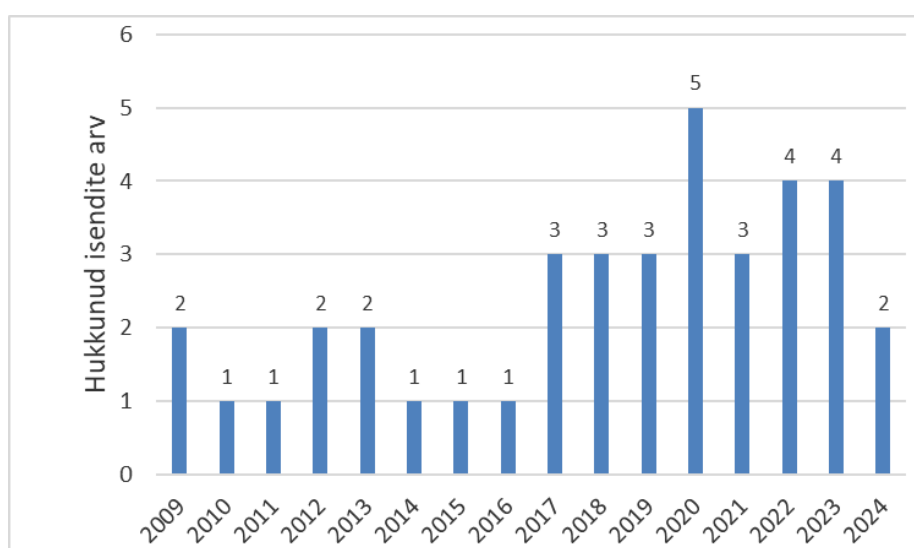
Tänavu kevadel on hundi tekitatud kahjustusjuhtumite hulk pisut väiksem eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Enim juhtumeid on registreeritud Viljandi- ja Raplemaal.

Viljandimaal registreeritud juhtumitest on enamus toimunud Soomaa rahvuspargis ja selle lähemas naabruses, kus piirkonnas elav hundikari on selgelt puudulike karjakaitse ennetusmeetmete tõttu hakanud aktiivselt kasutama toiduna kohaliku veisekarja juurdekasvu.

Hundi tekitatud kahjustusjuhtumite arv maakonniti 2020-2025 kevadperioodil (andmed: Keskkonnaamet). *Wolf damage cases in spring 2020-2025.*

Maakond <i>County</i>	Kahjustusjuhte 1.03- 20.06 <i>Damage cases</i>					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	10	0	6	8	3	0
Hiiumaa	0	0	0	0	0	0
Ida-Virumaa	5	0	0	0	0	2
Jõgevamaa	1	2	0	0	0	1
Järvamaa	1	1	2	3	0	3
Läänemaa	3	5	0	1	2	4
Lääne-Virumaa	2	1	2	1	1	2
Põlvamaa	2	0	1	3	5	0
Pärnumaa	9	2	1	5	9	5
Raplamaa	17	0	12	17	6	8
Saaremaa	0	1	0	0	0	5
Tartumaa	1	1	0	0	3	1
Valgamaa	0	0	1	4	9	0
Viljandimaa	5	8	0	3	7	12
Võrumaa	1	1	2	6	3	2
Kokku (Total)	57	22	27	51	48	45

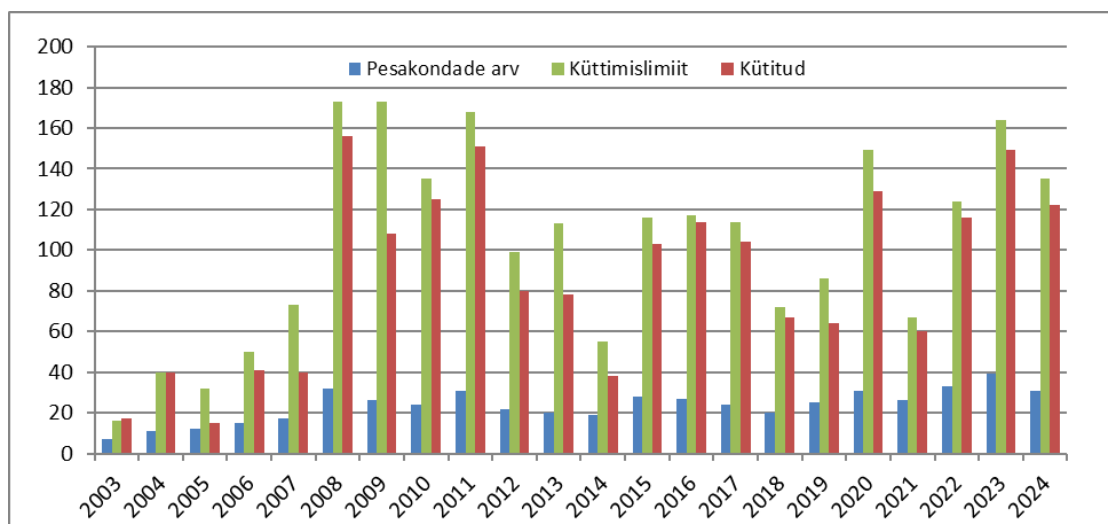
Möödunud hooajal kütiti kokku 122 hunti, lõplikust küttemiskvoodist 134 jäi 12 luba realiseerimata. Liikluses hukkus jahindusstatistika järgi 2 isendit.

Jahipiirkondade kasutajate poolt registreeritud liiklusõnnetustes hukkunud huntide arvu muutused aastatel 2009 - 2024. *The number of wolf killed in traffic accidents in 2009 - 2024 (data registered by the users of hunting districts).*

Kütitud isendite kohta esitatavate andmete ja bioproovide osas ei ole asjad veel kaugeltki rahuldavad. Nii näiteks esitatakse veel arvestataval määral kütitud emahundilt võetava emaka asemel vale elund (enamasti kusepõis), proovile on juurde lisamata jäänud küttemisandmed, samuti on mitme kütitud looma kohta jäänud üldse andmed esitamata. Tuletame siinkohal meelde, et vajalike andmete ja materjali kogumise eest vastutab jahipiirkonna kasutaja, mitte looma lasknud jahimees. Jahimaa kasutaja peab seega tagama, et loa saanud või ühisjahil osalenud kütt teab, oskab ja ka täidab hundi (see kehtib ka teiste suurkiskjate ja šaakali kohta) küttemisega kaasnevaid kohustusi ning vajadusel teda sellel alal koolitama ja kontrollima.

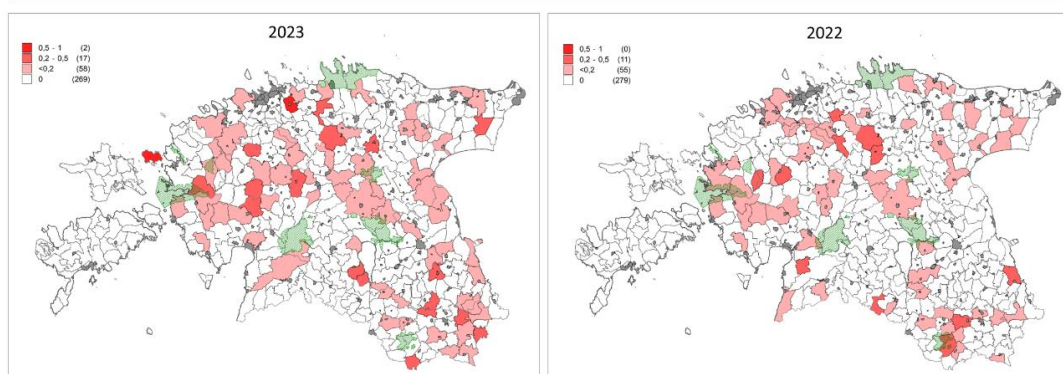
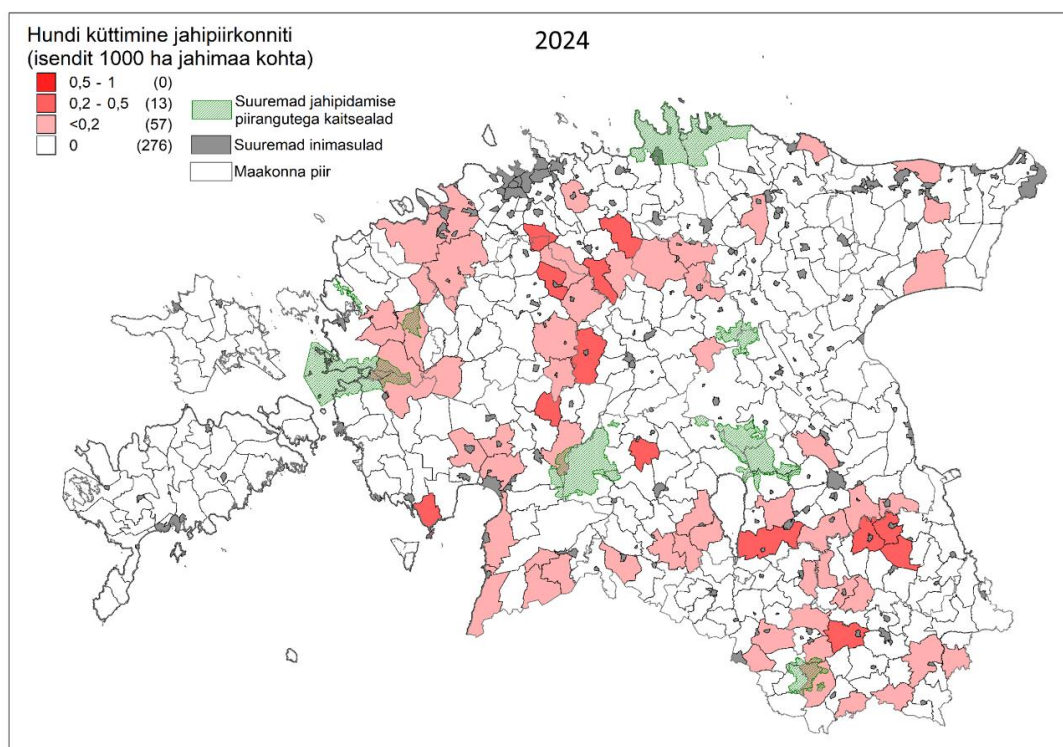
Nõutavate bioproovide kogumist ja edastamist peab võtma täie tõsidusega, praegusel tasemel materjali hulk ja kvaliteet ei luba neid tõsiseltvõetavalt kasutada asurkonna seisundi muutuste hindamisel ja juurdekasvu prognoosimisel.

Hundi pesakondade arv, lubatud küttemislimiit ja kütitud isendite arv aastatel 2003 - 2024.
Number of wolf reproductions (blue), hunting quota size (green) and number of hunted individuals (red) in 2003 - 2024.

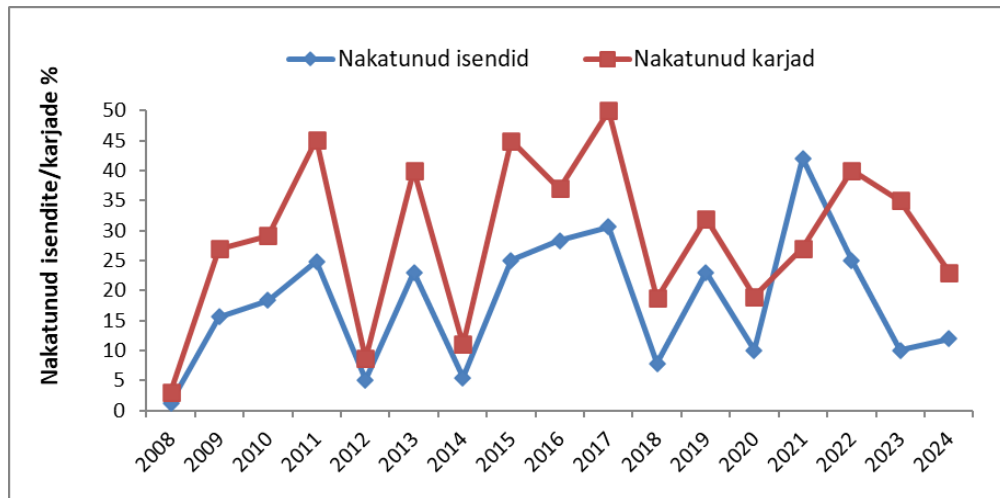
Hundi küttimine maakonniti viimasel kümnel jahihooajal. *Hunting bag of wolf in 2015 - 2024.*

Maakond County	Küttimine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	8	17	7	6	3	10	5	16	16	17	6,3	112,5
Hiiumaa	8	1	4	0	0	0	0	0	0	0		-100,0
Ida-Virumaa	2	4	0	3	5	11	5	6	5	5	0,0	+
Jõgevamaa	2	3	2	0	3	4	5	3	7	0	-100,0	+
Järvamaa	14	18	10	10	9	9	9	12	15	4	-73,3	+
Läänemaa	10	6	15	6	3	8	6	12	16	11	-31,3	10,0
Lääne-Virumaa	2	3	4	3	2	15	1	6	7	2	-71,4	+
Põlvamaa	5	8	3	3	4	8	5	5	10	12	20,0	140,0
Pärnumaa	9	9	10	12	10	21	5	18	19	18	-5,3	100,0
Raplamaa	11	15	11	11	15	20	6	11	20	16	-20,0	45,5
Saaremaa	7	5	7	1	0	0	0	0	0	0		-100,0
Tartumaa	6	8	6	6	4	4	6	3	8	11	37,5	83,3
Valgamaa	8	4	3	3	0	2	0	6	4	4	+	+
Viljandimaa	6	9	7	0	3	7	0	0	7	8	+	+
Võrumaa	5	4	15	3	3	10	7	18	15	14	-6,7	180,0
Kokku Total	103	114	104	67	64	129	60	116	149	122	-18,1	18,4

Hundi küttimine jahipiirkonniti 2024. aastal ja kahel eelneval jahihooajal. *Hunting of wolf (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.*

2024. aastal oli kärntõve levik hundi asurkonnas pigem madalal tasemel. Kütitud huntide hulgas oli kärntõve tunnuseid märgitud 12% isenditest, mis on suhteliselt tagasihoidlik näitaja. Karjade osakaal, kus kärntõve tunnustega isendid kütiti, moodustas vähem kui veerandi asurkonnast. Kärntõve suhteliselt tagasihoidlik levik hundi asurkonnas on põhjendatav eeskätt kährikkoorte suhteliselt madala arvukusega ja ka väheste kärntõppe nakatunud isendite olemasoluga looduses.

Kärntõvega nakatunud hundipesakondade ja nakatunud huntide osakaal kütitud/hukkunud isendite hulgast aastatel 2008 - 2024.

Proportion of packs infected by sarcoptic mange (red) and proportion of infected individuals among hunted/perished wolves (blue) in 2008 - 2024.

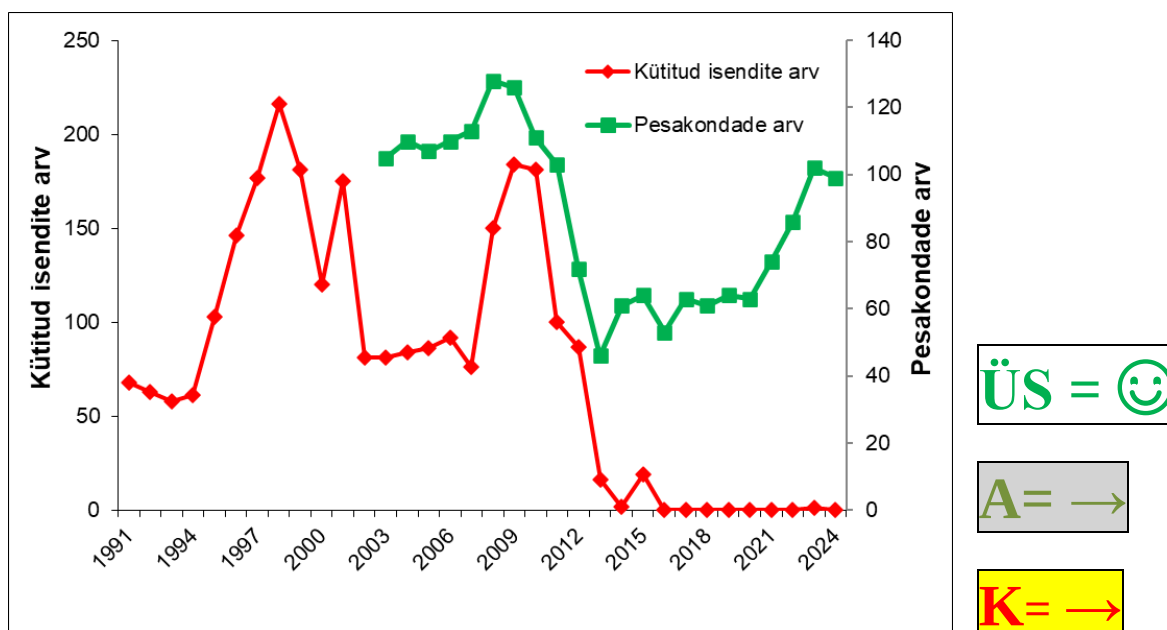
Arvestades hundi asurkonna suurust ja küttimismahtu eelmisel aastal, võib tänavu prognoosida pigem pesakondade arvu jäämist eelmise aastaga samale tasemele või selle kerget langust, kuid suure tõenäosusega jääb see siiski kõrgemaks kui 25.

Oleme varasemalt soovitanud kaaluda hundi jahiaja muutmist, et alustada jahi põhiosaga 1. detsembrist ja probleemaladel kahjustuste ennetamise eesmärgil 1. oktoobrist. Antud muudatus kontsentreeriks hundijahi põhiosa enam lumega perioodile, mis vähendab juhuslike laskmisi ning suurendaks suunatud hundijahi osakaalu. Lumele jäävate jälgede abil oleks võimalik vajadusel teha ka valikulist küttemist. Samas oleks novembrikuu oluline aeg info kogumiseks käimasoleva aasta pesakondade kohta, mistõttu saaks küttemislimiit olema kuu aega varem koostatust märksa adekvaatsem ja eesmärgipärasem. Oktoobrist alates võiks aga küttemist alustada neil aladel, kus on ilmnenud olulised kahjustused ja kus huntide piirkondlikku arvukust oleks vaja tõhusamalt vähendada.

Tänaoleks oleme saavutanud kokkuleppe, et hundi jahiaja muutmist hetkel vaja ei ole. Oluliste kahjustustega seotud aladel saab probleeme leevendada suuremas mahus erilubade väljastamisega 1. oktoobrist ning jahiaegne hundi arvukuse reguleerimine võib alata seega hiljem.

Detailne hundi küttemisettepanek esitatakse käesoleva aruande lisana eeloleval sügisel.

ILVES (*Lynx lynx*)

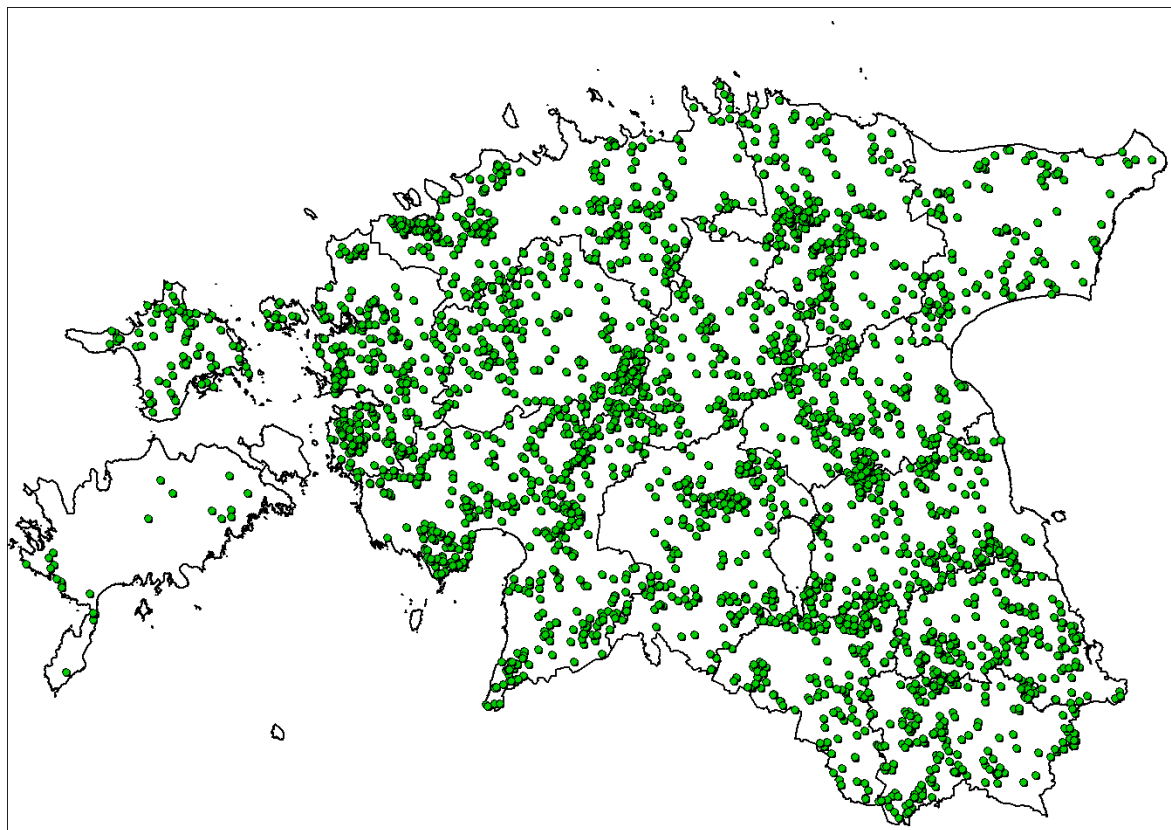
Ilvese küttimine aastatel 1991 – 2024 ning poegade emailveste arv.

The number of lynx hunted in 1991 – 2024 (red line) and number of reproductive units (green line).

- Poegade emailveste arv oli möödunud aastal vähemalt 99 ja üldarvukus oli sүgisel tõenäoliselt vahemikus 650-800 isendit.
- Poegade emailveste arv on peale kolmeaastast kasvu jäänud eelmise aastaga samale tasemele ja asurkonna looduskaitseline seisund on soodne.
- Seoses metskitse arvukuse jätkuva madalseisuga on ilvese asurkonna edasine kasv lähimal paaril aastal ebatõenäoline.
- Soovitame hoida hundi arvukus mõõdukas piiris, metskitse küttimise lähiaastatel tagasihoidlikul tasemel ja jätkata arutelu ilvese küttimise taas võimaldamise üle.

Ilvese pesakondade arv ja selle muutused aastatel 2015 – 2024.
Number of lynx reproductions (females with cubs-of-the-year) in 2015 - 2024.

Maakond <i>County</i>	Pesakondade arv <i>No. of females with cubs-of-the-year</i>										Pesakondade arvu muutus 2024/2023 <i>Change in no. of reproductive females</i>	Pesakondade arvu muutus 2024/2015 <i>Change in no. of reproductive females</i>
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	7	3	5	6	5	5	9	11	13	12	-	+
Hiiumaa	0	1	0	1	1	1	0	2	2	1	-	+
Ida-Virumaa	5	3	6	6	7	7	7	7	7	10	+	++
Jõgevamaa	4	2	4	5	4	6	4	6	6	8	+	++
Järvamaa	3	2	4	4	2	4	4	6	8	8	=	++
Läänemaa	3	4	6	3	2	3	5	7	9	5	-	+
Lääne-Virumaa	5	5	3	5	8	6	7	6	8	5	-	=
Põlvamaa	6	7	5	6	3	3	5	5	6	8	+	+
Pärnumaa	6	5	9	4	7	9	9	14	14	12	-	++
Raplamaa	4	3	3	4	4	4	2	5	6	6	=	+
Saaremaa	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	=	=
Tartumaa	4	4	5	6	4	5	8	6	7	7	=	+
Valgamaa	8	5	6	6	4	3	4	3	6	5	-	-
Viljandimaa	4	3	2	3	6	3	5	3	4	5	+	+
Võrumaa	5	6	5	2	7	4	4	5	6	7	+	+
Kokku Total	64	53	63	61	64	63	74	86	102	99	=	+

2024. aastal tehtud ilvese vaatlused. *Lynx observations in 2024 (n=3562).*

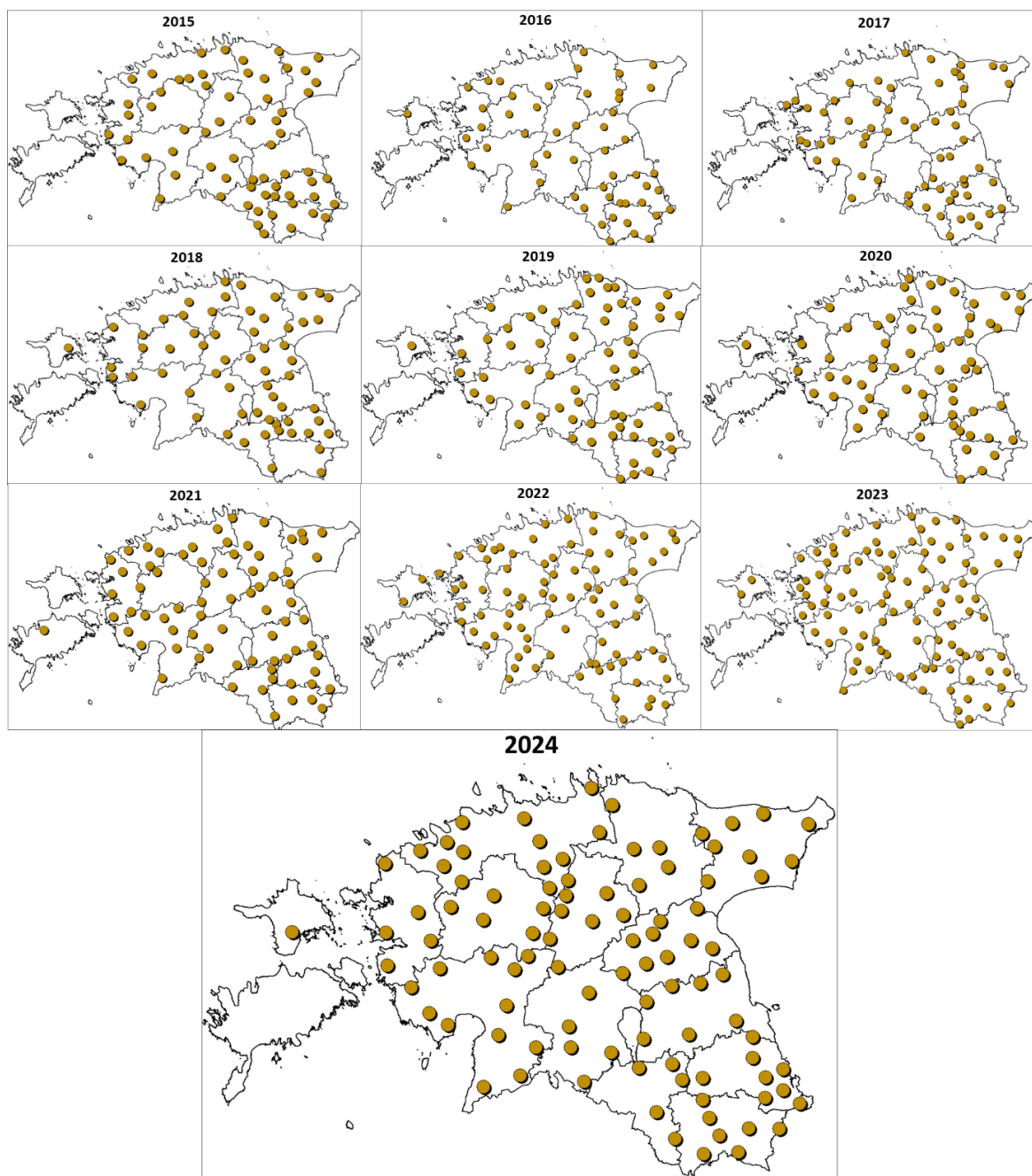
Ilvese vaatlusi esitati kokku 3562 (2023. ja 2022. aastal vastavalt 3799 ja 2928), neist 642 (2023. ja 2022. aastal vastavalt 642 ja 612) poja või poegade ema vaatlust. Lisaks poegade ema ilveste vaatlustele kaasati analüüsi, mille käigus pesakondi teineteisest eristatakse, ka 154 täiskasvanud ilvesepaari või grupi vaatlust. Ligi pooltele (täpsemalt 47%)

vaatlustele oli juurde lisatud foto. Vaatlustega sai kaetud ala, mis hõlmas 92% Eesti jahipiirkondadest (2023. ja 2022. aastal vastavalt 96% ja 93%). Neljast maakonnast esitasid kõik jahipiirkonnad suurkiskjate vaatlused ja vähem kui 90% esitati vaatluseid viiest maakonnast. Võrdluseks, 2023. aastal esitasid vaatluskaarte üheksas maakonnas kõik jahipiirkonnad ja alla 90% vaid üks maakond (vt ka ptk „Analüüsitud materjal ja selle kvaliteet“). Kui vaatlustega kaetud ala on jätkuvalt suurenenud, siis vaatluste kvaliteet jätab ikka kohati olulisel määral soovida. See puudutab just pealiskaudsust pesakondade jäljevaatlustel, kus pahatihti ei tehta kindlaks tegelikku poegade arvu, vaid piirdatakse esmapilgul nähtuga. Ilvese puhul on aga väga tavaline see, et pojad astuvad ema või teise poja jälgedes, mistõttu tuleks poegade arvu kindlaks tegemiseks sellele märksa enam tähelepanu pühendada. Vaatluste tegemisel tuleb arvestada ühe olulise käitumusliku iseärasusega - täiskasvanud samast soost ilveste territooriumid ei kattu omavahel või kattuvad väga väikeses ulatuses. Niisiis kuuluvad ühel alal nähtud erineva arvu poegadega emaste jäljeread väga suure tõenäosusega siiski ühele ja samale pesakonnale. Tehtud ilvesevaatlustest on näha, et enamuses neist hinnatakse poegade arvu tegelikust väiksemaks. Analüüsi tulemusel saadi 2024. aastal sügisel Eestis kokku 99 ilvese pesakonda. Siinkohal on taas oluline mainida, et antud arv väljendab minimaalset pesakondade arvu ning tegelik arv võib olla sellest mõnevõrra suurem. Näiteks ei arvestata analüüsil vaatlusi, millest lähima 20 km raadiuses pole rohkem vaatlusi tehtud. Jätkuvalt on Eestis mitmeid suuremaid ilvesele sobivaid loodusalasid, mis on vaatlustega selgelt puudulikult kaetud.

Kui 2023. aastal ületas erinevate pesakondade arv napilt 100 piiri (102), siis möödunud aastal jäi see sama napilt sellele alla. Samas, juba 2022. aastal saavutas poegade emailveste arv taseme, kus vastavalt suurkiskjate tegevuskavale sai ilvese looduskaitse seisundi taas soodsaks lugeda.

Niisiis, ei jätkunud ilvese pesakondade arvu kasv eelnenud varasema kolme aastaga samas tempos (16-17%), mida oli eeskätt toidubaasi (metskitse asurkonna) kahanemisega seoses ka oodata. Pesakondade arvu jäämine aasta varasemaga sisuliselt samale tasemele ei väljenda ilmtingimata ilvese üldarvukuse kasvu seiskumist, küll aga viitab vähemasti selle kiiruse pidurdumisele. Arvukuse jätkuvalle kasvule viitab omakorda ruutloenduse jäljeindeks, mis on eelnevate aastate omast taas suurem. Küll aga võib poegade emailveste arvu jäämine 2023. aastaga samale tasemele väljendada seda, et ilvese arvukus on saavutanud keskkonna kandevõime (selle määrab meil eeskätt metskitse asustustihedus) piiri. Selle tulemusel võib olla taas kasvanud nende suguküpsete emailveste osakaal

asurkonnas, kes jätavad ühe sigimistsükli vahele, et vahepealsel poegadeta aastal taastada oma konditsioon.

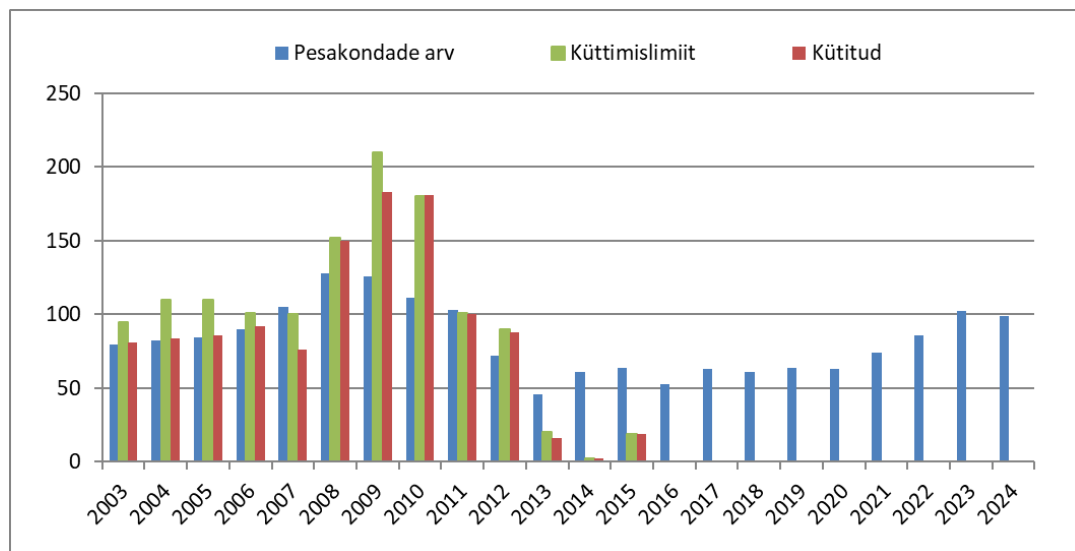

Ilvese pesakonnad aastatel 2015 -2024. *Lynx reproductions in 2015 - 2024.*

Jahipiirkonna kasutajate hinnang ilvese arvukuse muutustele võrreldes eelneva aastaga ja hundi jäljeindeks (jäljeradade arv 1 km loendusmarsruudi kohta) aastatel 2016-2025 läbi viidud talvistes marsruutloendustes (ruutloendus).

Hunter estimated changes in lynx abundance and winter track index in 2016-2025.

Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)										Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	=	=	-	-	+	+	+	+	+	=	0,16	0,07	0,09	0,09		0,15	0,11	0,23	0,19	0,25
Hiiumaa	=	-	-	-	+	+	=	+	=	+			0,03	0,00		0,02	0,00	0,08	0,10	0,14
Ida-Virumaa	+	=	+	++	-	+	+	=	+	-	0,04	0,03	0,11	0,19	0,18	0,19	0,22	0,16	0,12	0,07
Jõgevamaa	+	-	-	-	+	+	-	+	+	-	0,08		0,16	0,52		0,21	0,15	0,18	0,18	0,26
Järvamaa	-	-	+	=	-	+	=	+	+	+	0,06	0,06	0,11	0,07	0,17	0,10	0,28	0,16	0,07	0,14
Läänemaa	=	-	+	=	=	=	+	+	+	+	0,03	0,09	0,24	0,44	0,13	0,18	0,18	0,23		0,21
Lääne-Virumaa	+	-	+	=	+	+	+	+	+	-	0,02	0,04	0,06	0,10		0,14	0,15	0,20	0,16	0,15
Põlvamaa	-	=	-	-	+	+	+	=	+	+	0,10	0,12	0,09	0,11		0,16	0,14	0,24	0,18	0,18
Pärnumaa	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	0,01	0,04	0,03	0,07	0,10	0,14	0,12	0,11		0,13
Raplamaa	+	=	-	+	-	+	+	+	+	-	0,06	0,05	0,07	0,05	0,06	0,10	0,12	0,09		0,18
Saaremaa	-	=	-	-	++	++	++	+	+	-		0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00		0,00
Tartumaa	=	+	+	=	-	+	=	+	+	+	0,07	0,12	0,07	0,08	0,06	0,05	0,11	0,10	0,13	0,27
Valgamaa	++	=	+	=	-	+	=	-	=	+	0,06	0,17	0,08	0,10	0,20	0,14	0,13	0,18	0,13	0,13
Viljandimaa	-	+	-	+	-	+	+	+	+	+	0,03	0,10	0,06	0,02	0,03	0,11	0,07	0,05	0,13	0,07
Võrumaa	-	-	-	-	=	+	+	+	+	+	0,04	0,08	0,17	0,13	0,15	0,21	0,09	0,08	0,10	0,13
Kokku Total	=	-	+	+	=	+	+	+	+	=	0,06	0,07	0,09	0,12	0,11	0,13	0,13	0,14	0,14	0,16

Ilvese pesakondade arv, lubatud küttimislimiit ja kütitud isendite arv aastatel 2003 - 2024. Aastate 2003-2006 pesakondade arvud on saadud tagasiarvutatult lähtuvalt asurkonna suremus- ja juurdekasvunäitajatest.

Number of lynx reproductions (blue), hunting quota size (green) and number of hunted individuals (red) in 2003 - 2024.

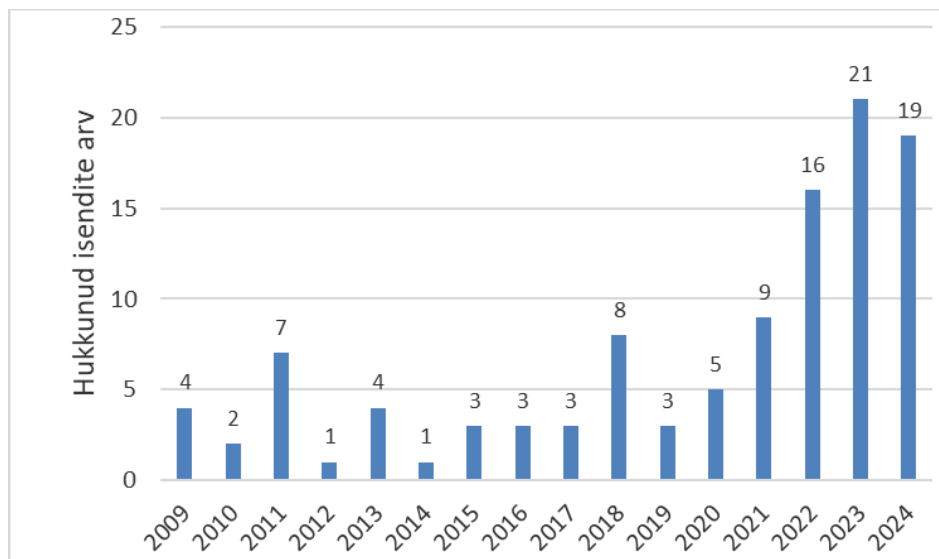
Viimasel üheksal aastal ilveseid kütitud pole, välja arvatud üks eriloaga lastud tugevate kärntõve tunnustega isend 2023. a talvel Võrumaal. Regulaarset küttimist ei olnud võimalik lubada, kuna ilvese pesakondade arv püsis pikemat aega allpool suurkiskjate tegevuskavas toodud looduskaitseleiselt soodsa seisundi taset. Kui 2024. aasta seire tulemusel selgus, et ilvese pesakondade arv oli ületanud 100 piiri, avati küttimise taasalustamise teemaline arutelu ning Keskkonnaagentuur koostas vastava küttimisettepaneku. Antud algatus siiski

suurkiskjate koostöökogu ja Keskkonnameti toetust ei leidnud ning 2024. aastal ilvese kütamiseks lube ei väljastatud.

Ilvese kütmine viimasel kümnel jahihooajal.

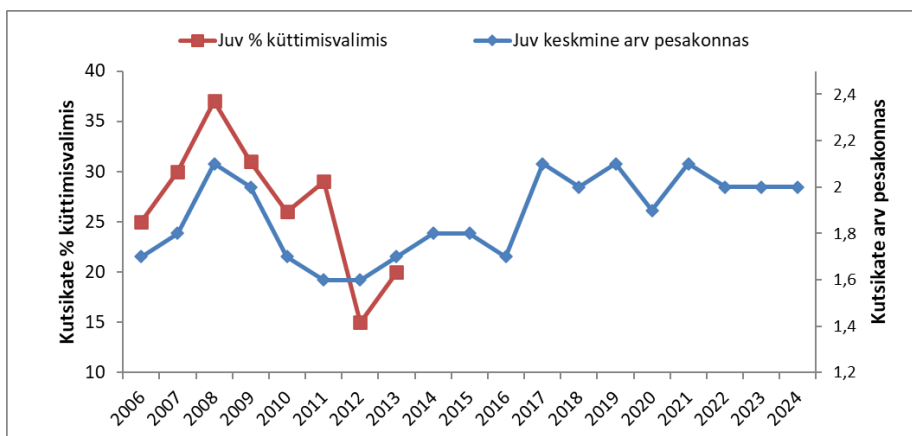
Hunting bag of lynx in 2015 – 2024.

Maakond County	Kütmine Hunting bag										2024/2023 muutus Change in hunting bag	2024/2015 muutus Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	-
Hiiumaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	=
Ida-Virumaa	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	-
Jõgevamaa	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	-
Järvamaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	=
Läänemaa	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	-
Lääne-Virumaa	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	-
Põlvamaa	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	-
Pärnumaa	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	-
Raplamaa	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	-
Saaremaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	=
Tartumaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	=
Valgamaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	=
Viljandimaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	=	=
Võrumaa	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	-	=
Kokku Total	19	0	0	0	0	0	0	0	1	0	-	-

Jahipiirkondade kasutajate poolt registreeritud liiklusõnnetustes hukkunud ilvesed aastatel 2009 - 2024.

The number of lynx killed in traffic accidents in 2009 - 2024 (data registered by the users of hunting districts).

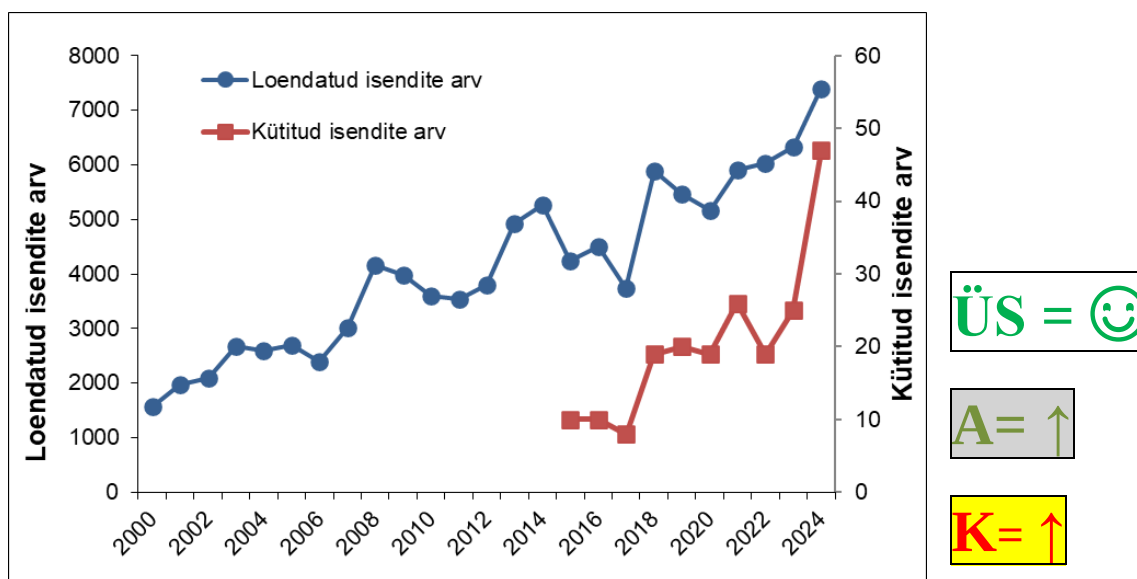

Alla aastaste ilveste osakaal küttimisvalimis ja poegade keskmine arv pesakonnas vaatluste põhjal aastatel 2006-2024.

Proportion of juveniles in hunting bag (red) and average litter size in observations (blue) in 2006-2024.

Ilvese populatsiooni üldarvukust võib 2024. aasta sügisese seisuga hinnata jätkuvalt 650-800 isendile ning asurkonna looduskaitselist seisundit soodsaks. Siiski võib seoses tõenäolise metskitse arvukuse edasise languse või siis vähemalt suhtelise madalseisu jätkumise juures prognoosida ilvese asurkonna stabiliseerumist, mis võib väljenduda ka poegivate isendite arvu langusena käesoleval aastal. Asurkonna seisundi kiire halvenemine sarnaselt möödunud kümnendi algusaastatega on siiski ülimalt ebatõenäoline, välja arvatud muidugi juhul, kui ees peaks ootama toonaste ilmastikutingimustega sarnane talv. Praegune metskitse arvukuse langus ei ole olnud nii järsk, vaid pikemaajaline ning ilvesel on olnud aega selle muutusega kohaneda. Kohanemisena võib tuua näiteks olemasoleva ressursi säästlikum kasutamine (murtud saaklooma tarbitakse kauem) ja toidulaua mitmekesistamine (alternatiivsed saakliigid). Olemasolevate andmete põhjal ei ole siiski täpsemat prognoosi ilvese seisundi muutusele võimalik anda. Kindlasti oleks ilvese hea käekäigu jätkumiseks vaja aga rakendada erinevaid jahinduslikke meetmeid, milleks on lähiaastatel metskitse küttimise jätkamine tagasihoidlikul tasemel ning hundi arvukuse hoidmine mõõdukas piiris. Mis puudutab aga ilvese küttimise taas võimaldamist, siis antud aruteludega tuleb kindlasti eeloleval sügisel suurkiskjate koostöökogus jätkata.

HALLHÜLJES (*Halichoerus grypus*)

Hallhüljeste arv kevad-suviste karvavahetuse aegsete lesilate kohal läbiviidud lennuloenduste andmetel ning kütitud isendite arv.

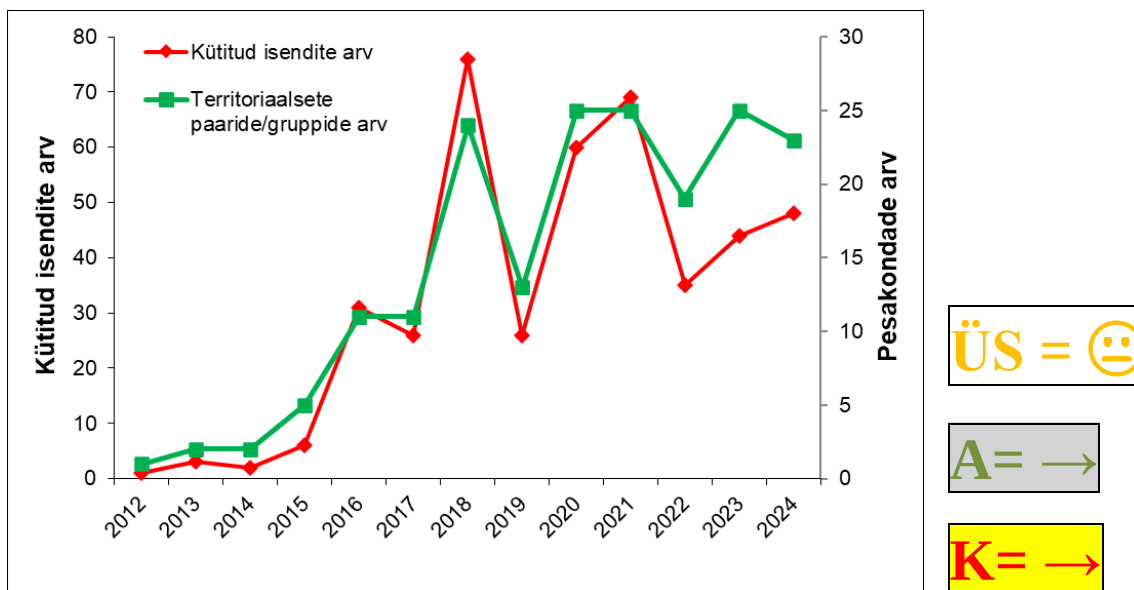
Grey seal numbers in haul-outs, based on aerial counts carried out during moulting period (blue line) and number of hunted seals (red line).

- 2024. aasta lennuloendusel loendati Eesti territooriumil kevadsuvel lesilates karvavahetusel olevaid hallhülgeid kokku 7393, mida on üle tuhande isendi võrra enam kui aasta varem (6324). See on ühtlasi ka siiani kõrgeim loendatud hallhüljeste arv. 2024. aasta seirearuanne (koostaja Ivar Jüssi, MTÜ Pro Mare) on leitav [keskkonnaseire infosüsteemist KESE](#).
- Viimase pisut enam kui 20 aastaga on loendatud hallhüljeste arv Eestis kasvanud umbes kolm korda, Läänemeres tervikuna aga ligi viis korda. Hallhülge looduskaitsest seisundit nii Eestis kui ka Läänemeres võib pidada väga heaks.
- 2024. aastal kütitati kokku 45 hallhüljest (2023. aastal 25), küttimiskvoot oli 61.
- Hallhülge arvukuse jätkuv kasv ja sellega seoses toimunud negatiivse mõju suurenemine rannakalandusele on tõstatanud küsimusi siiani toimunud ohjamise korraldamise edasisest otstarbekusest. Eelnevast lähtuvalt esitati Kliimaministrile ja Keskkonnaametile Regionaal- ja Põllumajandusministri, grupi kalapüügi-organisatsioonide ja Eesti Jahimeeste Seltsi poolt 2025. aasta algul ettepanekud hallhülge ohjamise senise korraldamise muutmiseks. 14.02.2025 toimus erinevate huvirühmade osavõtul hallhülge koostöökogu koosolekul vastav arutelu.
- Koostöökogus toimunud arutelude tulemusel tegi Keskkonnaagentuur käesoleva aasta märtsikuus ettepaneku tõsta küttimiskvoodi protsenti seniselt ühelt kolmele viimasele

kolmel aastal loendatud hüljeste arvu keskmisest ning lubada 2025. jahihooajal küttida kuni 197 isendit ilma Eesti-sisese piirkondliku jaotuseta. Küttimisettepanek on leitav lingil: Ettepanek hallhülge küttimise korraldamiseks 2025. aastal. 2026. aasta küttimisettepanek koostatakse käesoleva aruande lisana 2026. aasta märtsikuus.

- Soovitame Keskkonnaametil koostada hallhülge kaitse ja ohjamise tegevuskava. Viimane tegevuskava oli vaid kaitse tegevuskava ning selle kehtivus lõppes 2019. aastal.

HARILIK ŠAAKAL (*Canis aureus*)

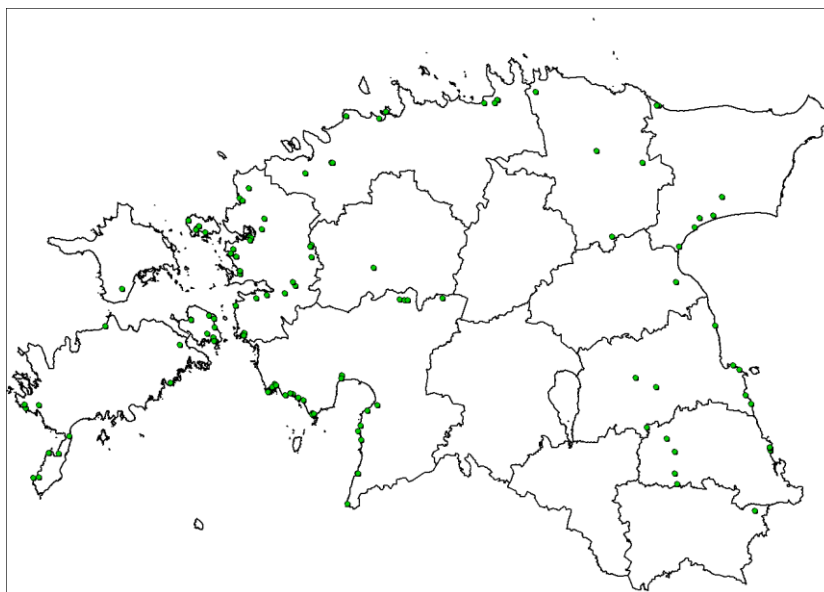
Šaakali küttimine ning territoriaalsete paaride/gruppide arvu muutused aastatel 2012-2024.

The number of hunted individuals and the number of territorial pairs or packs of golden jackal in 2012 - 2024.

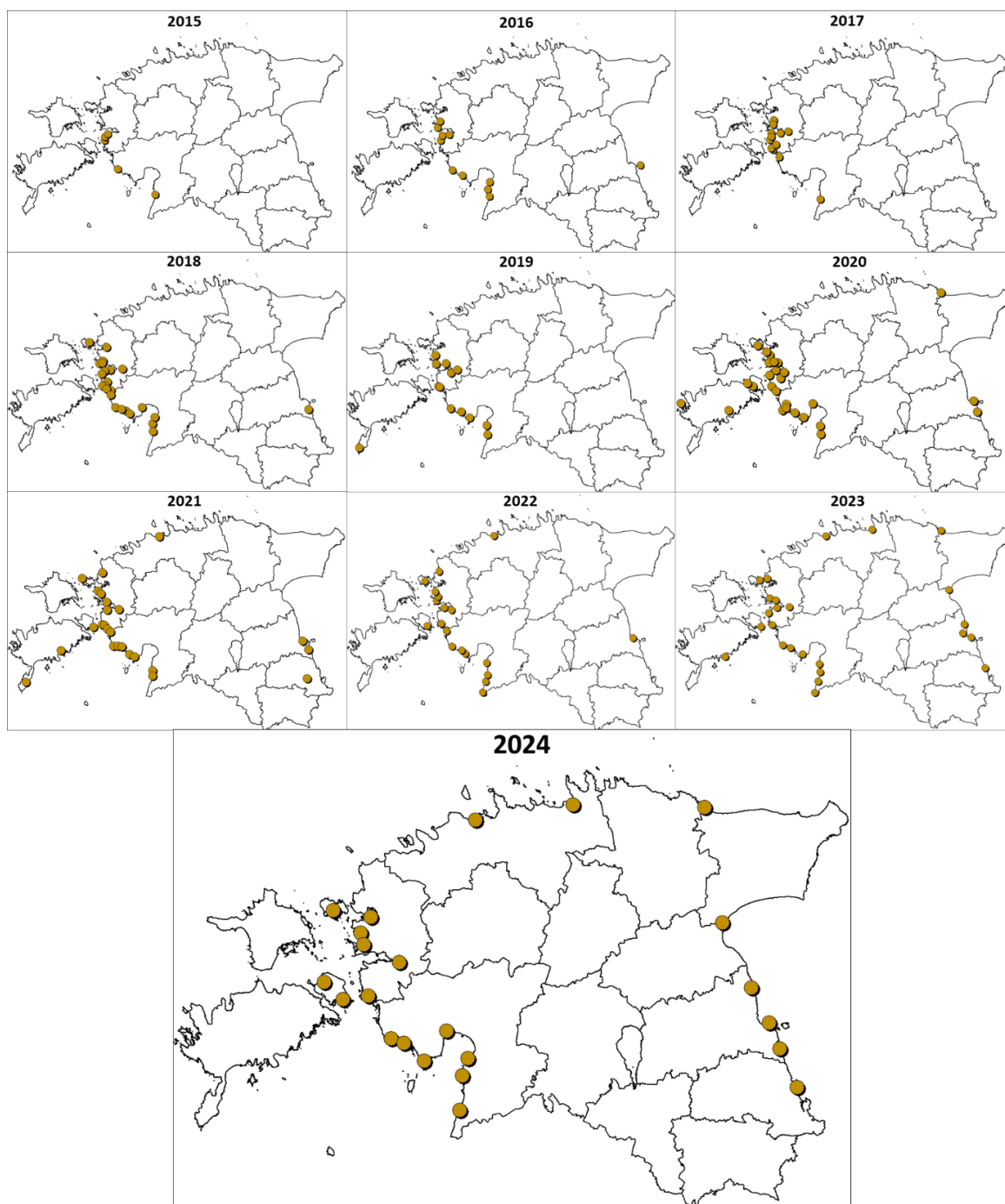
- Šaakali territoriaalseid paare või gruppe oli 2024. aastal vaatluste ja küttimisandmete analüüsi põhjal vähemalt 23. Üldarvukus sügisel jäi tõenäoliselt vahemikku 100-150 ja tänavu kevadel 55-70 isendit.
- Võrreldes 2023. aastaga väljendub šaakali paaride/gruppide arvus väike langus, kuid üldjoontes on see jäänud samaks. Ka levikuala ei ole laienenud ning uusi paare või pesakondi uutes kohtades ei registreeritud.
- Alates 2018. aastast on šaakali arvukus püsinud enam-vähem samal tasemel. Lokaalne asurkond on üle küttimise tagajärjel oluliselt kahanenud tuumikalal, Matsalu lahe ümbruses, kuid selle on kompenseerinud uute pesakondade teke väljaspool senist levikuala. Šaakali levikuala on selgelt laienenud mööda mererannikut põhja suunas ja piki Peipsi järve rannikut nii põhja kui lõuna suunas. Sisemaal siiani tõendeid pesakondade olemasolu kohta ei ole.
- Kokku kütiti 48 šaakalit, mis on 4 isendit rohkem kui 2023. aastal. Selline küttimissurve tundub olevat pisut üle asurkonna juurdekasvu võime. Lokaalselt on šaakal üleküttimisele tundlik.
- Kui šaakali looduskaitsest seisundit hinnata teiste liikidega samade kriteeriumite alusel, siis ei saa seda kindlasti soodsaks lugeda. Tema arvukus ja levikuala väike, küttimissurve

ja looduslik suremus kõrge ning kohalik asurkond isoleeritud. Meie lähiriikides ei ole teadaolevalt püeiasurkondi tekkinud.

- Šaakal on EL loodusdirektiivi V lisa liik, kelle jahipidamine on lubatud juhul, kui see ei halvenda asurkonna soodsat looduskaitselist seisundit. Kuna šaakal on praegu väikeuluk, kelle küttimine on vaid ajaliselt piiratud, tuleb jahipiirkonna kasutajatel endil järgida jätkusuutliku jahinduse printsiipe vältimaks tema seisundi olulist halvenemist, mis võib tuua kaasa vajaduse tema õigusliku staatuse muutmiseks.
- Kuna šaakal tekitab kohati kahju lambakasvatusele (eriti just rannikuäärsetes hooldatavates poollooduslikes kooslustes), siis tulekski teda küttida eeskätt neis piirkondades, kus karjakasvatajatel on šaakalitega probleeme, jättes teised isendid/pesakonnad puutumata või survestada küttimisega neid väga tagasihoidlikul määral.
- Juhul, kui korraldatakse teaduslikke eksperimente, mis sisaldavad väikekiskjate intensiivset küttimist mingis piirkonnas ja kütitavate liikide hulgas on ka šaakal, tuleks määratleda võrdväärseid kompensatsioonialad, kus šaakaleid ei kütita. Ei saa aktsepteerida juba mitu aastat kestnud olukorda, kus vähearvuka ELs kaitstatava liigi küttimist riik rahaliselt toetab ilma vastavate kompensatsioonimeetmeteta.
- Võrreldes kütitud isendite arvuga (n=48) tehakse šaakali vaatlusi jahimeeste poolt puudulikul määral (n=107), kuigi vastav trend on positiivne (2023. aastal tehti vaid 78 vaatlust). Samas on kütitud isendite kohta esitatavate andmete, eriti aga nõutavate bioproovide, osas olukord jätkuvalt halb.
- Soovitame praegu kehtivat šaakali jahiaega lühendada, alustades jahiga 1. oktoobrist, kuna septembrikuus on šaakali kutsikad sõltuvad veel olulisel määral oma vanematest.

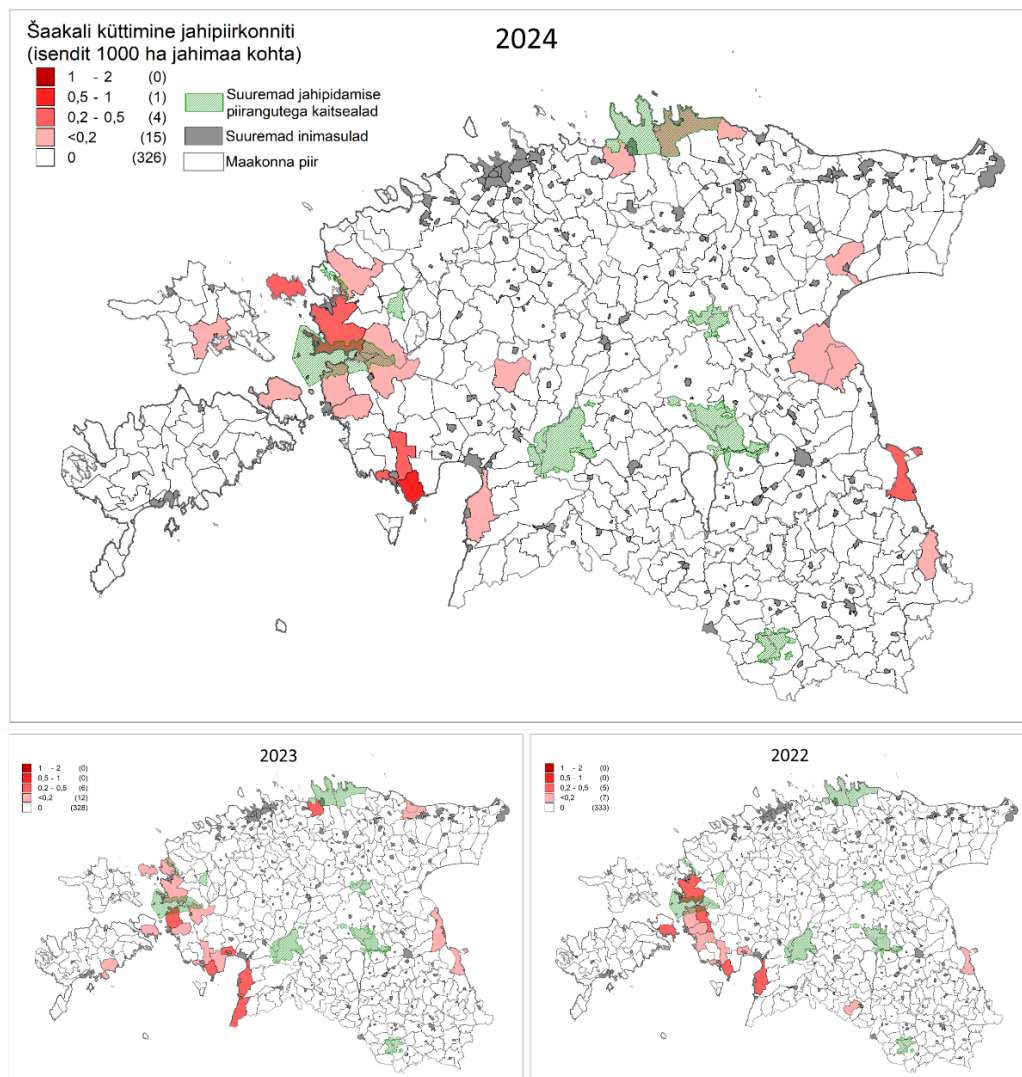
2024. aastal tehtud šaakali vaatlused. *Observations of golden jackal in 2024.*

Šaakali teritoriālais paarid/grupid aastatel 2015 - 2024.
Territorial pairs or packs of golden jackal in 2015 - 2024.

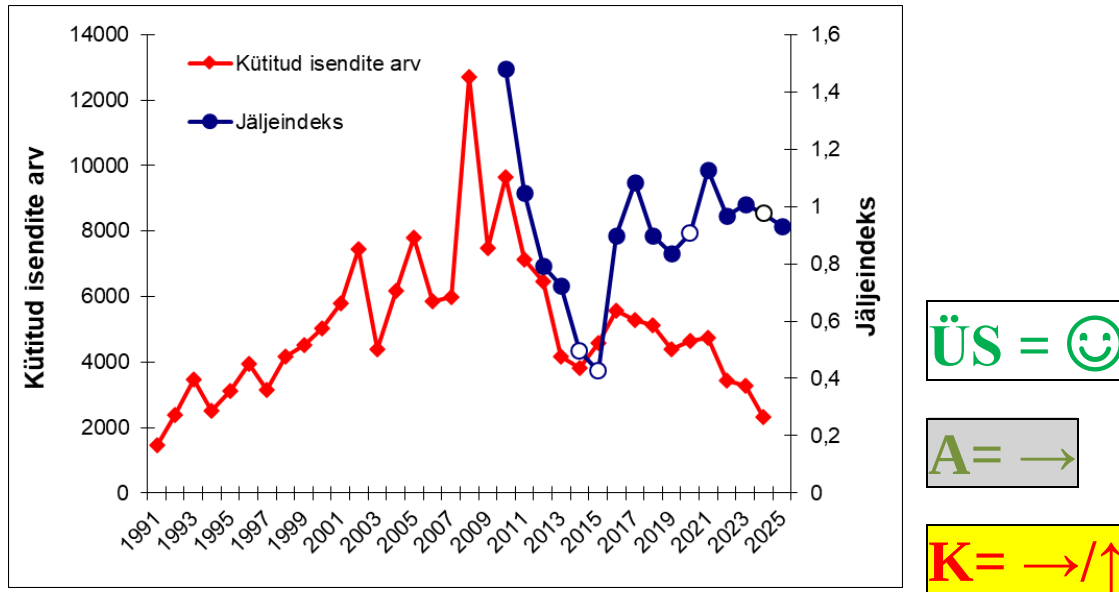
Šaakali küttimine maakonniti 2015 - 2024 jahihooajal ja jahipiirkonna kasutajate hinnang šaakali arvukuse muutustele viimasel kuuel aastal. *Hunting bag of golden jackal and hunters estimation of change in abundance.*

Maakond County	Küttimine Hunting bag											2024/2023 muutus (%)	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Change in hunting bag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
Harjumaa	0	0	0	0	1	1	0	0	3	1	-66,7	=	=	=	+	=	+	=		
Hiiumaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	+	=	=	=	=	=	+	=		
Ida-Virumaa	0	0	0	0	0	2	0	0	1	1	0,0	=	=	=	=	=	=	=		
Jõgevamaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	+	=	=	=	=	=	=	=		
Järvamaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		=	=	=	=	=	=	=		
Läänemaa	4	17	21	44	16	34	37	18	17	19	11,8	+	=	+	+	+	-	+		
Lääne-Virumaa	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	+	=	=	=	=	=	=	+		
Põlvamaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	+	=	=	-	=	=	=	+		
Pärnumaa	1	14	5	31	6	15	25	12	16	14	-12,5	+	=	+	+	+	=	+		
Raplamaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		=	=	=	=	=	=	=		
Saaremaa	1	0	0	0	3	7	4	4	2	2	0,0	=	+	+	+	-	+	+		
Tartumaa	0	1	0	1	0	1	2	1	5	5	0,0	+	=	=	=	=	+	=		
Valgamaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		=	=	=	=	=	=	=		
Viljandimaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		=	=	=	=	+	=	=		
Võrumaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		=	=	=	=	=	=	=		
Kokku Total	6	32	26	76	26	60	69	35	44	48	9,1	(+)	(+)	(+)	(+)	=	=	=		

Šaakali küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal. *Hunting of golden jackal (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.*

REBANE (*Vulpes vulpes*)

Rebase küttimine aastatel 1991 – 2024 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused.
 The number of red fox hunted in 1991 – 2024 and winter track index (line - tracks per 1 km per 24 hours).

- Rebase arvukus on jahimeeste hinnangul juba kolmandat aastat languses enamuses maakondades, arvukuse kasvu täheldatakse vaid Hiiumaal. Arvuke langust väljendab ka ruutloenduse jäljeindeks.
- Rebase küttimine on jätkuvas languses, olles viimase kolmekümne aasta madalamal tasemel.
- Rebase arvukuse languse üheks oluliseks põhjuseks kärntõve kõrval võib pidada ka suurenenud kisklussurvet ilvese poolt põhisaakliigi metskitse defitsiidi tingimustes. Rebase madalast arvukusest võivad kindlasti halljanes ja maas pesitsevad linnud.
- Rebase arvukus ei ole siiski tasemel, kus peaks tema küttimist piirama, mistõttu võib jahti jätkata eelmiste aastatega sarnasel tasemel. Senisest intensiivsemalt tuleks rebast küttida Hiiumaal.

Rebase kütmine maakonniti viimasel kümnel jahihooajal.
Hunting bag of red fox in last ten years.

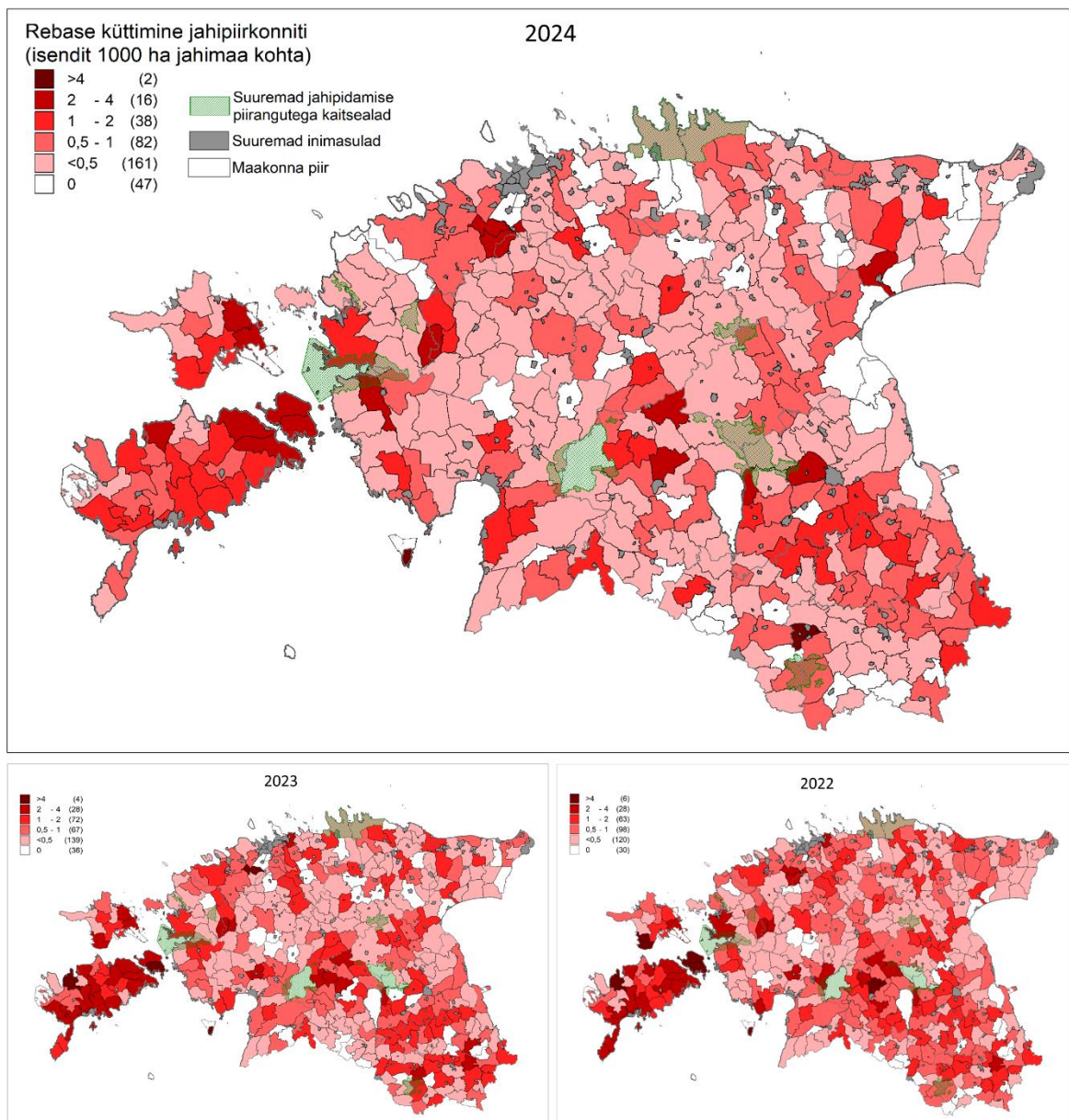
Maakond County	Kütmine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	316	373	272	313	323	371	405	263	258	162	-37,2	-48,7
Hiiumaa	98	108	118	101	95	120	194	140	135	98	-27,4	0,0
Ida-Virumaa	136	216	166	191	189	234	164	141	157	136	-13,4	0,0
Jõgevamaa	209	334	240	258	273	300	248	170	140	89	-36,4	-57,4
Järvamaa	175	282	197	207	172	221	229	141	122	84	-31,1	-52,0
Läänemaa	268	301	359	363	308	332	329	244	213	176	-17,4	-34,3
Lääne-Virumaa	232	336	305	292	220	247	228	175	133	110	-17,3	-52,6
Põlvamaa	258	296	241	267	219	233	229	154	168	155	-7,7	-39,9
Pärnumaa	444	573	464	498	509	437	378	283	271	217	-19,9	-51,1
Raplamaa	226	240	253	254	227	279	281	190	162	139	-14,2	-38,5
Saaremaa	931	955	1268	867	634	671	702	620	696	364	-47,7	-60,9
Tartumaa	347	484	405	419	295	214	321	201	203	166	-18,2	-52,2
Valgamaa	239	274	297	294	253	216	194	136	120	94	-21,7	-60,7
Viljandimaa	388	491	452	511	402	538	548	387	283	198	-30,0	-49,0
Võrumaa	313	295	237	282	263	246	298	178	212	133	-37,3	-57,5
Kokku Total	4580	5558	5274	5117	4382	4659	4748	3423	3273	2321	-29,1	-49,3

Rebase ruutloenduse jäljeindeks aastatel 2012-2025. Snow track index of red fox in 2012-2025.

Maakond County	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	0,56	0,23	0,99	0,89	0,99	0,83		1,30	0,97	1,19	0,71	0,79
Hiiumaa					0,46			0,45	1,13	1,00	0,84	0,84
Ida-Virumaa	0,19	0,22	0,37	0,50	0,42	0,40	0,23	0,49	0,60	0,29	0,43	0,23
Jõgevamaa		0,81	1,32		0,95	0,93		0,51	1,12	0,73	0,72	1,90
Järvamaa	0,49	0,27	0,80	1,14	0,76	1,12	0,93	0,97	0,82	0,65	0,95	0,75
Läänemaa			0,58	1,16	0,82	0,90	0,73	0,37	0,78	0,74		1,04
Lääne-Virumaa	0,37	0,26	0,56	0,96	0,50	0,57		0,53	0,96	0,67	0,79	0,56
Põlvamaa			1,19	1,15	0,89	0,71		1,04	1,01	1,00	0,87	0,91
Pärnumaa			0,77	0,97	0,84	0,96	0,78	0,82	0,85	0,53		0,79
Raplamaa	0,48		1,06	0,85	0,59	0,63	0,60	1,11	0,96	0,65		0,77
Saaremaa	0,82			1,41	2,05	1,05		2,20	1,92	2,49		2,03
Tartumaa		0,53	0,97	1,49	0,68	1,05	1,00	0,97	1,39	1,48	1,32	1,02
Valgamaa			0,90	1,77	1,03	0,31	2,75	0,79	1,07	0,86	1,33	0,62
Viljandimaa			0,78	1,30	0,97	0,91	1,09	1,74	0,77	0,75	0,99	0,83
Võrumaa		0,79	1,62	0,99	1,14	1,21	0,69	2,49	0,88	1,37	1,71	1,15
Kokku Total	0,50	0,43	0,90	1,08	0,90	0,84	0,91	1,13	0,97	1,01	0,98	0,93

Jahipiirkonna kasutajate kevadine hinnang rebase arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning Keskkonnaagentuuri kütmissooovitus 2025. aasta jahihooajaks.
Hunters estimated changes in abundance and suggestion of Estonian EA hunting quota in 2025.

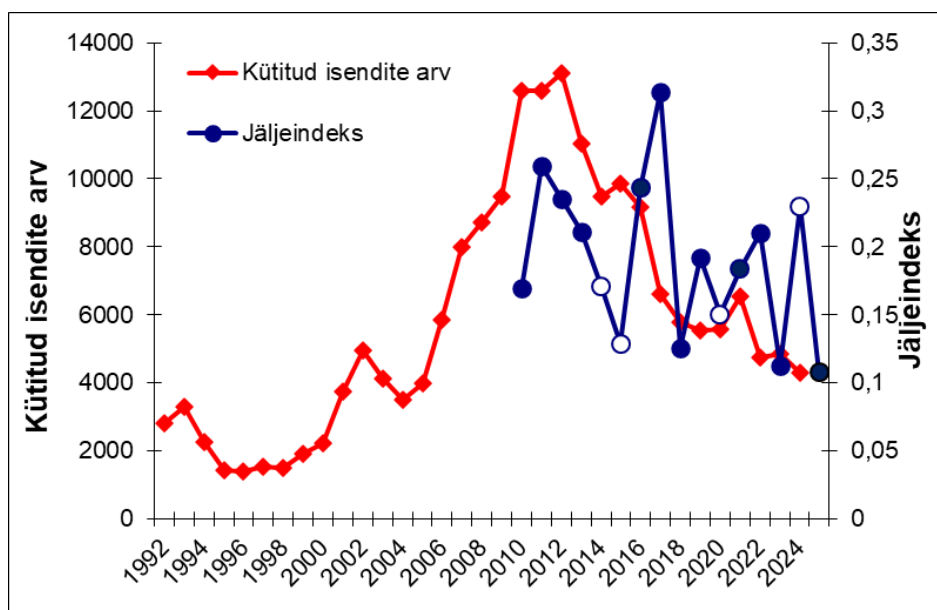
Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)										Kütmissooovitus Suggestion for quota in 2025
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Harjumaa	=	=	-	=	=	+	=	=	=	-	→/↑
Hiiumaa	--	-	-	=	=	+	=	++	++	+	↑
Ida-Virumaa	-	-	-	=	-	-	=	-	-	-	→
Jõgevamaa	=	=	--	=	-	-	-	=	-	-	→/↑
Järvamaa	-	-	--	-	-	=	=	-	-	-	→
Läänemaa	=	=	-	=	=	+	+	-	-	=	→/↑
Lääne-Virumaa	--	=	-	-	=	=	=	-	-	=	→
Põlvamaa	--	-	-	-	=	=	=	-	=	-	→
Pärnumaa	=	-	-	+	=	+	+	-	-	=	→/↑
Raplamaa	-	-	-	=	-	-	=	-	-	=	→/↑
Saaremaa	+	+	+	-	--	=	+	=	+	-	→/↑
Tartumaa	--	-	-	-	--	=	=	-	=	=	→/↑
Valgamaa	-	-	-	-	=	-	-	-	-	=	→/↑
Viljandimaa	-	-	-	-	-	+	+	-	=	-	→
Võrumaa	-	-	-	-	-	=	-	-	=	=	→/↑
Kokku Total	-	-	-	-	-	=	=	-	=	-	→/↑

Rebase küttimine 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.

Hunting of red fox (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

KÄHRIKKOER (*Nyctereutes procyonoides*)

ÜS = 😊

A = →

K = ↑

Kährikkoera küttimine aastatel 1991 – 2024 ja ruutloenduse jäljeindeksi muutused.

The number of raccoon dog hunted in 1991 – 2024 and winter track index (blue line - tracks per 1 km per 24 hours).

- Kährikkoera arvukus oli möödunud aastal jahimeeste hinnangul Eesti keskmisena stabiilne, arvukuse kasv on väljendunud Hiiu-, Põlva- ja Valgemaal. Arvukuse tagasihoidlikku langust väljendab ruutloenduse jäljeindeks, mis kährikkoera puhul on usaldusväärne pigem pikema perioodi trendi jälgides.
- Kährikkoeri kütiti 2024. jahihooajal võrreldes eelnevaga mõnevõrra vähem ning küttimismahu pidev langus on täheldatav viimased 10 aastat.
- Eelkõige just kärntõve leviku ohjeldamiseks ei tohiks kährikkoera küttimist unarusse jätta. Kuna kährikkoer on meil invasiivne võõrliik, siis hoolimata arvukuse langusest tuleks teda küttida varasemast intensiivsemalt.

Kährikkoera kütmine maakonniti viimasel kümnel jahihooajal.
Hunting bag of racoon-dog in last ten years.

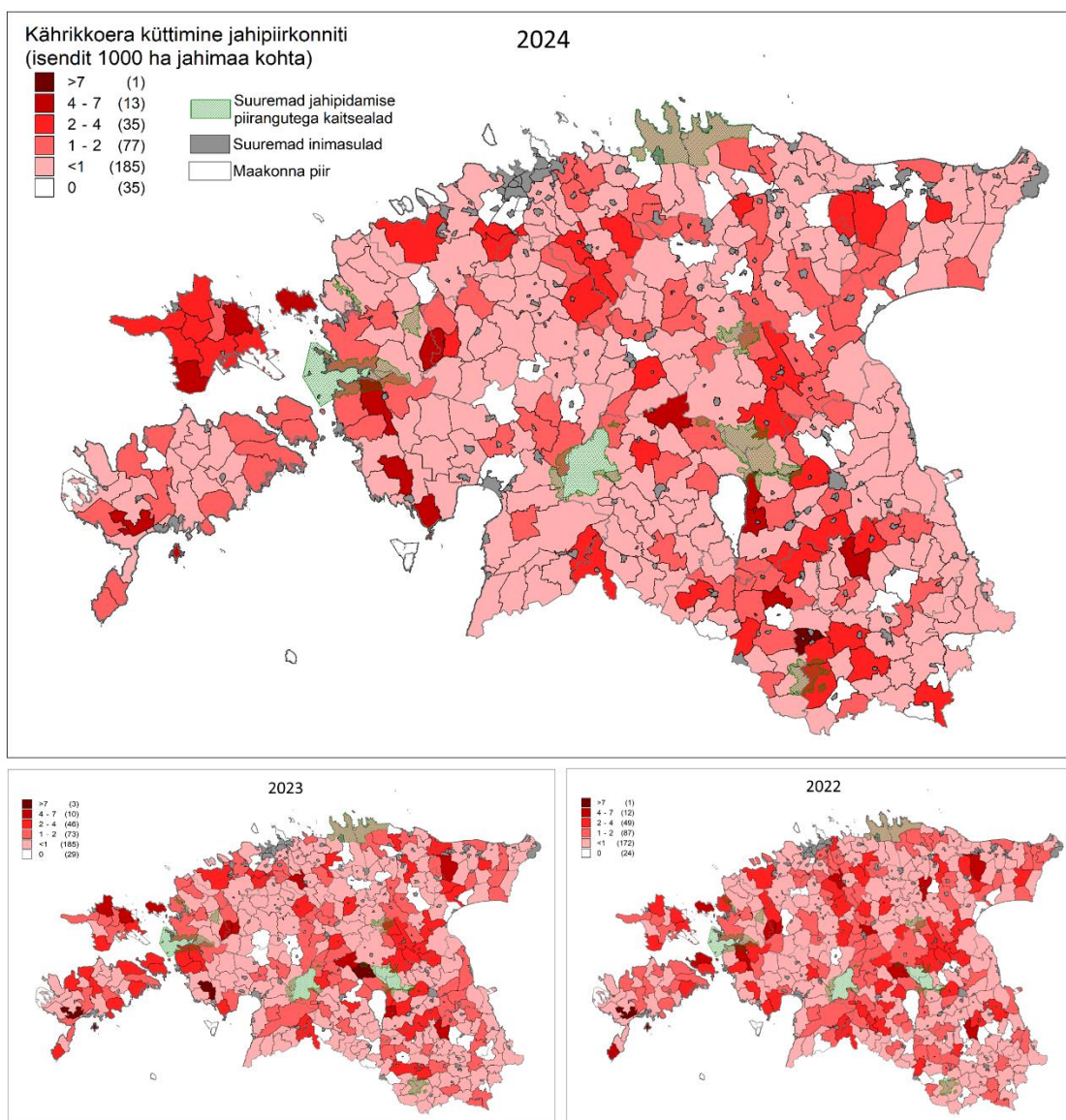
Maakond County	Kütmine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	774	673	385	373	373	452	528	427	353	394	11,6	-49,1
Hiiumaa	449	454	177	133	158	164	215	207	264	309	17,0	-31,2
Ida-Virumaa	494	488	382	309	334	356	427	317	376	296	-21,3	-40,1
Jõgevamaa	702	620	447	413	418	482	513	368	358	280	-21,8	-60,1
Järvamaa	586	445	311	285	269	318	397	279	203	187	-7,9	-68,1
Läänemaa	1002	1015	713	574	555	547	693	474	438	335	-23,5	-66,6
Lääne-Virumaa	633	668	463	436	315	320	309	291	276	223	-19,2	-64,8
Põlvamaa	415	293	226	139	151	155	175	175	170	189	11,2	-54,5
Pärnumaa	1155	1134	718	690	695	653	724	434	462	397	-14,1	-65,6
Raplamaa	568	521	446	398	341	344	422	338	301	233	-22,6	-59,0
Saaremaa	1034	1227	1230	890	639	378	379	412	509	286	-43,8	-72,3
Tartumaa	572	401	257	218	204	190	296	243	319	275	-13,8	-51,9
Valgamaa	342	281	229	260	292	276	331	144	144	289	100,7	-15,5
Viljandimaa	730	655	480	485	591	736	851	488	483	296	-38,7	-59,5
Võrumaa	392	304	164	178	216	221	287	138	192	296	54,2	-24,5
Kokku Total	9848	9179	6628	5781	5551	5592	6547	4735	4848	4285	-11,6	-56,5

Kährikkoera ruutloenduse jäljeindeks aastatel 2014-2025.
Snow track index of racoon-dog in 2014-2025.

Maakond County	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	0,16	0,12	0,17	0,10	0,06	0,13		0,17	0,19	0,18	0,31	0,17
Hiiumaa					0,03			0,01	0,05	0,11	0,35	0,01
Ida-Virumaa	0,27	0,12	0,16	0,04	0,30	0,18	0,05	0,06	0,14	0,06	0,10	0,10
Jõgevamaa		0,26	0,25		0,14	0,18		0,38	0,36	0,20	0,30	0,23
Järvamaa	0,20	0,08	0,34	0,34	0,28	0,20	0,21	0,42	0,27	0,11	0,40	0,05
Läänemaa			0,33	0,34	0,14	0,33	0,09	0,17	0,35	0,27		0,13
Lääne-Virumaa	0,08	0,08	0,16	0,15	0,09	0,07		0,12	0,08	0,07	0,19	0,04
Põlvamaa			0,13	0,14	0,03	0,09		0,15	0,12	0,07	0,13	0,09
Pärnumaa			0,60	0,45	0,27	0,40	0,28	0,23	0,23	0,09		0,15
Raplamaa	0,15		0,27	0,36	0,09	0,16	0,06	0,11	0,30	0,14		0,07
Saaremaa	0,18			0,36	0,08	0,09		0,24	0,14	0,07		0,07
Tartumaa		0,09	0,17	0,15	0,09	0,35	0,20	0,11	0,33	0,10	0,22	0,18
Valgamaa			0,08	0,09	0,02	0,10	0,26	0,09	0,06	0,10	0,16	0,04
Viljandimaa			0,33	0,59	0,13	0,26	0,15	0,38	0,27	0,15	0,43	0,13
Võrumaa		0,19	0,11	0,42	0,06	0,16	0,07	0,07	0,18	0,04	0,11	0,05
Kokku Total	0,17	0,13	0,24	0,31	0,13	0,19	0,15	0,18	0,21	0,11	0,23	0,11

Jahipiirkonna kasutajate kevadine hinnang kährikkoera arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning Keskkonnaagentuuri kütmissisooitus 2025. aasta jahihooajaks.
Hunter estimated changes in abundance and Estonian EA suggestion for hunting quota in 2025.

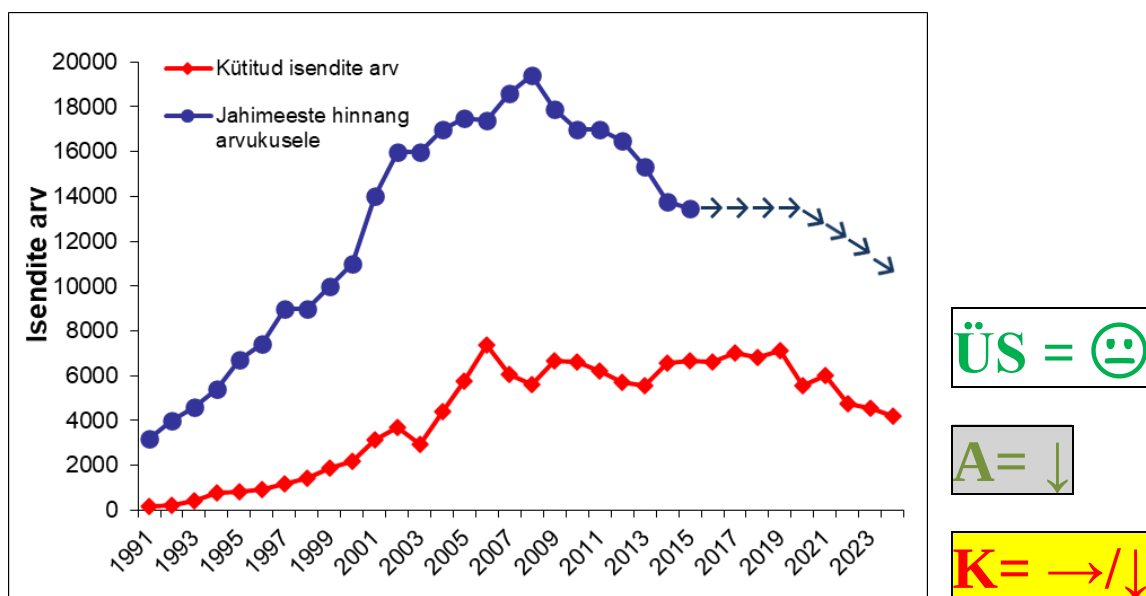
Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)										Kütmissisooitus Suggestion for quota in 2025
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Harjumaa	+	-	-	-	-	=	-	=	=	=	↑
Hiiumaa	-	=	-	-	-	=	+	++	++	+	↑
Ida-Virumaa	+	+	-	=	-	=	=	-	=	-	↑
Jõgevamaa	+	=	-	=	-	-	+	+	+	=	↑
Järvamaa	-	-	-	-	-	=	+	-	=	-	↑
Läänemaa	-	-	-	-	-	=	+	=	=	=	↑
Lääne-Virumaa	-	+	-	-	-	-	+	-	+	=	↑
Põlvamaa	=	=	-	-	-	-	+	=	++	+	↑
Pärnumaa	-	=	-	-	-	=	+	-	=	=	↑
Raplamaa	=	+	=	-	=	-	+	=	-	-	↑
Saaremaa	-	=	-	-	-	-	-	-	-	-	↑
Tartumaa	-	-	-	-	-	=	+	=	+	=	↑
Valgamaa	+	-	-	-	=	+	+	-	=	+	↑
Viljandimaa	-	=	-	-	-	+	+	-	-	-	↑
Võrumaa	=	=	-	=	-	=	+	=	+	-	↑
Kokku Total	=	=	-	-	-	=	+	-	=	=	↑

Kährikkoera küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.

Hunting of raccoon dog (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

KOBRAS (*Castor fiber*)

Kopra küttimine aastatel 1991 – 2024 ja jahipiirkondade kasutajate hinnang arvukusele ajavahemikus 1991– 2015 ja koprapesakondade loenduse alusel 2015., 2018. ja 2021. aastal.

The number of beavers hunted in 1991 – 2024 and number of beavers by hunters estimation 1991 – 2015 and based on counts of beaver colonies in 2015, 2018 and 2021.

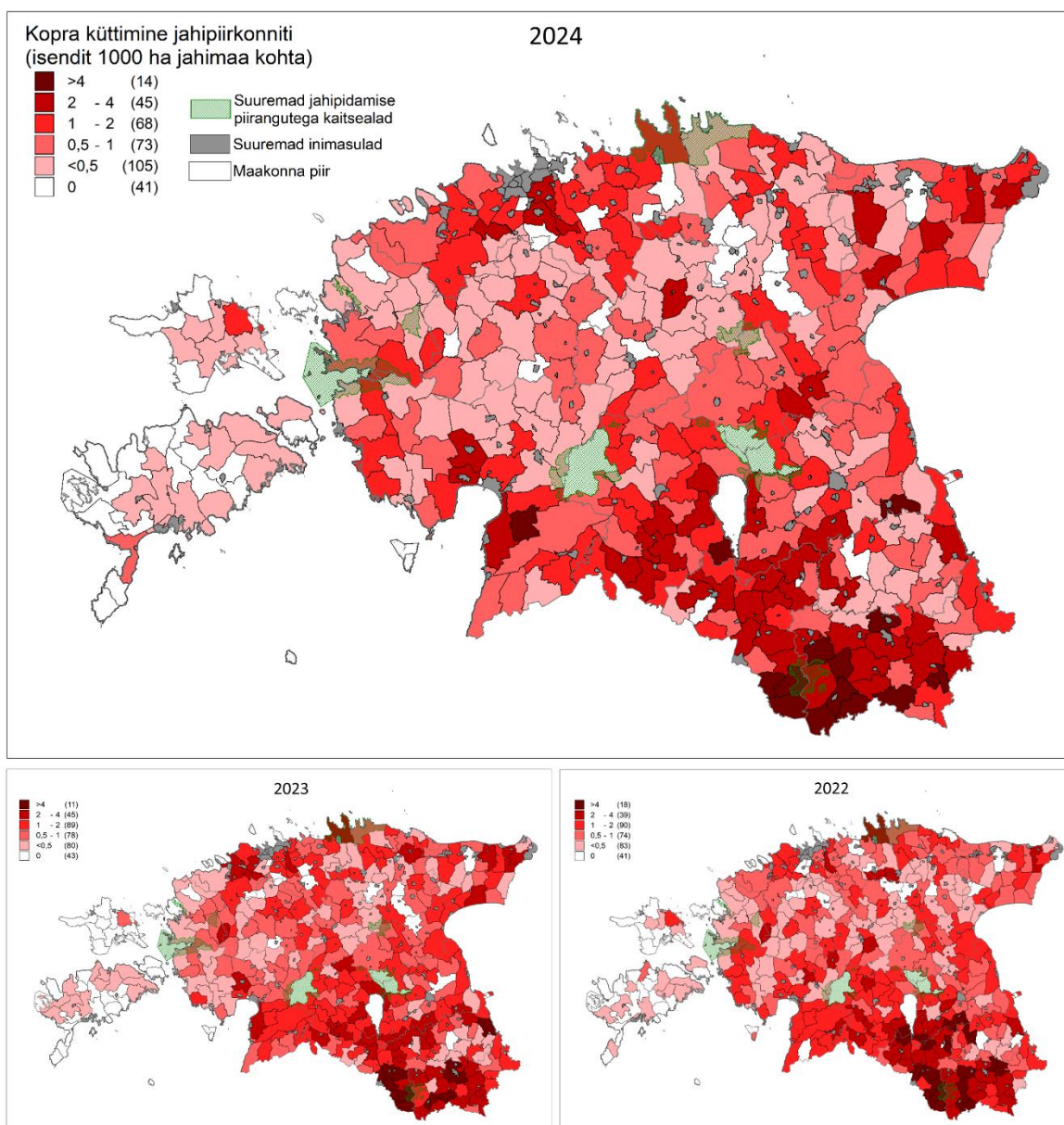
- Jahipiirkonna kasutajate hinnangul on kopra arvukus olnud Mandri-Eestis viimased viis aastat langustrendis, samas kui saartel on see pidevalt kasvanud.
- 2024. aastal kütiti kokku 4221 kobrast, mis ~350 isendi võrra vähem kui eelneval aastal. Kütitud kobraste arv oli ka viimase 20 aasta madalaim.
- 2024. aasta sügisel toimus taas üle-eestiline koprapesakondade kaardistamine, selle tulemused näitavad pesakondade arvu langust. Järgmine üle-eestilist kopra pesakondade kaardistamine (seire) toimub 2027. aastal.
- Hoolimata arvukuse jätkuvast langusest on populatsiooni seisund siiski pigem soodne. Kui üldjuhul võiks küttimist jätkata eelmiste aastatega samade põhimõtete järgi, siis neis piirkondades/kolooniates, kus tema olemasolu inimtegevust oluliselt ei sega, soovitame teda mitte küttida.
- Soovitame kopraid varakult välja püüda toimivatest maaparandussüsteemidest ning neist looduslikest vooluveekogudest, kus nad paisude näol kaladele (jõeforell) kudemisrände takistusi loovad. Suurematest voolu- ja seisuveekogudest ning samuti inimese aktiivsest majanduslikust tegevusest puutumata lodualadelt, kus nad oma tegevusega elurikkust toetavad, jätta nad küttimata.

Kopra kütmine maakonniti viimasel kümnel jahihooajal.
Hunting bag of beaver in last ten years.

Maakond County	Kütmine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	430	502	585	619	501	508	418	354	449	398	-11,4	-7,4
Hiiumaa	7	15	17	21	28	22	20	18	6	30	400,0	328,6
Ida-Virumaa	538	487	552	653	669	475	465	279	357	339	-5,0	-37,0
Jõgevamaa	360	335	450	314	430	320	429	191	206	245	18,9	-31,9
Järvamaa	239	300	283	275	262	207	193	191	177	138	-22,0	-42,3
Läänemaa	179	188	284	228	279	208	144	181	124	146	17,7	-18,4
Lääne-Virumaa	392	389	388	350	350	269	314	235	264	187	-29,2	-52,3
Põlvamaa	385	287	400	373	388	258	291	226	249	189	-24,1	-50,9
Pärnumaa	814	662	670	666	782	529	660	523	424	463	9,2	-43,1
Raplamaa	329	315	374	340	309	252	207	207	199	134	-32,7	-59,3
Saaremaa	35	21	26	53	31	42	45	33	31	41	32,3	17,1
Tartumaa	532	560	539	466	517	331	483	391	322	329	2,2	-38,2
Valgamaa	841	942	903	1078	997	801	889	752	674	507	-24,8	-39,7
Viljandimaa	519	529	561	454	602	498	529	505	489	441	-9,8	-15,0
Võrumaa	1078	1078	1006	947	982	831	904	672	602	634	5,3	-41,2
Kokku Total	6678	6610	7038	6837	7127	5551	5991	4758	4573	4221	-7,7	-36,8

Jahipiirkonna kasutajate kevadine hinnang kopra arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning Keskkonnaagentuuri kütmissooovitus 2025. jahihooajaks.
Hunters estimated changes in abundance and Estonian EA suggestion for hunting quota in 2025.

Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)										Kütmissooovitus Suggestion for quota in 2025
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Harjumaa	-	=	+	=	-	-	-	-	=	-	→
Hiiumaa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	++	→/↑
Ida-Virumaa	=	-	=	-	=	-	-	-	-	=	→
Jõgevamaa	-	=	=	-	-	=	-	=	-	-	→/↓
Järvamaa	=	=	=	=	=	=	-	-	-	-	→/↓
Läänemaa	=	-	-	-	=	-	-	-	-	-	→/↓
Lääne-Virumaa	=	-	-	-	-	-	-	=	=	=	→
Põlvamaa	-	-	=	-	-	-	-	-	-	-	→/↓
Pärnumaa	=	=	=	-	=	=	-	=	-	=	→/↓
Raplamaa	=	+	+	=	=	-	-	-	-	-	→/↓
Saaremaa	+	+	+	=	+	+	+	=	+	+	→/↑
Tartumaa	-	=	-	=	=	=	=	-	-	-	→/↓
Valgamaa	=	=	-	=	=	-	-	=	=	-	→/↓
Viljandimaa	-	=	-	-	-	=	=	-	-	-	→/↓
Võrumaa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	→/↓
Kokku Total	=	=	=	-	=	-	-	-	-	-	→/↓

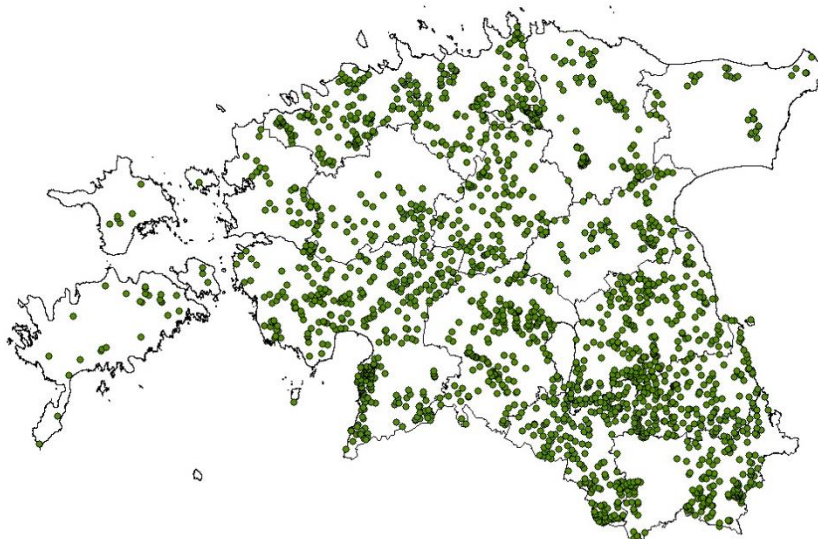
Kopra küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.

Hunting of beaver(number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

Üle-eestilist kopra pesakondade loendust (seiret) tehakse 3 aastase sammuga. Seiretsükkel on seotud Eesti aruandluskohustusega EL loodusdirektiiv (92/43 EMÜ) ptk 17- direktiivi lisades välja toodud liikide, s.h kopra, asurkondade seisundi muutuste kohta.

Jahimaakasutajad loendasid 2024. aastal 2135 pesakonda, mis on 902 võrra vähem kui 2021. aastal. Samas tuleb siin arvestada sellega, et koprapesakondade loendusandmeid esitas sel korral oluliselt väiksem arv jahipiirkondi kui eelmisel korral. 2024. aastal loendati kopra pesakondi 67% ja 2021. aastal 80% jahipiirkondadest. Sellest tulenevalt tuleb pesakondade arvu muutuste hindamisel võrrelda nende jahipiirkondade andmed, kus loendused viidi läbi

nii 2024. aastal kui ka 2021. aastal (205 jahipiirkonda). See võrdlus näitab, et kopra pesakondade arv on Eestis võrreldes kolme aasta tagusega langenud ligi viiendiku võrra (muutus -19,4%).

Kopra pesakonnade paiknemine jahimeeste kogutud andmete järgi 2024. aastal.
Beaver colonies in 2024

Siinkohal jääb teadma, kas pesakondade arvu langus on samasugune olnud ka loendusandmeid esitamata jätnud jahipiirkondades. Varasemalt läbiviidud kontrollloenduste tulemused näitavad, et kopra pesakondade arvu hinnatakse väiksemaks, keskmine loendusviga 20,45%. Kahjuks 2024. aastal kopra pesakondade loendust jahipiirkonna kasutajast sõltumatult ei olnud võimalik teha rahaliste vahendite piiratuse tõttu.

Kopra pesakondade arv ja pesakondade arvu muutus alates 2012. aastast. NB! Pesakondade arv sisaldab jahipiirkonnakasutajate poolt loendatud arvu. Pesakondade arvu muutuse kohta sisaldavad vaid nende jahipiirkondade andmeid, kus vastav loendus viidi läbi võrreldavatel aastatel.

Maakond County	Loendatud pesakondade arv <i>No of counted colonies</i>					Pesakondade arvu muutus <i>Change in abundance (%)</i>														
	2012	2015	2018	2021	2024	2012	2015	2018/2015	2015	2018	2018/2015	2018	2021	2021/2018	2021	2024	2024/2021	2012	2024	2024/2012
								muutus (%)			muutus (%)			muutus (%)			muutus (%)			muutus (%)
Harjumaa	218	242	188	267	237	169	214	26,6	166	152	-8,4	153	163	6,5	227	216	-4,8	175	221	26,3
Hiiumaa	5	8	9	15	6	4	6	50,0	4	5	25,0	9	7	-22,2	11	7	-36,4	4	6	50,0
Ida-Virumaa	239	216	186	254	38	220	221	0,5	173	161	-6,9	191	196	2,6	46	43	-6,5	55	43	-21,8
Jõgevamaa	217	182	211	158	85	213	172	-19,2	182	207	13,7	197	158	-19,8	96	75	-21,9	155	89	-42,6
Järvamaa	160	89	102	162	164	93	84	-9,7	58	78	34,5	90	81	-10,0	162	164	1,2	152	148	-2,6
Läänemaa	62	115	20	87	61	41	74	80,5	30	20	-33,3	17	16	-5,9	41	47	14,6	33	53	60,6
Lääne-Virumaa	191	117	95	104	85	104	110	5,8	86	71	-17,4	54	68	25,9	80	84	5,0	77	90	16,9
Põlvamaa	209	129	218	229	216	124	129	4,0	113	149	31,9	204	210	2,9	208	189	-9,1	190	216	13,7
Pänumaa	364	324	298	312	326	299	291	-2,7	286	264	-7,7	241	266	10,4	304	300	-1,3	320	295	-7,8
Raplamaa	242	101	42	100	60	103	101	-1,9	67	37	-44,8	42	39	-7,1	55	38	-30,9	149	64	-57,0
Saaremaa	15	9	12	44	33	8	6	-25,0	5	3	-40,0	12	14	16,7	30	33	10,0	12	14	16,7
Tartumaa	350	282	429	449	235	267	276	3,4	282	324	14,9	429	449	4,7	449	235	-47,7	350	184	-47,4
Valgamaa	236	296	316	232	183	224	252	12,5	284	299	5,3	301	221	-26,6	217	182	-16,1	217	182	-16,1
Viljandimaa	267	184	249	262	217	109	174	59,6	131	160	22,1	170	203	19,4	191	133	-30,4	216	170	-21,3
Võrumaa	321	427	304	362	144	280	377	34,6	369	300	-18,7	259	276	6,6	227	143	-37,0	178	125	-29,8
Kokku Total	3096	2721	2679	3037	2090	2258	2487	10,1	2236	2230	-0,3	2369	2367	-0,1	2344	1889	-19,4	2283	1900	-16,8

2135st teada antud kopra pesakondadest olid koordinaatidega pesakonna vaatlusi 2113, mille edasisel kaardianalüüsil loeti üheks pesakonnaks need vaatlused, kus pesakonna keskmise koordinaadid olid üksteisele lähemal kui 250 m. Selle analüüsi tulemuseks saadi pesakondade koguarvuks 1876, neist 10,2% oli ühes 250 m raadiusega alas 2-10 pesakonna tsentrit tähistavat koordinaati, keskmiselt oli ühes puhvris 2,24 pesakonda tähistavat koordinaati.

Samamoodi läheneti ka varasematele loendusandmetele: 2021. aastal oli jahipiirkonna kasutajate poolt loendatud 3037 pesakonnast koordinaatidega 2711 ja pärast 250 m puhvri loomist jäi pesakondade arvuks 2423; 2018. aastal kirjeldati jahimeeste poolt 2679 kopra pesakonda, millest 2641 olid koordinaatidega ja peale puhvrite loomist jäi pesakondade arvuks 2390; 2015. aastal anti jahimeeste poolt teada 2721 kopra pesakonnast, millest 2678 olid pesakonna keset tähistavad koordinaadid ja pärast puhvrite loomist jäi pesakondi 2425; 2012. aastal 3096le pesakonna tsentrit tähistavale koordinaadile puhvri loomisel jäi pesakondade arvuks 2899.

Puhvrite abil saab aimu pesakondade piirkonna ülehinnangust, kuid alahinnangust või loendamata jäänud pesakondade osas järeldusi teha ei saa.

Pesakonda keskmise koordinaatidele 250 m puhvri loomisel lähtuti, et kopra pesakond kasutab sügisel-talvel peamiselt üht urgut (peaurgut) ja toitub sel perioodil peamiselt ~50 m raadiuses, kuid koprad võivad liikuda heade toidupuude otsingul kuni 250 m kaugusele. Kopra pesakondade territooriumid ei kattu omavahel. Üks kopra pesakond vajab vähemalt umbes 1-2 km sobivat elupaika piki veekogu/rannajoont. Päriselus muidugi kopra pesakondade territooriumi suurus ja kuju varieeruvad, sõltudes toidubaasist, veekogust, aastaajast ja kobraste asustustihedusest.

Kopra pesakondade arv ja pesakondade arvu muutus alates 2012. aastast. NB! Pesakondade arv sisaldab pesakondade, mis saadi pärast 250m puhvri loomist arvu. Pesakondade arvu muutuse kohta sisaldavad vaid nende jahipiirkondade andmeid, kus vastav loendus viidi läbi võrreldavatel aastatel.

Maakond County	Pesakondade arv No of colonies					Pesakondade arvu muutus Change in abundance (%)														
	2012	2015	2018	2021	2024	2012	2015	2015/2012	2015	2018	2018/2015	2018	2021	2021/2018	2021	2024	2024/2021	2012	2024	2024/2012
								muutus (%)			muutus (%)			muutus (%)			muutus (%)			muutus (%)
Harjumaa	200	214	179	218	215	154	182	18,2	151	145	-4,0	143	133	-7,0	217	215	-0,9	158	200	26,6
Hiiumaa	5	8	9	12	6	4	4	0,0	4	5	25,0	9	6	-33,3	7	7	0,0	4	6	50,0
Ida-Virumaa	233	180	172	204	42	182	180	-1,1	143	148	3,5	173	158	-8,7	43	42	-2,3	50	42	-16,0
Jõgevamaa	210	172	199	142	87	206	162	-21,4	172	195	13,4	185	142	-23,2	87	72	-17,2	157	86	-45,2
Järvamaa	154	85	95	147	133	88	80	-9,1	63	76	20,6	84	78	-7,1	162	133	-17,9	141	120	-14,9
Läänemaa	57	105	82	73	59	37	64	73,0	27	18	-33,3	18	20	11,1	37	39	5,4	32	44	37,5
Lääne-Virumaa	183	100	18	89	77	97	98	1,0	79	58	-26,6	48	55	14,6	62	65	4,8	74	74	0,0
Põlvamaa	196	104	188	191	185	104	104	0,0	104	133	27,9	179	175	-2,2	173	162	-6,4	177	185	4,5
Pänumaa	344	304	295	275	292	282	274	-2,8	268	254	-5,2	229	243	6,1	267	269	0,7	303	262	-13,5
Raplamaa	216	81	41	90	65	95	81	-14,7	55	37	-32,7	41	35	-14,6	52	36	-30,8	134	61	-54,5
Saaremaa	14	9	10	32	28	7	6	-14,3	5	3	-40,0	10	13	30,0	21	28	33,3	11	13	18,2
Tartumaa	320	245	355	299	209	245	240	-2,0	244	236	-3,3	354	229	-35,3	299	209	-30,1	320	166	-48,1
Valgamaa	211	276	266	194	184	206	233	13,1	248	238	-4,0	251	176	-29,9	186	184	-1,1	192	171	-10,9
Viljandimaa	265	166	220	216	165	108	145	34,3	105	121	15,2	151	147	-2,6	216	165	-23,6	208	139	-33,2
Võrumaa	291	376	261	241	129	251	336	33,9	285	229	-19,6	219	185	-15,5	241	129	-46,5	160	110	-31,3
Kokku Total	2899	2425	2390	2423	1876	2066	2189	6,0	1953	1896	-2,9	2094	1795	-14,3	2070	1755	-15,2	2283	1900	-20,8

Nii jahimeeste loendusandmed kui ka nende põhjal tehtud kaardianalüüs näitavad kopra pesakondade arvu langust, esimesel juhul on langus toimunud viimasel loendusperioodil ja puhverdamisel on pesakondade arv märkimisväärsel langenud juba 2018 ja 2021. aasta loenduste vahelisel ajal.

Kopra pesakondade arvu muutus jahimeeste loendustulemustele tuginedes on langustrendis 11 maakonnas ja veidi suurenenud neljas maakonnas.

Ka kütitud kobraste arv on viie-kuue aasta taguse kõrgajaga võrreldes oluliselt (~40% võrra) langenud, olles 2024 jahihooajal viimase 20-aasta madalaim. Sealjuures eelmise 2021. aastal läbiviidud loenduste aegse küttemistulemusega oli 2024. kütitud kobraste arv peaaegu 30% võrra väiksem.

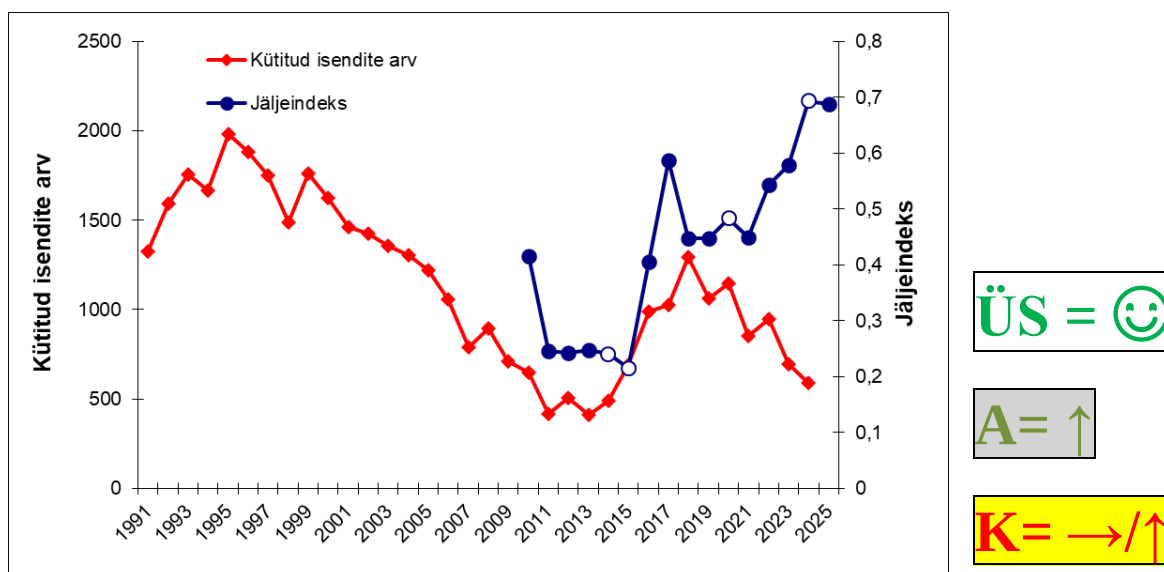
Et kopra pesakondade kohta on laekunud erinevatel loendusaastatel erinevalt andmeid nii kvantiteedilt kui ka kvaliteedilt, on siiski mõnevõrra keeruline anda hinnangut asurkonnas toimunud muutustele maakonniti kui ka jahipiirkonniti. Varasemalt läbiviidud kopra pesakondade seireandmed on kokku võetud ulukiseire 2013., 2016., 2019. ja 2022. aasta aruannetes ([Ulukite arvukus ja kütmine | Keskkonnaportaal](#)). Samuti tuleb arvestada suurenenud kiskjate survega surve kopraasurkonnale. Ilvese ja hundi asurkonnad on alates 2021. aastast jõudsalt kasvanud, samas nende peamiste saakloomaliikide arvukus on olnud languses. Toiduga valiv ilves on pidanud metskitse asemele leidma alternatiivseid saakloomi ja nagu eelmise metskitse arvukuse madalseisu aegsed telemeetriauringute andmed näitavad, on kobras üks ilvese poolt valitavatest alternatiividest. Alam-Pedja looduskaitsealal ja Emajõe-Suursoos viimastel aastatel tehtud tähelepanekud viitavad ka merikotka märkimisväärsel mõjule.

Kopra tekitatud kahjustuste hulk ja pindala 2024. aastal on võrreldes 2023. aastaga jäänud üldpildis samaks. Üksikasjalikuma ülevaate jahipiirkondade tasemel tehtud väljavõtte metsakahjustuste ekspertiisidest ja esitatud metsateatistest leiab aruande lisana Keskkonnaagentuuri kodulehelt.

Metsakaitseeksperitiiside andmed, milles peamiseks kahjustajaks on märgitud kobras aastatel 2017 kuni 2024 ja lisaks ka 2025 aasta kahjustused juuni alguse seisuga.
Number of cases of beaver damages and affected areas registered during forest damages expertise.

Maakond County	2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		2025 juuni seis	
	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)	arv (N)	pindala area (ha)
Harjumaa	0	0	3	1,32	0	0	1	0,35	0	0	0	0	2	4,04	0	0	0	0
Hiiumaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ida-Virumaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jõgevamaa	0	0	0	0	0	0	4	2,02	2	1,5	2	0,4	0	0	2	1,3	0	0
Järvamaa	3	2,87	0	0	1	0,6	5	6,53	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Läänemaa	0	0	0	0	0	0	2	1,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lääne-Virumaa	0	0	1	1,2	1	0,4	0	0	1	4,34	0	0	0	0	0	0	1	0,35
Põlvamaa	2	0,4	0	0	1	2,21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pärnumaa	2	5,78	4	6,23	3	4,52	7	8,85	2	1,2	0	0	0	0	1	1,05	1	0,23
Raplamaa	0	0	6	11,1	0	0	0	0	1	1,02	0	0	0	0	0	0	0	0
Saaremaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tartumaa	4	5,07	1	0,61	1	0,5	2	2,55	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Valgamaa	3	1,86	6	2,72	1	0,28	4	1,8	3	3,77	5	4,61	4	1,62	1	0,14	0	0
Viljandimaa	2	1,08	1	0,5	1	1	1	0,15	1	0,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Võrumaa	6	5,07	5	2,26	2	3,2	3	6,2	1	0,12	2	1,9	2	0,24	2	1,52	0	0
Kokku Total	22	22,13	27	25,94	11	12,71	29	30,05	11	12,45	9	6,91	8	5,9	6	4,01	2	0,58

HALLJÄNES (*Lepus europaeus*)

Halljänese küttimine aastatel 1991 – 2024 ja ruutloenduse jäljeindeksi muutused.

The number of brown hare hunted (red line) in 1991 – 2024 and winter track index (blue line - tracks per 1 km per 24 hours).

- Halljänese arvukuse jätkuvat tõusutrendi väljendavad nii jahimeeste hinnangud kui ka ruutloenduse tulemused. Halljänese arvukuse kasvu üheks oluliseks teguriks võib pidada rebase arvukuse langust. Halljänese arvukuse kasvust võidab kindlasti ilves.
- Halljänese küttimine oli 2023. aastaga võrreldes vähenenud ning küttimine on olnud languses juba viimased seitse aastat.
- Kuna halljänese küttimine on suhteliselt tagasihoidlik ning suremustegurina populatsiooni seisundi muutustes väheoluline, võib neid küttida varasemaga samal tasemel või ka rohkem.

Halljänese küttimine maakonniti viimasel kümnel jahihooajal.

Hunting bag of brown hare in last ten years.

Maakond County	Küttimine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	64	67	89	118	79	108	70	70	49	31	-36,7	-51,6
Hiiumaa	12	0	0	0	0	6	0	1	1	0	-100,0	-100,0
Ida-Virumaa	63	90	77	96	61	84	52	64	47	42	-10,6	-33,3
Jõgevamaa	32	44	62	82	93	117	91	101	89	63	-29,2	96,9
Järvamaa	33	68	73	106	67	85	66	68	44	26	-40,9	-21,2
Läänemaa	53	81	85	126	119	61	44	87	59	49	-16,9	-7,5
Lääne-Virumaa	84	109	108	157	137	165	119	100	78	79	1,3	-6,0
Põlvamaa	36	63	58	55	38	34	38	36	32	35	9,4	-2,8
Pärnumaa	114	174	185	216	129	127	110	125	113	93	-17,7	-18,4
Raplamaa	39	89	65	106	95	100	100	70	55	44	-20,0	12,8
Saaremaa	21	26	39	35	69	69	44	43	29	19	-34,5	-9,5
Tartumaa	39	45	50	51	52	63	44	58	20	28	40,0	-28,2
Valgamaa	27	41	42	29	24	30	10	25	7	9	28,6	-66,7
Viljandimaa	49	55	71	93	71	76	47	65	40	45	12,5	-8,2
Võrumaa	24	35	24	25	29	24	17	34	34	27	-20,6	12,5
Kokku Total	690	987	1028	1295	1063	1149	852	947	697	590	-15,4	-14,5

Halljänese ruutloenduse jäljeindeks aastatel 2013-2025.

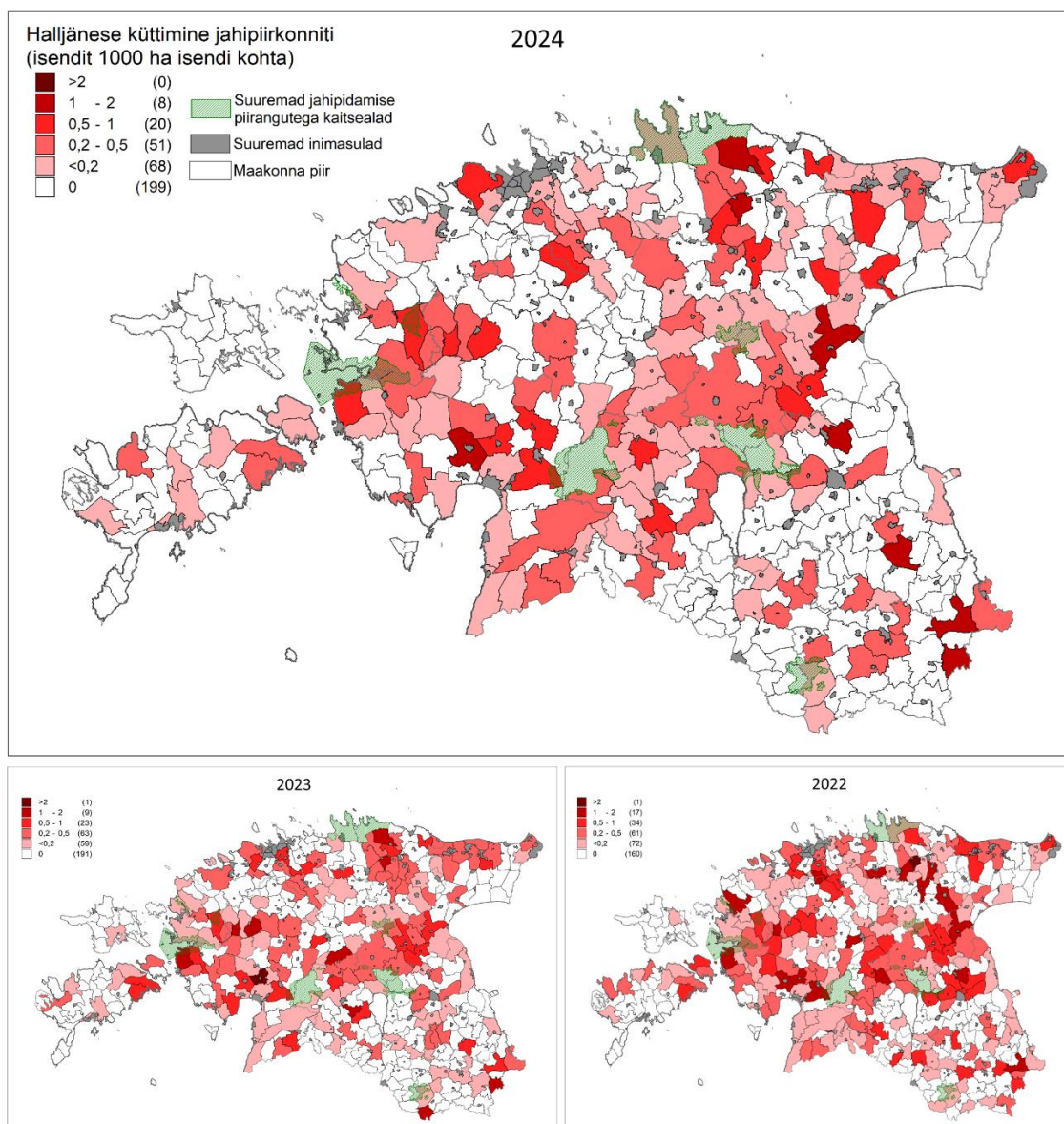
Snow track index of brown hare in 2013-2025.

Maakond County	Jäljeindeks (1 km kohta)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	0,29	0,14	0,31	0,42	0,60	0,46		0,62	0,35	0,61	0,42	0,59
Hiiumaa					0,01	0,00		0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Ida-Virumaa	0,11	0,13	0,13	0,12	0,08	0,08	0,13	0,16	0,18	0,10	0,15	0,13
Jõgevamaa		0,20	0,77		0,72	0,25		0,34	0,49	0,90	0,76	1,57
Järvamaa	0,20	0,34	0,47	0,76	0,52	0,44	0,51	0,27	0,64	0,39	0,33	0,70
Läänemaa			0,45	0,87	0,52	1,55	0,82	0,22	0,80	0,83		1,21
Lääne-Virumaa	0,12	0,26	0,31	0,99	0,33	0,43		0,41	0,87	1,04	0,64	0,72
Põlvamaa			0,69	0,84	0,48	0,37		0,53	0,47	0,63	0,59	0,55
Pärnumaa			0,25	0,55	0,40	0,51	0,21	0,27	0,27	0,34		0,39
Raplamaa	0,41		0,49	0,60	0,46	0,39	0,37	0,57	0,48	0,52		0,89
Saaremaa	0,08			0,32	0,22	0,16		0,42	0,49	0,45		0,50
Tartumaa		0,28	0,37	0,49	0,32	0,39	0,62	0,69	0,86	0,95	0,92	0,77
Valgamaa			0,29	0,96	0,42	0,10	1,97	0,38	1,01	0,38	1,13	0,47
Viljandimaa			0,44	0,66	0,46	0,54	0,43	0,31	0,38	0,30	0,44	0,38
Võrumaa		0,36	0,82	0,34	0,60	0,65	0,07	1,05	0,95	1,43	2,36	1,89
Kokku Total	0,24	0,22	0,41	0,59	0,45	0,45	0,48	0,45	0,54	0,58	0,69	0,69

Jahipiirkonna kasutajate kevadine hinnang halljänese arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ja Keskkonnaagentuuri küttimissoovitus 2025. jahihooajaks.

Hunters estimated changes in abundance. Estonian EA suggestion for hunting quota in 2025.

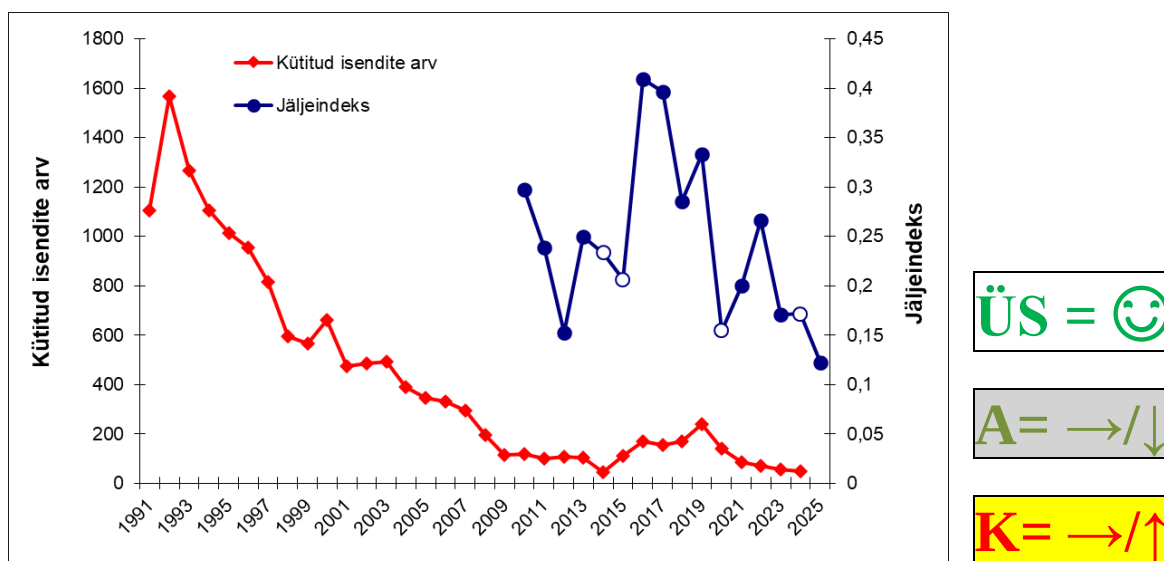
Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)										Küttimissoovitus Suggestion for quota in 2025
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Harjumaa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	=	→/↑
Hiiumaa	+	+	+	+	=	=	=	-	=	+	→/↑
Ida-Virumaa	++	+	+	+	+	+	+	+	=	=	→/↑
Jõgevamaa	++	++	+	+	++	+	+	+	+	+	→/↑
Järvamaa	++	++	+	++	++	+	++	+	+	=	→/↑
Läänemaa	+	+	+	+	=	+	=	+	=	=	→/↑
Lääne-Virumaa	++	++	++	++	++	++	++	+	+	+	→/↑
Põlvamaa	++	++	++	+	++	+	+	++	+	++	→/↑
Pärnumaa	+	++	++	++	+	+	+	+	+	+	→/↑
Raplamaa	++	++	++	+	+	+	+	+	+	+	→/↑
Saaremaa	+	+	+	+	++	++	++	+	+	+	→/↑
Tartumaa	+	+	+	+	++	+	+	++	+	+	→/↑
Valgamaa	++	+	+	+	++	++	++	+	++	+	→/↑
Viljandimaa	++	+	++	++	++	++	++	++	++	+	→/↑
Võrumaa	++	+	+	+	+	+	+	++	+	+	→/↑
Kokku Total	++	+	+	+	+	+	+	+	+	+	→/↑

Halljānese küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.

Hunting of brown hare (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

VALGEJÄNES (*Lepus timidus*)

Valgejänesse küttimine aastatel 1991 – 2024 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused.

The number of mountain hare hunted in 1991 – 2024 (red line) and winter track index (blue line - tracks per 1 km per 24 hours).

- Valgejänesse arvukus on tõenäoliselt pisut langenud, mida väljendavad sarnaselt nii ruutloenduse, küttimisandmed kui ka jahimeeste hinnangud.
- Hirvlaste pabulaloenduse käigus saadud jänese pabulaindeks on möödunud aastaga samal tasemel. Siinkohal tuleb mainida, et tulemuse näol on tegemist valge- ja halljänesse pabulahunnikute summaga, sest nende kahe liigi pabulaid loendustel ei eristata. Kuna pabulaloenduse marsruudid paiknevad valdavalt metsaaladel, võib siiski oletada, et enamuses kuuluvad loenduste käigus registreeritud pabulahunnikud valgejänestele.
- Valgejänesse arvukuse kahanemist saab seostada suurenenud kisklussurvega ilvese poolt. Metskitse arvukuse kahanemisega suureneb ilvese kiskluse mõju jänestele ja eeskätt just valgejänesele, kes sarnaselt ilvesega eelistab metsaelupaiku.
- Hoolimata arvukuse langusest saab valgejänesse looduskaitselist seisundit hinnata jätkuvalt soodsaks.
- Kuna valgejänesse küttimine on väga tagasihoidlik, viimastel aastatel alla 100 isendi, on see suremustegurina väheoluline, mistõttu võib neid küttida varasemaga samadest põhimõtetest lähtuvalt.

Valgejänese küttimine maakonniti viimasel kümnel jahihooajal.
Hunting bag of mountain hare in last ten years.

Maakond County	Küttimine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	6	2	4	4	9	7	2	2	0	0		-100,0
Hiiumaa	0	1	2	0	1	0	0	0	0	0		
Ida-Virumaa	33	58	45	51	70	41	28	20	18	10	-44,4	-69,7
Jõgevamaa	11	15	4	15	27	8	13	2	6	3	-50,0	-72,7
Järvamaa	15	25	10	3	18	4	2	2	2	2	0,0	-86,7
Läänemaa	1	1	3	3	0	2	1	0	0	0		-100,0
Lääne-Virumaa	6	9	25	28	21	31	16	13	9	6	-33,3	0,0
Põlvamaa	6	3	0	13	7	2	4	0	2	2	0,0	-66,7
Pärnumaa	7	21	18	18	41	18	7	14	7	10	42,9	42,9
Raplamaa	7	4	12	8	15	4	1	2	2	3	50,0	-57,1
Saaremaa	1	2	2	3	1	6	4	5	4	2	-50,0	+
Tartumaa	0	2	2	3	1	4	1	0	0	1	+	+
Valgamaa	11	16	9	6	19	9	3	4	2	1	-50,0	-90,9
Viljandimaa	7	7	18	13	10	6	2	5	2	5	150,0	-28,6
Võrumaa	0	2	1	3	0	0	1	2	1	2	+	+
Kokku Total	111	168	155	171	240	142	85	71	55	47	-14,5	-57,7

Valgejänese ruutloenduse jäljeindeks aastatel 2014-2025.
Snow track index of mountain hare in 2014-2025.

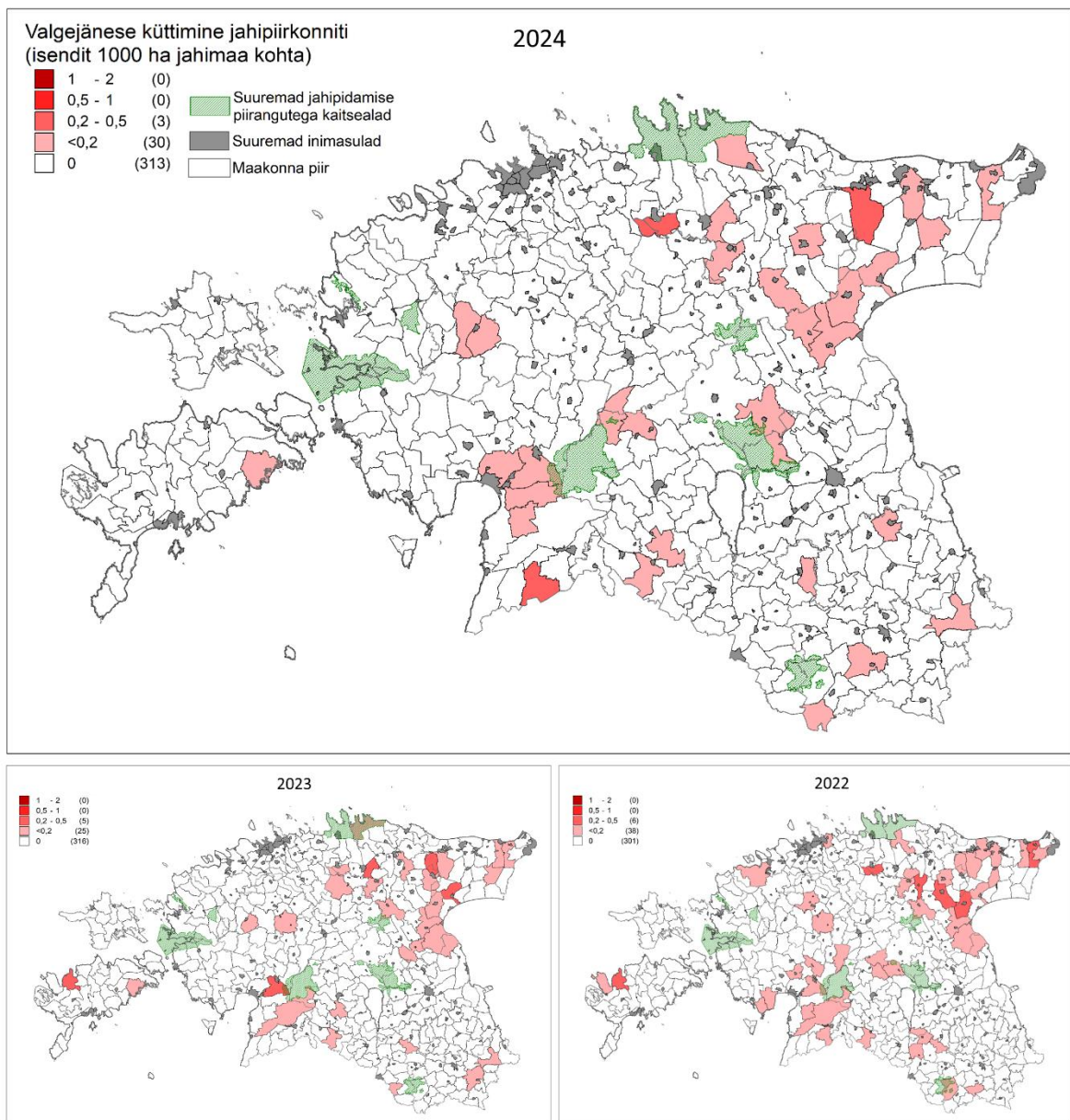
Maakond County	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	0,11	0,07	0,30	0,38	0,10	0,15		0,19	0,14	0,11	0,12	0,08
Hiiumaa					0,02			0,06	0,07	0,02	0,03	0,00
Ida-Virumaa	0,39	0,25	0,61	1,12	1,00	0,80	0,27	0,71	0,61	0,30	0,29	0,26
Jõgevamaa		0,60	0,96		0,46	0,93		0,19	0,44	0,18	0,26	0,30
Järvamaa	0,28	0,08	0,51	0,44	0,42	0,89	0,25	0,29	0,32	0,19	0,86	0,16
Läänemaa			0,08	0,09	0,11	0,02	0,04	0,08	0,29	0,05		0,04
Lääne-Virumaa	0,30	0,14	0,32	0,33	0,23	0,26		0,22	0,23	0,23	0,19	0,19
Põlvamaa			0,21	0,11	0,24	0,05		0,10	0,14	0,11	0,05	0,09
Pärnumaa			0,39	0,28	0,31	0,28	0,18	0,18	0,28	0,14		0,12
Raplamaa	0,19		0,23	0,33	0,27	0,42	0,11	0,14	0,24	0,35		0,15
Saaremaa	0,03			0,03	0,02	0,03		0,03	0,07	0,05		0,00
Tartumaa		0,06	0,52	0,39	0,18	0,33	0,08	0,15	0,12	0,14	0,04	0,11
Valgamaa			0,64	0,60	0,15	0,16	0,06	0,13	0,56	0,25	0,13	0,12
Viljandimaa			0,37	0,34	0,27	0,11	0,15	0,17	0,17	0,13	0,20	0,14
Võrumaa		0,17	0,42	0,20	0,40	0,26	0,00	0,25	0,28	0,30	0,19	0,15
Kokku Total	0,23	0,21	0,41	0,40	0,29	0,33	0,15	0,20	0,27	0,17	0,17	0,12

Jahipiirkonna kasutajate kevadine hinnang valgejänese arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga. Keskkonnaagentuuri küttimissoovitus 2025. aasta jahihooajaks.
Hunters estimated changes in abundance. Estonian EA suggestion for hunting quota in 2025.

Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)										Küttimissoovitus Suggestion for quota in 2025
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Harjumaa	-	=	=	=	=	-	-	-	=	-	→/↑
Hiiumaa	+	=	+	=	=	=	=	=	=	=	→/↑
Ida-Virumaa	++	++	++	+	+		-	=	=	-	→/↑
Jõgevamaa	++	++	+	+	+	=	=	=	=	-	→/↑
Järvamaa	+	+	+	+	+	=	=	=	=	=	→/↑
Läänemaa	-	=	=	-	-	-	=	=	-	=	→/↑
Lääne-Virumaa	+	+	+	+	=	=	+	+	=	-	→/↑
Põlvamaa	+	+	+	=	+	=	=	=	=	=	→/↑
Pärnumaa	+	+	+	+	=	+	=	+	-	=	→/↑
Raplamaa	+	+	+	=	=	-	=	=	=	-	→/↑
Saaremaa	=	=	-	-	=	=	=	=	+	+	→/↑
Tartumaa	+	=	=	=	=	=	-	=	-	-	→/↑
Valgamaa	++	+	+	+	+	+	=	+	=	-	→/↑
Viljandimaa	+	=	+	+	+	=	=	+	=	=	→/↑
Võrumaa	+	+	+	=	=	=	=	+	=	-	→/↑
kku Total	+	+	+	+	=	=	=	=	=	-	→/↑

Jäneste suhteline asustustihedus ja selle muutused seirealadel 2015 – 2025 talvel pabulaloenduste andmetel. Pabulaindeks – pabulahunnikute arv 1 km loendusmarsruudi kohta.
Results of pellet group counts of hares in monitoring areas situated all over Estonia.

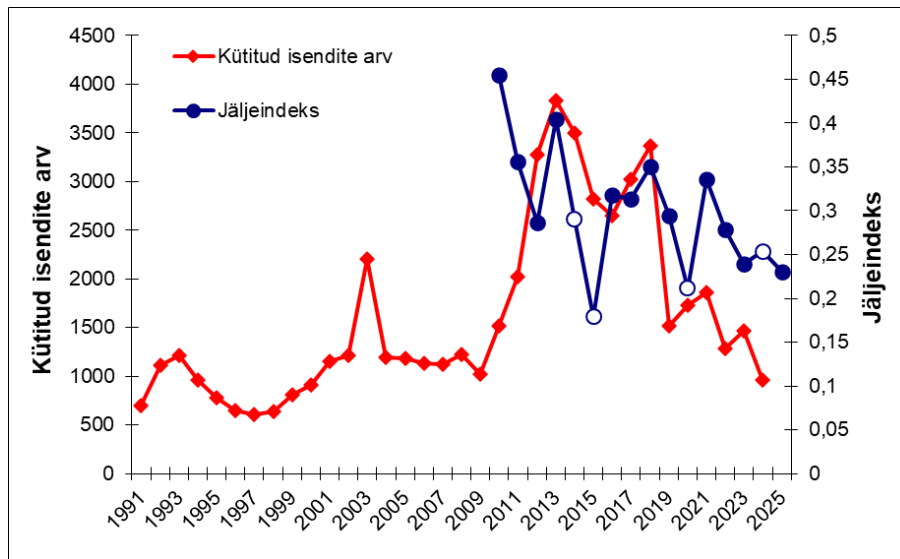
Seireala nr <i>No of monitoring area</i>	Maakond <i>County</i>	Seireala asupaik <i>Location of monitoring area</i>	Pabulaindeks <i>No of pellet groups per 1 km</i>											Muutus (vr 2024) <i>Change (%)</i>	Indeksite vahe (2025-2024) <i>Difference (2025-2024)</i>
			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
1	Harju	Kaberneeme-Jägala	2,11	0,77	2,10	0,80	0,63	0,19	0,32	0,10	0,03	0,27	0,03	-88,2	-0,2
4	Harju	Nõva-Keibu	1,81	0,92	0,73	0,85	1,90	0,81	0,48	0,27	0,07	0,00	0,03	+	0,0
5	Harju	Haiba	0,04	0,00	0,00	0,03	1,59	0,00	0,06	0,20	0,19	0,06	0,04	-41,0	-0,0
6	Harju	Kose-Uuemõisa	0,50	0,18	0,17	0,09	0,00	0,06	0,12	0,33	0,11	0,15	0,07	-50,4	-0,1
48	Harju	Keskpõlügen*									1,48	1,04	0,55	-46,8	-0,5
2	Lääne-Viru	Palmsa-Sagadi-Korjuse	1,35	0,99	0,35	0,34	0,15	0,89	0,37	1,83	1,76	0,76	0,12	-84,2	-0,6
3	Lääne-Viru	Kunda-Vasta	0,56	1,70	0,63	0,18	0,93	0,30	0,47	0,90	0,65	0,18	0,03	-83,1	-0,2
8	Lääne-Viru	Väike-Maarja-Viru-Jaagupi	5,07	1,21	1,26	1,63	1,69	1,49	4,04	1,17	0,33	0,52	0,28	-46,7	-0,2
16	Lääne-Viru	Laekvere-Venevere-Käru	1,30	0,44	0,10	1,30	7,23	4,66	4,09	2,57	1,49	1,10	1,24	12,1	0,1
9	Ida-Viru	Sonda-Soonurme-Sirtsu	0,26	0,18	0,46	0,41	1,12	0,67	2,15	3,22	1,11	3,82	6,87	79,7	3,0
10	Ida-Viru	Iluka-Kurtina-Pagari	2,91	0,41	4,71	0,79	5,74	0,36	0,26	0,43	2,84	0,64	0,54	-15,5	-0,1
17	Ida-Viru	Kauksi-Rannapungerja	1,23	0,59	1,75	0,92	1,39	0,97	1,29	0,88	1,41	0,55	0,93	68,5	0,4
49	Ida-Viru	Sirgala*										5,03	6,67	32,6	1,6
11	Lääne	Haapsalu-Martna	0,17	0,03	0,06	0,00	0,09	0,00	0,00	0,19	0,06	0,17	0,03	-81,6	-0,1
18	Lääne	Matsalu-Lihula-Vatla	0,24	0,10	0,29	0,03	0,17	0,09	0,25	0,09	0,15	0,00	0,00		0,0
12	Rapla	Sooniste-Risti-Märjamaa	0,71	0,24	0,56	0,48	0,41	0,24	0,06	0,97	0,88	1,18	0,07	-94,2	-1,1
13	Rapla	Valgu-Raikküla	0,43	0,00	2,65	0,94	1,51	0,28	0,59	1,12	0,35	0,17	0,36	106,8	0,2
20	Pärnu-Rapla	Eidapere-Kadjaste-Vändra	1,14	0,30	5,75	2,10	3,89	1,57	1,63	1,44	4,13	2,84	1,98	-30,4	-0,9
19	Pärnu	Halinga-Libatse	0,22	0,80	0,57	1,74	0,18	0,43	0,34	0,57	0,98	0,32	0,06	-80,4	-0,3
24	Pärnu	Kihlepa-Lindi-Tõstamaa	0,19	0,57	1,00	1,88	0,29	0,47	0,60	0,71	1,02	0,90	0,41	-54,7	-0,5
25	Pärnu	Põlendmaa-Põõrikaasiku	0,30	0,11	0,48	0,35	0,84	1,22	2,46	5,79	1,75	0,63	0,68	8,3	0,1
26	Pärnu	Õordi	0,23	0,62	0,30	2,48	0,47	2,42	1,19	1,92	0,66	0,75	0,47	-38,0	-0,3
30	Pärnu	Häädemeeste-Laiksaare	1,34	1,31	0,59	2,73	1,06	1,23	2,01	1,25	1,15	0,90	0,27	-69,3	-0,6
31	Pärnu-Viljandi	Tihemetsa-Mõisaküla	1,43	0,77	1,21	0,83	2,38	0,55	0,39	0,85	0,63	0,55	0,84	52,9	0,3
27	Viljandi	Tänassilma-Oiu-Valma	0,00	0,06	0,19	0,09	0,15	0,10	0,12	0,76	0,15	0,12	0,06	-49,2	-0,1
32	Viljandi	Sudiste-Veisiejärv	2,26	2,13	1,16	0,90	3,39	0,83	1,18	1,74	1,04	1,06	0,55	-47,9	-0,5
7	Järva	Jäneda-Aegviidu	2,22	1,79	0,49	2,01	0,70	1,07	0,86	2,12	1,32	0,64	0,31	-51,4	-0,3
14	Järva	Lõõla-Vahastu	1,81	0,48	1,04	0,29	0,96	0,55	1,06	0,34	0,09	0,34	0,49	43,8	0,2
15	Järva	Koigi-Koeru-Päinurme	0,25	0,75	0,32	0,74	2,37	0,33	0,69	0,96	1,51	0,64	0,40	-38,3	-0,2
21	Järva	Kabala-Imavere	0,52	0,49	1,23	0,96	0,94	0,25	0,26	1,17	0,73	0,06	0,03	-46,0	-0,0
22	Jõgeva	Lustivere-Saduküla-Pikknurme	0,06	0,09	0,14	1,20	1,53	0,54	0,89	0,81	0,90	0,63	0,32	-49,6	-0,3
23	Jõgeva	Kullavere-Pala-Kaiu jv	1,48	1,24	1,56	0,86	2,30	1,57	1,01	0,88	0,85	0,40	0,81	101,2	0,4
28	Tartu	Kärevere-Sojamaa-Tähtvere	0,00	0,03	0,18	0,15	0,38	0,13	0,54	1,25	0,73	0,26	0,03	-86,5	-0,2
29	Tartu	Järvelja	0,15	1,01	1,09	0,13	0,13	0,48	0,96	1,04	0,79	0,16	0,12	-27,0	-0,0
33	Tartu	Rannu-Pühaste	1,54	0,92	1,10	0,17	1,98	0,66	1,00	1,34	1,75	0,54	0,44	-18,7	-0,1
34	Põlva	Karilatsi-Ihamaru	1,09	0,64	0,97	1,16	1,36	1,27	1,75	2,52	3,01	1,20	0,77	-36,1	-0,4
38	Põlva	Saatse	0,64	0,29	0,00	0,94	1,04	0,75	0,91	0,25	0,56	0,23	0,17	-27,1	-0,1
36	Põlva-Võru	Kooraste-Urvaste-Sulbi	0,20	0,89	7,72	3,24	2,45	0,07	0,13	0,24	1,25	2,79	1,18	-57,8	-1,6
37	Põlva-Võru	Ilumetsa-Lasva	0,06	0,12	0,19	0,54	0,24	0,13	0,00	0,14	0,61	0,12	0,03	-72,9	-0,1
40	Võru	Misso	1,35	0,51	3,95	1,10	1,47	0,81	2,72	2,82	0,33	0,32	0,41	29,1	0,1
50	Võru	Nursipalu*										0,20	0,43	112,9	0,2
35	Valga	Valga-Öru	0,34	1,97	0,73	1,83	1,90	1,20	1,22	2,30	3,65	1,13	0,45	-60,1	-0,7
39	Valga	Hargla-Karula	1,88	1,02	5,73	3,17	2,83	2,54	1,66	4,37	3,52	2,14	1,84	-14,4	-0,3
41	Hiiu	Kanapeeksi-Tahkuna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,03	0,00	0,00	0,06	0,03	-47,6	-0,0
42	Hiiu	Leluselja	0,03	0,00	0,03	0,03	0,00	0,06	0,00	0,00	0,03	0,00	0,10	+	0,1
43	Hiiu	Käina-Tubala	0,28	0,20	0,10	0,00	0,00	0,12	0,12	0,00	0,06	0,03	0,00	-100,0	-0,0
44	Saare	Linnuse (Eiklast põhjas)	0,00	0,16	0,09	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,0
45	Saare	Valjala-Tagavere-Laimjala	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,0
46	Saare	Koimla-Kõrkküla	0,19	0,13	0,08	0,18	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,0
47	Saare	Laugi		0,06	0,09	0,18	0,14	0,10	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00		0,0
✓ 1-40	Mandri-Eesti		0,98	0,67	1,34	1,01	1,49	0,81	1,00	1,30	1,12	0,73	0,73	-0,1	-0,0
41-43	Hiiumaa		0,10	0,07	0,04	0,01	0,00	0,07	0,05	0,00	0,03	0,03	0,05	39,9	0,0
44-47	Saaremaa		0,06	0,09	0,07	0,10	0,06	0,02	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00		
	Eesti	Seirealade andmed kokku <i>All areas included</i>	0,87	0,58	1,15	0,87	1,29	0,69	0,86	1,10	0,96	0,62	0,63	1,0	0,0

Valgejänese küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.

Hunting of mountain hare (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

METSNUGIS (*Martes martes*)

ÜS = 😊

A = →/↓

K = →

Metsnugise küttimine aastatel 1991 – 2024 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused.

The number of pine marten hunted in 1991 – 2024 (red line) and winter track index (blue line - tracks per 1 km per 24 hours).

- Metsnugise arvukus väljendab 2023. aastaga võrreldes kerget langust nii ruutloenduse jäljeindeksi, kütitud isendite arvu kui ka jahimeeste hinnangute põhjal.
- 10 aasta lõikes väljendab langustrendi nii ruutloenduse jäljeindeks kui ka kütitud isendite arv.
- Metsnugise looduskaitse seisundit saab hinnata soodsaks.
- Muutused ei ole siiski ulatuses, mille puhul peaks täiendavaid kaitsemeetmeid rakendama ning jahti võib jätkata eelmiste aastatega samade põhimõtete alusel.

Metsnugise kütmine maakonniti viimasel kümnel jahihooajal.
Hunting bag of pine marten in last ten years.

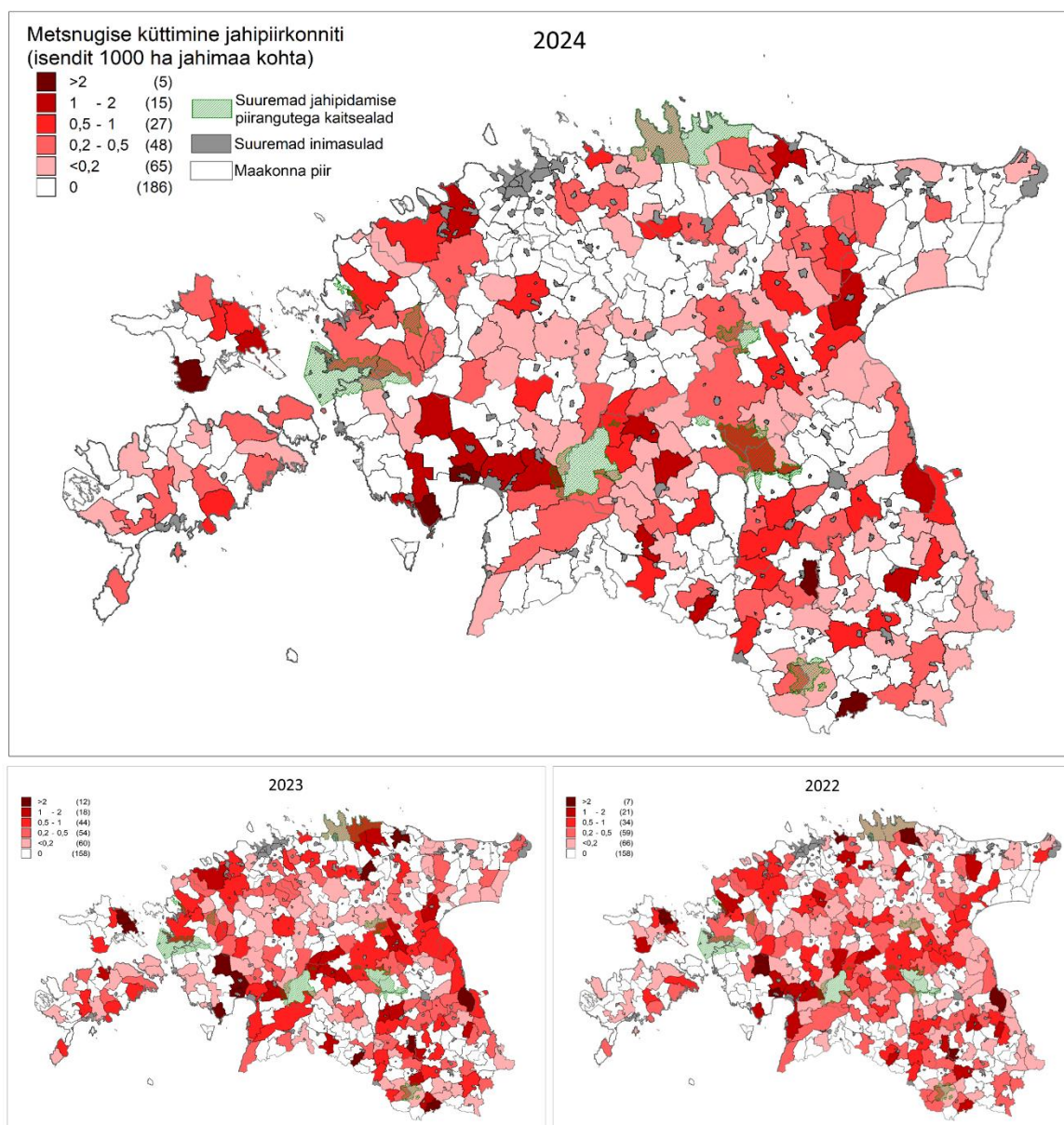
Maakond County	Kütmine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	204	176	219	247	108	146	186	125	112	62	-44,6	-69,6
Hiumaa	105	104	137	118	89	54	74	60	67	55	-17,9	-47,6
Ida-Virumaa	148	194	219	136	62	75	71	68	68	43	-36,8	-70,9
Jõgevamaa	214	254	196	202	80	157	136	96	150	53	-64,7	-75,2
Järvamaa	151	192	199	262	88	92	163	62	52	26	-50,0	-82,8
Läänemaa	183	107	117	217	116	113	144	82	64	46	-28,1	-74,9
Lääne-Virumaa	193	113	151	163	78	52	51	84	120	68	-43,3	-64,8
Põlvamaa	115	117	125	114	53	91	88	64	62	32	-48,4	-72,2
Pärnumaa	582	402	504	680	324	383	363	274	288	214	-25,7	-63,2
Raplamaa	82	49	81	103	35	53	75	68	64	29	-54,7	-64,6
Saaremaa	161	181	184	238	99	102	61	33	63	37	-41,3	-77,0
Tartumaa	200	176	185	250	117	121	121	84	128	98	-23,4	-51,0
Valgamaa	202	211	288	215	83	98	90	70	68	63	-7,4	-68,8
Viljandimaa	184	243	233	257	122	122	143	63	85	87	2,4	-52,7
Võrumaa	100	127	186	163	63	68	92	53	80	52	-35,0	-48,0
Kokku Total	2824	2646	3024	3365	1517	1727	1858	1286	1471	965	-34,4	-65,8

Metsnugise ruutloenduse jäljaindeks aastatel 2013-2024.
Snow track index of pine marten in 2013-2024.

Maakond County	Jäljaindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	0,26	0,20	0,26	0,22	0,25	0,19		0,33	0,21	0,28	0,16	0,20
Hiumaa					0,32			0,29	0,28	0,16	0,36	0,22
Ida-Virumaa	0,15	0,16	0,32	0,27	0,51	0,25	0,23	0,45	0,34	0,19	0,22	0,21
Jõgevamaa		0,25	0,58		0,35	0,21		0,22	0,23	0,18	0,45	0,33
Järvamaa	0,40	0,03	0,43	0,43	0,43	0,49	0,45	0,62	0,47	0,18	0,48	0,16
Läänemaa			0,14	0,38	0,38	0,50	0,23	0,59	0,23	0,37		0,33
Lääne-Virumaa	0,23	0,15	0,22	0,19	0,17	0,21		0,17	0,15	0,22	0,23	0,17
Põlvamaa			0,33	0,28	0,38	0,18		0,18	0,15	0,14	0,22	0,22
Pärnumaa			0,20	0,31	0,45	0,41	0,12	0,28	0,26	0,31		0,36
Raplamaa	0,30		0,21	0,16	0,32	0,39	0,11	0,25	0,18	0,25		0,18
Saaremaa	0,45			0,26	0,46	0,27		0,58	0,41	0,22		0,35
Tartumaa		0,09	0,37	0,45	0,20	0,31	0,23	0,25	0,47	0,22	0,43	0,29
Valgamaa			0,21	0,11	0,24	0,15	0,16	0,24	0,36	0,28	0,24	0,07
Viljandimaa			0,49	0,57	0,51	0,30	0,22	0,49	0,29	0,38	0,22	0,24
Võrumaa		0,24	0,45	0,19	0,29	0,23	0,01	0,20	0,26	0,17	0,09	0,08
Kokku Total	0,29	0,18	0,32	0,31	0,35	0,29	0,21	0,34	0,28	0,24	0,25	0,23

Jahipiirkonna kasutajate kevadine hinnang metsnugise arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning Keskkonnaagentuuri kütmissoovitus 2025. jahihooajaks.
Hunters estimated changes in abundance. Estonian EA suggestion for hunting quota in 2025.

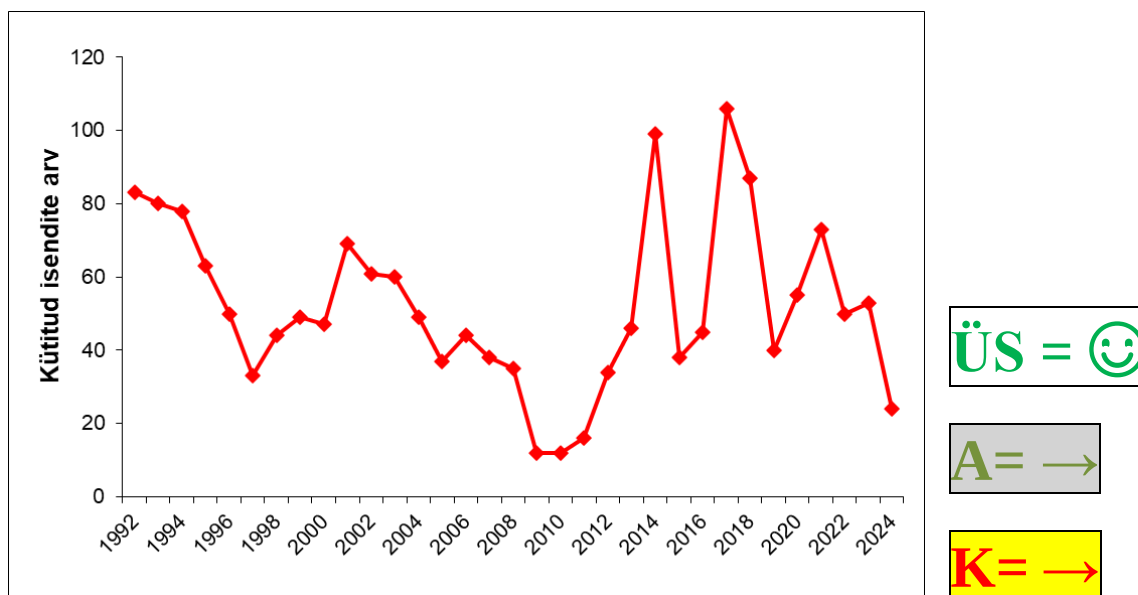
Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)										Kütmissoovitus Suggestion for quota in 2025
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Harjumaa	+	=	=	=	-	=	=	-	=	=	→
Hiumaa	=	+	+	+	+	+	+	++	=	-	→
Ida-Virumaa	-	-	=	=	-	=	=	=	-	=	→
Jõgevamaa	--	-	-	=	-	=	-	-	-	-	→
Järvamaa	=	-	+	-	-	=	+	=	=	-	→
Läänemaa	++	=	=	+	=	+	+	=	=	=	→
Lääne-Virumaa	=	-	+	+	-	+	=	+	+	=	→
Põlvamaa	=	-	=	=	+	=	+	=	=	=	→
Pärnumaa	-	-	+	=	-	+	=	=	=	-	→
Raplamaa	=	=	=	+	=	=	+	=	-	-	→
Saaremaa	+	=	=	+	-	=	=	+	=	=	→
Tartumaa	-	=	-	=	=	=	+	=	+	=	→
Valgamaa	=	=	=	=	=	=	=	=	-	-	→
Viljandimaa	=	+	=	-	-	=	=	=	=	=	→
Võrumaa	-	=	=	-	-	=	=	-	-	-	→
Kokku Total	=	=	=	=	-	=	=	=	=	=	→

Metsnugise küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.

Hunting of pine marten (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

KIVINUGIS (*Martes foina*)

Kivinugise küttimine aastatel 1992 – 2024.

The number of beech marten hunted in 1992 – 2024.

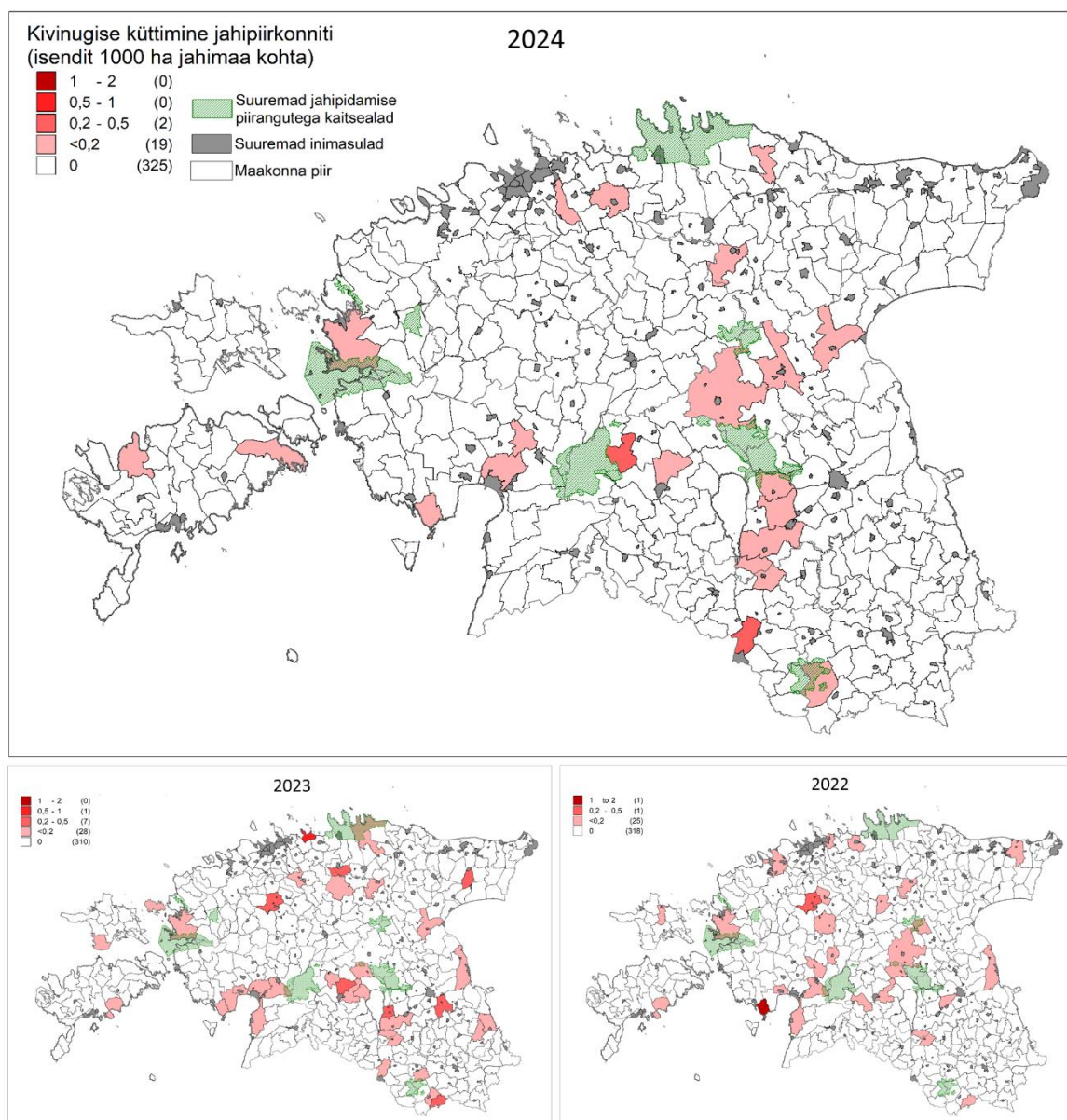
- Kivinugis on madala asustustihedusega levinud üle kogu Eesti.
- Erinevalt metsnugisest eelistab kivinugis antropogeenseid maastikke. Jahipiirkondadest välja jäävatest asulatest püütud probleemsed kivinugised, kes elavad hoonetes, murravad kodulinde, jahindusstatistikas ei kajastu.
- Kivinugise jahti võib jätkata eelmiste aastatega samadel põhimõtetel ja mahus.

Kivinugise kütmine maakonniti viimasel kümnel jahihooajal.
Hunting bag of beech marten in last ten years.

Maakond County	Kütmine Hunting bag										2024/2023 muutus (%)	2024/2015 muutus (%)
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Change in hunting bag	Change in hunting bag
Harjumaa	3	1	0	0	4	7	0	3	6	2	-66,7	-33,3
Hiiumaa	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	-100,0	
Ida-Virumaa	11	5	0	15	6	3	4	1	2	0	-100,0	-100,0
Jõgevamaa	7	0	50	5	1	6	10	4	1	3	200,0	-57,1
Järvamaa	2	3	6	2	5	8	3	1	4	0	-100,0	-100,0
Läänemaa	0	10	4	15	0	0	2	5	3	1	-66,7	+
Lääne-Virumaa	2	2	5	2	3	3	1	1	3	3	0,0	50,0
Pölvamaa	0	0	0	0	3	2	1	0	2	0	-100,0	
Pärnumaa	3	9	26	9	4	7	13	14	6	3	-50,0	0,0
Raplamaa	1	1	4	5	2	2	5	10	4	0	-100,0	-100,0
Saaremaa	2	0	1	0	1	0	2	1	1	2	100,0	0,0
Tartumaa	1	1	0	6	3	4	11	3	7	3	-57,1	200,0
Valgamaa	6	6	3	9	2	3	8	2	2	3	50,0	-50,0
Viljandimaa	0	0	2	15	5	5	9	3	7	3	-57,1	+
Võrumaa	0	7	5	4	1	5	4	1	4	1	-75,0	+
Kokku Total	38	45	106	87	40	55	73	50	53	24	-54,7	-36,8

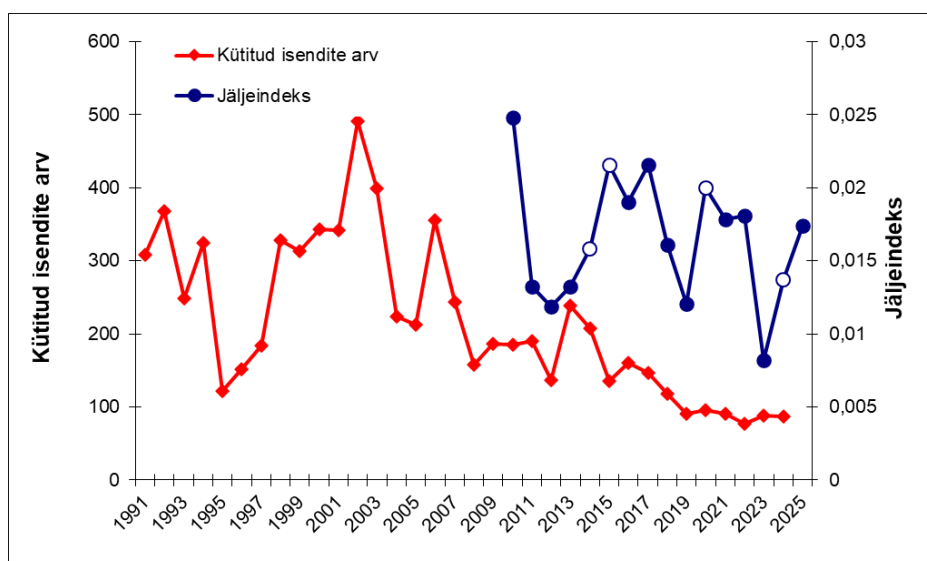
Jahipiirkonna kasutajate kevadine hinnang kivinugise arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning Keskkonnaagentuuri kütmissooovitus 2025. jahihooajaks.
Hunters estimated changes in abundance. Estonian EA suggestion for hunting quota in 2025.

Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)										Kütmissooovitus Suggestion for quota in 2025
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Harjumaa	-	=	=	=	=	-	=	-	=	=	→
Hiiumaa	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	→
Ida-Virumaa	-	-	-	-	-	=	=	-	-	=	→
Jõgevamaa	-	=	=	-	-	-	-	-	-	-	→
Järvamaa	=	-	-	-	-	-	=	-	=	-	→
Läänemaa	=	=	=	+	=	=	=	=	=	=	→
Lääne-Virumaa	-	-	=	=	-	=	=	=	+	=	→
Pölvamaa	=	=	-	=	-	-	=	=	=	=	→
Pärnumaa	-	=	-	=	=	=	=	=	-	-	→
Raplamaa	=	-	-	-	=	-	=	=	=	=	→
Saaremaa	-	=	=	=	=	=	=	=	=	=	→
Tartumaa	-	=	-	=	=	=	=	=	=	=	→
Valgamaa	=	=	=	-	-	-	-	-	-	-	→
Viljandimaa	=	=	-	=	-	-	=	=	=	=	→
Võrumaa	-	-	-	-	-	=	-	=	=	=	→
Kokku Total	-	-	-	=	-	=	=	=	=	=	→

Kivinugise küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.
Hunting of beech marten (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

MINK (*Neovison vison*)

ÜS = 😊

A = →

K = ↑

Mingi küttimine aastatel 1991 – 2024 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused.
The number of American mink hunted in 1991 – 2024 (red line) and winter track index (blue line - tracks per 1 km per 24 hours).

- Mingi arvukuses järske kõikumisi toimunud ei ole. Viimasel kahekümnel aastal on trend olnud langev ja seda eeskätt kütitud isendite arvust lähtuvalt.
- Mingi küttimine on olnud viimasel kuuel aastal enam-vähem samal tasemel. Arvukuse stabiilsus väljendub ka jahimeeste hinnangutes.
- Kuna mink on meil invasiivne võõrliik, on sõltumata arvukuse muutustest soovitatav neid küttida varasemast intensiivsemalt.

Mingi kütmine maakonniti viimasel kümnel jahihooajal.
Hunting bag of American mink in last ten years.

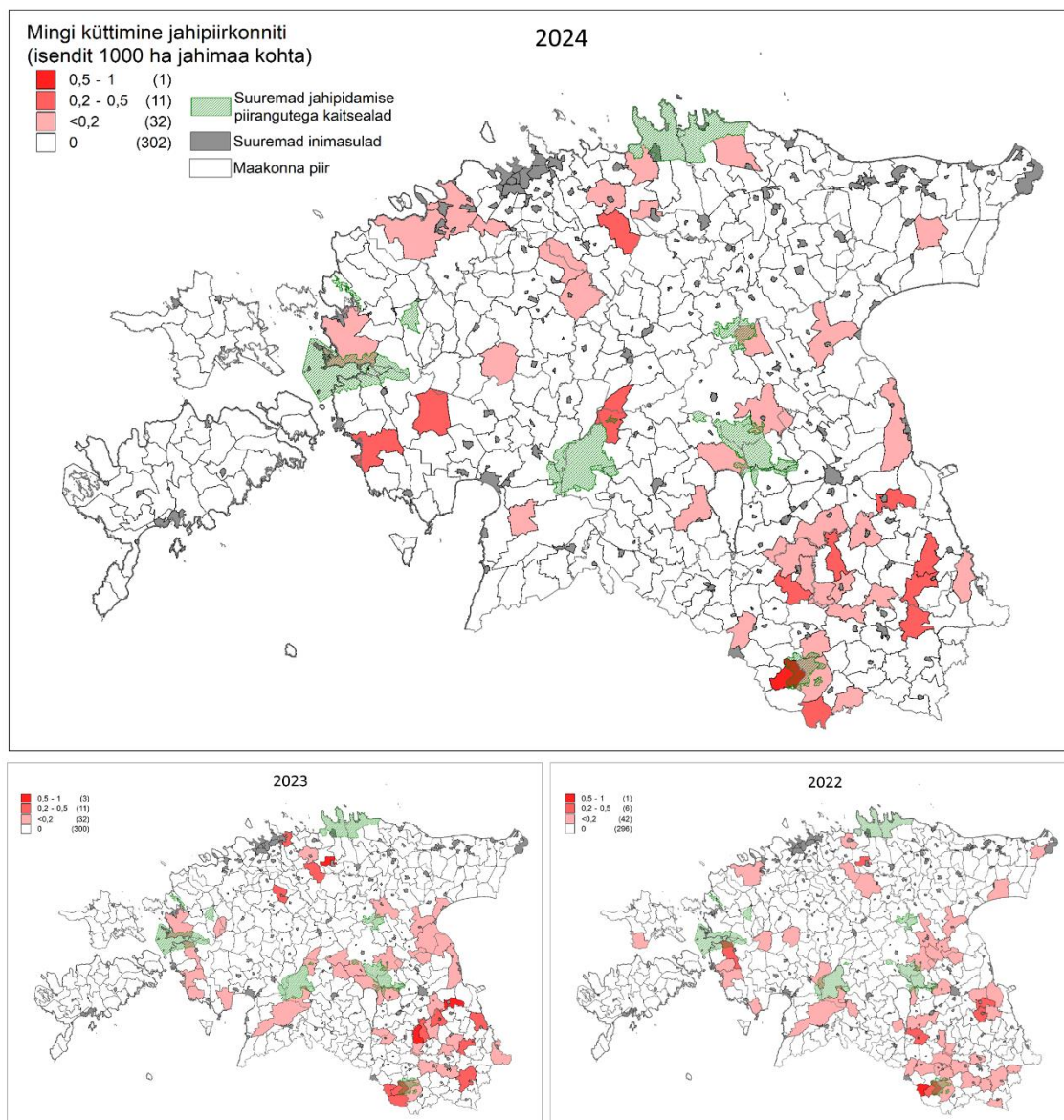
Maakond County	Kütmine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	16	22	7	6	6	14	3	7	10	12	20,0	-25,0
Hiiumaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Ida-Virumaa	3	11	5	3	2	6	21	2	2	1	-50,0	-66,7
Jõgevamaa	11	10	9	23	14	8	9	8	5	7	40,0	-36,4
Järvamaa	3	3	2	4	2	0	0	1	0	0		-100,0
Läänemaa	9	11	9	5	5	8	9	5	4	3	-25,0	-66,7
Lääne-Virumaa	12	4	3	5	2	0	7	0	1	1	+	-91,7
Põlvamaa	11	6	8	7	5	8	4	4	23	13	-43,5	18,2
Pärnumaa	13	14	47	10	11	4	6	5	5	15	200,0	15,4
Raplamaa	1	2	2	0	5	2	1	2	3	3	0,0	200,0
Saaremaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Tartumaa	16	22	9	21	5	7	7	11	11	5	-54,5	-68,8
Valgamaa	10	18	25	12	11	27	14	16	9	10	11,1	0,0
Viljandimaa	8	9	11	10	10	4	2	2	6	6	0,0	-25,0
Võrumaa	22	28	10	12	13	8	8	13	9	11	22,2	-50,0
Kokku Total	135	160	147	118	91	96	91	76	88	87	-1,1	-35,6

Mingi ruutloenduse jäljendeks aastatel 2014-2025.
Snow track index of American mink in 2014-2025.

Maakond County	Jäljendeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	0,017	0,025	0,009	0,011	0,009	0,010		0,010	0,005	0,007	0,013	0,01
Hiiumaa					0,000			0,000	0,000	0,000	0,000	0,00
Ida-Virumaa	0,015	0,011	0,019	0,019	0,023	0,005	0,01	0,008	0,005	0,004	0,000	0,02
Jõgevamaa		0,033	0,042		0,021	0,000		0,004	0,073	0,008	0,000	0,01
Järvamaa	0,024	0,000	0,034	0,017	0,012	0,000	0,08	0,049	0,003	0,025	0,000	0,01
Läänemaa			0,041	0,043	0,035	0,058	0,02	0,012	0,017	0,036		0,02
Lääne-Virumaa	0,000	0,000	0,010	0,014	0,000	0,000		0,005	0,026	0,000	0,000	0,00
Põlvamaa			0,000	0,000	0,011	0,006		0,029	0,003	0,003	0,002	0,01
Pärnumaa			0,029	0,032	0,043	0,046	0,05	0,027	0,018	0,010		0,03
Raplamaa	0,049		0,004	0,000	0,006	0,009	0,02	0,033	0,019	0,013		0,01
Saaremaa	0,000			0,000	0,000	0,000		0,000	0,000	0,000		0,00
Tartumaa		0,058	0,033	0,027	0,029	0,006	0,02	0,020	0,061	0,013	0,039	0,11
Valgamaa			0,000	0,027	0,015	0,000	0,02	0,027	0,024	0,019	0,027	0,00
Viljandimaa			0,028	0,042	0,006	0,011	0,01	0,018	0,005	0,004	0,003	0,01
Võrumaa		0,006	0,024	0,048	0,001	0,007	0,02	0,005	0,014	0,000	0,058	0,01
Kokku Total	0,016	0,022	0,019	0,022	0,016	0,012	0,02	0,018	0,018	0,008	0,014	0,02

Jahipiirkonna kasutajate kevadine hinnang mingi arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning Keskkonnaagentuuri kütmissooovitus 2025. jahihooajaks.
Hunters estimated changes in abundance. Estonian EA suggestion for hunting quota in 2025.

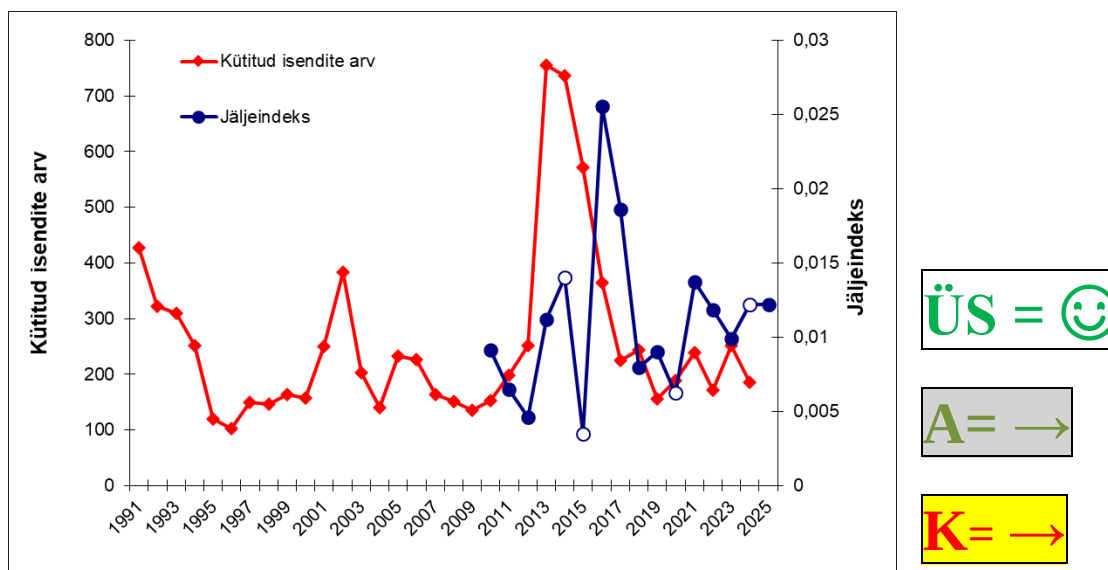
Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)										Kütmissooovitus Suggestion for quota in 2025
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Harjumaa	=	=	-	=	=	=	=	-	=	=	↑
Hiiumaa	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	↑
Ida-Virumaa	=	=	=	=	-	-	=	=	=	=	↑
Jõgevamaa	-	=	=	=	=	+	=	=	=	=	↑
Järvamaa	=	=	=	=	=	-	=	=	=	=	↑
Läänemaa	+	=	=	=	=	=	=	=	=	=	↑
Lääne-Virumaa	=	-	=	=	=	=	+	+	=	=	↑
Põlvamaa	=	=	=	=	=	=	=	=	+	=	↑
Pärnumaa	=	=	-	-	=	=	=	=	-	=	↑
Raplamaa	+	=	-	-	=	=	=	=	=	=	↑
Saaremaa	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	↑
Tartumaa	-	-	-	=	=	=	=	=	+	+	↑
Valgamaa	=	-	-	-	-	=	+	=	-	=	↑
Viljandimaa	-	=	-	=	-	=	-	-	=	=	↑
Võrumaa	=	=	=	+	=	=	=	+	=	=	↑
Kokku Total	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	↑

Mingi kütmine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.

Hunting of American mink (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

TUHKUR (*Mustela putorius*)

Tuhkru küttimine aastatel 1991 – 2023 ning ruutloenduse jäljeindeksi muutused.
 The number of European polecat hunted in 1991 – 2023 (red line) and winter track index (blue line - tracks per 1 km per 24 hours).

- Tuhkru arvukuses viimastel aastatel olulisi muutusi ilmselt ei ole toimunud. Kütitud tuhkru arv on sarnaselt mingiga olnud viimasel kuuel aastal üsna stabiilne. Arvukuse stabiilsus väljendub ka jahimeeste hinnangutes.
- Tuhkru looduskaitsest seisundit saab hinnata soodsaks.
- Kuna tuhkru küttimine on tagasihoidlik, võib neid küttida varasemaga samadest põhimõtetest lähtuvalt.
- Mingi püügil kastlõksuga võiks sealt kaaspüügina saadud tuhkru vabastada.

Tuhkru küttimine maakonniti viimasel kümnel jahihooajal.
Hunting bag of polecat in last ten years.

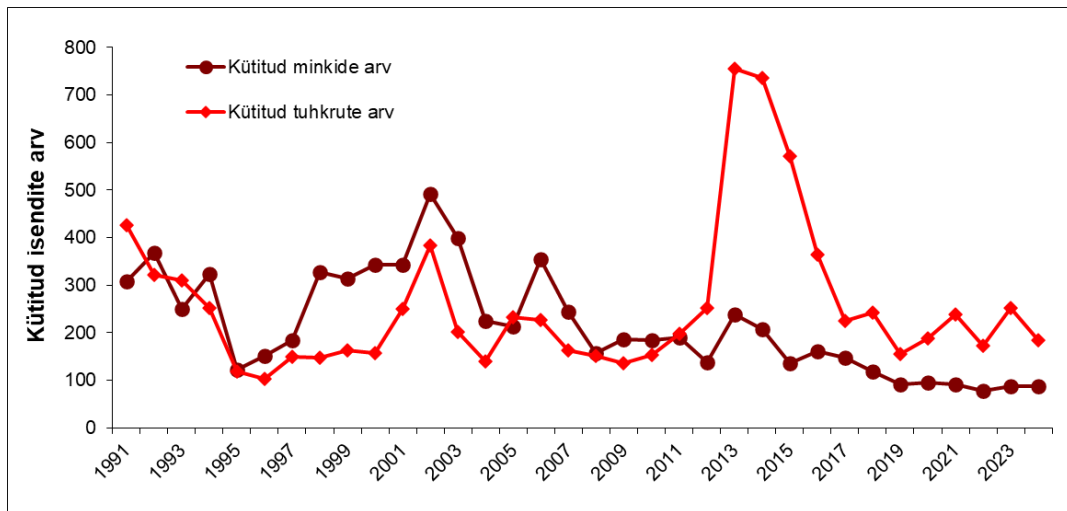
Maakond County	Küttimine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	29	24	13	20	8	12	11	8	21	14	-33,3	-51,7
Hiiumaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Ida-Virumaa	39	16	8	9	8	19	14	7	14	10	-28,6	-74,4
Jõgevamaa	96	49	34	27	23	32	44	48	41	17	-58,5	-82,3
Järvamaa	27	30	10	19	13	10	7	8	11	3	-72,7	-88,9
Läänemaa	9	4	1	4	1	3	5	6	8	0	-100,0	-100,0
Lääne-Virumaa	43	17	8	12	11	12	9	8	23	10	-56,5	-76,7
Põlvamaa	15	22	14	14	4	12	15	17	20	16	-20,0	6,7
Pärnumaa	68	47	25	20	8	9	13	11	21	23	9,5	-66,2
Raplamaa	28	9	8	2	7	3	10	7	8	4	-50,0	-85,7
Saaremaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Tartumaa	65	29	15	20	13	18	22	11	13	8	-38,5	-87,7
Valgamaa	41	21	22	19	19	22	26	6	13	15	15,4	-63,4
Viljandimaa	83	74	44	55	33	28	36	27	40	35	-12,5	-57,8
Võrumaa	28	23	22	22	8	8	27	8	18	30	66,7	7,1
Kokku Total	571	365	224	243	156	188	239	172	251	185	-26,3	-67,6

Tuhkru ruutloenduse jäljeindeks aastatel 2014-2025.
Snow track index of polecat in 2014-2025.

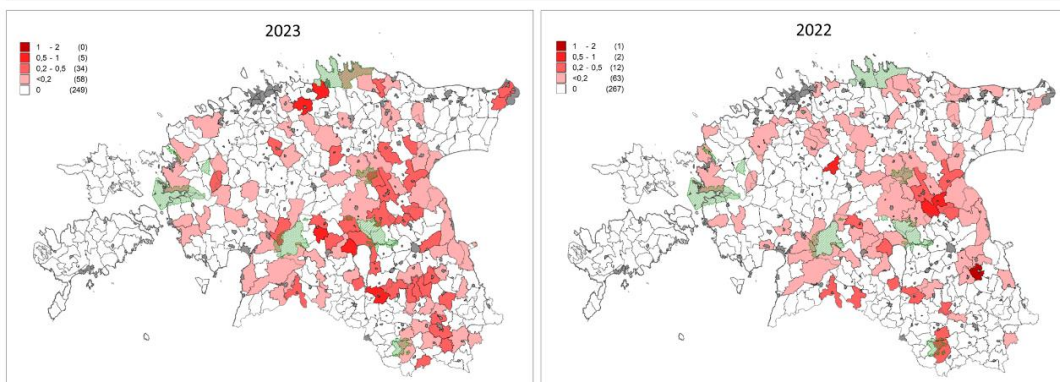
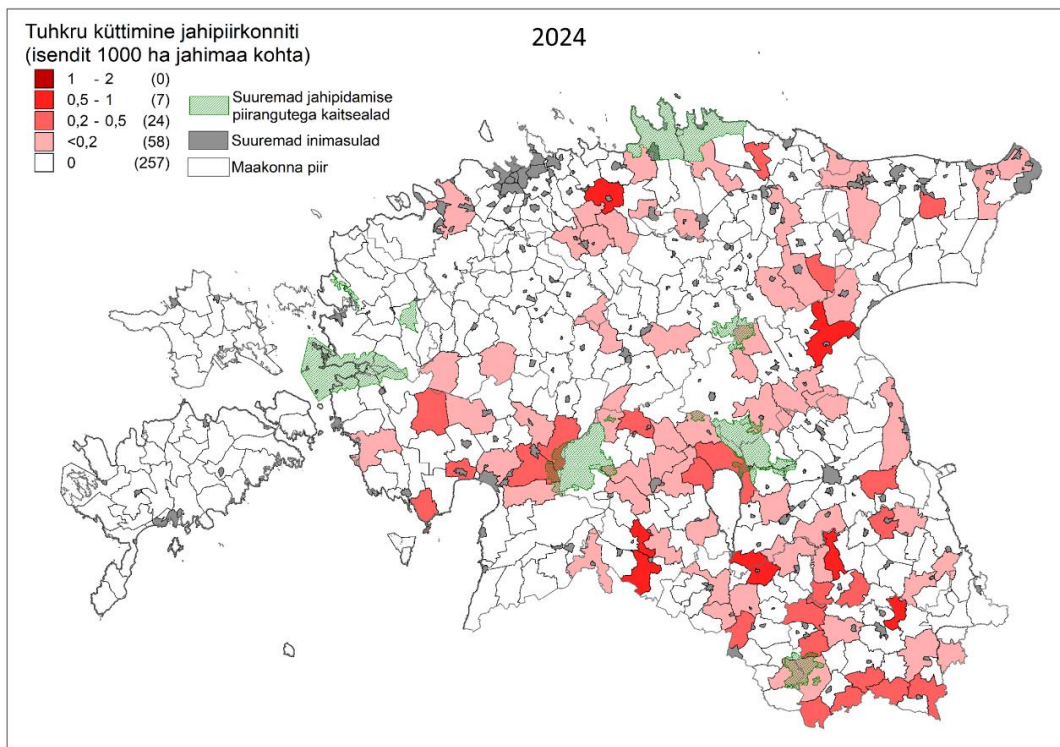
Maakond County	Jäljeindeks (1 km kohta) Track index (tracks per 1 km)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Harjumaa	0,010	0,000	0,005	0,007	0,002	0,003		0,000	0,003	0,000	0,005	0,005
Hiiumaa					0,000			0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ida-Virumaa	0,008	0,008	0,024	0,006	0,018	0,005	0,013	0,011	0,005	0,008	0,003	0,000
Jõgevamaa		0,000	0,031		0,008	0,000		0,014	0,037	0,011	0,005	0,061
Järvamaa	0,021	0,021	0,026	0,017	0,016	0,034	0,000	0,013	0,056	0,023	0,000	0,031
Läänemaa			0,007	0,006	0,004	0,012	0,000	0,000	0,000	0,000		0,035
Lääne-Virumaa	0,000	0,005	0,006	0,003	0,001	0,008		0,010	0,005	0,011	0,000	0,005
Põlvamaa			0,012	0,033	0,008	0,013		0,008	0,029	0,007	0,023	0,008
Pärnumaa			0,033	0,017	0,010	0,011	0,008	0,006	0,000	0,011		0,005
Raplamaa	0,006		0,011	0,000	0,004	0,009	0,000	0,004	0,002	0,000		0,003
Saaremaa	0,000			0,000	0,000	0,000		0,000	0,000	0,000		0,000
Tartumaa		0,000	0,069	0,035	0,010	0,012	0,011	0,000	0,016	0,028	0,009	0,009
Valgamaa			0,015	0,020	0,032	0,017	0,041	0,048	0,033	0,037	0,023	0,018
Viljandimaa			0,084	0,033	0,009	0,008	0,000	0,051	0,006	0,004	0,026	0,023
Võrumaa		0,000	0,012	0,064	0,000	0,005	0,018	0,047	0,000	0,025	0,008	0,004
Kokku Total	0,014	0,003	0,026	0,019	0,008	0,009	0,006	0,014	0,012	0,010	0,012	0,012

Jahipiirkonna kasutajate kevadine hinnang tuhkru arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning Keskkonnaagentuuri küttimissoovitus 2025. aasta jahihooajaks.
Hunters estimated changes in abundance. Estonian EA suggestion for hunting quota in 2025.

Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)										Küttimissoovitus Suggestion for quota in 2025
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Harjumaa	-	+	=	=	-	=	=	=	=	=	→
Hiiumaa	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	→
Ida-Virumaa	=	-	=	=	=	=	=	=	-	=	→
Jõgevamaa	+	=	-	-	=	=	=	=	=	=	→
Järvamaa	+	=	=	=	=	=	=	=	=	=	→
Läänemaa	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	→
Lääne-Virumaa	+	=	=	=	=	=	=	=	+	=	→
Põlvamaa	=	=	-	=	=	=	=	+	+	=	→
Pärnumaa	+	+	=	=	-	=	=	=	=	=	→
Raplamaa	+	=	-	=	=	=	=	=	=	=	→
Saaremaa	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	→
Tartumaa	-	-	-	=	=	=	=	=	=	=	→
Valgamaa	=	=	=	-	-	-	-	=	-	=	→
Viljandimaa	+	=	=	=	=	=	=	+	=	+	→
Võrumaa	=	=	-	-	=	=	=	=	=	=	→
Kokku Total	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	→

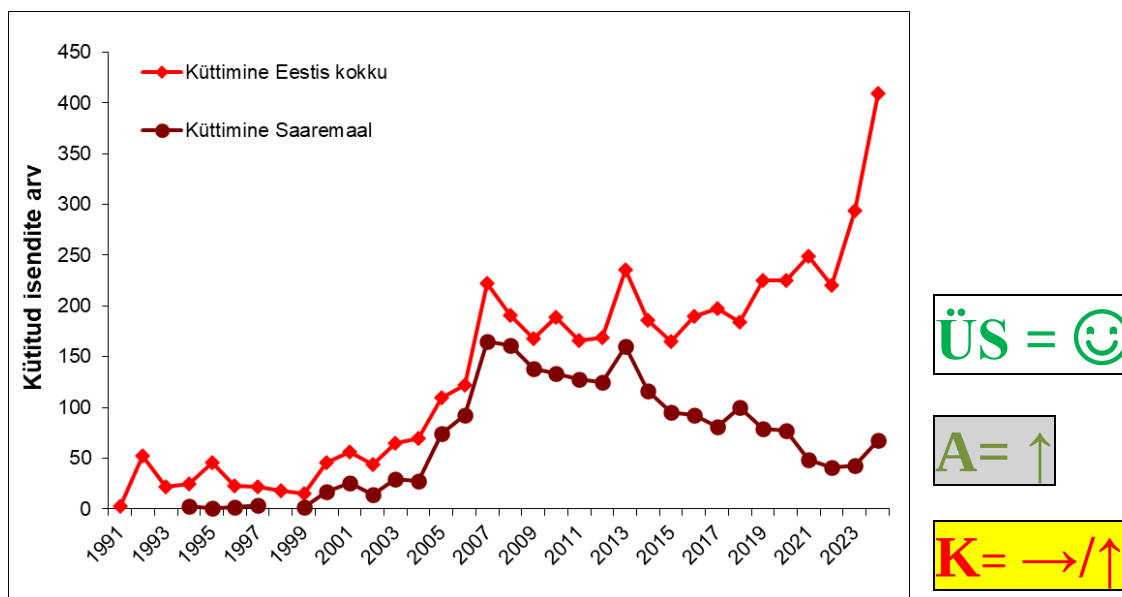

Mingi ja tuhkru küttimine aastatel 1991-2024. *Hunting of European polecat (red) and American mink (brown).*

Tuhkru küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal. *Hunting of European polecat (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.*

MÄGER (*Meles meles*)

Mägra küttimine Eestis (sealhulgas Saaremaal) ja Saaremaal eraldi aastatel 1991 - 2024.

The number of Eurasian badger hunted in Saaremaa (brown line) and in Estonia (total including Saaremaa – red line) in 1991 – 2024.

- Mägra arvukus on läbi kogu viimase aastakümne olnud tõusutrendis. Seda väljendavad hästi nii jahimeeste hinnangud kui ka küttimisandmed. Eriti tugev arvukuse kasv väljendub mõlema näitaja põhjal viimasel kahel aastal.
- Kuigi mägra küttimine on viimasel kahel aastal jõudsalt suurenenud, kütitakse teda jätkuvalt suhteliselt tagasihoidlikul määral. Mäger on jahiulukina küllaltki väheatraktiivne liik, kelle küttimiseks pole üldjuhul ka mingit muud tõsiselt võetavat põhjust nagu kahjustused, haiguste levitamine jne.
- Mägra asurkonna üldseisundit võib pidada väga heaks.
- Sarnast tagasihoidlikku küttimist võib mägra puhul jätkata ja asurkonna head seisundit ning arvukuse kasvu arvestades võib seda huvi korral ka mõistlikul määral suurendada.
- Kui kuni 2018. aastani kütiti enamuse Eesti mäkradest Saaremaal, siis alates 2019. aastast on Saaremaa osakaal püsivalt vähenenud ja seda nii Mandri-Eesti küttismahu kasvu kui Saaremaa küttismahu kahanemise arvelt. Kui kuni 2006. aastani oli mägra jahi alguseks 1. oktoober, siis just Saaremaa mäkrade arvukuse kiire kasvu ja nende nuhtluseks muutumise põhjendusel muudeti tema jahiaeg varasemaks, 1. septembrile. Kuna Saaremaa mägra küttimisstatistikast paistab, et probleemile on leitud

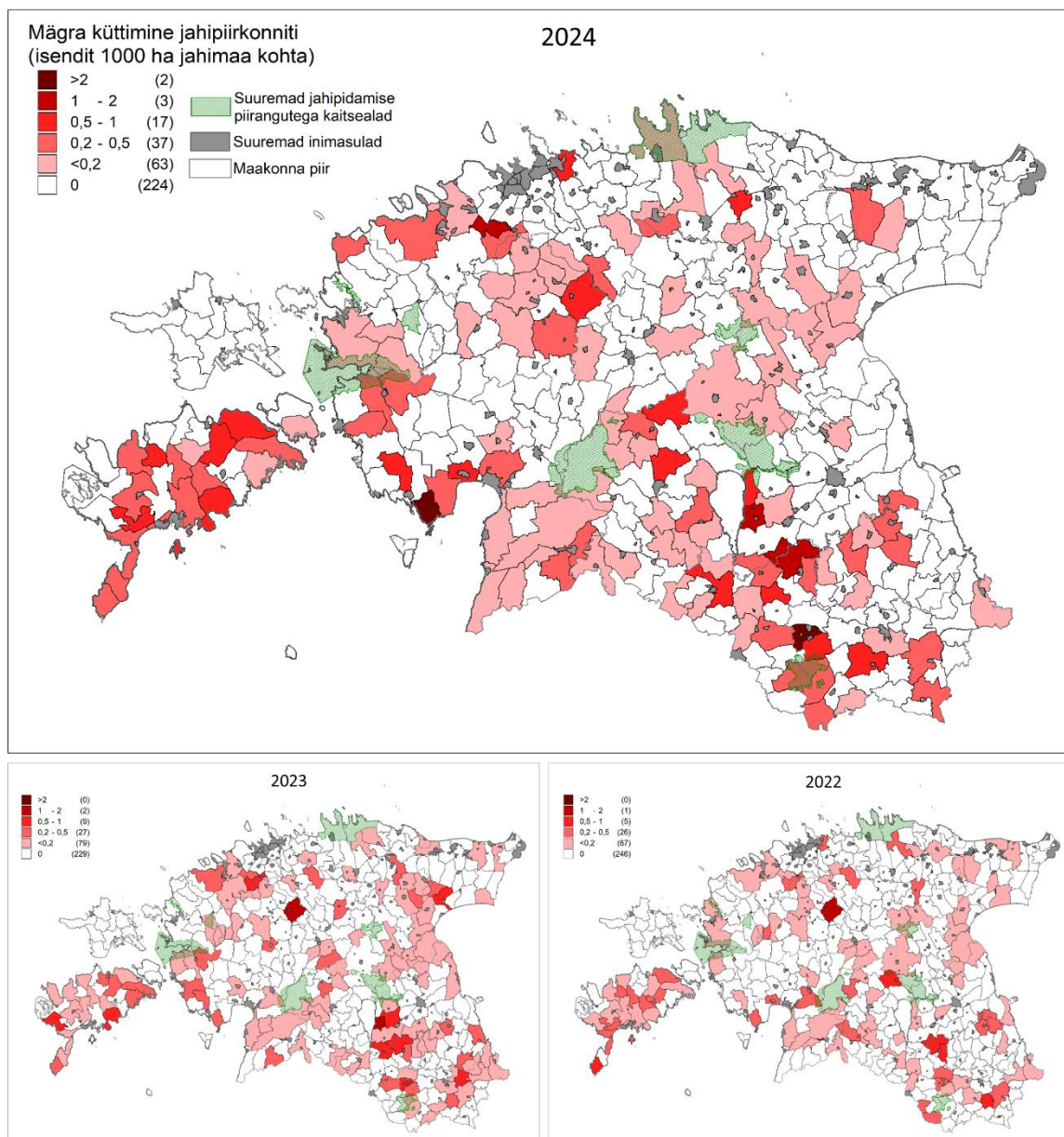
alternatiivne lahendus, võiks kaaluda taas mägra küttimise alguse nihutamist 1. oktoobrile, mis oli varemalt määratud eeskätt eetilise kaalutlusest lähtuvalt.

Mägra küttimine maakonniti 2015 – 2024 jahihooaegadel.
Hunting bag of badger in last ten years.

Maakond County	Küttimine Hunting bag										2024/2023 muutus (%) Change in hunting bag	2024/2015 muutus (%) Change in hunting bag
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Harjumaa	13	21	3	7	9	9	23	12	20	32	60,0	146,2
Hiiumaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Ida-Virumaa	3	3	6	8	7	5	9	7	19	11	-42,1	266,7
Jõgevamaa	4	12	11	4	7	13	5	7	9	8	-11,1	100,0
Järvamaa	3	8	1	2	3	4	4	5	10	5	-50,0	66,7
Läänemaa	2	8	5	4	5	16	9	6	11	19	72,7	850,0
Lääne-Virumaa	4	6	5	5	9	3	5	8	15	11	-26,7	175,0
Põlvamaa	6	6	5	8	6	1	6	11	20	12	-40,0	100,0
Pärnumaa	8	8	10	14	21	13	23	14	22	52	136,4	550,0
Raplamaa	4	3	8	2	4	9	30	32	43	38	-11,6	850,0
Saaremaa	95	92	81	100	79	77	48	41	43	68	58,1	-28,4
Tartumaa	7	3	11	4	3	4	10	8	23	22	-4,3	214,3
Valgamaa	7	6	18	5	7	14	30	20	26	49	88,5	600,0
Viljandimaa	3	6	10	7	24	13	19	24	10	38	280,0	1166,7
Võrumaa	6	8	23	14	41	44	28	25	23	44	91,3	633,3
Kokku Total	165	190	197	184	225	225	249	220	294	409	39,1	147,9

Jahipiirkonna kasutajate kevadine hinnang mägra arvukuse muutusele maakonniti võrreldes eelneva aastaga ning Keskkonnaagentuuri küttimissoovitus 2025. aasta jahihooajaks.
Hunters estimated changes in abundance. Estonian EA suggestion for hunting quota in 2025.

Maakond County	Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele Change in abundance (hunters est)										Küttimissoovitus Suggestion for quota in 2025
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Harjumaa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	→/↑
Hiiumaa	=	=	=	=	=	=	=	+	=	=	→/↑
Ida-Virumaa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	→/↑
Jõgevamaa	+	+	+	=	+	+	+	+	+	++	→/↑
Järvamaa	=	+	+	+	+	+	+	+	+	++	→/↑
Läänemaa	=	=	=	=	+	=	=	+	+	+	→/↑
Lääne-Virumaa	+	+	+	+	+	+	+	+	++	++	→/↑
Põlvamaa	++	+	+	++	++	+	+	++	++	++	→/↑
Pärnumaa	+	+	+	+	++	+	+	+	++	++	→/↑
Raplamaa	+	++	+	+	+	+	+	+	+	++	→/↑
Saaremaa	+	+	=	+	=	-	+	+	=	+	→/↑
Tartumaa	+	+	+	+	+	+	+	+	++	++	→/↑
Valgamaa	+	+	+	+	++	+	++	++	++	++	→/↑
Viljandimaa	+	++	+	++	+	+	++	+	++	++	→/↑
Võrumaa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	→/↑
Kokku Total	+	+	+	+	+	+	+	+	+	++	→/↑

Mägra küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.

Hunting of Eurasian badger (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

JAHILINNUD

Birds

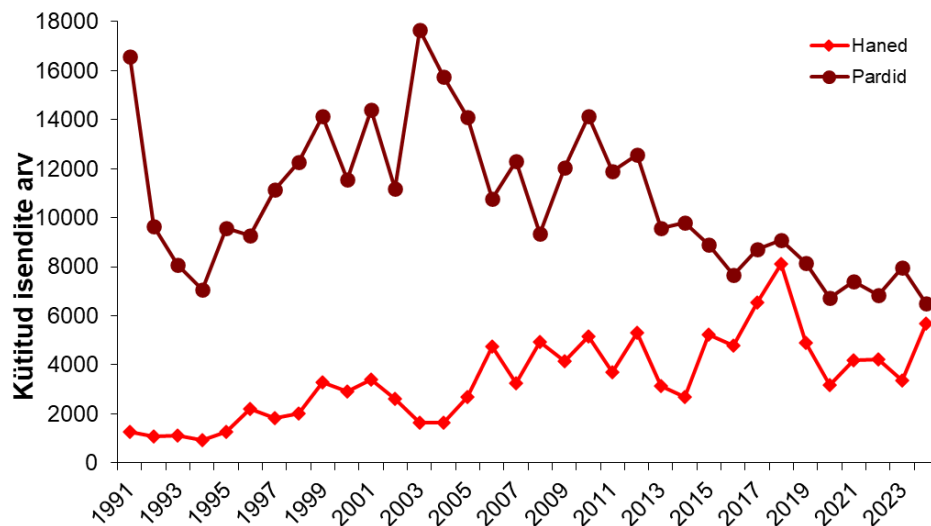
Jahilindude kütmine Eesti erinevates maakondades 2024. a jahihooajal.

Hunting of game birds in different counties in Estonia in 2024.

Liik	Harjumaa	Hiiumaa	Ida-Virumaa	Jõgevamaa	Järvamaa	Läänemaa	Lääne-Virumaa	Põlvamaa	Pärnumaa	Raplamaa	Saaremaa	Tartumaa	Valgamaa	Viljandimaa	Võrumaa	EESTI KOKKU
Nurmkana (<i>Perdix perdix</i>)	0	0	0	0	0	5	0	3	0	0	0	0	0	7	0	15
Faasan (<i>Phasianus colochicus</i>)	51	0	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	2	29	91
Metskurvits (<i>Scolopax rusticola</i>)	2	2071	51	0	0	52	2	0	1408	66	271	8	1	4	0	3936
Tikutaja (<i>Gallinago gallinago</i>)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18	0	0	0	0	0	18
Kaelustuvi (<i>Columba palumbus</i>)	101	62	91	26	34	144	27	10	49	47	18	46	12	32	19	718
Kodutuvi (<i>Columba livia f. domestica</i>)	281	0	3	0	0	124	58	0	8	23	38	85	45	5	42	712
Hallvares (<i>Corvus corone</i>)	25	31	69	10	0	28	14	0	148	11	91	17	2	2	10	458
Künnivares (<i>Corvus frugilegus</i>)	0	0	22	1	0	0	9	0	2	1	5	3	0	0	0	43
Hallrästas (<i>Turdus pilaris</i>)	0	0	0	5	0	0	4	0	0	2	0	33	0	0	27	71
Höbekajakas (<i>Larus argentatus</i>)	0	0	0	0	0	8	0	0	4	0	3	0	0	0	0	15
Merikajakas (<i>Larus marinus</i>)	1	0	0	0	0	3	0	0	5	0	0	0	0	0	0	9
Naerukajakas (<i>Larus ridibundus</i>)	0	0	0	0	0	9	0	0	1	0	1	0	0	0	0	11
Kalakajakas (<i>Larus canus</i>)	0	3	0	0	0	1	0	0	13	0	2	0	0	0	0	19
Lauk (<i>Fulica atra</i>)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kormoran (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	81	168	0	1	0	93	10	265	226	0	178	37	0	0	0	1059
Rabahani (<i>Anser fabalis</i>)	46	73	139	86	140	367	248	23	158	112	83	41	14	24	5	1559
Suur-laukhani (<i>Anser albifrons</i>)	123	62	109	52	84	219	477	5	86	55	86	79	2	41	4	1484
Hallhani (<i>Anser anser</i>)	12	44	92	16	67	50	27	12	42	15	92	18	10	16	9	522
Valgepõsk-lagle (<i>Branta leucopsis</i>)	105	799	21	2	13	854	97	0	14	41	137	1	0	2	0	2086
Kanada lagle (<i>Branta canadensis</i>)	5	13	3	5	3	9	3	0	0	6	0	0	0	0	0	47
Haned kokku	291	991	364	161	307	1499	852	40	300	229	398	139	26	83	18	5698
Viupart (<i>Anas penelope</i>)	58	263	67	6	0	84	292	4	620	1	55	11	2	0	4	1467
Rääkspart (<i>Anas strepera</i>)	27	47	16	0	0	21	20	0	54	2	55	5	0	1	4	252
Piilpart (<i>Anas crecca</i>)	178	563	23	1	0	271	196	7	168	3	163	17	4	3	32	1629
Sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>)	409	128	166	79	6	347	66	106	365	25	251	364	66	87	453	2918
Soopart (<i>Anas acuta</i>)	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Rägapart (<i>Anas querquedula</i>)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Luitsnökk-part (<i>Anas clypeata</i>)	19	44	8	0	0	21	10	3	17	0	33	0	1	3	0	159
Punapea-vart (<i>Anas ferina</i>)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuttvart (<i>Aythya fuligula</i>)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mustvaeras (<i>Melanitta nigra</i>)	0	5	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	7
Sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>)	12	10	8	0	0	16	5	3	9	0	15	2	1	0	0	81
Pardid kokku	705	1060	288	86	6	760	590	123	1234	31	573	399	74	94	493	6516

Jahilindude kütmine Eestis aastatel 2004 – 2024.
Hunting of game birds in Estonia during 2004 - 2024.

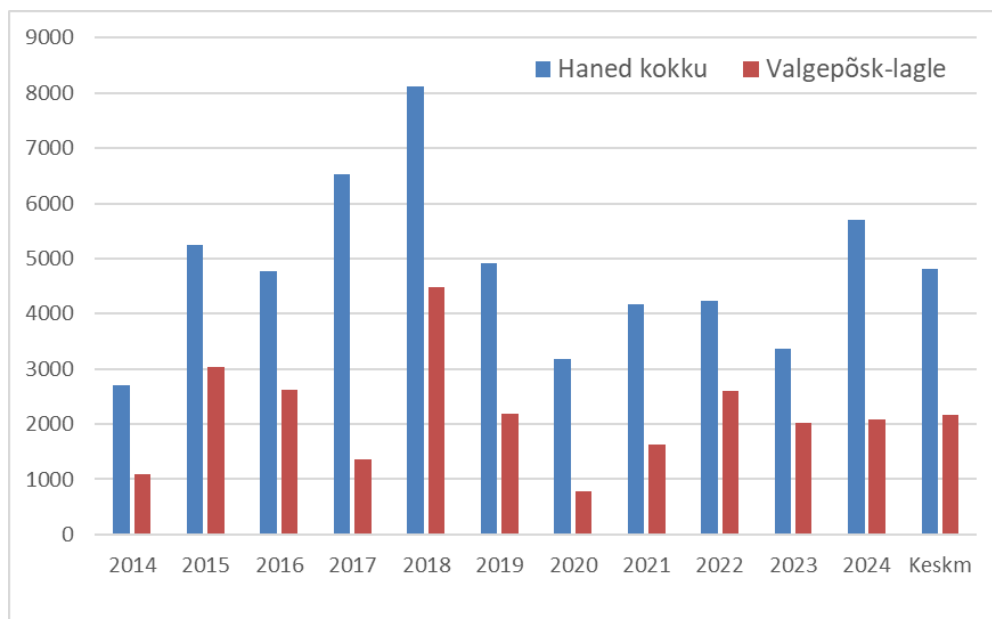
Linnuliik	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Rabahani (<i>Anser fabalis</i>)	484	726	1419	1400	1481	1487	1104	760	2360	697	724	1125	1060	2586	1985	1346	1182	1325	670	729	1559
Suur-laukhani (<i>Anser albifrons</i>)	90	155	448	453	846	559	288	225	683	171	236	351	415	1525	714	652	634	716	484	221	1484
Hallhani (<i>Anser anser</i>)	762	837	1529	922	1239	1005	977	705	1162	555	612	712	663	1024	933	677	551	487	475	355	522
Valgepõsk-lagle (<i>Branta leucopsis</i>)	292	952	919	462	1324	1085	2778	2005	1112	1710	1092	3039	2622	1355	4474	2194	785	1628	2591	2021	2086
Kanada lagle (<i>Branta canadensis</i>)	2	14	84	15	9	17	23	21	2	7	32	13	12	44	9	39	21	20	20	43	47
Määramata hani (<i>unspecified geese</i>)	25	4	39	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HANED KOKKU	1655	2688	4438	3252	4929	4153	5170	3716	5319	3141	2696	5240	4772	6534	8115	4908	3173	4176	4240	3369	5698
<i>Total n of hunted geese</i>																					
Viupart (<i>Anas penelope</i>)	1726	1466	1027	1078	761	1255	1454	1066	1179	967	902	1308	786	1434	1371	1039	642	745	835	1755	1467
Rääkspart (<i>Anas strepera</i>)	341	345	158	164	55	106	161	92	64	75	60	116	163	63	86	172	274	300	199	256	252
Piilpart (<i>Anas crecca</i>)	2556	2166	2055	3118	1426	2341	3688	2963	2453	1883	2081	1503	1281	1619	1527	1522	1123	1258	1220	1619	1629
Sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>)	8964	7931	4813	6204	6024	7125	7492	6577	7515	5614	5738	5242	4668	4605	5237	4688	4131	4253	3646	3345	2918
Soopart (<i>Anas acuta</i>)	769	754	145	364	494	558	678	490	606	372	427	353	262	390	336	212	134	226	460	409	3
Rägapart (<i>Anas querquedula</i>)	312	311	300	299	151	161	161	198	156	168	132	56	113	146	95	158	116	184	159	196	0
Luitsnokk-part (<i>Anas clypeata</i>)	458	457	100	226	275	288	270	263	382	360	331	220	246	252	233	203	149	322	249	284	159
Punapea-vart (<i>Anas ferina</i>)	34	19	11	6	8	45	41	9	25	1	12	25	18	3	2	7	1	0	2	0	0
Tuttvart (<i>Aythya fuligula</i>)	7	31	10	43	21	33	25	44	25	11	24	11	53	18	29	15	21	43	13	8	0
Merivart (<i>Aythya marila</i>)	56	45	0	0																	
Hahk (<i>Somateria mollissima</i>)	0	3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aul (<i>Clangula hyemalis</i>)	205	173	3	7	11	70	10	20	15	18	0	2	1	75	0	0	0	0	0	0	0
Mustvaeras (<i>Melanitta nigra</i>)	68	1	2	1	49	3	1	12	6	0	2	0	0	0	0	0	19	10	2	5	7
Sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>)	88	43	91	92	94	54	177	171	139	107	77	67	74	107	180	129	119	80	68	87	81
Määramata part (<i>unspecified duck</i>)	171	400	399	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PARDID KOKKU	15755	14145	9114	12291	9369	12042	14158	11905	12565	9576	9790	8903	7665	8712	9096	8145	6729	7421	6853	7964	6516
<i>Total n of hunted ducks</i>																					
Laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>)	55	170	70	84	57	20	37	63	49	28	43	36	39	36	35	63	30	22	24	7	5
Nurmkana (<i>Perdix perdix</i>)	23	111	32	41	46	13	45	6	12	46	40	62	22	45	47	16	9	17	15	15	15
Faasan (<i>Phasianus colochicus</i>)	1942	651	642	140	56	127	112	54	14	1	20	18	16	13	36	70	37	20	53	19	91
Metskurvits (<i>Scolopax rusticola</i>)	659	750	291	1192	979	976	1475	990	827	817	1547	1146	1408	1657	2384	3371	710	3158	2764	1903	3936
Tikutaja (<i>Gallinago gallinago</i>)	49	29	59	7	31	20	107	12	22	32	17	14	17	31	4	8	10	29	19	14	18
Kaelustuvi (<i>Columba palumbus</i>)	398	374	373	300	317	426	802	824	812	765	683	755	850	824	1037	1057	1074	933	704	642	718
Kodutuvi (<i>Columba livia f. domestica</i>)	246	543	117	413	336	606	1075	825	625	636	1028	955	946	1028	975	698	860	347	335	246	712
Hallvares (<i>Corvus corone</i>)	2383	1964	1740	1743	1870	2599	2438	2663	2304	1960	1905	1365	1366	1246	1150	893	847	692	460	344	458
Künnivares (<i>Corvus frugilegus</i>)	5	8	38	25	28	22	61	53	32	41	225	62	49	27	25	49	22	38	68	81	43
Ronk (<i>Corvus corax</i>)	11	22	244	209	175	243	193	398	217	154	251	122	20	36	19	3	4	7	1	1	3
Lauk (<i>Fulica atra</i>)	17	73	47	30	84	50	93	76	33	38	20	32	57	60	78	89	97	88	56	84	0
Kormoran (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	127	101	290	345	407	707	594	498	508	413	392	528	871	778	909	690	700	701	569	1557	1059
Hallrastas (<i>Turdus pilaris</i>)	73	70	51	43	114	91	66	80	137	235	130	160	121	198	174	421	205	143	135	55	71
Kajakas (<i>Larus sp</i>)	74	162	173	120	233	348	274	295	168	97	204	97	48	55	90	36	31	104	39	24	54
Hallhaigur (<i>Ardea cinerea</i>)	45	39	38	25	55	88	76	148	94	73	138	152	6	5	17	5	7	0	0	0	0

Partide ja hanede küttimine Eestis aastatel 1991 - 2024.

The number of ducks (brown line) and geese (red line) hunted in Estonia in 1991 – 2024.

Möödunud sügisel kütitati hanesid rohkem kui aasta varem ning see oli ka viimase kuue aasta kõrgeim määr. Kasv toimus suuresti suur-laukhane ning vähemal määral ka rabahane arvelt, valgepõsk-laglet kütitati aasta varasemast vaid pisut enam. Valgepõsk-lagle on siiski sellest linnurühmast kõige enim kütitud liik. Aastate lõikes väga suured erinevused kütitud hanede hulgas on peaaesjalikult tingitud sügisrände ajal valitsevatest ilmastikuoludest, millest sõltub nende siinviibimise aeg, mis omakorda määrab hanejahihooaja tegeliku pikkuse.

Kütitud valgepõsk-lagled ja haned kokku aastatel 2014-2024 ning perioodi keskmine.

Hunted barnacle goose (red) and geese in total (blue) in 2014-2024.

Viimase 20 aasta trendi vaadates jääb silma hanede kütamise tagasihoidlik kasv ning partide kütamise üsna oluline pidev langus. Ühest küljest väljendab see vastava rühma kui terviku arvukuse trendi, teisest küljest aga ka jahinduse järkjärgulist muutumist vajaduspõhisuse suunas, kus enam pannakse rõhku probleemliikide kütamisele, mis on igati tervitatav suundumus jahinduses.

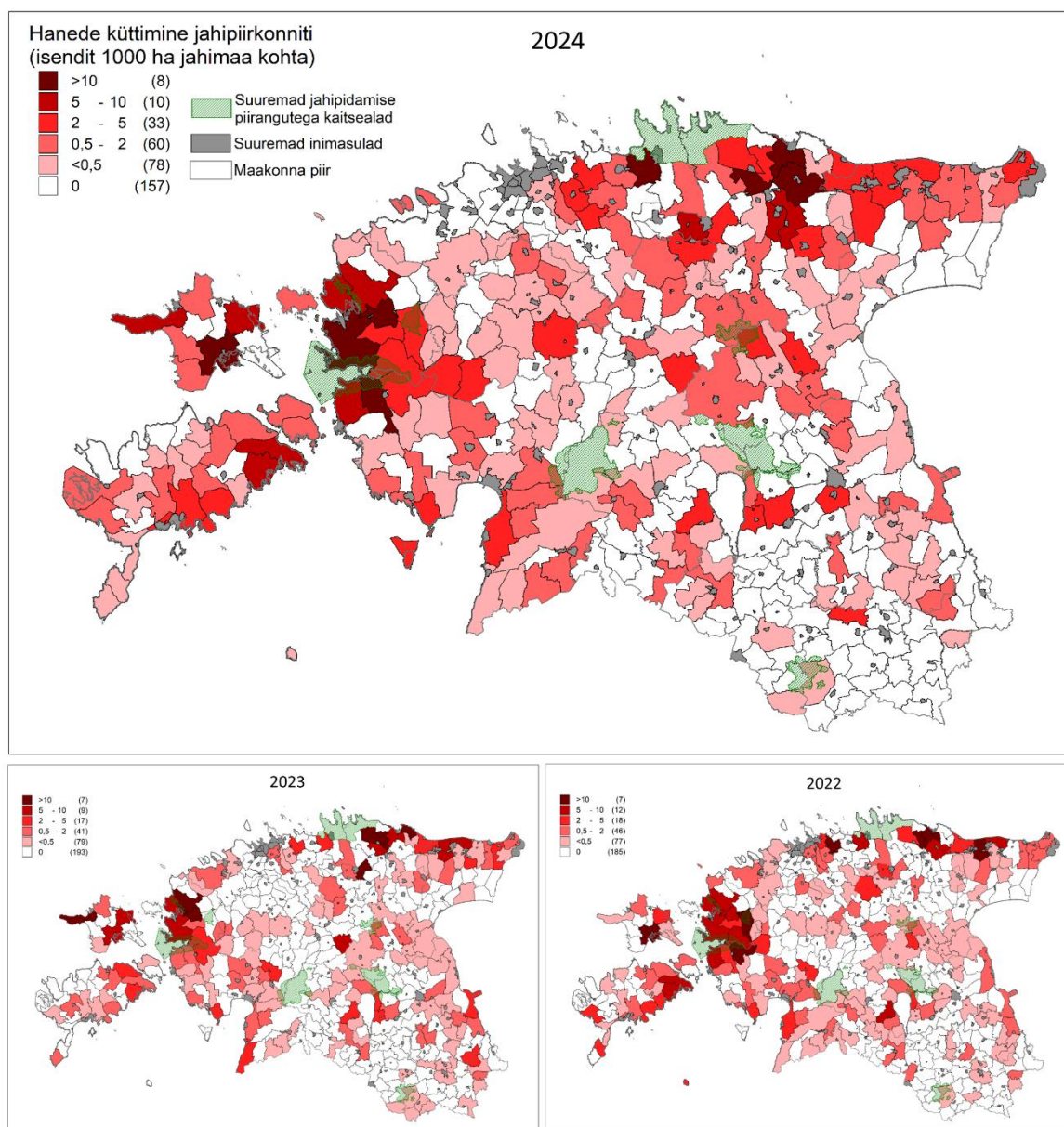
Varasematel aastatel oleme seirearuannetes toonud välja erinevatel aastatel registreeritud kevadrändel olevate hanede ja sookurgede kahjustatud põllukultuuride pindalad. Käesolevas aruandes me vastavaid näitajaid välja ei too, kuna need pole enam varasemaga võrreldavad ning oleksid seetõttu pigem eksitavad kui informatiivsed. Kuna alates 2024. aastast vastavate vahendite kitsikusega hanekahjusid põllumeestele enam ei kompenseerita, on ka registreeritud kahjud kordades väiksemad.

Kormorani kütiti umbes poole tuhande ehk ligi neljandiku võrra vähem kui aasta varem, olgugi, et tema arvukus ning negatiivne mõju meie kalastikule ja kalandusele on jätkuvalt kasvamas. Märgatavalt on suurenenud huvi metskurvitsa kütamise vastu ning 2024. aastal lasti neist üle poole Hiiumaal. Metskurvitsa jaht on eriti populaarne Itaalia jahimeeste hulgas ning neppi kütetaksegi meil eeskätt neis jahipiirkondades, kus antud spetsiifilist jahiturismi teenust pakutakse ning kus vastavad sidemed loodud on.

Siinkohal soovitame:

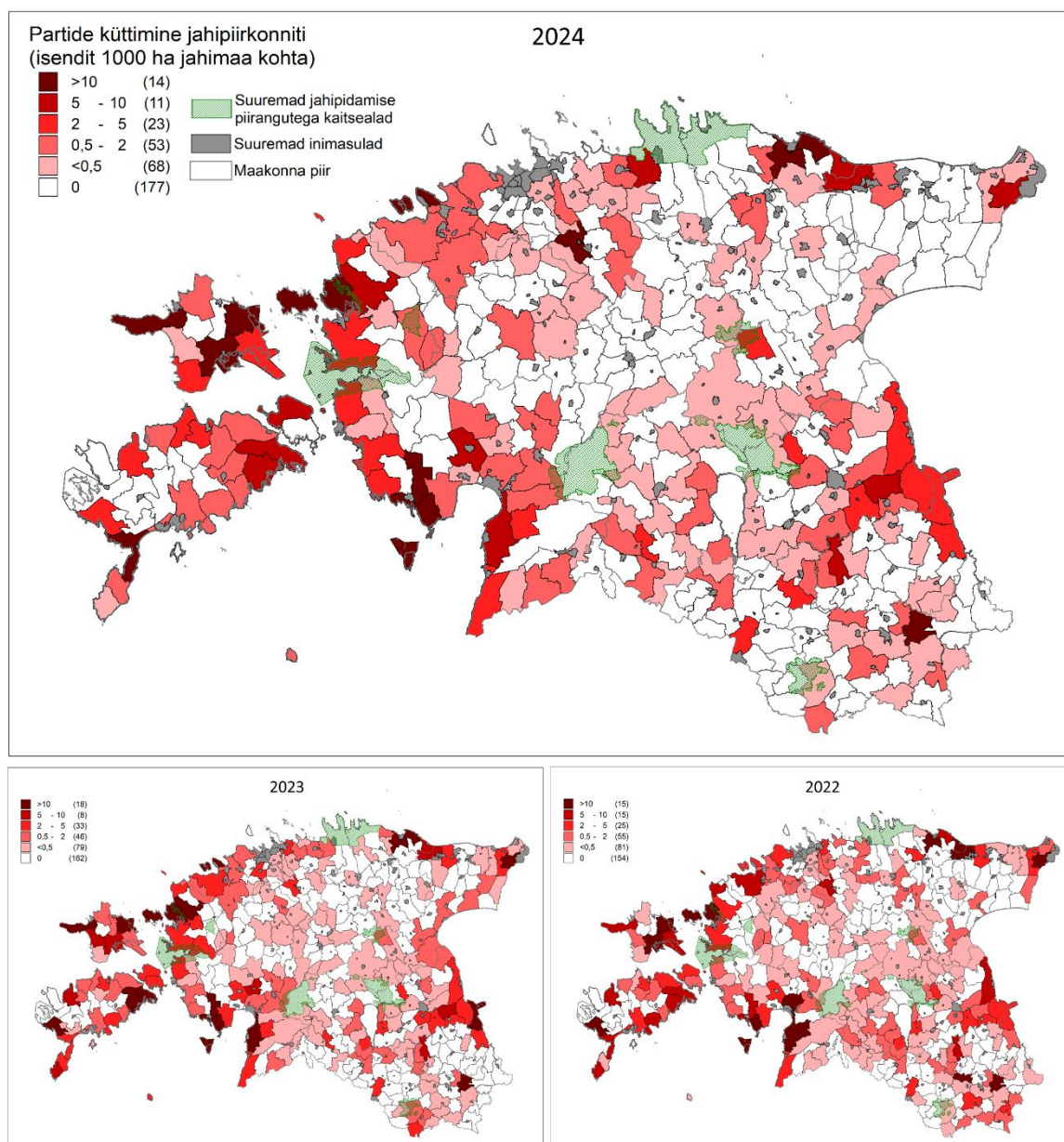
- looduskaitseliste tegevuste edasisel planeerimisel võtta suund elurikkuse kui terviku kaitsele, austades kõiki looduslikke liike ja nende osa ökosüsteemis võrdväärselt sõltumata nende süstemaatilise kuuluvusest. Võrdse kohtlemise põhimõtet peaks järgima ka erinevate probleemliikide puhul, kes maamajandusele oma elutegevusega kahju tekitavad;
- teadvustada, et mõned linnuliigid on praegu probleemliigid ning neid tuleks käsitleda teistest selle süstemaatilise rühma esindajatest erinevalt, nagu seda tehakse näiteks imetajate puhul. Vajalik on märksa suurem paindlikkus, sõltuvalt olukorra muutustest, nende kaitse- ja ohjamise tegevuste korraldamisel. Siiani oleme näinud peaaesjalikult nende ohjamise võimaluste täiendavat piiramist, olgugi et olukord nõuaks hoopis vastupidist tegevust;
- mitte seada uusi ajalisi ega ruumilisi piiranguid hanede kütamisele jahihooajal, mis vähendaksid võimalusi selle suureneva arvukusega probleemrühma arvukuse kasvu kiiruse ohjeldamiseks;

- kui üks huvigrupp soovib mõnd jahiulukite nimekirjas olevat linnuliiki sealt eemaldada või vastavaid regulatsioone karmistada ning selleks puudub huvirühmade vahel üksmeel, peaks tehtama põhjalik analüüs hindamaks jahi mõju olulisust asurkonna seisundile ja planeeritava meetme efektiivsust;
- jätta võimalus põllumeestel põllukultuuride kaitseks jätkata kevadist hanede heidutusjahti rangelt kontrollitud alustel, võttes kasutusele meetmed minimeerimaks väike-laukhane ja taiga-rabahane laskmise riski;
- kaaluda võimalust pikendada kormorani jahiaega väljaspool pesitsusperioodi;
- jahimeestel intensiivistada probleemliikide – suur-laukhane, valgepõsk-lagle ja kormorani küttimist jahihooajal, aidates sellega kaasa nende arvukuse kasvu kiiruse pidurdamisele ja selle kaudu nende tekitatud kahju vähendamisele ning haiguste, eelkõige linnugripi, leviku tõkestamisele;
- teiste jahilindude puhul võib jätkata nende küttimist eelnevate aastatega samas ulatuses ja mahus.

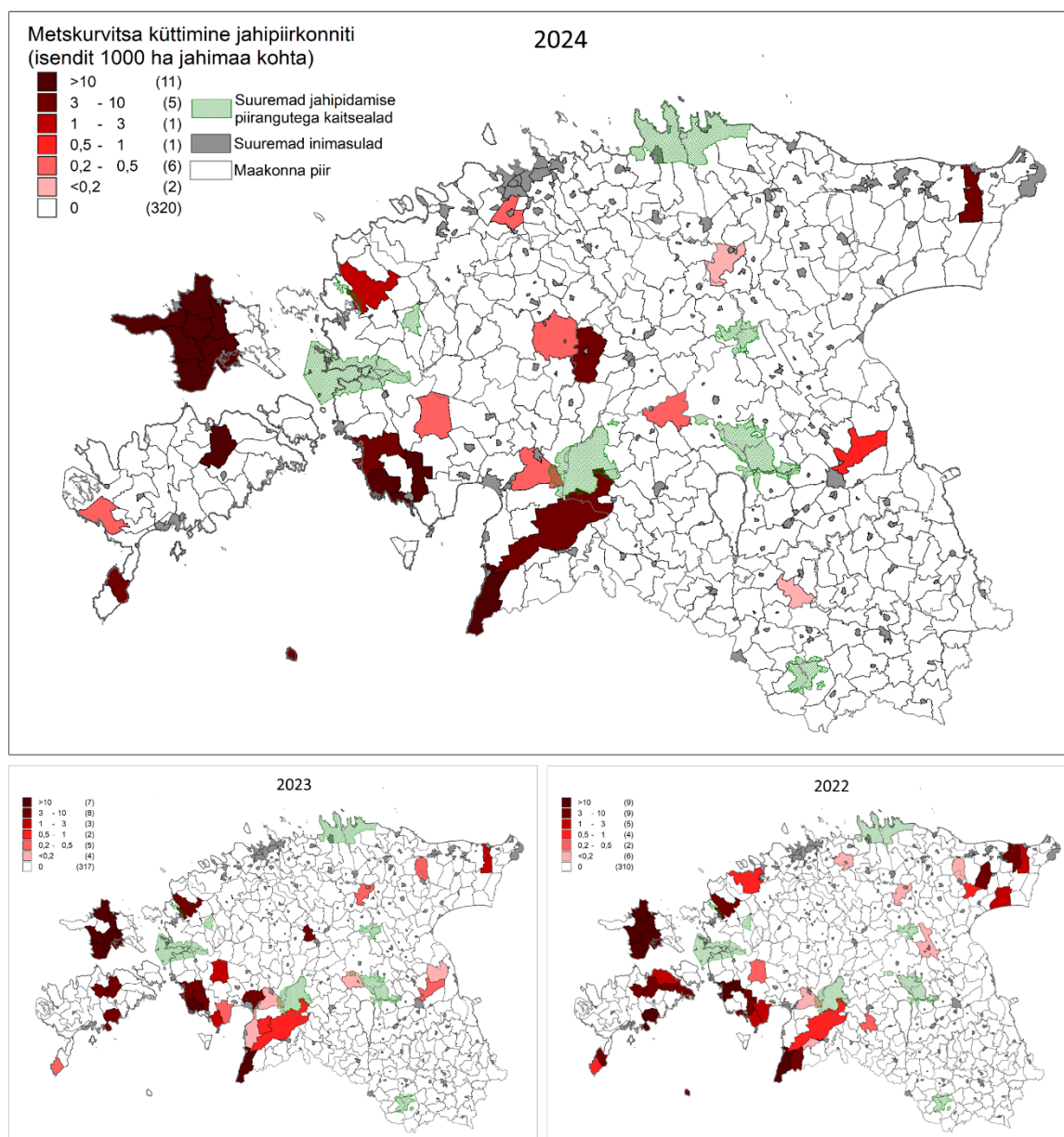
Hanede küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.

Hunting of geese (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

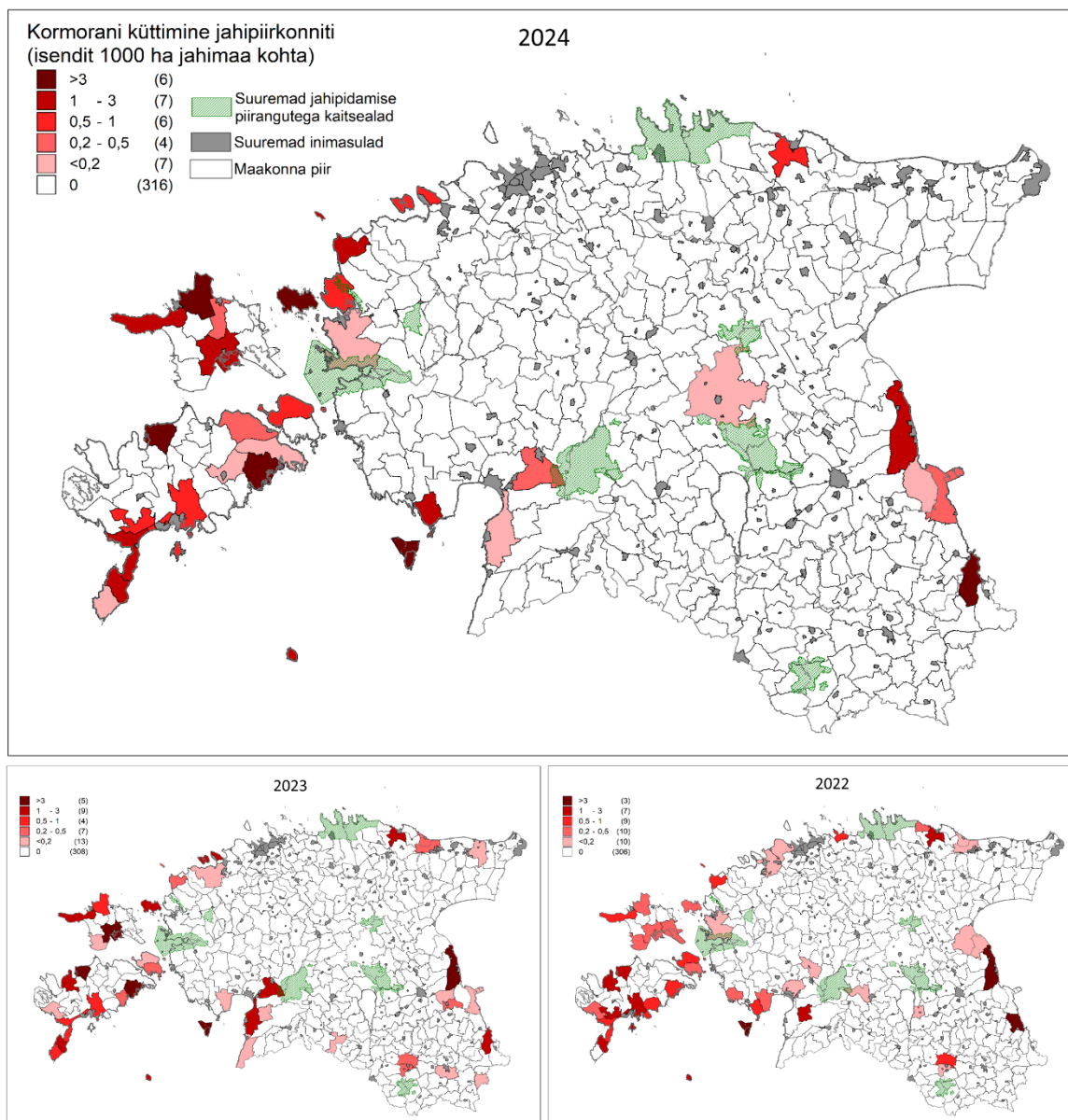
Partide kütmine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.

Hunting of ducks (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

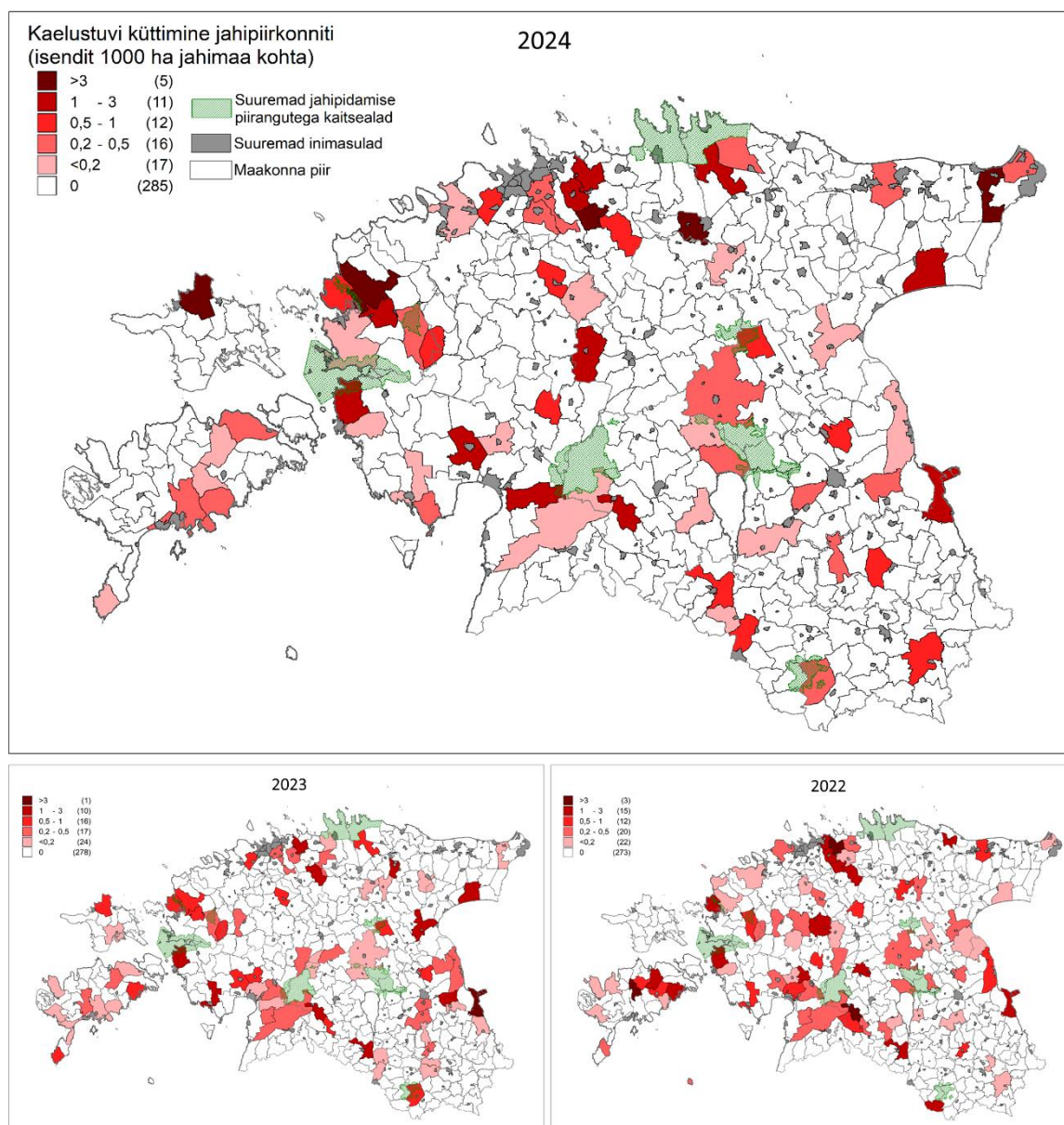
Metskurvitsate küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.

Hunting of Eurasian woodcock (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

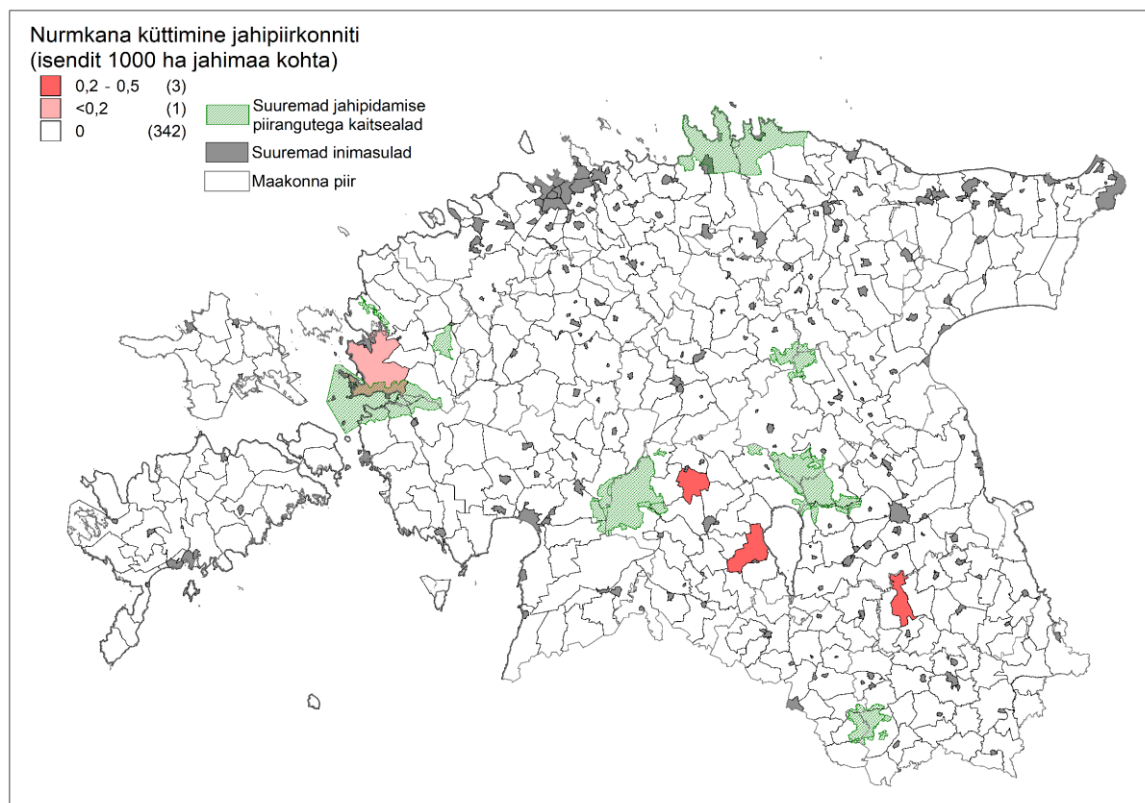
Kormorani küttimine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.

Hunting of cormorant (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

Kaelustuvi kütmine jahipiirkonniti 2024. ja kahel eelneval jahihooajal.

Hunting of common wood pigeon (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024 and in previous hunting seasons.

Nurmkana küttimine jahipiirkonniti 2024. jahihooajal.

Hunting of grey partridge (number of hunted individuals per 1000 ha) in hunting districts in 2024.

KOKKUVÕTE

Põdra üldarvukuses ei ole viimase aasta jooksul suuri muutuseid toimunud ning jahihooaja järgne ja poegimisperioodi eelne arvukus püsis jätkuvalt mõõdukas 10 000– 11 000 isendi vahemikus. Asurkonna suurus on tõenäoliselt siiski pigem veidi vähenenud ja seda eeskätt arvukuse vähenemise tõttu Pärnu- ja Viljandimaal. Vaatamata põdralehmade kõrgetele viljakusnäitajatele oli sarnaselt mitme eelneva aastaga asurkonna juurdekasv tugeva kisklussurve tõttu ka 2024. aastal tagasihoidlik. Metsauuendusele tekitasid põdrad möödunud talvel vähem kahju kui mitmel eelneval aastal, mida võib seostada möödunud talve soojade ilmastikuoludega. Põdra üldarvukuse hoidmiseks ligilähedaselt sarnasel tasemel võiks eelseisval jahihooajal küttida Eestis kokku 3200 - 3570 põtra. Maakondlikel jahindusnõukogudel soovitame jahipiirkondadele küttimiskohustuste määramisel siiski lähtuda soovitatud kvoodivahemiku madalamast väärtusest, jättes sellest suuremas mahu küttimise vajaduse üle otsustamise jahipiirkonna kasutajate teha.

Punahirve asurkonna üldsuurust 2025. aasta alguses võib hinnata 10 500-11 500 isendile. Saartel on punahirve arvukus endiselt väga kõrge, kuid küttimissurve suurenemise tõttu on arvukus viimase paari aasta jooksul aeglaselt langenud. Mandri-Eestis on hirve arvukus suurenenud ja jätkunud on hirvede poolt püsivalt asutatud alade laienemine. Nii Saare ja Hiiu maakonnas on soovitav 2025. aasta jahihooajal hirve küttimismahte võrreldes 2024. aasta jahihooajaga tõsta. Samuti tuleks ka mandril püsiva hirveasustusega piirkondades hirve asustustiheduse tõusu ja sellega kaasnevate põllukahjustuste olulise suurenemise vältimiseks küttimismahte võrreldes eelmise aastaga suurendada.

Metssea üldarvukus ulatus 2024/2025 jahihooaja lõpus vähemal 18 500 isendini. Asurkonna suurus Eestis tervikuna on viimase aasta jooksul suurenenud, kuid piirkonniti on arvukuse muutuste sund ja ulatus väga varieeruv. Võrreldes eelneva aastaga on arvukus langenud Hiiumaal ja sigade Aafrika katku (SAK) levikust mõjutatud jahipiirkondades Lõuna-Eestis. Samas Mandri-Eestis laiemalt on arvukus suurenenud ja Saaremaal püsib sarnaselt eelmise aastaga väga kõrgel tasemel. Kahjuks on SAKi levik viimase aasta jooksul selgelt laienenud ning viirusega nakatunud isendeid on avastatud kümnes Mandri-Eesti maakonnas. SAK leide ei ole seni veel väga palju, kuid suurenenud metssea asustustihedus ja praegune SAKi levik on oluliselt suurendanud riski selle haiguse ulatuslikumateks puhanguteks. Metssea arvukuse langetamiseks tasemele 3 isendit 1000 ha kohta soovitame käesoleval jahihooajal Mandri-Eestis küttida kokku vähemalt 12 700 metssiga. Väga kõrge metssea asustustihedusega Saaremaal tuleks arvukuse edasise tõusu vältimiseks ja selle

langetamiseks küttimissurvet suurendada ning Hiiumaal tuleks seda hoida vähemalt eelmise aasta tasemel ning arvukuse oluliseks langetamiseks seda ka suurendada. Arvukuse langetamine ühe jahihooajaga tasemele 3 isendit 1000 ha ei ole saartel kuigi reaalne. Kuna oht SAK laiemaks levikuks on suur, siis tuleb sellel hooajal valmis olla nii arvukuse sihttasemete kui ka küttimismahtude ümberhindamiseks.

Paaril eelneval aastal toimunud metskitse üldarvukuse kiire langus Mandri-Eestis on viimase aasta jooksul oluliselt aeglustunud. Asurkonna suurust 2025. aasta alguses võib hinnata 60 000 - 70 000 isendile ja asurkonna seisundit langusele vaatamata pigem heaks. Kiskjate surve metskitse asurkonnale 2024. aastal oli suur, kuid jäi ilvese arvukuse tõusu pidurdumise ja hundi arvukuse mõningase languse tõttu õnneks prognoositust väiksemaks. Nii metskitse kui ka temast oluliselt sõltuva ilvese asurkonna hea käekäigu huvides tuleks hundi arvukus hoida kindlasti suurkiskjate kaitse- ja ohjamiskavas eesmärgiks seatud piirides. Mandri-Eesti maakondlikel jahindusnõukogudel soovitame metskitsede kohustuslike minimaalseid küttimismahte jahipiirkondade kasutajatele mitte määrata ja piirduda vaid metskitsede küttimist võimaldavate sümboolsete soovituslike mahtudega. Saare ja Hiiu maakonnas võib metskitse küttimist jätkata eelnevate aastatega sarnastel põhimõtetel, kuid Hiiumaal võiks küttimismahtu võrreldes eelmise aastaga vähendada.

Pruunkaru viimase aasta andmed väljendavad arvukuse kasvu. Asurkonna üldsuurus oli möödunud suvel umbes 1000 isendit. Karude poolt mesindusele tekitatud kahjud olid 2024. aastal eelneva aastaga võrreldes pisut ja lõhutud silorullide hulk oluliselt suurenenud. Eeloleval hooajal soovitame kütida kokku maksimaalselt 110 isendit. Küttimiskvoodi maakondlikku jaotust me välja ei too, kuna seni paljuski karu asustustihedusel põhinenud ohjamise korraldamine on kohtu poolt tunnistatud õigusvastaseks.

Hundi arvukus oli 2024. aastal eelkõige suurenenud küttimissurve tõttu eelnenud hooajal mõnevõrra kahanenud, jäädes siiski pisut kõrgemaks suurkiskjate tegevuskavas kokku lepitud maksimummäärast. Hundi kutsikatega karju oli 2024. aasta sügisel 31 ja üldarvukus umbes 300 isendit. Hundi tekitatud kahjustuste hulk oli koos hundi arvukusega kahanenud jäädes ka viimase kümne aasta keskmisest allapoole. Kuna 2024. aastal oli hundi küttimissurve lähedal keskmisele juurdekasvumäärale, võib tänavu eeldada arvukuse jäämist eelmise aastaga samale tasemele või selle kerget langust. Hundi arvukus tuleks kindlasti viia suurkiskjate kavas soovitud vahemikku.

Ilvese asurkond on pesakondade arvul põhineva seire järgi eelmise aastaga samal tasemel, ruutloenduse järgi aga jätkuvalt kasvanud. Erinevaid poegadega emailveseid eristati 2024.

aasta vaatlustes kokku 99, mida saab käsitleda miinimumarvuna. Soovitame jätkata arutelu ilvese küttimise taaslustamise teemal.

Hallhülge asurkonna üldine seisund Eestis ja Läänemeres on väga hea, 2024. aasta kevadel loendati karvavahetusel olevaid hülgeid kokku 7393. Seda on üle 1000 võrra enam kui 2023. aastal ja see on taaskord suurim loendatud hüljeste arv.

Šaakali arvukus väljendab 2023. aastaga võrreldes stabiilsust või kerget langust, sama trend väljendub ka levikupildis. Territoriaalseid gruppe või paare registreeriti 2024. aastal 23 ning üldarvukus jäi sügisel tõenäoliselt vahemikku 100-150 isendit. Asurkonna kasvu pidurdab peaaesjalikult küttimine, mis lokaalsel tasandil väljendub üleküttimisena.

Kopra arvukus on viimased viis aastat olnud langustrendis ning mõne aasta taguse ajaga võrreldes on oluliselt langenud ka nende küttimine. Kolme aastase intervalliga tehtav koprapesakondade loenduse-kaardistamise andmetel on võrreldes eelmise 2021. aastal tehtud loendusega langenud koprapesakondade arv viiendiku võrra. Rebase arvukus on langenud ning oluliselt, viimase kolmekümne aasta madalaimale tasemele, on langenud ka rebase küttimine. Veidi langenud on ka metsnugise ja valgejänese arvukus ning vähenenud on ka mõlema liigi küttimine. Jätakuvalt tõusutrendis on mägra ja halljänese arvukus. Kährikkoera, tuhkru ja mingi arvukuse on püsinud samal tasemel mis paaril eelneval aastal. Jahimeestel soovitame enamuse imetajatest väikeulukite küttimist jätkata eelmise aastaga samade põhimõtete järgi, invasiivseid võõrliike minki ja kährikkoera soovitame küttida rohkem. Kuigi kopra küttimist võib üldjuhul jätkata eelmiste aastatega samade põhimõtete järgi, siis neis piirkondades/kolooniates, kus tema olemasolu inimtegevust oluliselt ei sega, soovitame kopraid mitte küttida.

Jahilindudest soovitame jätkuvalt kõrge arvukusega probleemliikidest hanede, valgepõsklagle ja kormorani küttimist suurendada ning nende küttimisvõimalusi avardada.

Enamuse väikeuluki liikide, sealhulgas lindude, küttimine on võrreldes nende asurkondade suurusega väga tagasihoidlik ning küttimine marginaalse mõjuga. Selliste liikide puhul peegeldab aastane küttimistulemus pigem jahimeeste huvi neid liike küttida ja küttimistulemuse seos liigi arvukuses toimuvaga sisuliselt puudub.

Kõiki suurulukeid peaks küttima sellises soolis-vanuselises vahekorras, mis säilitaks asurkonna struktuuri võimalikult lähedasena looduslikule. Dominantseid loomi tuleks hoida kõikide suurulukiliikide puhul ning mitte neid eelistatuna küttida.